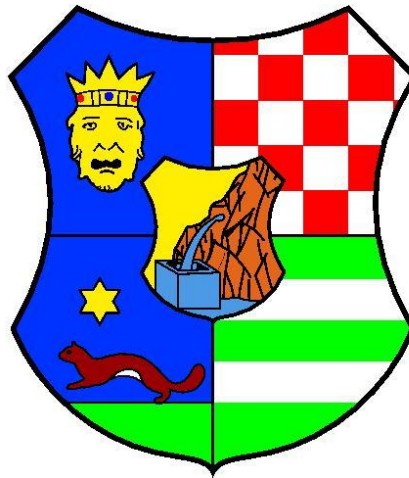

NACRT

ŽUPANIJSKE RAZVOJNE STRATEGIJE ZAGREBAČKE ŽUPANIJE DO 2020.

Zagreb, rujan 2016.

Sadržaj

0. SAŽETAK.....	1
1. ANALIZA STANJA.....	2
1.1 POLOŽAJ I ADMINISTRATIVNA PODJELA ZAGREBAČKE ŽUPANIJE.....	2
1.1.1. Geografski i prometni položaj.....	2
1.2. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA.....	7
1.2.1. Stanovništvo	7
1.2.2. Ljudski resursi	9
1.3. PRIRODNA OBILJEŽJA.....	11
1.3.1. Prirodna obilježja	11
1.3.2. Prirodni resursi	17
1.3.3. Prirodna baština.....	23
1.3.4. Kulturna baština.....	28
1.4. STANJE ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE U ZAGREBAČKOJ ŽUPANIJI	33
1.4.1. Praćenje stanja okoliša, informacijski sustav okoliša, planiranje zaštite okoliša	33
1.4.2. Stanje okoliša po segmentima: vode, tlo, zrak	36
1.4.3. Otpad, onečišćenje bukom i svjetlošću	39
1.4.4. Praćenje zaštite prirode, informacijski sustav, planiranje i provođenje zaštite prirode	42
1.5. INFRASTRUKTURA.....	45
1.5.1. Vodnogospodarski sustavi	45
1.5.1.1. Sustav javne vodoopskrbe	45
1.5.1.2. Sustav javne odvodnje	48
1.5.1.3. Drugi oblici korištenja voda	50
1.5.1.4. Zaštita od štetnog djelovanja voda	51
1.5.2. Energetika	53
1.5.3. Promet i prometna infrastruktura	58
1.5.3.1. Cestovna infrastruktura	58
1.5.3.2. Željeznička infrastruktura	61
1.5.3.3. Biciklističke staze	62

1.5.3.4. Zračni promet	63
1.5.3.5. Riječni promet.....	64
1.5.3.6. Poštanski i telekomunikacijski promet	64
1.5.3.7. Javni prijevoz putnika na području Zagrebačke županije	65
1.6. GOSPODARSTVO	70
1.6.1. Razvojni položaj Zagrebačke županije u Hrvatskoj	70
1.6.2. Vanjska trgovina	74
1.6.3. Izravna strana ulaganja	74
1.6.4. Poduzetnička i tehnološka infrastruktura.....	76
1.6.5. Važniji gospodarski sektori Zagrebačke županije	85
1.6.5.1. Prerađivačka industrija.....	85
1.6.5.2. Trgovina	88
1.6.5.3. Graditeljstvo	89
1.6.5.4. Poljoprivreda.....	93
1.6.5.5. Turizam	102
1.6.5.6. Obrt.....	109
1.7. TRŽIŠTE RADA	112
1.7.1. Zaposlenost.....	112
1.7.2. Nezaposlenost	112
1.8. DRUŠTVENE DJELATNOSTI	118
1.8.1. Obrazovanje i znanost	118
1.8.1.1. Predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje	118
1.8.1.2. Srednjoškolsko obrazovanje	119
1.8.1.3. Visokoškolsko obrazovanje	120
1.8.1.4. Cjeloživotno učenje	121
1.8.1.5. Znanost	121
1.8.2. Kultura	122
1.8.3. Zdravstvo i socijalna skrb	124
1.8.3.1. Zdravstvo	124
1.8.3.2. Socijalna skrb.....	129
1.9. RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA.....	132
1.10. SUSTAV ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	134

1.11. KONKURENTNOST ZAGREBAČKE ŽUPANIJE	137
1.11.1. Razvijenost gradova i općina ŽŽ.....	138
1.11.2. Strukturni pokazatelji razvijenosti i konkurentnosti Zagrebačke županije.....	141
1.12. UPRAVLJANJE RAZVOJEM	146
1.12.1. Institucionalni okvir	146
1.12.2. Proračun Županije.....	147
1.12.3. Suradnja Zagrebačke županije s Gradom Zagrebom	149
1.12.4. Međuzupanijska i međunarodna suradnja	151
1.12.4.1. Međuzupanijska suradnja	151
1.12.4.2. Sudjelovanje u programima i projektima Europske unije	151
1.12.4.3. Ostala međunarodna suradnja.....	152
2. REZULTATI PROVOĐENJA PRIJAŠNJIH STRATEGIJA.....	154
3. PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA – SWOT ANALIZA	161
4. STRATEŠKI OKVIR	166
Strateški cilj 1. POVEĆATI KONKURENTNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST GOSPODARSTVA	171
Strateški cilj 2. - POBOLJŠATI INFRASTRUKTURU I KVALITETU ŽIVOTA ODRŽIVIM KORIŠTENJEM PRIRODNIH RESURSA I KULTURNIH DOBARA	192
Strateški cilj 3. RAZVIJATI LJUDSKE RESURSE I UNAPRIJEDITI UPRAVLJANJE RAZVOJEM.....	214
5. POLITIKA ŽUPANIJE PREMA TERITORIJALNOM I URBANOM RAZVOJU	236
5.1. Prostorno planiranje.....	236
5.2. Indeks razvijenosti	241
5.3. Urbani razvoj	244
6. PROVEDBA	247
6.1. Financijski okvir za provedbu strategije	247
6.2. Provedbeni mehanizmi.....	248
6.3. Popis strateških projekata županije.....	251
7. PRAĆENJE I VREDNOVANJE STRATEGIJE	253
7.1. Praćenje	253
7.2. Vrednovanje.....	254
Prethodno vrednovanje.....	254
Vrednovanje tijekom provedbe.....	254

Vrednovanje nakon provedbe	254
8. ŽUPANIJSKO PARTNERSTVO	256
9. HORIZONTALNA NAČELA	258
Ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti za sve društvene skupine.....	258
Održivi razvoj	258
Uporaba dobre upravljačke prakse i participativan pristup u razvoju	258
Uravnoteženi regionalni razvoj.....	259
Korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija u javnom i privatnom sektoru.....	259
10. IZVJEŠĆE O PROVEDENOM PRETHODNOM VREDNOVANJU – SAŽETAK	260
11. IZVJEŠĆE O PROVEDENOJ STRATEŠKOJ PROCJENI UTJECAJA NA OKOLIŠ - SAŽETAK.....	261

0. SAŽETAK

1. ANALIZA STANJA

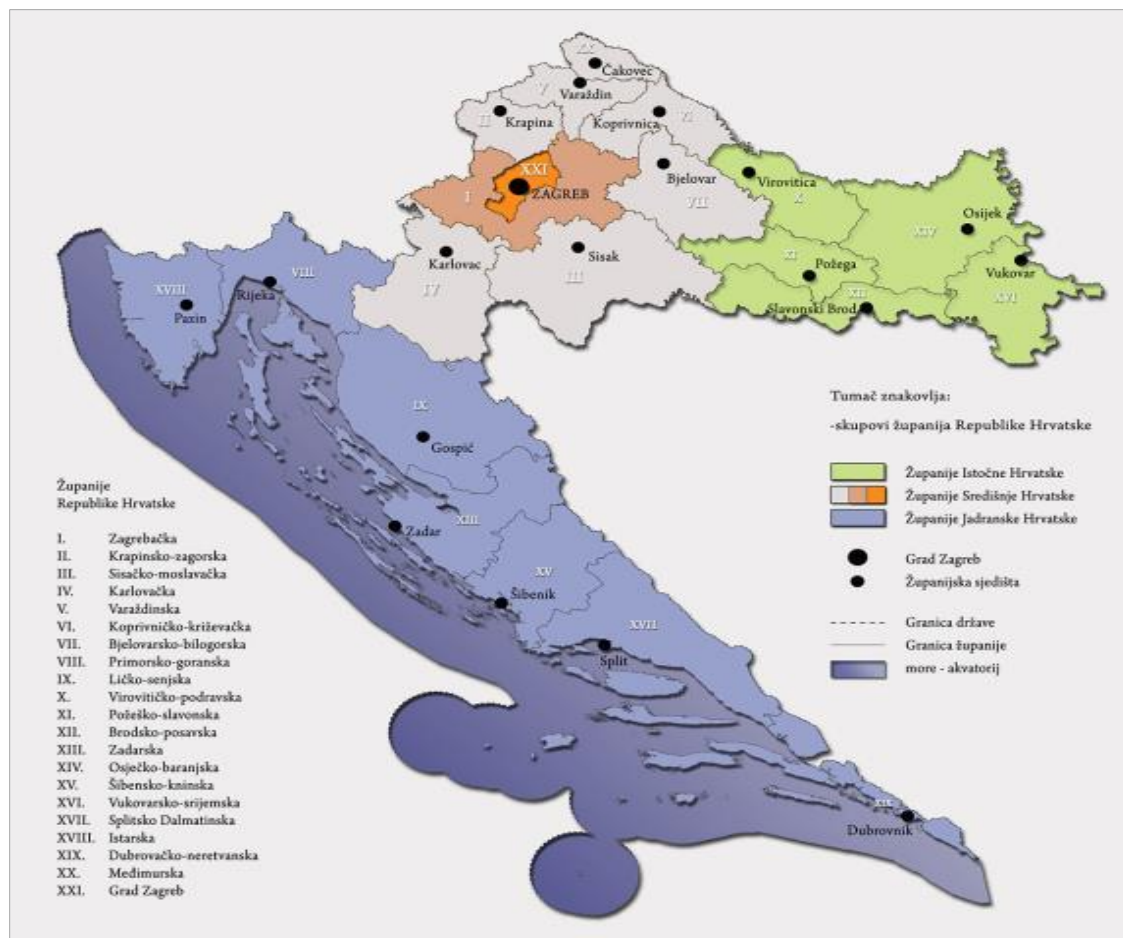
1.1 POLOŽAJ I ADMINISTRATIVNA PODJELA ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

1.1.1. Geografski i prometni položaj

Zagrebačka županija, s površinom od 3.060,35 km² (5,4% površine RH) i 317.606 stanovnika (oko 7%) jedna je od prostorno većih i gušće naseljenijih hrvatskih županija.

Zagrebačka županija smještena je u središnjem dijelu Republike Hrvatske, okružujući s istočne, južne i zapadne strane glavni grad Republike Hrvatske - Zagreb. Na sjeveru graniči s Krapinsko-zagorskom, Varaždinskom i Koprivničko-križevačkom županijom, na jugozapadu s Karlovačkom županijom, na jugu sa Sisačko-moslavačkom, a na istoku s Bjelovarsko-bilogorskom županijom. Dio sjeverozapadne granice Zagrebačke županije ujedno je i državna granica Republike Hrvatske sa Republikom Slovenijom.

Slika: 1. Položaj Zagrebačke županije u Republici Hrvatskoj

Izvori: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13), prema podacima: Program prostornog uređenja Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 50/99)

Strateškim dokumentima prostornog uređenja Republike Hrvatske određene su, u odnosu na fizičke razlike hrvatskoga teritorija, tri velike prostorne cjeline: Županije Središnje Hrvatske, Županije Jadranske Hrvatske i Županije Istočne Hrvatske. Zagrebačka županija pripada skupini županija Središnje Hrvatske, dakle „najrazvijenijem području Hrvatske koje karakterizira koncentracija gospodarstva i kulturnih institucija te ključno čvorište europskih i regionalnih prometnih pravaca“.

Prometno - geografski, Županija je dio ključnog čvorišta europskih i regionalnih prometnih pravaca, smještena u zagrebačkom okruženju, a prostorno udaljena samo stotinjak kilometara zračne linije od Jadranskog mora. Zajedno s Gradom Zagrebom, važna je spojnica Središnje i Zapadne Europe s Jugoistočnom Europom (ogranci paneuropskog koridora X) te Središnje i Istočne Europe s jadranskim prostorom odnosno izlazom na more.

Riječ je o prostoru u kojem se nalazi sjecište najvažnijih prometnica u zemlji i prema drugim susjednim zemljama (autoceste, željezničke pruge, zračna luka, telekomunikacijske i druge infrastrukturne veze) i koji obavlja čvorišne funkcije širega značenja. Tu se međusobno križaju glavne prometnice prema Budimpešti, Beču, Ljubljani, Rijeci, Splitu i Osijeku, kao i prema drugim područjima u zemlji i prema inozemstvu, odnosno one iz pravca sjeverne Europe i Podunavlja prema Jadranu, kao i između zapadne i srednje Europe prema jugoistočnoj Europi i Bliskom istoku.

Pored povoljnog prometnog položaja u europskom i nacionalnom prometnom sustavu, Županija koristi i relativno dobru prometnu povezanost Zagreba s drugim županijskim središtima Središnje Hrvatske (Karlovac, Sisak, Bjelovar, Varaždin, Krapina, Koprivnica i Čakovec), čiji prometni pravci prolaze preko županijskog prostora. Na području Zagrebačke županije smještena je Međunarodna Zračna luka Zagreb - glavna zračna luka Republike Hrvatske i najveća zračna luka u zemlji.

1.1.2. Administrativna podjela

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 86/06, 125/06, 16/07, 95/08-Odluka USRH, 46/10 i 145/10) utvrđeno je područje Zagrebačke županije, gradovi i općine koji ulaze u njezin sastav te obuhvat pripadajućih naselja.

Sukladno navedenom Zakonu, danas se u sastavu Zagrebačke županije nalazi 9 gradova i 25 općina. Gradovi su: Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Sveta Nedelja, Sveti Ivan Zelina, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić, a općine: Bedenica, Bistra, Brckovljani, Brdovec, Dubrava, Dubravica, Farkaševac, Gradec, Jakovlje, Klinča Sela, Kloštar Ivanić, Krašić, Kravarsko,

Tablica 1: Površina, broj stanovnika i gustoća naseljenosti u jedinicama lokalne samouprave na području Zagrebačke županije

	JLS	Površina [ha]	Površina [km ²]	Broj stanovnika	Gustoća [st/km ²]
1	BEDENICA	2.171,72	21,72	1.432	65,94
2	BISTRA	5.296,84	52,97	6.632	125,21
3	BRCKOVLJANI	6.961,93	69,62	6.837	98,21
4	BRDOVEC	3.750,69	37,51	11.134	296,85
5	DUBRAVA	11.595,33	115,95	5.245	45,23
6	DUBRAVICA	2.046,53	20,47	1.437	70,22
7	DUGO SELO	5.393,86	53,94	17.466	323,81
8	FARKAŠEVAC	7.371,59	73,72	1.937	26,28
9	GRADEC	8.822,51	88,23	3.681	41,72
10	IVANIĆ-GRAD	17.372,41	173,72	14.548	83,74
11	JAKOVLJE	3.572,31	35,72	3.930	110,01
12	JASTREBARSKO	22.658,24	226,58	15.866	70,02
13	KLINČA SELA	7.731,01	77,31	5.231	67,66
14	KLOŠTAR IVANIĆ	7.760,57	77,61	6.091	78,49
15	KRAŠIĆ	7.122,95	71,23	2.640	37,06
16	KRAVARSKO	5.805,91	58,06	1.987	34,22
17	KRIŽ	11.854,46	118,54	6.963	58,74
18	LUKA	1.717,84	17,18	1.351	78,65
19	MARIJA GORICA	1.710,18	17,10	2.233	130,57
20	ORLE	5.764,10	57,64	1.975	34,26
21	PISAROVINA	14.507,35	145,07	3.689	25,43
22	POKUPSKO	10.578,32	105,78	2.224	21,02
23	PRESEKA	4.585,15	45,85	1.438	31,58
24	PUŠĆA	1.706,54	17,07	2.700	158,21
25	RAKOVEC	3.512,87	35,13	1.252	35,64
26	RUGVICA	9.358,12	93,58	7.871	84,11
27	SAMOBOR	25.058,30	250,58	37.633	150,18
28	STUPNIK	2.488,45	24,88	3.735	150,09
29	SVETA NEDELJA	3.949,16	39,49	18.059	457,29
30	SVETI IVAN ZELINA	18.532,85	185,33	15.959	86,11
31	VELIKA GORICA	32.773,50	327,73	63.517	193,81
32	VRBOVEC	16.120,16	161,20	14.797	91,79
33	ZAPREŠIĆ	5.364,20	53,64	25.223	470,21
34	ŽUMBERAK	11.019,36	110,19	883	8,01
	ŽUPANIJA UKUPNO	306.035,32	3060,35	317.606	103,78

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13), prema podacima: Državna geodetska uprava 2011., Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. godine.

Tablica 2. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s administrativno teritorijalnom podjelom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Velik broj malih JLS s nedostatnim kapacitetima za učinkovito upravljanje lokalnim razvojem. 	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijediti suradnju ŽŽ i njenih JLS te JLS međusobno (osobito suradnju gradova / gradskih središta i općina koje im prirodno gravitiraju). - Stalnim stručnim usavršavanjem unaprijediti razvojno-upravljačke sposobnosti lokalne samouprave.

1.2. DEMOGRAFSKA OBILJEŽJA

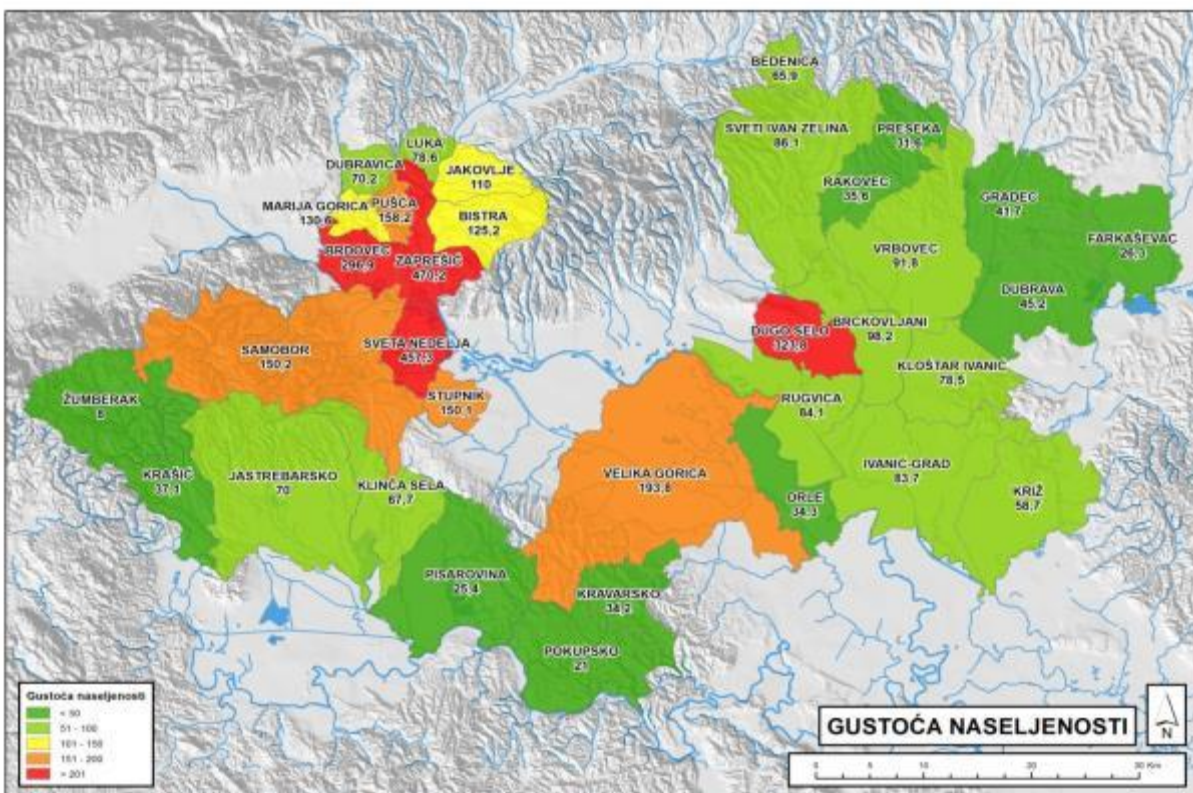
1.2.1. Stanovništvo

Prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine Zagrebačka županija imala je 317.606 stanovnika. U odnosu na popis iz 2001. godine, kada je broj stanovnika u Zagrebačkoj županiji iznosio 309.696, što je povećanje od 7.946 stanovnika, odnosno indeks međupopisne promjene broja stanovnika iznosi 102,55 (Zagrebačka županija druga je po porastu broja stanovnika u Republici Hrvatskoj, nakon Zadarske županije). Prema broju stanovnika Zagrebačka je županija treća u Republici Hrvatskoj (iza Grada Zagreba i Splitsko-dalmatinske županije). Unatoč ovim podacima primjetan je trend usporavanja porasta broja stanovnika u županiji (Indeks 1981/71 – 111,42, 1991/81 – 109,08, 2001/1991 – 109,44).

Grad Velika Gorica sa 63.517 stanovnika i dalje je najbrojnija jedinica lokalne samouprave na području Zagrebačke županije, a slijede je gradovi Samobor s 37.633 stanovnika i Zaprešić s 25.223. Najmnogoljudnija općina je Brdovec sa 11.134 stanovnika, te Rugvica (7.871 stanovnik) i Križ (6.963 stanovnika). Najmanje stanovnika prema Popisu 2011. godine živjelo je u općinama Luka – 1.351, Rakovec – 1.252 i Žumberak 883 stanovnika.

Prosječna gustoća naseljenosti u Zagrebačkoj županiji iznosi 103,8 stanovnika po km², te je porasla u odnosu na 2001. godinu kada je iznosila 101,2 st./km². Područje Županije izrazito je nejednoliko naseljeno. Periferne općine, poput Žumberka (8 st./km²), Pokupskog (21 st./km²), Pesarovine (25,4 st./km²) i Farkaševca (26,3 st./km²) izrazito su rijetko naseljena. Ispodprosječnu gustoću naseljenosti (u odnosu na Zagrebačku županiju) imaju još i: Preseka, Kravarsko, Orle, Rakovec, Krašić, Gradec, Dubrava, Križ, Bedenica, Klinča Sela, Jastrebarsko, Dubravica, Kloštar Ivanić, Luka, Ivanić-Grad, Rugvica, Sveti Ivan Zelina, Vrbovec i Brckovljani. Nasuprot njima, gradovi u aglomeracijskom prostoru Zagrebačke aglomeracije vrlo su gusto naseljeni (Zaprešić – 470,2 st./km², Sveta Nedelja – 457,3 st./km², Dugo Selo – 323,8 st./km²). Osim njih, naseljeniji od županijskog prosjeka su: Jakovlje, Bistra, Marija Gorica, Stupnik, Samobor, Pušća, Velika Gorica i Brdovec.

Slika 3: Gustoća naseljenosti u gradovima i općinama Zagrebačke županije, prema Popisu 2011.

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13)

Prirodno kretanje (prirast ili pad) stanovnika, kao razlika rođenih i umrlih na određenom prostoru u jedinici vremena i migracija stanovništva, kao prikaz pokretljivosti stanovništva, odnosno razlika između iseljenog i useljenog stanovništva izravan su pokazatelj uzroka promjene ukupnog broja stanovnika. Zagrebačka županija, kao i sve ostale županije (osim Grada Zagreba) imala je 2011. godine negativno prirodno kretanje, odnosno prirodni pad. Prirodno kretanje (pad) od -67 stanovnika rezultat je 3.275 rođenih i 3.342 umrlih na području Zagrebačke županije.

Osim u 2011. godini, za koju su posljednji dostupni podaci, prirodno kretanje je i u proteklom desetgodišnjem razdoblju bilo negativno, pa je od 2002. do 2011. godine u Zagrebačkoj županiji ukupno 2.809 više umrlih nego rođenih.

2011. godine u 11 općina i gradova zabilježen je pozitivan prirast, a u njih 23 negativan prirast. U periodu 2002.-2011. najveći ukupni prirodni rast imali su gradovi Velika Gorica: 1.363, Dugo

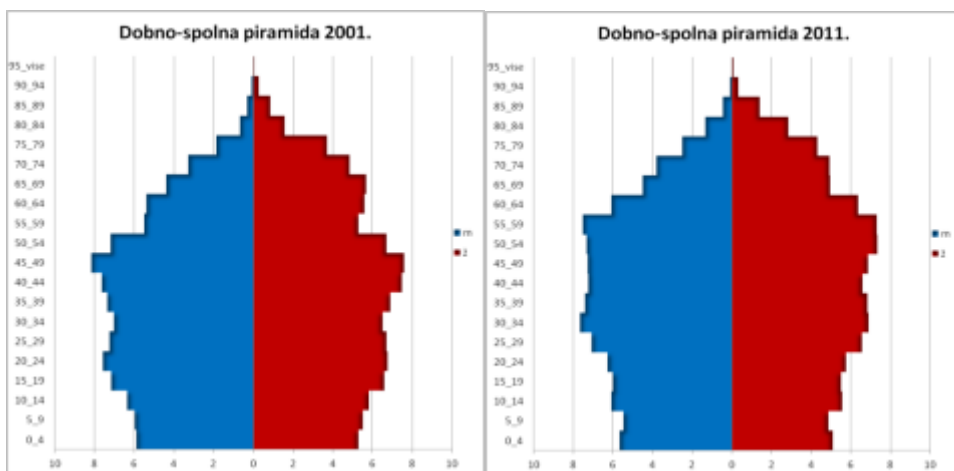
Selo: 798, Sveta Nedelja: 438 i Zaprešić: 435, a najveći prirodni pad gradovi Jastrebarsko: -765, Sveti Ivan Zelina: -513 i Samobor: -475. Bolji pokazatelj trenda reprodukcije svakako je vitalni indeks koji pokazuje relativne odnose broja rođenih i umrlih osoba, pa je primjereniji za usporedbu pojedinih prostornih jedinica. Indeks veći od 100, koji označava proširenu reprodukciju stanovništva (broj stanovnika povećava se prirodnom promjenom) na području Zagrebačke županije imalo je u 2011. godini 11 jedinica lokalne samouprave, a najveći Dugo Selo (178,2), Brdovec (167,1), Sveta Nedelja (151,7) i Pušća (143,5), a najmanji Žumberak (12,9), Pokupsko (39,3), Krašić (40) i Rakovec (45,5).

Migracije (konačne) stanovništva, kao druga odrednica razvitka stanovništva Zagrebačke županije, zapravo su uzrok pozitivnog kretanja ukupnog broja stanovnika. Zagrebačka županija u proteklih je deset godina (2002. – 2011.) imala pozitivan migracijski saldo, kako na međužupanijskoj razini, tako i na razini migracije s inozemstvom. Na državnoj razini saldo migracija bio je pozitivan do 2008. godine, a Zagrebačka je županija jedna od tri županije koje kroz čitavo desetgodišnje razdoblje imaju pozitivan migracijski saldo. Očito je prostor Zagrebačke županije još uvijek dovoljno privlačan za konačno preseljenje stanovnika kako iz drugih županija u Republici Hrvatskoj, tako i iz inozemstva. Međutim, uočljiv je trend smanjenja migracijskog salda (koji je 2002. godine iznosio 3.124 stanovnika, a 2011. godine 865), koji je sasvim sigurno posljedica promjena u gospodarskom, socijalnom i političkom okruženju. Unutaržupanijske migracije stanovnika, kako između naselja jedne jedinice lokalne samouprave, tako i između općina i gradova, su prilično ujednačene i iznose prosječno godišnje oko 1.500 stanovnika u oba slučaja.

1.2.2. Ljudski resursi

Biološki sastav stanovništva, odnosno struktura stanovništva prema spolu i prema dobnim skupinama temelj su iz kojih se očitavaju reproduktivni, radni, starosni i drugi pokazatelji populacije. Od ukupno 317.606 stanovnika na području Zagrebačke županije više je žena - 163.756 (51,56%), a muškaraca je 153.850 (48,44%). Sličan omjer je i na državnoj razini (51,78% žena, 48,22% muškaraca), ali i u većini općina i gradova na području Zagrebačke županije. Izuzeci su općine Žumberak (47,90% žena), Kravarsko (49,97% žena) i Brckovljani (49,36% žena). Promatrano kroz velike dobne skupine (0-19, 20-60 i >60 godina) uočava se da je broj muškaraca nešto viši u mladom stanovništvu, podjednak je broju žena u zreлом, a u starom stanovništvu na razini županije prevladava žensko stanovništvo (58,56% žena, 41,44% muškaraca).

Slika 4: Dobno-polna struktura stanovništva Zagrebačke županije 2011. i 2001.

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, 22/13), prema podacima: Popisi stanovništva, kućanstava i stanova 2001. i 2011., DZS

Dobna struktura jedan je od najvažnijih pokazatelja vitalnosti i potencijala stanovništva. Iako je dobna struktura stanovništva u Zagrebačkoj županiji nešto povoljnija nego na razini Republike Hrvatske, stanovništvo je već pri popisu 2001. godine bilo staro (indeks starenja iznosio je 79,83, u Republici Hrvatskoj – 90,7). Prema podacima iz popisa stanovništva 2011. godine indeks starenja iznosi 100,06 (u Republici Hrvatskoj 115), dakle na svakog mladog stanovnika dolazi jedan stari, što ukazuje na duboku starost stanovništva.

Prosječna dob stanovništva Zagrebačke županije je 40,6 godina (RH 41,7).

U skladu s ostalim dobnim pokazateljima je i prosječna starosna dob stanovništva, pa je tako u Dugom Selu stanovnik prosječno star 37,4 godine, u Brckovljanima 38,3, u Rugvici 38,6, a u Žumberku 53,8 i Krašiću 46 godina.

Najpovoljniji indeks starenja u županiji ima grad Dugo Selo - 67,81 (s udjelom mladog stanovništva od 25,61% i starog 17,37%), zatim općine: Brckovljani – 72,18 (25,19%; 18,18%) i Rugvica – 74,35 (24,37%; 18,12%), iako i ove vrijednosti indeksa ukazuju na duboku starost. Najnepovoljniji indeks starenja je u općinama Žumberak (407,07) i Krašić (169,06).

Tablica 3. Razvojni problemi i potrebe u vezi s demografskim kretanjima

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none">- Starenje i demografsko „umiranje“ naselja u perifernim dijelovima ZŽ, bez osmišljavanja primjene novih modela održivog ruralnog razvoja u tim područjima.- Obrazovna struktura ispod prosjeka RH usprkos blizini Zagreba i uz to vezanih mogućnosti.- Znatni imigracijski pritisci nedovoljno su kvalitetno prostorno usmjereni.	<ul style="list-style-type: none">- Osmišljavanje i provedba kvalitetnih modela ruralnog razvoja za periferna područja koja već duže depopuliraju.- Popravljanje obrazovne strukture stanovništva.- Poticanje “pomlađivanja” radno aktivnog stanovništva.

1.3. PRIRODNA OBILJEŽJA

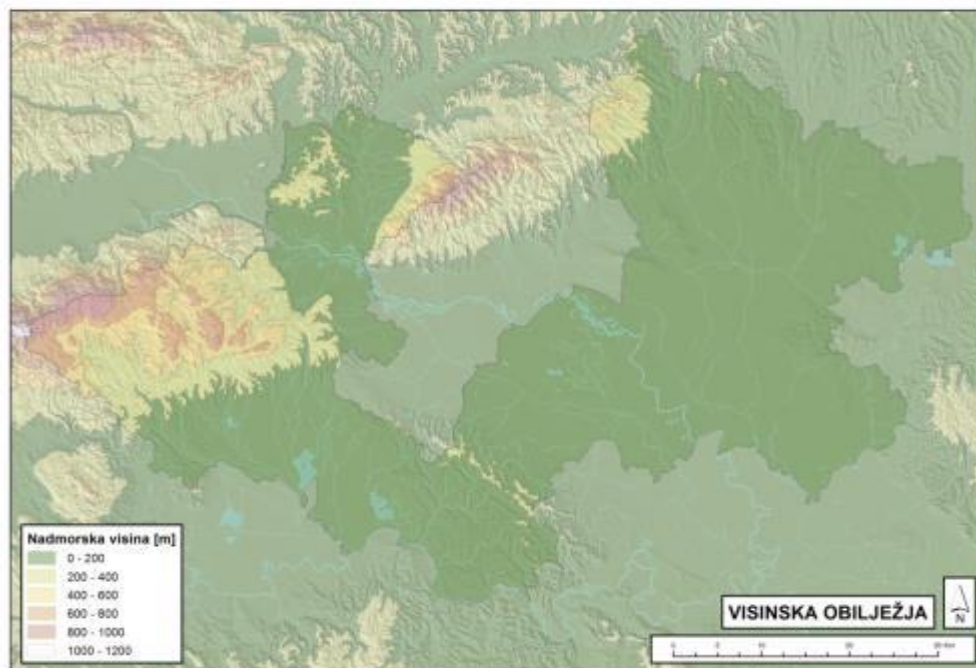
1.3.1. Prirodna obilježja

Županija je smještena na jugozapadu Panonske zavale, a rubnim je dijelom sa zapada dotiču periferni ogranci Dinarida. Zbog toga se ističe reljefna raznolikost, s prevladavajućim nizinskim područjima do 200 mnv koja čine 81,88% površine županije (doline rijeka Save, Krapine, Kupe, Zeline i Lonje). Brežuljkasti krajevi i pobrđa (200-500 mnv) obuhvaćaju 12,47% (Marijagoričko pobrđe, Vukomeričke gorice, predgorja Medvednice, Žumberka i Samoborskog gorja), a površine iznad 500 mnv 5,65% ukupne površine županije (viši dijelovi Medvednice, Žumberka i Samoborskog gorja).

U skladu s reljefnim obilježjima, raspored površinskih voda u Zagrebačkoj županije obilježavaju dva različita dijela: istočni, nizinski, dio s relativno rijetkim stalnim vodotocima kojim dominiraju rijeke Sava, Lonja, Kupa, te hidromelioracijski kanali i zapadni dio, kojim dominiraju brojni potoci koji se slijevaju s brdskih i gorskih predjela Samoborskog gorja, Žumberka i Medvednice u glavne odvodnice Kupu, Savu i Krapinu.

Glavna obilježja klime Zagrebačke županije uklapaju se u opće klimatske uvjete zapadnog dijela Panonske nizine. Ovo područje nalazi se unutar pojasa umjerenih širina, s izraženim godišnjim dobima, gdje se miješaju utjecaji euroazijskog kopna, Atlantika i Sredozemlja. Prema Köppenovoj klasifikaciji, pripada klimatskom području "Cfwbx". To je umjereno topla kišna klima, u kojoj nema suhog razdoblja tijekom godine i oborine su jednoliko razdijeljene na cijelu godinu. Najsušni dio godine javlja se u hladno godišnje doba. Srednja mjesečna temperatura najhladnijega mjeseca je -3 °C, a srednja mjesečna temperatura najtoplijega mjeseca +22 °C.

Slika 5: Visinska obilježja reljefa Zagrebačke županije

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Prostorna struktura korištenja i namjene površina Zagrebačke županije prikazana je na dva načina. Prvi je temeljen na digitalnoj bazi podataka o stanju i promjenama zemljišnog pokrova i namjeni korištenja zemljišta Republike Hrvatske sa stanjem iz 2006. godine, dok je drugi temeljen na podacima iz prostornih planova gradova i općina.

Navedena digitalna baza podataka Republike Hrvatske iz 2006. godine izrađena je prema programu za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima pod nazivom CORINE (Coordination of Information on the Environment). Od 44 utvrđenih klasa na Europskoj razini, u Hrvatskoj je razlučeno njih 40, a u Zagrebačkoj županiji 21. Kako bi se usporedili podaci županijske i državne razine u donjoj tablici prikazana je i klasifikacija 1. razine sa utvrđene 4 osnovne klase pokrova zemljišta. Usporedbom navedenih podataka uočena je najveća razlika u udjelima poljoprivrednog i šumskog zemljišta. Vidljivo je da Zagrebačka županija ima veći udio poljoprivrednog, a manji udio šumskog zemljišta, nego što je to na državnoj razini. Također, udio površina nastalih ljudskim utjecajem veći je nego na državnoj razini, što je i razumljivo s obzirom da prostor Zagrebačke županije predstavlja neposredno kontaktno područje metropole – grada Zagreba. Ovo se prije svega odnosi na površine većih naselja, te površine prateće infrastrukture (zračna luka, prometnice i sl.).

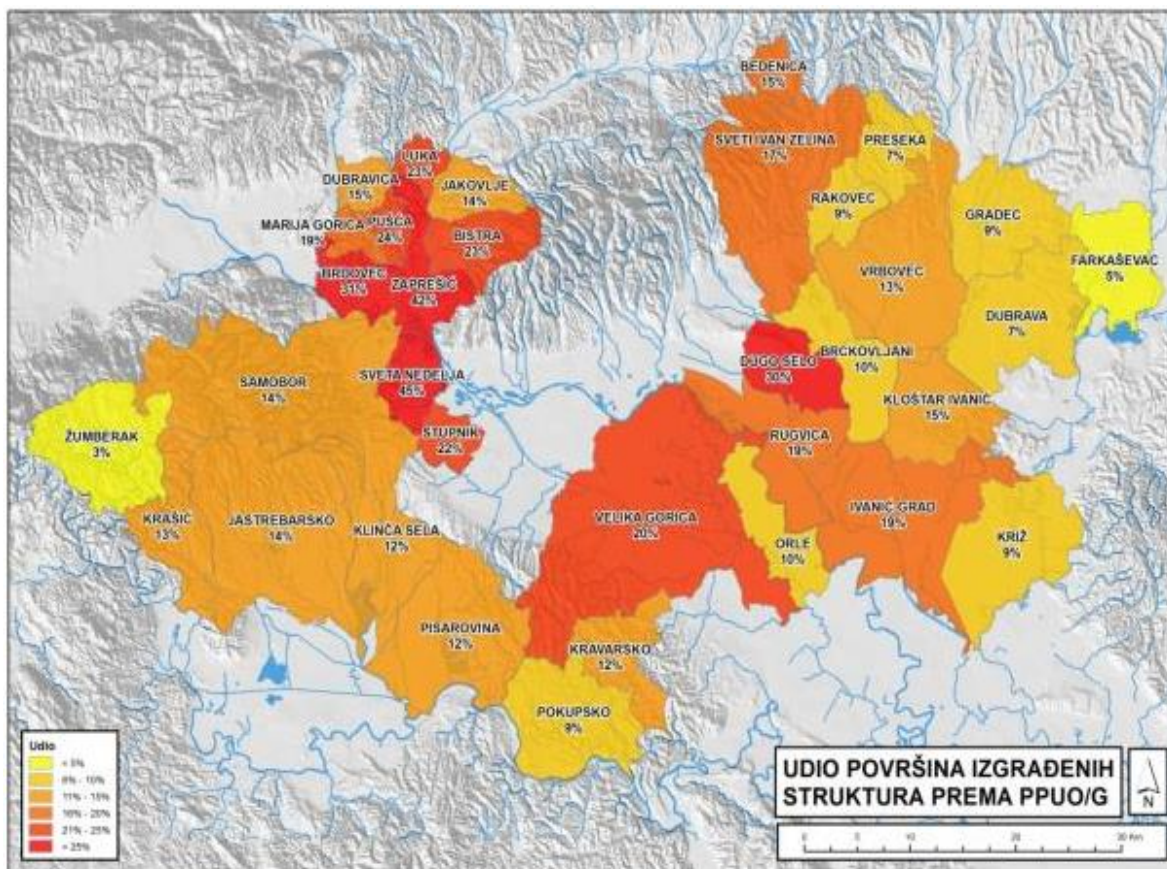
231	Livade košanice i intenzivni pašnjaci	19.709,1	6,4%			
243	Poljoprivredne površine sa značajnim udjelom prirodne vegetacije	32.784,8	10,7%			
321	Prirodni travnjaci	4,0	0,0%			
324	Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)	20.151,1	6,6%	šume i ostala prirodna vegetacija	39,6%	47,0%
311	Bjelogorična šuma	98.175,1	32,1%			
312	Crnogorična šuma	238,3	0,1%			
313	Mješovita šuma	2.541,3	0,8%			
411	Kopnene močvare	589,2	0,2%	vode i močvarna zemljišta	1,0%	1,6%
512	Vode stajačice	1.605,5	0,5%			
511	Vode tekućice	993,5	0,3%			
ukupno		306.035,0	100%	ukupno	100%	100%

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13) prema podacima: CORINE Land cover (CLC Hrvatska) 2006., Agencija za zaštitu okoliša.

Analizom pokazatelja iz prostornih planova uređenja gradova i općina, utvrđena je sljedeća planirana prostorna struktura korištenja površina na području Zagrebačke županije: od ukupno 306.035 ha površine županije građevinska područja naselja zauzimaju 31.779 ha (10,38%), građevinska područja za izdvojene namjene (gospodarska, ugostiteljsko-turistička, sportsko-rekreacijska namjena i groblja) zauzimaju 7.885 ha (2,58%), a ostale gradive površine (posebna namjena, infrastrukturni sustavi i dr.) 6.759 ha (2,21%). Ukupno, gradive površine u prostornim planovima na području Zagrebačke županije zauzimaju 15,17% površine, dok za negradivi prostor preostaje 84,83% površine. Negradivi prostor obuhvaća: poljoprivredno zemljište (138.550 ha ili 45,27%), šume (112.674 ha ili 36,82%) i vodne površine (8.387 ha ili 2,74%).

Udio izgrađenih struktura u Zagrebačkoj županiji veći je za čak 41% od onog na državnoj razini. Ovo ukazuje na to da je prostor Zagrebačke županije značajnije urbaniziran, osobito u kontaktnom području s Gradom Zagrebom, kao i uz glavne razvojne osi Zagreb – Zaprešić – Zabok, Zagreb – Samobor – Bregana, Zagreb – Jastrebarsko, Zagreb – Velika Gorica, Zagreb – Dugo Selo – Ivanić-Grad i Zagreb – Sv. Ivan Zelina. Ovo je također vidljivo i iz prikaza udjela takvih površina u udjelu ukupnih površina općina i gradova. Najveći udio površina izgrađenih struktura imaju gradovi Sveta Nedelja (45%) i Zaprešić (42%). Na istom razvojnom pravcu, veći udio takvih površina od onog na županijskoj razini imaju i općine Brdovec (31%), Pušća (24%), Bistra (23%), Luka (23%) i Marija Gorica (19%). Na preostalim razvojnim pravcima to su gradovi: Dugo Selo (30%), Velika Gorica (20%), Ivanić-Grad (19%) i Sveti Ivan Zelina (17%), te općine: Stupnik (22%) i Rugvica (19%).

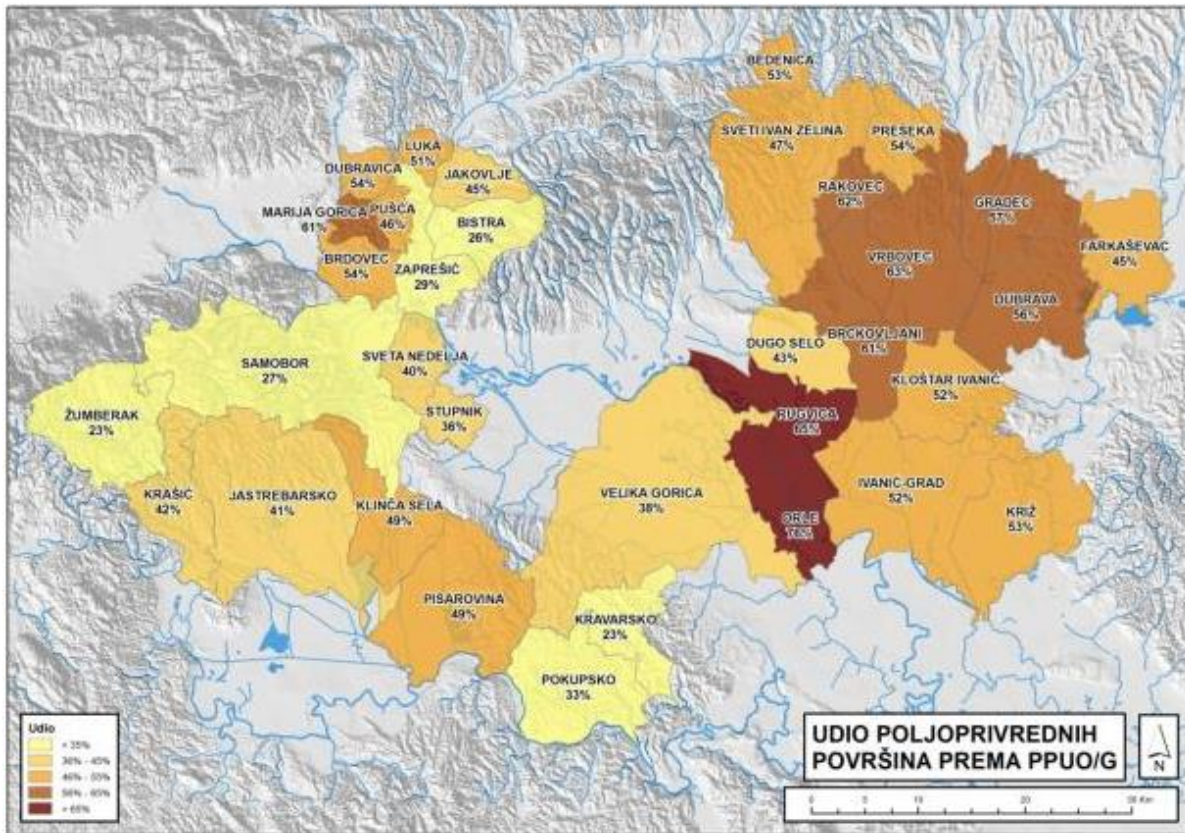
Slika 7: Udio površina izgrađenih struktura prema prostornim planovima uređenja gradova i općina

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Pregled udjela poljoprivrednih površina po gradovima i općinama Zagrebačke županije daje se na sljedećoj slici. Čak 64% ukupnih poljoprivrednih površina Zagrebačke županije nalaze se u njezinom istočnom dijelu u porječju rijeka Save i Lonje, kojeg čine subregionalna područja Svetog Ivana Zeline, Vrbovca, Dugog Sela, Ivanić-Grada, te Grad Velika Gorica i Općina Orle. Navedeno je vidljivo u velikom udjelu poljoprivrednih površina u ukupnoj površini gradova i općina u tom području. Tako u Općini Orle, poljoprivredne površine čine čak 75% ukupnog zemljišta. Iza Općine Orle sa preko 60% udjela poljoprivrednih površina slijede općine Rugvica, Rakovec i Brckovljani, te Grad Vrbovec. Također, valja napomenuti da preostale jedinice lokalne samouprave u tom području, osim gradova Dugog Sela i Velike Gorice, imaju veći udio poljoprivrednih površina od one na županijskoj razini. Preostale poljoprivredne površine koncentrirane su u sjeverozapadnom dijelu Županije uz rijeke Savu i Krapinu, te u njezinom južnom dijelu uz rijeku Kupu. Najmanji udio poljoprivrednih površina od svega 23% imaju općine sa najvećim udjelom šumskih površina, a to su Žumberak i Krvarsko.

Slika 8: Udio poljoprivrednih površina prema prostornim planovima uređenja gradova i općina

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

1.3.2. Prirodni resursi

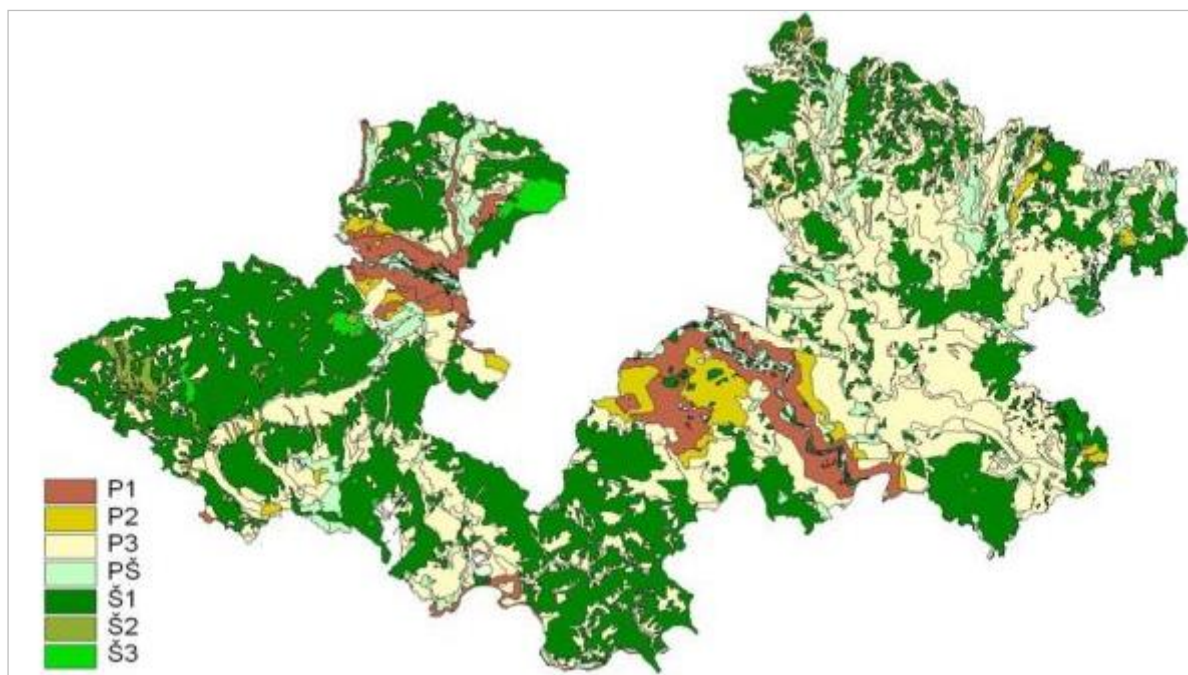
Najvažniji prirodni resursi Županije uključuju: vode, obradiva tla, šume, relativno veliku biološku i krajobraznu raznolikost te mineralne sirovine.

Uz mnoge površinske tokove, ZŽ ima i velike zalihe podzemnih voda. Četvrtina stanovništva Hrvatske (Grad Zagreb, ZŽ, dio Krapinsko-zagorske županije) opskrbljuje se vodom iz tih podzemnih zaliha pa je njihova zaštita i na nacionalnoj razini istaknuta kao jedan od strateških ciljeva racionalnog gospodarenja prirodnim resursima na području Županije. Najznačajnije zalihe podzemnih voda nalaze se u području aluvijalne nizine rijeke Save. Debljina vodonosnog sloja varira od 10 do 100 i više metara i u načelu raste od zapada prema istoku i od ruba prema središtu nizine. Na području Županije koriste se i izvori mineralne vode (npr. Jamnica).

Postoji također značajan ali nedovoljno istražen i iskorišten potencijal geotermalnih voda (npr. u podnožju Medvednice, na području Općine Stupnik i gradova Svete Nedelje i Vrbovca).

Više od 50% površine Županije zauzimaju poljoprivredna zemljišta (Slika 11). Za ratarsku proizvodnju najpogodnija su aluvijalna tla rijeke Save i njenih pritoka, pod uvjetom da nije posrijedi poplavno područje. Tla brežuljkastih i gorskih predjela manje su pogodna za ratarsku proizvodnju i u nižim se predjelima uglavnom koriste za vinogradarstvo, a u višim predjelima nalazimo šume i pašnjake. Prema bonitetnoj kategorizaciji, 11% pripada osobito vrijednim obradivim tlima (P1), 7% vrijednim obradivim tlima (P2), 70% ostalim obradivim tlima (P3), 12% poljoprivrednim tlima vrlo loših oranica i pašnjaka ili tlima namijenjenim šumama ili šumskom pokrovu (PŠ). Najboljih tala, onih koja ulaze u prve dvije kategorije, nema mnogo (oko 18%), pa zaštita kvalitetnih tala također pripada među prioritete racionalnog gospodarenja i zaštite prirodnih resursa ZŽ.

Slika 9. Područja s tlima različitog boniteta na prostoru Zagrebačke županije¹

Izvor: Program zaštite okoliša Zagrebačke županije („Glasnik Zagrebačke županije“ broj 20/03., 5/05 i 14/07), prema podacima iz Prostornog plana Zagrebačke županije

Tablica 5. Bonitetna kategorizacija poljoprivrednog zemljišta Zagrebačke županije

Kategorija tla	Površina [ha]	Udio u totalu [%]
Osobito vrijedna obradiva tla	18 803	10.91
Vrijedna obradiva tla	11 290.3	6.55
Ostala obradiva tla	120 957.2	70.23
Poljoprivredno tlo vrlo loših oranica i pašnjaka, ili tlo namijenjeno šumama ili šumskom pokrovu	21 171.4	12.29
Ukupno:	172 221.9	100.00

Izvor: Prostorni plan Zagrebačke županije, „Glasnik Zagrebačke županije, broj 3/02, 8/05, 8/07, 4/110, 10/11 i 14/12 – pročišćeni tekst

¹ Objašnjenje legende: Za kategorije od P1 do PŠ, vidi glavni tekst; kategorije od Š1 do Š3: gospodarska šuma, zaštitna šuma, šuma posebne namjene.

Prostorno je šumom najbogatiji reljefno razvedeniji zapadni dio Županije. Upola manje šuma nalazi se u istočnome dijelu, no te su šume iznimno gospodarski i ekološki vrijedne. Jugoistočni dio Županije, posebno uz Savu, siromašan je šumom, a zbog velike važnosti šuma u regulaciji vodnog režima u tom se dijelu planira pošumljavanje. Prema namjeni, 95% šuma u ŽŽ pripada u gospodarske šume, ostalo su zaštitne šume (zaštita zemljišta, vodnih tokova, erozivnih područja, naselja) i šume s posebnom namjenom (sjemenske šume, nacionalni parkovi, rezervati, šume za odmor i rekreaciju, znanstvena istraživanja, obranu i sl.).

Prema strukturi vlasništva 51,44% površine u vlasništvu je države, 48,56% u privatnom vlasništvu. Stanje šuma na površinama u državnom vlasništvu znatno je bolje (dvostruko veća drvena zaliha, veći etat) pa je unapređenje gospodarenja šumama u privatnom vlasništvu prepoznato kao prioritet u razvoju korištenja tog prirodnog resursa. Provedbom više znanstvenih projekata na području Županije utvrđeni su glavni razvojni problemi vezano za gospodarenje privatnim šumama. Među navedenim ističu se velika rascjepkanost i usitnjenost šumskog posjeda (prosječna veličina šumskog gospodarstva je 0,65 ha), visoka prosječna starost i nizak stupanj obrazovanja šumoposjednika, ekstenzivno i nestručno gospodarenje privatnim šumama, niska drvena zaliha i njena loša struktura, zamjena vrednijih vrsta manje vrijednim, izostanak adekvatne obnove sastojina i slaba otvorenost privatnih šumskih kompleksa (nedostatak šumskih putova i cesta). S ciljem unapređenja gospodarenja privatnim šumama na području Zagrebačke županije a u suradnji s djelatnicima savjetodavne službe, Županija šumosposjednicima dodjeljuje potpore za biološku obnovu šuma i nabavu sitne šumske mehanizacije za provedbu radova biološke obnove šuma.

Od gospodarskih iskoristivih mineralnih sirovina na području ŽŽ postoje: znatne zalihe sirovina za proizvodnju građevinskog materijala (građevinskog šljunka i pijeska u području savskog aluvija, građevinsko tehničkog kamena u području gorja te opekarskih i keramičkih glina); gotovo potpuno iscrpljene zalihe ugljikovodika te nedovoljno istraženi potencijal geotermalnih voda. S obzirom na to da postojeće zalihe građevinskog šljunka i pijeska čine tzv. savski vodonosnik, a prekrivene su najkvalitetnijim obradivim tlom, njihova eksploatacija zahtijeva posebnu pažnju i kontrolu (što u prethodnom razdoblju nije bio slučaj).

Termalni izvori na području Županije važan su, iako trenutačno nedovoljno iskorišten resurs (npr. Svetojanske toplice kod Jastrebarskog, Šmidhen kod Samobora, Jamnička Kiselica na području Pisarovine, Topličica i Krečaves kod Svetog Ivana Zeline). Isto se odnosi na izvor ljekovite nafte naftalana na području Ivanić Grada (jedina lokacija u Europi).

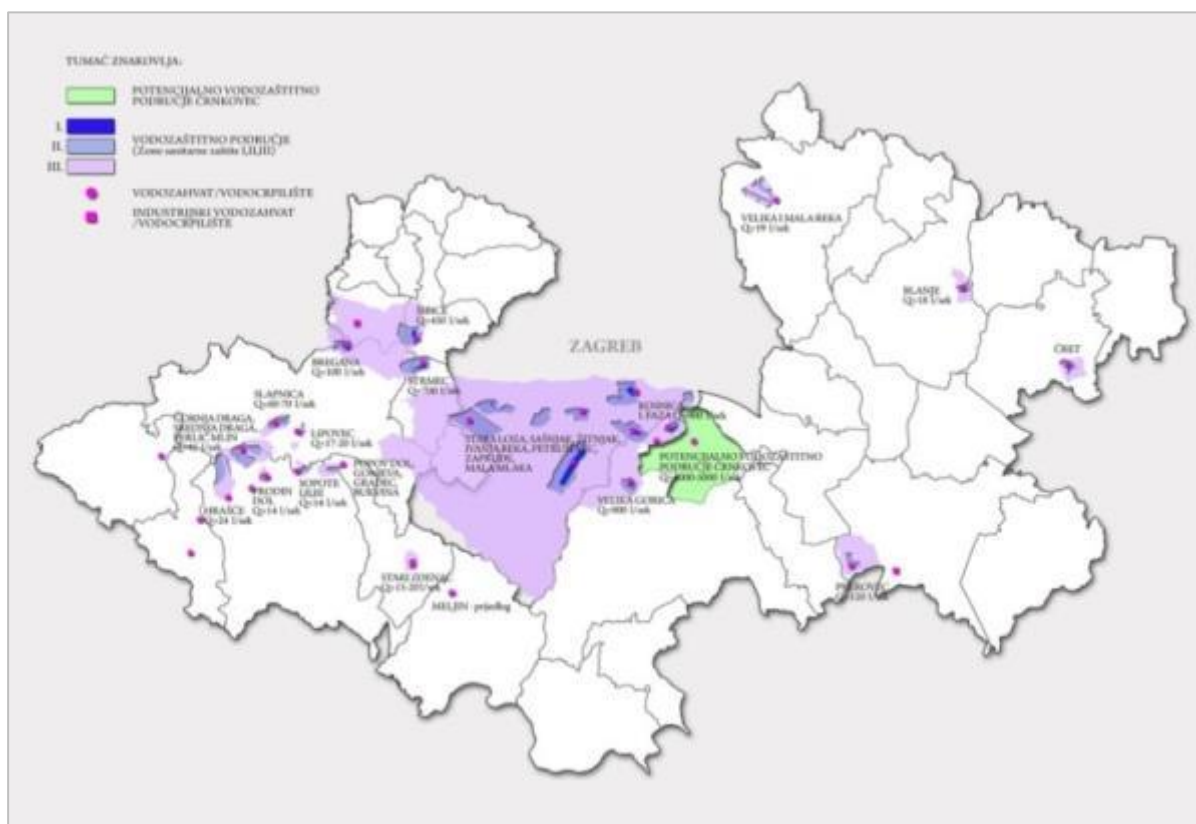
Temeljem Odluke o granicama vodnih područja ("Narodne novine", broj 79/10), područje Zagrebačke županije u cijelosti pripada vodnom području rijeke Dunav, odnosno području s kojeg sve vode otječu, površinskim ili podzemnim putem u rijeku Dunav. Vodno područje rijeke Dunav podijeljeno je temeljem Odluke o granicama područja podsliova, malih slivova i sektora ("Narodne novine", broj 97/10), na područje podsliva rijeke Save, Drave i Dunava. Zagrebačka županija smještena je na području podsliva rijeke Save. U tijeku je izrada Plana upravljanja slivom rijeke Save u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama Europske unije koja

uspostavlja pravni okvir za zaštitu i poboljšanje stanja svih voda i zaštićenih područja, uključujući o vodi ovisne ekosisteme, sprječavanje pogoršanja njihovog stanja i osiguravanje dugoročnog, održivog korištenja vodnih resursa. Područje Zagrebačke županije detaljnije je podijeljeno na područja malih slivova: Zagrebačko prisavlje, Zelina – Lonja, Lonja – Trebež i Česma – Glogovnica.

Na području Zagrebačke županije korištenje voda za javnu vodoopskrbu provodi se zahvaćanjem i crpljenjem podzemnih voda i to dva tipa podzemnih vodonosnika: međuzrnski, smješten na većinskom dijelu površine Zagrebačke županije, te krški vodonosnik, smješten na području Samoborskog gorja.

Evidentirane zone sanitarne zaštite obuhvaćaju ukupno 189,9 km², odnosno 6,2% ukupne površine Zagrebačke županije. Najveći dio vodozaštitnih zona zauzima III. zona sanitarne zaštite (zona ograničenja i zaštite) na koju otpada 85,5% ukupne površine zona sanitarne zaštite na području Zagrebačke županije. Površina potencijalnog vodozaštitnog područja Črnkovec iznosi 58,4 km² što predstavlja 1,9% ukupne površine teritorija Zagrebačke županije.

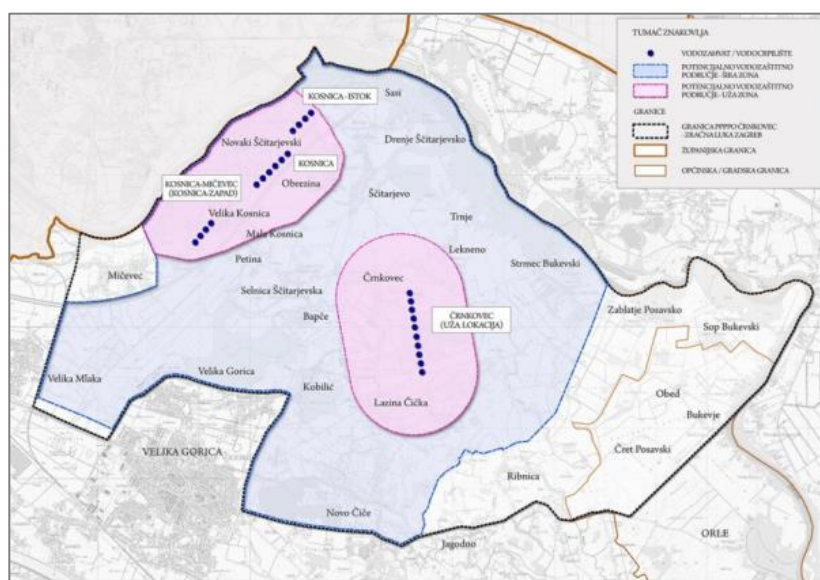
Slika 10: Zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće na području Zagrebačke županije

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Potencijalno vodozaštitno područje Črnkovec utvrđeno je Prostornim planom Zagrebačke županije kao neistraženo ili nedovoljno istraženo područje i posebno osjetljiv prostor na kojem se ograničavaju zahvati u prostoru prije provedenih hidrogeoloških istraživanja, a sve u cilju učinkovite zaštite budućih crpilišta. Buduća vodocrpilišta na lokalitetu Črnkovec smješteni su na području Grada Velike Gorice i posebno su važna za daljnji razvitak vodoopskrbe Zagrebačke županije, Grada Zagreba i šire regije. U rujnu 2012. godine Županijska skupština Zagrebačke županije donijela je Prostorni plan područja posebnih obilježja Črnkovec – Zračna luka Zagreb (“Glasnik Zagrebačke županije”, broj 23/12). Ovim Planom potencijalno vodozaštitno područje Črnkovec podijeljeno je na užu i širu zonu zaštite. Unutar navedenih područja utvrđeni su, uz suglasnost nadležnih tijela, posebni uvjeti korištenja i zaštite te navedena ograničenja u korištenju prostora.

Slika 11: Potencijalno vodozaštitno područje Črnkovec – uža i šira zona zaštite

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Zaštita voda provodi se na temelju Zakona o vodama i niza ostalih propisa iz područja zaštite voda od onečišćenja, temeljem Zakona o vodama i posebnih propisa određena su zaštićena područja na kojima je, s ciljem zaštite voda i vodnog okoliša, potrebno provesti dodatne mjere zaštite voda.

Područja ranjiva na nitratre (ranjiva područja) proglašena su na slivovima vodnih tijela opterećenih nitratima poljoprivrednog porijekla. Odlukom o određivanju ranjivih područja u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, broj 130/12) određene su općine i gradovi na području Zagrebačke županije koje se nalaze unutar ranjivih područja, a to su: gradovi Samobor, Zaprešić i općine Brdovec, Pušća, Marija Gorica. Na površini određenoj kao ranjivo područje potrebno je

provesti pojačane mjere zaštita površinskih i podzemnih voda od onečišćenja nitratima poljoprivrednog porijekla.

U skladu s Odlukom o određivanju osjetljivih područja ("Narodne novine", broj 81/10), vodno područje rijeke Dunav, odnosno područje Zagrebačke županije, u cijelosti je određeno kao sliv osjetljivog područja. Osjetljiva područja su područja na kojima je zbog postizanja ciljeva kakvoće voda potrebno provesti višu razinu ili viši stupanj pročišćavanja komunalnih otpadnih voda od propisanog Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (II ili III stupanj pročišćavanja otpadnih voda ovisno o veličini aglomeracije).

Slika 12: Granica područja podslivova, malih slivova i sektora, te ranjiva područja na području Županije

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Tablica 6. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prirodnim resursima

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> ○ Onečišćenje strateških zaliha voda (npr. Črnkovec). ○ Gubitak najkvalitetnijih obradivih površina zbog prenamjene. ○ Loše upravljanje šumama u privatnom vlasništvu ○ Ilegalna i okolišno agresivna praksa 	<ul style="list-style-type: none"> - Zaštita kvalitetnih tala pripada među prioritete racionalnog gospodarenja i zaštite prirodnih resursa ZŽ. - Zbog izrazite vrijednosti šuma na području ZŽ, preporuka je barem zadržati i ako je moguće povećati, njihov udio od 35% površine – posebno u vodozaštitnim

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
eksploatacije mineralnih sirovina. ○ Nedovoljno istražen i iskorišten potencijal geotermalnih voda.	područjima. - Nastaviti učinkovito i uspješno planirati i upravljati postojećim resursima: <ul style="list-style-type: none"> ○ strateškim zalihama vode ○ kvalitetnim obradivim poljoprivrednim površinama ○ šumama u privatnom vlasništvu ○ mineralnim sirovinama. ○ valorizirati i inventarizirati obradive površine. - Valorizirati i koristiti termalne izvore kao razvojni potencijal za turizam i rekreaciju

1.3.3. Prirodna baština

Potpuna i sustavna inventarizacija biološke i krajobrazne raznolikosti na području Županije provodi se sustavno od 2008. godine kada je osnovana Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode na području Zagrebačke županije „Zeleni prsten“.

Na području Županije pod upravljanjem JU “Zeleni prsten” Zagrebačke Županije nalazi se trideset područja/lokaliteta/objekta koji su zaštićeni sukladno Zakonu o zaštiti prirode (Slika 13).

Zaštita je provedena u kategorijama parka prirode, posebnog rezervata, značajnog krajobrazna, park-šume, spomenika prirode i spomenika parkovne arhitekture. Zaštićene prirodne vrijednosti Zagrebačke županije prikazane su u sljedećoj tablici:

Tablica 7: Zaštićena područja u Zagrebačkoj županiji

Red. broj	Područje	Kategorija zaštite	Godina proglašenja	Administrativno područje
1.	Zapadni dio Medvednice	park prirode – upravlja JU Park prirode Medvednica	1981.	Općina Jakovlje, Općina Bistra, Grad Zaprešić
2.	Žumberak-Samoborsko gorje	park prirode – upravlja JU Park prirode Žumberak- Samoborsko gorje	1999.	Grad Samobor, Grad Jastrebarsko, Općina Žumberak, Općina Krašić, Općina Klinča Sela
3.	Brežuljak kod Smerovišća	posebni botanički rezervat	1963.	Grad Samobor

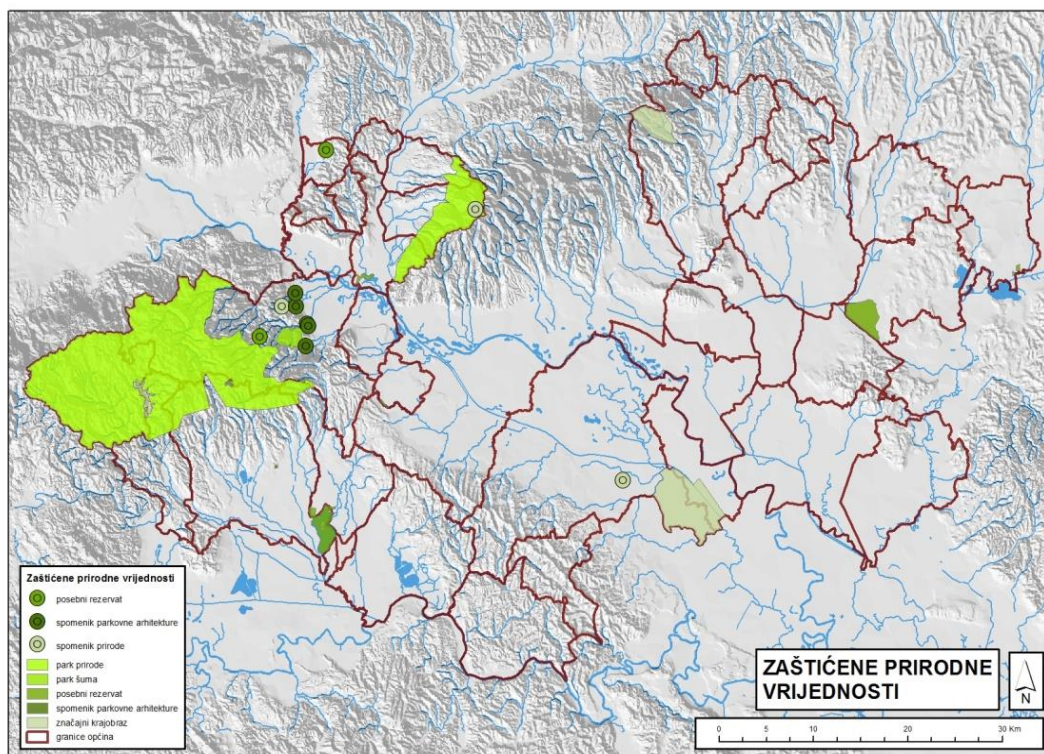
4.	Cret dubravica	posebni botanički rezervat	1966.	Općina Dubravica
5.	Jastrebarski lugovi	posebni ornitološki rezervat	1967.	Općina Klinča Sela
6.	Strmec - Sava	posebni ornitološki rezervat	1970.	Grad Sv. Nedelja, Grad Samobor
7.	Crna Mlaka	posebni ornitološki rezervat	1980.	Grad Jastrebarsko
8.	Varoški lug	posebni zoološki rezervat	1982.	Općina Dubrava
9.	Markovčak – Bistra	posebni rezervat šumske vegetacije	1963.	Općina Bistra
10.	Stupnički lug	posebni rezervat šumske vegetacije	1964.	Općina Stupnik
11.	Japetić	posebni rezervat šumske vegetacije	1975.	Grad Jastrebarsko
12.	Varoški lug	posebni rezervat šumske vegetacije	1988.	Općina Dubrava
13.	Česma	posebni rezervat šumske vegetacije	1982.	Općina Farkaševac
14.	Novakuša	posebni rezervat šumske vegetacije	1982.	Općina Gradec
15.	Tepec – Palačnik – Stražnik	park šuma	1970.	Grad Samobor
16.	Slapnica	značajni krajobraz	1964.	Općina Žumberak
17.	Zelinska glava	značajni krajobraz	1991.	Grad Sv. Ivan Zelina
18.	Okić-grad	značajni krajobraz	1970.	Grad Samobor
19.	Turopoljski lug i vlažne livade uz rijeku Odru	značajni krajobraz	2003.	Grad Velika Gorica
20.	Otruševačka spilja	spomenik prirode geomorfološki	1974.	Grad Samobor
21.	Tisa u Šupljaku	spomenik prirode – rijetki primjerak drveća	1964.	Općina Bistra
22.	Hrast u Rakitovcu	spomenik prirode – rijetki primjerak drveća	2001.	Grad Velika Gorica
23.	Samobor - Park u Langovoj 39	spomenik parkovne arhitekture	1962.	Grad Samobor
24.	Lug Samoborski – park oko dvorca	spomenik parkovne arhitekture	1964.	Grad Samobor
25.	Park Bistrac	spomenik parkovne arhitekture	1969.	Grad Samobor

26.	Jastrebarsko- park uz dvorac	spomenik parkovne arhitekture	1964.	Grad Jastrebarsko
27.	Božjakovina – park oko dvorca	spomenik parkovne arhitekture	1965.	Općina Brckovljani
28.	Gornja Bistra – park oko dvorca	spomenik parkovne arhitekture	1971.	Općina Bistra
29.	Samobor - Park Mojmir	spomenik parkovne arhitekture	1976.	Grad Samobor
30.	Samobor - Tisa	spomenik parkovne arhitekture	1963.	Grad Samobor

Izvor: Upisnik zaštićenih područja - Ministarstvo kulture (Ministarstvo zaštite okoliša i prirode)

Obrada: Javna ustanova zeleni prsten Zagrebačke županije

Slika 13. Lokacije zaštićenih dijelova prirode u Zagrebačkoj županiji

Izvor: Zaštićena područja Hrvatske, Državni zavod za zaštitu prirode; GIS obrada: Zavod za prostorno uređenje, 2015.

Bioraznolikost

Posebni botanički rezervati cret Dubravica i Smerovišće najugroženija su zaštićena područja i za zaštitu su najvažnija.

U spomenicima parkovne arhitekture u privatnom vlasništvu postoje svojstva zbog kojih je područje proglašeno zaštićenim, no zbog nebrige vlasnika (ne žive u zaštićenom području) i nedostatka financijskih sredstva često su zapuštena.

Spomenici parkovne arhitekture u državnom vlasništvu imaju niz vrijednih obilježja zbog kojih je područje proglašeno zaštićenim, a zbog održavanja gradskih komunalnih poduzeća ili korisnika prostora nalaze se u vrlo dobrom stanju.

Značajni krajobrazi i posebni rezervati šumske vegetacije kojima gospodare Hrvatske šume u zadovoljavajućem su stanju. Ponegdje su ugroženi nelegalnom gradnjom vikend-objekata (Zelinska glava). Česti su problem na tim područjima također divlji deponiji. Spomenici prirode imaju rijetke primjere drveća koji su zbog svojih karakteristika zaštićeni.

Ekološki važna područja ugrožena su antropogenim utjecajem (divlji deponiji, urbanizacija, otpadne vode i sl.).

Sva zaštićena područja relativno su dobro očuvana na većini prostora s tendencijom poboljšanja.

Značajni su primjeri biološke raznolikosti na području Zagrebačke županije biljne vrste, životinjske vrste, geomorfološki objekti.

Zaštićene površine iznose 37.529,21ha (375,30 km²) ili 12,30% ukupne površine Županije, u usporedbi s prosjekom u Hrvatskoj oko 10,33% te u EU oko 17,00%. Medvednica i Žumberačko-samoborsko gorje zauzima oko 63% zaštićene površine, a ostatak zauzimaju ostala zaštićena područja.

Prostorni plan Zagrebačke županije predviđa povećanje zaštićene površine na 13,5%, na dodatna 32 lokaliteta raznih kategorizacija (spomenik parkovne arhitekture, park šuma, značajni krajobraz, spomenik prirode, ornitološki rezervat) čime bi Županija putem JU "Zeleni prsten" ŽŽ osigurala zaštitu prirodne baštine i iznad prosjeka EU28.

Nužno je zaštititi niz prirodnih vrijednosti Županije, a među njima svakako sljedeće: Črnc rugvički, Hrastova šuma kod Hrastja, šuma Starka, Pleso – hrastov šumarak, dolina rijeke Kupe, krajobraz dvorca Slavetića s dolinom potoka Radilovca, dolina rijeke Kupčine, dolina potoka Črneca i krajobraz uz potok Lužnicu, ribnjak Vukšinac, Zelinska glava s njenom okolinom, livade uz potok Vuna, ribnjak Fuka, Vukomerečke gorice – predio Bukovčak – Sv. Kata, dolina Rečice i Kravaršice, izvorišno područje rijeke Odre, skupina hrasta kitnjaka na križanju za selo Vidalin, stoljetni hrast u Stupničkom lugu, hrast lužnjak – Bukevje, skupina hrastova kod lugarnice Vratovo – Turopoljski lug, Sopotski slap, hrast lužnjak u donjem Hruševcu, Zaprešićki Novi dvori, park oko dvorca u Lužnici, park u Laduču, park u Donjoj Zelini, Donja Topolčica, stari jasen u

Dugom Selu, Perivoj grofa Draškovića u Dugom Selu, park u centru Vrbovca, kurija Modić-Bedeković, stablo taksodija u Veleševcu, lipa kod kurije Josipović, Medjame, Vrelo potoka Bistraca, pašnjak Deli, pašnjak Polic.

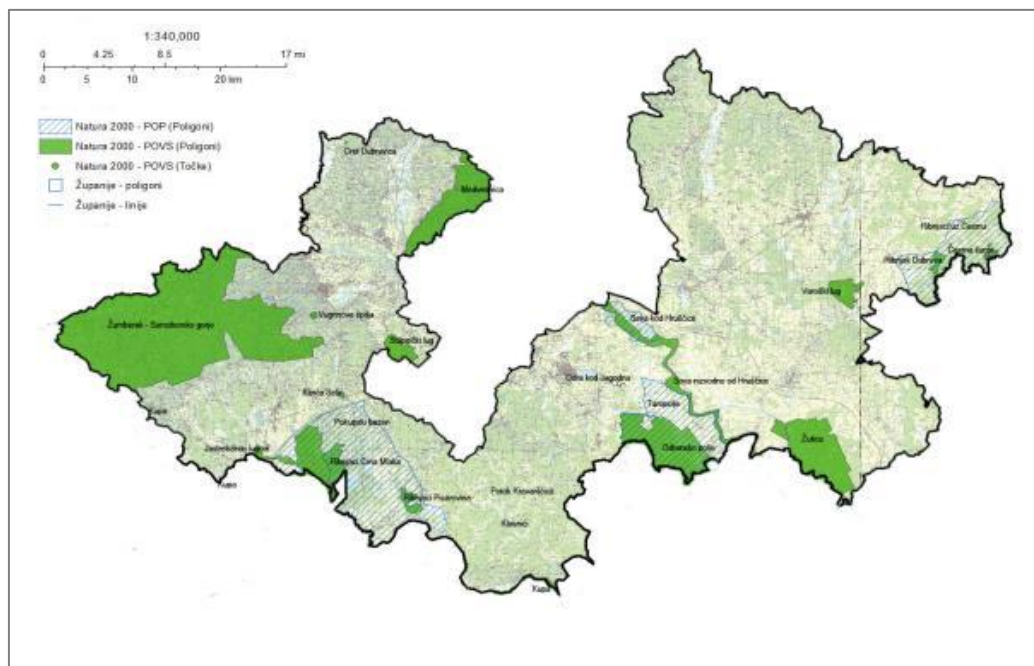
NATURA 2000 - Ekološka mreža RH (Natura 2000)

Ekološka mreža Republike Hrvatske, proglašena Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/2013), predstavlja područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000.

Ekološku mrežu RH (mrežu Natura 2000) prema članku 6. Uredbe o ekološkoj mreži (NN 124/2013) čine područja očuvanja značajna za ptice - POP (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti) i područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju). Ekološka mreža Republike Hrvatske obuhvaća 36,67% kopnenog teritorija i 16,39% obalnog mora, a sastoji se od 571 poligonskog Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS), 171 točkastih Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (najvećim dijelom špiljski objekti) (POVS) te 38 poligonskih Područja očuvanja značajnih za ptice (POP).

Natura 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije. Njezin cilj je očuvati ili ponovno uspostaviti povoljno stanje više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova. Dosad je u ovu ekološku mrežu uključeno oko 30.000 područja na gotovo 20% teritorija EU što je čini najvećim sustavom očuvanih područja u svijetu skorog izumiranja. Natura 2000 je temeljni program kojim Europska unija pokušava zaustaviti negativne trendove na svojem teritoriju.

Slika 14. Karta NATURA 2000 područja u Zagrebačkoj županiji

Izvor: Državni zavod za zaštitu prirode, Baza podataka NATURA 2000 područja u hrvatskoj, Obrada: Javna ustanova Zeleni prsten Zagrebačke županije, 2014.

Tablica 8. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prirodnom baštinom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Postojanje područja velike prirodne vrijednosti koja nisu zaštićena. - Nedostatna financijska sredstva za učinkovito upravljanje prirodnim dobrima - Nedovoljno učinkovit način upravljanja prirodnim i kulturnim dobrima. - Nedostatno korištenje prirodne baštine kao razvojnog resursa. - Nedovoljno valorizirani i iskorišteni prirodni i drugi potencijali za razvoj turizma usprkos blizini velikog emitivnog turističkog tržišta kao što je Grad Zagreb. - Ugroženost ekološki značajnih područja (divlji deponiji, urbanizacija, otpadne vode i sl.). 	<ul style="list-style-type: none"> - Zaštititi nezaštićene prirodne vrijednosti Županije. - Potaknuti bolje upravljanje prirodnim dobrima uz suradnju turizma i gospodarstva. - Unaprijediti korištenje prirode kao razvojnog resursa (turizam, gospodarstvo, ruralni razvoj i dr.). - Poboljšati educiranost lokalne zajednice - Koristiti EU fondove (LIFE, EAFRD i dr.) za razvoj i poboljšanje stanja prirodnih vrijednosti u županiji - Riješiti problem divljih deponija

1.3.4. Kulturna baština

Na području Zagrebačke županije nalazi se 370 kulturnih dobara upisanih u Registar kulturnih dobara RH (od toga 276 nepokretnih kulturnih dobara, (pojedinačnih, kulturno povijesnih cjelina i kulturnih krajolika), 88 pokretnih (pojedinačnih, zbirki i muzejske građe), te 6 nematerijalnih kulturnih dobara. (Izvor; Min. kulture RH, registar kulturnih dobara)

Bogata kulturna baština, zaštićene tradicijske vrijednosti se u dovoljnoj mjeri ne prepoznaju, vrednuju i koriste kao jedan od značajnih razvojnih resursa ZŽ.

Nedovoljna su financijska sredstva za sustavnu obnovu kulturne baštine stoga je nužno koristiti sve raspoložive izvore financiranja, posebice onih bespovratnih.

Do sada je obnovljeno 21 kulturno dobro (7,2%), a u postupku obnove nalazi se njih 35 (12%). Na području Zagrebačke županije prema kriteriju trenutnog građevinskog stanja napuštenosti i vrijednosti izdvaja se 16 ugroženih nepokretnih kulturnih dobara:

- Stari grad Okić
- Novi dvori Zaprešički – gospodarske građevine, Zaprešić
- Dvorac Kerestinec, Kerestinec
- Dvorac Drašković, Božjakovina
- Dvorac Mikšić, Sv. Helena

- Dvorac Erdödy, Jastrebarsko
 - Kurija Kiepach, Bregana
 - Kurija Rauch, Donja Pušća
 - Kurija Lentulaj, Biškupec
 - Kurija biskupa Galjufa, Prečec
 - Kurija Zlatarić, Bukevje
 - Stari župni dvor, Lupoglav
 - Grkokatolički kompleks, Stmrec Pribički
 - Crkva sv. Martina u Prozorju
 - Kula Drašković u Perivoju grofa Drašković u Dugom Selu
 - Bivša zgrada Doma zdravlja u Dugom Selu (zgrada iz ostavštine grofova Drašković, predviđena za kulturne namjene)
- Kula Drašković i bivši Dom zdravlja dio su povijesne cjeline centra Dugog Sela koja je u preventivnoj zaštiti Ministarstva kulture zaštićena kao kulturno dobro

Prema procjenama Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, stanje očuvanosti i kvalitete prostora s konzervatorskog gledišta je različito u pojedinim dijelovima Zagrebačke županije. Tako je u Turopoljskoj i Savskoj nizini prisutan snažan pritisak urbanizacije izazvane imigracijom stanovništva i širenjem metropolitanskih funkcija u osjetljivi ruralni prostor. Imigracija stanovništva velikim dijelom je posljedica ratnih razaranja tijekom Domovinskog rata, kao i povećanjem cijene životnog standarda u Gradu Zagrebu. Ovi procesi u prostoru rezultiraju širenjem naselja, izgradnjom velikih prometnih i energetskih sustava, gospodarskih i poslovnih zona sa sljedećim posljedicama:

- stihijska transformacija povijesnih naselja,
- spajanje naselja izgradnjom uz gubitak krajobraznih vrijednosti i orijentacije u prostoru,
- zapuštanje objekata tradicijskog graditeljstva,
- ugrožena brojna arheološka nalazišta.

U brdskim i rubnim dijelovima Županije (Žumberak, Samoborsko gorje, Plešivica, Vukomeričke gorice, Prigorje) prisutno je napuštanje područja i gubitak ruralnog stanovništva, a time i tradicionalnih djelatnosti. Istovremeno se javljaju novi oblici korištenja prostora koji ugrožavaju još uvijek visoke vrijednosti prostora i baštine. Radi se o ubrzanom širenju tzv. vikend izgradnje neprihvatljivog oblikovanja na neprimjerenim lokacijama. Veliki problem predstavlja i eksploatacija mineralnih sirovina. Posljedice toga su: propadanje seoskih naselja i tradicijske izgradnje, degradacija povijesnih i krajobraznih vrijednosti, stvaranje krive slike o tradiciji građenja.

Pojačana urbanizacija, razvitak privatnog sektora i poduzetništva donose nove izazove u očuvanju povijesnih gradova i naselja. S jedne strane to je pritisak predimenzioniranih proširenjima, adaptacijama, nerijetko i rušenjem povijesnih zgrada unutar zaštićenih cjelina, dok s druge strane savjesni i kulturno svjesni investitori otvaraju mogućnost kvalitetne obnove i prihvatljivih zahvata na povijesnom graditeljstvu. Općenito, glavni problem predstavlja otpor

investitora prema korištenju tradicionalnih ili srodnih tehnika i materijala u obnovi zgrada. Pomanjkanje financijskih sredstava vlasnika za kvalitetno i konzervatorski prihvatljivo održavanje dovodi do zapuštanja i propadanja kuća, posebno onih s drvenim konstrukcijama ili primjene jeftinijih zamjenskih materijala i elemenata (plastična stolarija, neprikladni pokrov i sl.).

U ruralnim cjelinama i naseljima također glavni problem predstavlja održavanje i obnova povijesnih stambenih i gospodarskih zgrada s obzirom na tradicijske tehnike građenja drvom i kamenom. Otežano je i praćenje zahvata na kućama, budući da u manjim naseljima nisu dnevno prisutne nadležne službe.

Tradicijsko graditeljstvo kao izrazita vrijednost ovog prostora izloženo je propadanju, a naročito su ugrožene stambene i gospodarske građevine. Radi se o velikom broju tradicijskih građevina raspoređenih po čitavom području Zagrebačke županije. Osim poteškoća u očuvanju i obnovi, poseban problem vezan uz drveno tradicijsko graditeljstvo je sve učestalija razgradnja, te izvoz drvenog materijala u druge zemlje za potrebe izrade „antiknih“ podova, namještaja i sl.

Stanje većine pojedinačnih građevina – kulturnih dobara načelno se može smatrati dobrim ili zadovoljavajućim. Zahvati na njima provode se uz konzervatorski nadzor, a izvori financiranja su: Ministarstvo kulture, Zagrebačka županija, gradovi, općine, odnosno vlasnici. Najveći udio u financiranju zaštitnih radova imaju sakralne građevine. Ovdje ujedno ne postoje problemi vlasništva, namjene i adaptacije, te se obnova odvija uglavnom prema planu i raspoloživim sredstvima. Problematično je stanje građevina i kompleksa koji nemaju uređene vlasničke odnose ili način korištenja, kao što su primjerice neki dvorci.

- U slučaju kompleksa Novih dvora zaprešičkih, građevinski sanirani dvorac još nema namjenu, a vrijedne gospodarske zgrade se urušavaju unatoč reprezentativnosti kompleksa i perivoja u kojem se nalaze, te gradskom vlasništvu.
- Dvorac Kerestinec kao napušteni vojni objekt također očekuje rješenje budućeg korištenja.
- Dvorac Erdödy u Jastrebarskom uvršten je u program IPA – prekogranična suradnja Hrvatska – Slovenija pod nazivom „Probuđena baština“ kojim se predviđa izrada cjelovite dokumentacije za obnovu i prezentaciju dvorca, te se očekuje pozitivan pomak u njegovom očuvanju.
- U nekim dvorcima smještene su zdravstvene ili socijalne ustanove (Dvorac Oršić u Gornjoj Bistri i Dvorac Laduč), gdje se pokazalo da je bilo koja namjena i korištenje uz suradnju s konzervatorskom službom bolja od stanja napuštenosti. Najbolji primjer korištenja i gospodarenja povijesnim kompleksom je dvorac Lužnica u vlasništvu Družbe sestara milosrdnica gdje se osim održavanja dvorca i perivoja, te kvalitetnih kulturnih programa, već primjenjuju i napredni energetske sustavi.

Poseban problem je konzervacija ruševina starih gradova čija je vrijednost i nužnost očuvanja neupitna. Otežavajuće okolnosti najčešće su nedostatak odgovarajućih pristupnih putova, ograničena ekonomska iskoristivost te neriješeno upravljanje. Pozitivni primjeri su: Stari grad

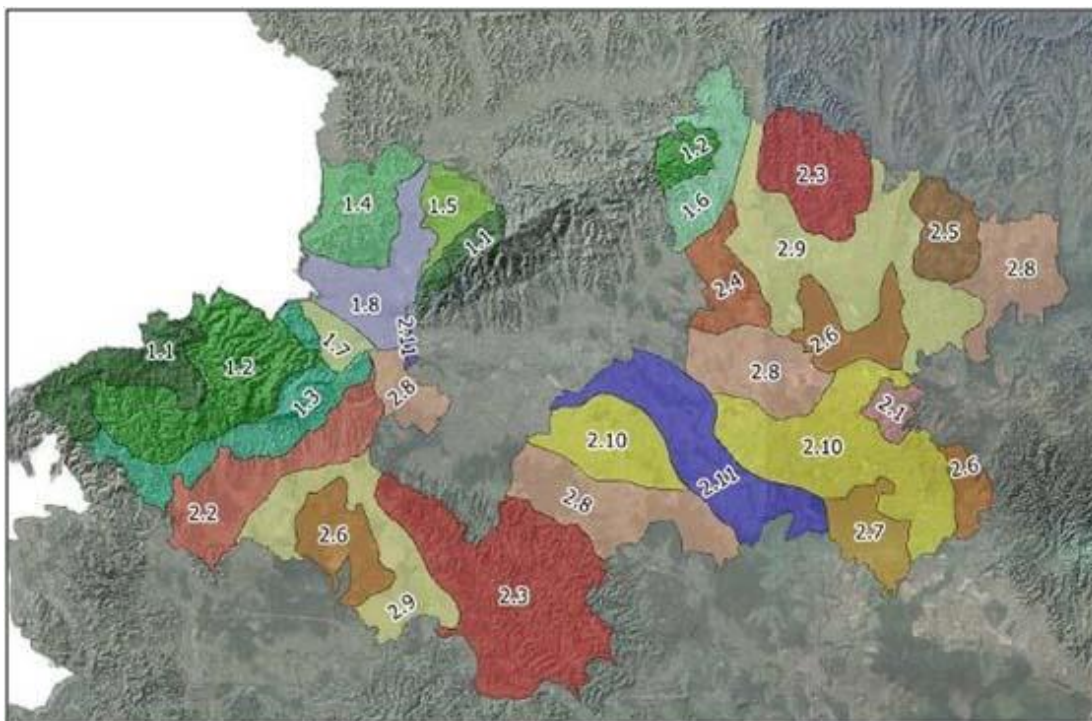
Samobor za čije očuvanje brine grad Samobor i Zelingrad, koji je povjeren na upravljanje Muzeju grada Svetog Ivana Zeline.

Na području Zagrebačke županije arheološka baština najugroženija je izgradnjom velikih prometnih, energetske i infrastrukturnih sustava primarno u nizinskom dijelu, odnosno kontaktnom području s Gradom Zagrebom. U proteklih desetak godina provedena su zaštitna arheološka istraživanja na trasi autoceste Zagreb-Sisak na dijelu kroz Zagrebačku županiju, odnosno grad Veliku Goricu na svim utvrđenim lokalitetima ukupne površine od približno 25 ha. Zaštitna istraživanja provedena su i na trasi istočne obilaznice Velike Gorice, a provode se na trasi autoceste Vrbovec – Bjelovar / Koprivnica. Proširenje Međunarodne zračne luke Zagreb može imati utjecaj na arheološko područje rimske Andautonije, kao i sustav planiranih hidroelektrana na Savi za koje treba utvrditi utjecaj na arheološku i ostalu baštinu. Osim ugrožene arheološke baštine mogu se istaknuti i pozitivni primjeri koji pokazuju mogućnosti uključivanja arheoloških lokaliteta u život lokalne zajednice kao resursa. Arheološki park Andautonija u Ščitarjevu jedan je od najbolje prezentiranih i upravljanih lokaliteta u Hrvatskoj. Na Žumberku u sklopu Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje sustavno se istražuje i prezentira arheološki lokalitet Budinjak.

Nedovoljna je briga za očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti, te nedovoljna briga vlasnika o održavanju i obnovi kulturnih dobara. Također, neprimjeren odnos građana prema kulturnoj baštini dodatni je otežavajući faktor (devastacija zaštićenih spomenika kulture, grafiti, neriješeni imovinsko pravni odnosi i dr.) njezina očuvanja i korištenja na održivi način.

U prosincu 2013. godine dovršena je izrada Krajobrazne studije Zagrebačke županije za razinu općih krajobraznih tipova. Obveza izrade Krajobrazne studije proizlazi iz Zakona o potvrđivanju Konvencije o europskim krajobrazima, Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske te Prostornog plana Zagrebačke županije. Studija sadrži analize postojeće klasifikacije krajolika, analize vizualnih i povijesnih obilježja, daje pregled osnovnih krajobraznih tipova u Županiji sa ocjenom njihovih obilježja, ocjenom osjetljivosti te smjernicama za daljnju razradu i planiranje na ovim područjima. Studija je u cijelosti objavljena na internetskim stranicama Zavoda za prostorno uređenje Zagrebačke županije www.zpuzz.hr.

Slika 15: Opći krajobrazni tipovi na području Zagrebačke županije

Izvor: Krajobrazna studija Zagrebačke županije za razinu općih krajobraznih tipova (Arhikon d.o.o., Oikon d.o.o., prosinac 2013.)

Tablica 9. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s kulturnom baštinom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Bogata kulturna baština, tradicijske vrijednosti, koje se u dovoljnoj mjeri ne prepoznaju i ne koriste kao jedan od značajnih razvojnih resursa ZŽ. - Nedovoljna briga za očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti. - Nedovoljna briga vlasnika o održavanju i obnovi kulturnih dobara. - Nedovoljna financijska sredstva za sustavnu obnovu kulturne i prirodne baštine. - Neprimjeren odnos građana prema kulturnoj baštini (devastacija zaštićenih spomenika kulture, neriješeni imovinsko pravni odnosi i dr.). 	<ul style="list-style-type: none"> - Sustavno pratiti stanje kulturnih dobara, vrednovati povijesne graditeljske strukture te predložiti mjere zaštite. - Izraditi strategiju održivog korištenja kulturne baštine razvoja kao razvojnog resursa. - Očuvati i razvijati identitet Zagrebačke županije temeljen na karakterističnim elementima i dijelovima njezinog prostora. - Predvidjeti i provesti mjere koje će osigurati očuvanje kulturne baštine na svim razinama planiranja. - Planirati uređenje i urbano definiranje nedovršenih i degradiranih prostora s ciljem ispravne prezentacije kulturne baštine. - Ukoliko je primjenjivo, obnoviti zgrade kulturne baštine prema najvišim energetske standardima.

1.4. STANJE ZAŠTITE OKOLIŠA I PRIRODE U ZAGREBAČKOJ ŽUPANIJU

1.4.1. Praćenje stanja okoliša, informacijski sustav okoliša, planiranje zaštite okoliša

Sustavno i kvalitetno praćenje stanja okoliša u Zagrebačkoj županiji postoji u određenim segmentima okoliša (npr. vode, zrak, otpad).

Uspostavljen je nacionalni informacijski sustav (ISZO – Informacijski sustav zaštite okoliša) koji koristi državne, županijske, gradske i općinske podatke i informacije za sustav praćenja stanja okoliša. Informacijski sustav o stanju okoliša, pojedinim sastavnicama okoliša (tlo, vode, zrak) i otpadu dostupan je zainteresiranoj javnosti u svakom trenutku te je moguće podatke pregledavati i analizirati prema različitim kriterijima, između ostaloga i prema prostornom kriteriju.

U području prostornog uređenja i gradnje inicirane su aktivnosti na uspostavi Informacijskog sustava prostornog uređenja, u nadležnosti Zavoda za prostorno uređenje Županije.

Sljedeći gradovi i općine u Zagrebačkoj županiji donijeli su programe/izvješća zaštite okoliša za svoje područje:

JLPS	Datum usvajanja okolišnog dokumenta	Program/Izvješće/Lokalna Agenda 21/ostalo	Objavljen u službenom glasniku
Dugo Selo	2009.	Program zaštite okoliša	„Službeni glasnik Grada Dugog Sela“, broj 14/09.
Ivanić Grad	2009.	Program zaštite okoliša	„Službeni glasnik Grada Ivanić-Grada“, broj 9/09.
Sv. I. Zelina	2010.	Program zaštite okoliša	„Zelinske novine“, broj 2/10.
Zaprešić	2013.	Program zaštite okoliša/Izvješće o stanju okoliša	„Službene novine Grada Zaprešića“, broj 1/13.
Dubravica	u izradi	Lokalna Agenda 21	-
Luka	2007.	Izvješće o stanju okoliša	-
Orle	2008.	Program zaštite okoliša	
Pokupsko	2005./14.12.2005.	Izvješće o stanju okoliša/Lokalna agenda 21	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 25/05. i 4/07.
Samobor	svibanj 2015.	Izvješće o stanju u prostoru	Službene vijesti Grada Samobora

JLPS	Datum usvajanja okolišnog dokumenta	Program/Izvešće/Lokalna Agenda 21/ostalo	Objavljen u službenom glasniku
			br. 5/2015

Sljedeći gradovi i općine u Zagrebačkoj županiji donijeli su planove gospodarenja otpadom za svoje područje:

JLS	Datum usvajanja PGO (predstavničko tijelo)	Razdoblje za koje je donosi PGO	PGO usvojen	PGO objavljen u službenom glasniku
Dugo Selo	veljača 2013.	2013.-2019.	da	„Službeni glasnik Grada Dugog Sela“, broj 02/13.
Ivanić Grad	listopad 2009.	2009.-2017.	da	„ Službeni glasnik Grada Ivanić-Grada“, broj 09/09.
Jastrebarsko	ožujak 2011.	2011.-2015.	da	„Službeni vjesnik grada Jastrebarskog“, broj 02/11.
Samobor	srpanj 2010.	2010.-2017.	da	„ Službene vijesti Grada Samobora“, broj 7/10,
Sv Nedelja	siječanj 2008.	2008.-2016.	ne	ne
Zaprešić	prosinac 2014.	2014.-2020.	da	SN grada Zaprešića 1/15 , 5. Siječnja 2015. godine
Bedenica	studen 2008.	2008.-2016.	da	„ Glasnik Općine Bedenica“, broj 7/08.
Bistra	ožujak 2011.	2011.-2018.	da	„Službeni glasnik Općine Bistra“, broj 01/11.
Brckovljani	(izrada u tijeku)	-	-	-
Brdovec	veljača 2013.	2012.-2019.	da	„ Glasnik Općine Brdovec“, broj 02/13.
Dubrava	prosinac 2012.	2013.-2017. (TP)	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 06/13.
Dubravica	srpanj 2010.	2010.-2015.	da	ne
Farkaševac	listopad 2012.	2013.-2015. (TP)	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 28/12.
Jakovlje	ožujak 2009.	nije određeno	da	„Službeni glasnik općine Jakovlje“, broj 02/09.
Klinča Sela	ožujak 2008.	2008.-2015.	da	„Glasnik Zagrebačke

JLS	Datum usvajanja PGO (predstavničko tijelo)	Razdoblje za koje je donosi PGO	PGO usvojen	PGO objavljen u službenom glasniku
				županije“, broj 12/08.
Krvarsko	rujan 2008.	2008.-2016.	da	ne
Križ	srpanj 2014.	2014.-2020.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 19/14.
Pisarovina	2008.		da	ne
Pokupsko	kolovoz 2008.	2008.-2016.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 19/08.
Pušća	prosinao 2010.	2011.-2018.	da	„Službeni glasnik Općine Pušća“, broj 07/10.
Rakovec	rujan 2008.	2008.-2016.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/08.
Rugvica	listopad 2008.	2008.-2016.	da	ne
Stupnik	studenj 2010.	2011.-2018.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 28/10.

Zagrebačka županija donijela je sljedeće planove i programe zaštite okoliša:

Okolišni dokument	Datum usvajanja dokumenta	Razdoblje za koje je donosi	Dokument usvojen	Objavljen u službenom glasniku Zagrebačke županije
Program zaštite okoliša Zagrebačke županije	2003.	od 2003. -	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 20/03., 5/05. i 14/07.
Izvešće o stanju okoliša	10.11.1999.	1999.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 17/99.
	14.12.2005.	2000. – 2004.	Da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 24/05.
	21.9.2010	2005. – 2008.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/10.
	u izradi	2009. – 2012.	-	-
Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka Zagrebačke županije	rujan 2007.	2007. – 2011.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 33/07.
	u izradi	2015. – 2018.	-	-
Izvešće o provedbi Programa zaštite i	26.4.2011.	2009. – 2011.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 12/11.

poboljšanja kakvoće zraka u Zagrebačkoj županiji				
Plan gospodarenja otpadom Zagrebačke županije	rujan 2011.	2011. – 2019.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 28/11.
Izvešće o provedbi Plana gospodarenja otpadom Zagrebačke županije	29.09.2014.	2012. - 2013.	da	„Glasnik Zagrebačke županije“, broj 23/14

U 2008. uspostavljena je elektronska baza ROO, kao dio informacijskog sustava zaštite okoliša RH. Putem baze prate se i analiziraju pritisci onečišćenja na tlo, vode i zrak te količina nastalog otpada prema prijavljenim emisijama onečišćenja, koje stvaraju fizičke i pravne osobe u Zagrebačkoj županiji.

Tablica 10. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom praćenja i informiranja o okolišu

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatan sustav praćenja okoliša - Sporo provođenje postojećih planova/ programa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Efektivnije pratiti stanje okoliša po svim sastavnicama. - Intenzivnije provoditi i kontinuirano ažurirati postojeće planove – u prvom redu Program zaštite okoliša županije. - Potaknuti jedinice lokalne samouprave na izradu lokalnih programa zaštite okoliša.

1.4.2. Stanje okoliša po segmentima: vode, tlo, zrak²

Vode:

- Hrvatske vode prate kvalitetu voda u Županiji na 31 mjernom mjestu uz dinamiku od 2 do 26 puta u godini, a uzorkovanje i ispitivanje voda obavlja se na temelju mjerenja pojedinih skupina pokazatelja kakvoće kopnenih površinskih voda Zagrebačke županije.
- U razdoblju od 2005. do 2008. u **potocima** na području Zagrebačke županije nije bilo velikih oscilacija u vrijednosti koncentracija BPK₅, amonijaka, nitrata i ukupnog fosfora i vidljiv je njihov silazni trend.

²Na temelju Izvešća o stanju u okolišu iz 2009 Zagrebačke županije.

- Vrijednosti koncentracija pokazatelja kakvoće voda u potocima Zagrebačke županije upućuju na dobro stanje u pogledu sadržaja kisika u vodi. Prema prikazanim vrijednostima, koncentracije BPK₅, amonijaka i ukupnog fosfora pripadaju u II. vrstu kakvoće voda, a nitrati u III. vrstu kakvoće. Prema dobivenim vrijednostima koncentracija mjerenih pokazatelja, potoke svrstava u kategoriju dobrog i vrlo dobrog stanja. Od 13 lokacija uzorkovanja, vrlo visoke vrijednosti koncentracija BPK₅, amonijaka, nitrata i ukupnog fosfora, dobivene su na potoku Gorjaku u čijoj se blizini nalaze pogoni tvrtke Pliva d.d. i Kvasac d.o.o. Lokacija uzorkovanja na potoku Gorjaku nalazi se nizvodno od tih tvrtki i očito je ispuštanje njihovih otpadnih voda u potok. Početkom 2009. godine u rad je pušten uređaj za pročišćavanje otpadnih voda grada Zaprešića. U pogon je pušteno mehaničko pročišćavanje, a u izgradnji je pogon za biološko pročišćavanje otpadnih voda. Veliki problem je zagađenje kanala Črnec.
- Najopterećeniji vodotok u ZŽ jest rijeka Sava, koja prima sve otpadne vode iz ZŽ, među njima i otpadne vode najvećeg zagađivača – Grada Zagreba. I druge tekućice na području Županije koje prolaze blizu naselja preopterećene su ispuštima netretiranih otpadnih voda (rijeka Lonja).
- U **rijekama** Zagrebačke županije od 2005. do 2008. godine primjetan je silazan trend BPK₅, amonijaka, nitrata i ukupnog fosfora. Iako nije došlo do većih oscilacija koncentracije organskih tvari u četverogodišnjem razdoblju BPK₅ je vrlo visok i ulazi u III. vrstu voda prema Uredbi o klasifikaciji voda (a amonijak po svojim koncentracijama ulazi u IV. vrstu voda).
- U **jezerima** Zagrebačke županije u promatranom razdoblju od 2005. do 2008. godine nisu se dogodile veće promjene koncentracija BPK₅, amonijak, nitrata i ukupnog fosfora. Uz male oscilacije BPK₅ i nitrata, srednje godišnje vrijednosti pokazuju silazan trend i upućuju na vrlo dobro stanje jezera u Zagrebačkoj županiji s obzirom na sadržaj kisika i hranjivih tvari u vodi.
- Skupština Zagrebačke županije osnovala je 2007. godine trgovačko društvo „Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o.“, a predmet poslovanja tvrtke čine sljedeće djelatnosti: djelatnost javne vodoopskrbe i djelatnost javne odvodnje.

Tablica 11. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem voda

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Onečišćenje površinskih i podzemnih voda ispuštanjem nepročišćenih otpadnih voda (sukladno tome problem je i nedovoljan broj ugrađenih pročištača otpadnih voda).³ - Nepostojanje planskog okvira za održivo upravljanje i zaštitu slivova. 	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjiti broj i intenzitet onečišćenja voda na području ZŽ, posebno u osjetljivim područjima, uvažavajući prihvatni kapacitet recipijenta. • Povećati opseg pročišćavanja otpadnih voda prije ispuštanja u vodotoke ugradnjom pročištača otpadnih voda. • Uspostaviti sustav obrade mulja dobivenog pročišćavanjem otpadnih voda. • Donijeti odgovarajuće županijske planove zaštite i održivog gospodarenja vodama.

Tlo:

- Većina zemljišnih površina nema ograničenja za poljoprivredu prema zakonskim propisima za konvencionalni uzgoj, a znatan dio ni prema kriterijima za ekološki uzgoj.
- Zbog izražene konkurencije različitih korisnika (širenje urbanih područja, izgradnja infrastrukture, poslovne zone, eksploatacija mineralnih sirovina) najvrednija su poljoprivredna tla istodobno najugroženija.
- U području sustavnog praćenja kvalitete tala na području Zagrebačke županije nema velikog pomaka.

Tablica 12. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem tala

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatno sustavno praćenje kvalitete tala. - Onečišćenje tala otpadom, otpadnim vodama, blizinom prometnice, intenzivnom poljoprivredom. - Gubitak tala erozijom. - Pojava klizišta uslijed djelovanja ljudi i klimatskih promjena. - Ugroženost poljoprivrednih tala. 	<ul style="list-style-type: none"> - Racionalnije koristiti tlo – posebno ono najkvalitetnije/obradivo – sustavnijim upravljanjem tim prirodnim resursom. - Nastaviti projekt unapređenja biljne proizvodnje. - Smanjiti ugroženost poljoprivrednih tala.

³ Naime činjenica je da većina pročištača ima samo I. mehaničku fazu pročišćavanja; biološka je faza uglavnom planirana, ali u praksi još nerealizirana, većinom iz financijskih razloga.

Zrak:

- Kakvoća zraka u ZŽ relativno je dobra. Ne postoje značajniji stacionarni onečišćivači na njenom području (riječ je o relativno slabo naseljenom prostoru, uglavnom ruralnom, s velikim udjelom površine pokrivena šumom).
- Uz same granice Županije postoje značajni stacionarni izvori onečišćenja (sam Grad Zagreb kao veliko urbano područje, TE-TO i dr.) te velik dio onečišćenja dolazi iz mobilnih (npr. promet koji je vrlo intenzivan na nekim područjima u ZŽ) i difuznih (npr. poljoprivreda – nanošenje pesticida; deponiji otpada) izvora.
- Manji onečišćivači mogu lokalno znatno umanjiti kakvoću zraka (npr. prašina od separacije, dim od asfaltne baze, neugodni mirisi od manjih smetlišta i sl.).
- Sukladno Programu zaštite okoliša Zagrebačke županije (od 2003. godine) doneseno je Izvješće o stanju kakvoće zraka u Zagrebačkoj županiji, te Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Zagrebačkoj županiji (u rujnu 2007.). U tim dokumentima zaključeno je da u Zagrebačkoj županiji, kao pretežito ruralnoj županiji u kojoj ne postoje značajni stacionarni onečišćivači, prevladava druga (II) kategorija kakvoće zraka (osim u Svetom Ivanu Zelini i Ivanić-Gradu gdje je utvrđena prva (I) kategorija kakvoće zraka). Naznačeno je također da je, obzirom da Zagrebačka županija teritorijalno okružuje Grad Zagreb, Grad Zagreb glavni izvor onečišćenja zraka i za Zagrebačku županiju budući da je prema izvješću o stanju okoliša RH svrstan u treću (III) kategoriju kakvoće zraka (prekomjerno onečišćenje).

Tablica 13. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa stanjem zraka

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none">- Lokalna onečišćenja zraka (promet, deponiji, itd.)- Utjecaj onečišćenja zraka iz Grada Zagreba.	<ul style="list-style-type: none">- Osigurati sustavno praćenje kakvoće zraka (uspostava i razvijanje regionalne mreže za praćenje kakvoće zraka u ZŽ).- Osigurati najvišu moguću kvalitetu zraka na cijelom području ZŽ.

1.4.3. Otpad, onečišćenje bukom i svjetlošću

Gotovo cjelokupno stanovništvo Županije pokriveno je organiziranim prikupljanjem otpada. Prikupljanjem otpada bavi se 10 komunalnih poduzeća, a otpad se odlaže na 7 odlagališta na području ZŽ (Andrilovec – Dugo Selo; Cerovka – Sv. Ivan Zelina; Mraclinska Dubrava – Velika Gorica; Zaprešić (Novi Dvori) – Zaprešić; Beljavina – Vrbovec; Tarno – Ivanić Grad) te na nekoliko odlagališta u susjednim županijama (Karlovačka, Varaždinska) i u Gradu Zagrebu (Jakuševac). Podaci o divljim odlagalištima otpada pokazuju da je problem nastajanja manjih ili većih divljih odlagališta otpada prisutan u većini općina i gradova Zagrebačke županije. Nelegalna odlagališta ili „divlja odlagališta“ su evidentirana na više od 350 lokacija u Zagrebačkoj županiji, a procjena je da je na taj način odbačeno oko 473.000 m³, uglavnom komunalnog, građevinskog i EE

otpada, te starih vozila. Za većinu postojećih lokacija divljih odlagališta pokrenuta je ili se planira sanacija putem ovlaštenih komunalnih tvrtki. Dinamika izvođenja sanacija ovisi o financijskim mogućnostima jedinica lokalne samouprave na čijem području postoji divlje odlagalište otpada. (H-PROJEKT: Analiza postojećeg stanja službenih odlagališta neopasnog otpada u Zagrebačkoj županiji, svibanj 2014.)

U Izvješću o stanju okoliša Zagrebačke županije (2009.) navedeno je da je Zagrebačka županija prihvatila sustav cjelovitog gospodarenja otpadom koji podrazumijeva osnivanje Županijskog centra za gospodarenje otpadom (ŽCGO), izgradnju pretovarnih stanica, reciklažnih dvorišta, zelenih otoka, odnosno sustav odvojenog prikupljanja komunalnog otpada. U ŽCGO otpad bi se obrađivao mehaničko-biološkim postupkom (MBO). Nakon provedenih istražnih radova, određena je lokacija budućeg ŽCGO, te kao takva unesena u IV izmjene i dopune Prostornog plana Zagrebačke županije.

Zagrebačka županija osnovala je i registrirala županijsku tvrtku Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije d.o.o. (2010. godine), koja će u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, Ministarstvom zaštite okoliša i prirode, te Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost brinuti o realizaciji županijskog koncepta gospodarenja otpadom.

Prihvaćen je Županijski plan gospodarenja otpadom (Glasnik Zagrebačke županije br. 28/11)

Tablica 14. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s otpadom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - „Službena“ odlagališta komunalnog otpada koja ne zadovoljavaju kriterije suvremenog sanitarnog deponija otpada. - „Divlji deponiji“ koji se i nakon saniranja ponovno obnavljaju. - Dugotrajna uspostava novog sustava gospodarenja otpadom. - Nedovoljno razvijen sustav odvojenog prikupljanja otpada - Odlaganje otpada bez prethodne obrade i analize. - Postojanje divljih odlagališta - Nije sustavno riješeno odlaganje svih kategorija otpada (biorazgradivog otpada) 	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostaviti cjelovit sustav gospodarenja otpadom. - Izgraditi Županijski centar za gospodarenje otpadom i pretovarne stanice - Zatvoriti i sanirati neusklađena odlagališta komunalnog otpada koja ne zadovoljavaju suvremene kriterije - Sanirati lokalitete onečišćene divljim deponijima i poduzeti mjere za sprečavanje njihova obnavljanja - Podizati svijest i odgovornost građana o važnosti i prednosti odvojenog prikupljanja otpada. - Jačati svijest i odgovornost pravnih i fizičkih osoba čijim gospodarskim aktivnostima nastaje otpad o potrebi redovite dostave podataka u elektroničku bazu Registra onečišćavanja okoliša. - Prostorno planskom dokumentacijom omogućiti sustavno gospodarenje otpadom - Poticati privatnu inicijativu za obradu i gospodarenje otpadom.

Zaštita od buke i svjetlosti:

- Zaštita od buke i svjetlosti u ZŽ ne odstupa znatnije od utvrđenog prosjeka RH s obzirom na to da na razini RH do sada nije toj problematici posvećena dovoljna pozornost. Tako još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini sustavno ispitivanja buke (akustička mjerenja, anketiranje stanovnika...); neuključivanje problematike buke u rane faze projektiranja i planiranja; donošenje preopćenitih i u stvarnosti rijetko provedenih mjera zaštite te nedovoljno konkretne mjere za popravljivanje stanja. Činjenica da područjem Županije prolaze važni prometni koridori, u uvjetima u kojima uglavnom nisu izgrađene obilaznice oko naselja, upućuje na značaj problema onečišćenja bukom na području ZŽ.
- Sustav javne rasvjete predstavlja važan čimbenik kvalitete života građana. Zastarjele instalacije javne rasvjete predstavljaju prijetnju sigurnosti svih dionika prometa, veliki su potrošači električne energije te svjetlosno onečišćuju okolinu. Postojeća javna rasvjeta na području Zagrebačke županije je uslijed starosti i nedovoljnog ulaganja uglavnom tehnološki zastarjela, energetska neefikasna sa visokim troškovima za energiju i održavanje. Najveće svjetlosno onečišćenje područja ZŽ predstavlja Zagrebačka konurbacija. Znatni pomaci moguća su provedbom mjera rekonstrukcije sustava javne rasvjete sa energetska efikasnim i tehnološki naprednim svjetiljkama. Prema studiji Masterplan javne rasvjete Zagrebačke županije vidljivo je da se postojeća rasvjetna mjesta moraju dopuniti novim rasvjetnim mjestima poradi povećanja sigurnosti u prometu odnosno postizanja zadanih minimalnih uvjeta sukladno normi HRN EN 13 201.
- uvođenja okolišno (a i ekonomski) prihvatljivije javne rasvjete, što trenutačno nije slučaj.

Tablica 15. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa zaštitom od buke i svjetlosti

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Nepostojanje svijesti o buci kao vrlo štetnom obliku narušavanja kvalitete životnog prostora.	- Provoditi mjere energetske učinkovitosti za uporabu okolišno prihvatljivije i ekonomsko-energetski učinkovitije javne rasvjete.
- Nedostatan sustav praćenja „onečišćenja bukom“.	- Provoditi mjere s ciljem povećanja minimalnih propisanih uvjeta sigurnosti u prometu.
- Narušena sigurnost u prometu zbog zastarjelih instalacija javne rasvjete.	
- Energetski / ekonomski neučinkovita i okolišno agresivna javna rasvjeta.	
- Okolišno agresivna / onečišćujuća i energetska / ekonomski neučinkovita javna rasvjeta.	

1.4.4. Praćenje zaštite prirode, informacijski sustav, planiranje i provođenje zaštite prirode

Temeljem Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 70/05), Odlukom Županijske skupštine iz 2007. godine, osnovana je Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode na području Zagrebačke županije „Zeleni prsten“.

Temeljem Zakona o zaštiti prirode ("Narodne novine", broj 80/13), i važećih Uredbi o ekološkoj mreži Javna ustanova obavlja djelatnosti zaštite, održavanja i promicanja zaštićenog područja u cilju zaštite i očuvanja izvornosti prirode, osiguravanja neometanog odvijanja prirodnih procesa i održivog korištenja prirodnih dobara, nadzire provođenje uvjeta i mjera zaštite prirode na području kojim upravljaju te sudjeluju u prikupljanju podataka u svrhu praćenja stanja očuvanosti prirode (monitoring), a također obavlja i slijedeće poslove:

- prati i proučava stanje zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti na području Županije, te vodi odgovarajuće evidencije o njima i njihovom stanju,
- temeljem stručnih elaborata priprema i nadležnim tijelima Županije predlaže akte o proglašenju zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti iz nadležnosti Županije,
- priprema i nadležnim tijelima predlaže mjere zaštite zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti i nadzire njihovo izvršavanje,
- pred nadležnim inspekcijskim tijelima pokreće postupke nadzora i poduzimanja mjera zaštite zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- razmatra pristigle ponude i daje prijedloge za prvokup zemljišta na zaštićenim prirodnim vrijednostima,
- brine se o organizaciji pravilnog održavanja, zaštite i korištenja zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- pruža stručnu pomoć vlasnicima i korisnicima zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti u izvršavanju njihovih obveza prema zaštićenim prirodnim vrijednostima, a osobito davanjem stručnih mišljenja i naputaka,
- priprema, organizira i provodi aktivnosti promicanja zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti, kao dijela prirodne baštine Županije,
- obavlja druge stručne poslove zaštite prirode iz djelokruga Županije.

Po prethodno dobivenom mišljenju Državnog zavoda za zaštitu prirode, Upravno vijeće javne ustanove donosi godišnje financijske planove i programe zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja i drugih zaštićenih dijelova prirode na području Zagrebačke županije, na koje Župan Zagrebačke županije daje svoje suglasnosti. Nadležnom Upravnom odjelu Javna ustanova dostavlja također mjesečna i godišnja financijska izvješća te izvješće o realizaciji godišnjeg programa.

Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Odsjek za zaštitu okoliša, Zagrebačke županije, u okviru svog djelokruga, sudjeluje u pripremi nacрта planova i programa iz područja zaštite prirode, prati provođenja mjera zaštite na zaštićenim područjima prirodnih

vrijednosti, izdaje uvjete zaštite prirode i dopuštenja za zahvate u zaštićenim područjima, sudjeluje u postupcima dodjele koncesija za zaštićena područja, vodi očevidnike o podacima važnim za zaštitu prirode, te priprema i izrađuje akte u cilju zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih prirodnih vrijednosti.

Državni zavod za zaštitu prirode prikuplja, obrađuje i objedinjuje podatke o stanju prirode, izrađuje izvješća, vodi baze podataka te priprema stručne podloge za zaštitu pojedinih sastavnica biološke i krajobrazne raznolikosti. Kako bi prikupljeni i sustavno organizirani podaci poslužili kao jedinstvena podloga u kreiranju, organiziranju i planiranju poslova zaštite prirode, od 2004. godine provodi se niz aktivnosti u cilju uspostave jedinstvenog informacijskog sustava zaštite prirode. Obveza uspostave sustava definirana je u članku 196. Zakona o zaštiti prirode prema kojem Zavod uspostavlja i vodi Informacijski sustav zaštite prirode Republike Hrvatske, uvažavajući međunarodno prihvaćene standarde i obveze. Tijekom godina Zavod je preuzeo te redovno održava određene baze podataka čiji je vlasnik Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (GIS baze: Zaštićena područja RH i Karta staništa Hrvatske) te je koordinirao izradu nekoliko tematskih baza vezanih uz zaštitu prirode od kojih su neke dostupne i putem Interneta: <http://www.dzsp.hr/informacijski-sustav-zastite-prirode/baze-podataka-i-web-karte-170.html>

Tablica 16. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa zaštitom prirode

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Osim redovne djelatnosti Javne ustanove, dodatni angažman djelatnika zahtjeva priprema projektne dokumentacije radi prijave na natječaje fondova EU. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uvođenjem zakonske obveze upravljanja Natura 2000 područjima, potrebno je planirati povećanje financijskih sredstava radi povećanja opsega posla, dodatno stručno usavršavanje djelatnika Javne ustanove te angažiranja stručnih institucija, društava i pojedinaca radi provođenja specifičnih istraživanja.

1.4.5. Unapređenje zaštite okoliša i prirode kroz sufinanciranje programa i projekata neprofitnih organizacija civilnog društva

Civilno društvo svojim djelovanjem kroz udruge građana znatno pridonosi unapređenju zaštite okoliša i prirode. Obveza je Zagrebačke županije, prema Programu zaštite okoliša Zagrebačke županije, pomagati u radu i provođenju programa i projekata zaštite okoliša i prirode. U tom smislu bilježi se kontinuirano djelovanje Zagrebačke županije na edukaciji i poboljšanju stanja okoliša i prirode putem udruga civilnog društva.

Sukladno Programu zaštite okoliša Zagrebačke županije i Zakonu o udrugama Zagrebačka županija raspisuje natječaje za prijavu programa i projekata udruga civilnog društva za zaštitu

okoliša i prirode sa sjedištem na području Zagrebačke županije za sufinanciranje u okviru raspoloživih sredstava iz Županijskog proračuna.

Prioritetni programi i projekti u zaštiti okoliša i prirode koji se sufinanciraju su sljedeći:

- provođenje aktivnosti na temu zaštite okoliša i održivog razvoja,
- provođenje projekata zaštite sastavnica okoliša (zrak, tlo i vode),
- edukacija i promocija životnih stilova koji nastoje smanjiti količinu otpada (recikliranje, kompostiranje, odvojeno prikupljanje otpada i sl.),
- očuvanje zaštićenih područja i drugih zaštićenih prirodnih vrijednosti,
- uključivanje škola i vrtića u programe vezane uz ekologiju, zaštitu okoliša i održivi razvoj,
- projekti čišćenja divljih odlagališta otpada i uspostava mjera za sprečavanje njihovog ponovnog nastajanja,
- pokretanje pilot-projekata potencijalno razvojnih modela održivog razvoja, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

Tablica 17. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sufinanciranjem programa i projekata neprofitnih organizacija civilnog društva

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljna komunikacija između županijskih tijela i neprofitnih organizacija civilnog društva - Nedostatna sredstva za sufinanciranje svih kvalitetnih programa i projekata - Nedovoljna potpora i sudjelovanje JLS-a u programima i projektima zaštite okoliša i prirode, a koje provode udruge građana. - Pojačan pritisak na prirodne resurse zbog blizine velikog urbanog centra. 	<ul style="list-style-type: none"> - Poticanje daljnje suradnje udruga s JLS, odnosno dodatno osnaživanje sudjelovanja civilnog društva u projektima javnog sektora - Jačanje svijesti o potrebi zaštite okoliša i prirode kroz udruge građana - Povećati financijska sredstva za kvalitetne programe i projekte, koja se izdvajaju iz županijskog proračuna i proračuna JLS-a.

1.5. INFRASTRUKTURA

1.5.1. Vodnogospodarski sustavi

Djelatnosti iz sfere vodospospodarenja standardno se dijele na područje vodoopskrbe, odvodnje, zaštite voda od zagađenja, korištenje voda te zaštite od štetnog djelovanja voda, no važno je istodobno istaknuti da je u osnovi riječ o jedinstvenom sustavu⁴ kojim je nužno gospodariti na integriran način.

1.5.1.1. Sustav javne vodoopskrbe

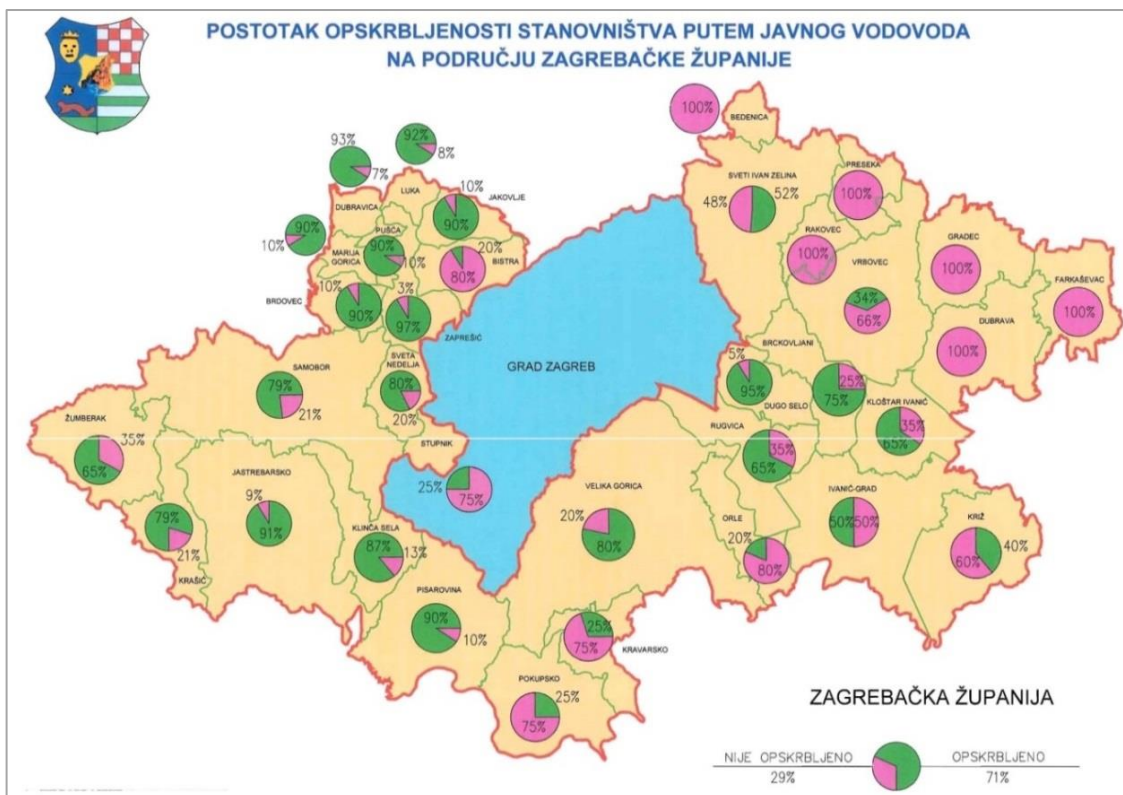
Stanje s vodoopskrbom na području ZŽ još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini iako se znatno poboljšalo u odnosu na prethodno razdoblje. Prema podacima iz 2013. godine povećana je pokrivenost organiziranom javnom vodoopskrbom na 74% stanovništva. Najveće je povećanje broja korisnika na području gradova Sveti Ivan Zelina, Vrbovec te na području općina Bedenica, Rakovec, Dubrava, Gradec, Brckovljani. Posljedica je to intenzivne izgradnje magistralnih i distributivnih cjevovoda na cijelom području ZŽ.

I ondje gdje sustav postoji, zbog njegove dotrajalosti postoje veliki gubitci vode te problemi s osiguranjem potrebnih količina i kakvoće vode. Sektorski su ciljevi razvoja popravak postojećeg i izgradnja novih distribucijskih sustava kojima bi se povećala pokrivenost područja i cjelovitost sustava što je važno za podizanje razine sigurnosti opskrbe vodom. Na cijelom području ZŽ pokrenut je veći broj projekata u koje se ulaže znatan dio sredstava predviđenih za izgradnju infrastrukture.

Iz proračuna Zagrebačke županije za razvoj vodoopskrbe u jedinicama lokalne samouprave u razdoblju 2004.–2013. uložena su 34,9 milijuna kuna. Znatna su sredstva uložena i preko Fonda za regionalni razvoj, Hrvatskih voda te Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, te Ministarstva poljoprivrede.

⁴ Gradnja HE, koja se doživljava prvenstveno kao energetska objekt, važan je dio sustava zaštite od poplave (npr. Gradnjom HE Zaprešić riješio bi se problem plavljenja područja između ušća Sutle i Krapine i sl.); mjere za sprečavanje erozije važne su i za obranu od poplava, jer erodiranim materijalom zatrpana retencija gubi funkciju; akumulacije koje se napune za visokog vodostaja služe spremanju vode za vrijeme niskog vodostaja, a zbog ispusta otpadnih voda mora se osigurati minimalan protok; i sl.

Slika 16: Postotak opskrbljenosti stanovništva putem javnog vodovoda na području Zagrebačke županije

Izvor: „Osnovne postavke koncepcije razvika vodoopskrbe na području Zagrebačke županije-novelacija“ (Dippold&Gerold-Hidroprojekt 91, 2007.)

Zagrebačka županija osnovala je i registrirala 2007. godine županijsku tvrtku Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o., koja u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, Hrvatskim vodama i Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvom poljoprivrede brine o realizaciji projekta Regionalnog vodoopskrbnog sustava Zagrebačke županije – Zagreb Istok kako bi se stanje vodoopskrbe u istočnom dijelu ZŽ podiglo na zadovoljavajuću razinu. Od osnivanja tvrtke, odnosno u periodu od 2007. – 2013. godine, županija je kroz kapitalne pomoći uložila 30,63 milijuna kuna. Sredstva su korištena sukladno namjeni i to za otkup zemljišta na vodocrpilištu Kosnica; izvedbu probno-eksploatacijskih zdenaca, izradu projektne dokumentacije, izgradnju ograde na vodocrpilištu Kosnica, I. zona, početak izgradnje mrežnog cjevovoda SK-Ivanić Grad (sufinanciranje), sufinanciranje izgradnje magistralnog vodoopskrbnog cjevovoda Sesevski Kraljevec-Ivanić Grad L = 25.541 m'), sufinanciranje izgradnje precrpne stanice u Ivanić Gradu.

Projekt „Regionalni vodoopskrbni sustav Zagrebačke županije – Zagreb istok u visokom je stupnju pripremljenosti za prijavu i sufinanciranje iz Kohezijskog fonda Europske unije u okviru Operativnog programa OP 2014-2020. Prema podacima iz radne verzije Studije izvedivosti

planirana vrijednost projekta je cca 70 mil eura (cca 535.711.610 kuna). U završnoj fazi je izrada Studije izvodljivosti i Aplikacije za prijavu projekta „Regionalni vodoopskrbni sustav Zagrebačke županije – Zagreb istok“. U Projekt su osim, Vodoopskrbe i odvodnje Zagrebačke županije d.o.o., uključene i jedinice lokalne samouprave.

Projekt obuhvaća izgradnju:

- Vodocrpilišta Kosnica,
- Osnovnog dobavnog sustava [obuhvaća izgradnju magistralnih vodoopskrbnih cjevovoda: Kosnica-Cerje, I. etapa, Sesevski Kraljevec-Božjakovina i VS“Cerje“-VS“Vukovje“ u ukupnoj duljini od cca 26.474 m'],
- Vodoopskrbnog sustava Vrbovec [obuhvaća rekonstrukciju vodovodne mreže u duljini cca 9.250 m' i izgradnju vodovodne mreže u duljini cca 226.704 m', izgradnju precrpnih stanica (5), izgradnju vodotornjeva (4) i rekonstrukciju elektrostrojarskog dijela precrpne stanice „Lonja“ (povećanje sa 60 l/s na 170 l/s) i izgradnju priključaka],
- Vodoopskrbnog sustava Sveti Ivan Zelina [obuhvaća rekonstrukciju vodovodne mreže u duljini cca 1.380 m' i izgradnju vodovodne mreže u duljini cca 64.209 m', izgradnju hidrostanica (6), izgradnju precrpne stanice „Donja Zelina“ i izgradnju priključaka],
- Vodoopskrbnog sustava Ivanić Grad [obuhvaća rekonstrukciju vodovodne mreže u duljini cca 43.297 m' i izgradnju vodovodne mreže u duljini cca 2.709 m', izgradnju precrpne stanice „Kloštar Ivanić“ i izgradnju priključaka] i
- Vodoopskrbnog sustava Dugo Selo [obuhvaća rekonstrukciju vodovodne mreže u duljini cca 40.604 m' i izgradnju vodovodne mreže u duljini cca 7.932 m', izgradnju crpnih stanica „Kozinščak“ i „Domobranska“ i izgradnju priključaka].
- Kaptaža Koretići, obuhvaća vodozahvat i transportni cjevovod duljine cca 20km.
- Produbljenje bunara crpilišta Bregana.

Glavna su vodocrpilišta u dolini Save, u Samoborskom gorju te u slivu Kupe (sa JZ strane Vukomeričkih gorica), a među njima su najvažnija ona u području Save. Većina tih kapaciteta namijenjena je opskrbi prostora izvan ZŽ – prvenstveno Grada Zagreba, a potom i dijela Krapinsko-zagorske županije. Ukupne potrebe za vodom u ZŽ (što uključuje sektore kućanstava i gospodarstva) znatno su manje: godine 2000. bile su oko 1000 l/s, a za 2040. godinu projekcija je oko 2000 l/s. Dio tih potreba zadovoljit će se iz vodocrpilišta Kosnica, čiji je projektirani kapacitet 900 l/s.

Korištenje većih količina vode za vodoopskrbu kojima bi se podmirile potrebe na području Zagrebačke županije, Zagreba i šire regije kao dugoročno rješenje očekuje se s područja Črnkovca, smještenog na desnom zaobalju rijeke Save na području Velike Gorice. U srpnju 2011. godine Vlada RH donijela je Odluku o dodjeli koncesije za vodocrpilište Kosnica (smješteno na području Črnkovca) na rok od trideset godina društvu Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije, te je potpisan Ugovor o koncesiji za zahvaćanje voda za potrebe javne vodoopskrbe na

vodocrpilištu Kosnica I. faza iz šest zdenaca. Crpljenjem vode iz crpilišta Kosnica osigurat će se opskrba vode u istočnom dijelu Zagrebačke županije izgradnjom Regionalnog vodoopskrbnog sustava Zagreb – Istok. Istočni dobavni sustav temeljen na crpljenju vode iz crpilišta Kosnica, smješten je uz zagrebačku obilaznicu.

Područje Zagrebačke županije bogato je zalihama podzemne vode, no s aspekta njihovog održivoga korištenja važno je istaknuti da su zbog tankog i vrlo propusnog pokrova izrazito osjetljive na onečišćenja s površine. Rizik od zagađenja dodatno je potenciran činjenicom da je područje najbogatije zalihama podzemne vode – Savska nizina – ujedno najatraktivnije i u urbanističkom i u gospodarskom i u poljoprivrednom smislu. Dosadašnji antropogeni pritisci na okoliš, prvenstveno u području u kojemu se širio Grad Zagreb, uzrok su da se veći broj postojećih crpilišta smještenih na području Grada Zagreba, zbog utvrđenog zagađenja više ne koristi za vodoopskrbu.

Izgradnjom hidroelektrane u Sloveniji produbljeno je dno rijeke Save čime je smanjena prihrana vodocrpilišta Bregana.

1.5.1.2. Sustav javne odvodnje

Trenutačno stanje sustava odvodnje otpadnih voda ne omogućuje zadovoljavajući standard življenja stanovništva i ne osigurava odgovarajuću zaštitu okoliša (ponajprije voda, tla i bioraznoškosti). Oko 53% stanovništva ŽŽ priključeno na sustav odvodnje, a ostatak koristi septičke i sabirne jame. Na području Zagrebačke županije svi gradovi (Vrbovec, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Zaprešić, Dugo Selo, Sveti Ivan Zelina, Samobor, Sveta Nedelja, Velika Gorica kao i neki dijelovi općina Bistra, Brdovec, Dubrava, Krašić, Križ i Kloštar Ivanić) imaju izgrađen sustav javne odvodnje određenog opsega. Općenito, svi postojeći sustavi odvodnje uglavnom pokrivaju centralne dijelove naselja i gradova, te imaju više pojedinačnih ispusta u vodotoke. Mješovitim kanalizacijskim sustavom oborine i otpadne vode ispuštaju se bez obrade neposredno u recipijent (rijeku ili kanal). Osim gradova Velike Gorice i Samobora, u kojima su izgrađeni djelomično funkcionalni uređaji za pročišćavanje otpadnih voda, sva ostala naselja nemaju riješeno pročišćavanje otpadnih voda. (U Samoboru uređaj za pročišćavanje otpadnih voda ne radi.)

Mješovitim kanalizacijskim sustavom oborine i otpadne vode ispuštaju se bez obrade neposredno u recipijent (rijeku ili kanal).

Izgrađeni su novi kilometri kanalizacijskog i kolektorskih sustava u većini gradova i općina Zagrebačke županije. Završena je izgradnja uređaj za pročišćavanje otpadnih voda u Zaprešiću koji je u funkciji. Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda Dugo Selo - Rugvica je izgrađen, ali još nije u potpunoj funkciji. Projekt rekonstrukcije postojećeg uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Velikoj Gorici prihvaćen je za financiranje iz fondova EU-a. Ivanić-Grad ima mehanički uređaj za pročišćavanje otpadnih voda na kojem treba izvršiti rekonstrukciju. Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda u ostalim gradovima Županije, Vrbovec, Jastrebarsko, Sveti Ivan

Zelina, Samobor ušli su na indikativnoj listi za sufinanciranje iz fondova EU i Hrvatskih voda. Za područje grada Samobora predviđa se opcija pročišćavanja otpadnih voda na pročištaču Zaprešić.

Povećan je i broj korisnika priključenih na kanalizacijski sustav. Unatoč znatnim ulaganjima stanje nije zadovoljavajuće jer izgradnja kanalizacijskih sustava ne prati izgradnju vodoopskrbe. Naime, cca. 53% stanovnika županije priključeno je na javni sustav odvodnje, odnosno svega 20% otpadnih voda s područja Zagrebačke županije se pročišćava na komunalnim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda (I. ili II. stupanj pročišćavanja).

Potrebno je riješiti spaljivanje otpadnog mulja sa svih pročištača zagrebačke regije.

Slika 17: Postotak priključenosti stanovništva na sustave javne odvodnje na području Zagrebačke županije

Izvor: „Osnovne postavke koncepcije razvitka vodoopskrbe na području Zagrebačke županije-novelacija“ (Dippold&Gerold-Hidroprojekt 91, 2007.)

1.5.1.3. Drugi oblici korištenja voda

Planirana je izgradnja sustava višenamjenskih vodnih stepenica (četiri hidroelektrane – HE Zaprešić, HE Prečko, HE Zagreb i HE Drenje – među kojima su Zaprešić i Drenje na području ŽŽ) koje bi istodobno služile za: iskorištenje hidroenergetskog potencijala Save; zaštitu od poplava; povećanje kapaciteta vodocrpilišta; prometno povezivanje – most, revitalizaciju gradskih jezera uz Savu i sl.).

Promjenom režima podzemnih voda gradnjom hidroelektrana Zaprešić i Drenje narušava se problematika odvodnje poljoprivrednih zemljišta i stambenih objekata na tom području.

U tijeku je izrada projekta „Program zaštite, uređenja i korištenja rijeke Save i zaobalja od granice s Republikom Slovenijom do Siska“. Kroz izradu stručnih studija utvrdit će se najpovoljnija varijanta rješenja kojom će se iskoristi energetska potencijal rijeke Save, osigurati zaštita od poplava, poboljšati riječni promet te urbanistički planirati područje uz Savu.

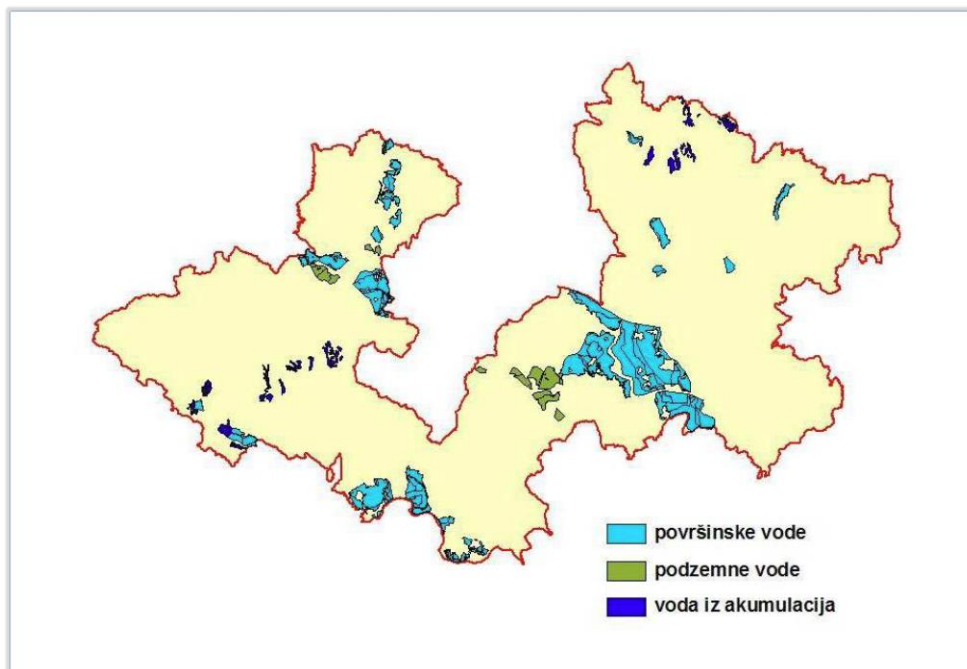
Korištenje voda za uzgoj slatkovodnih riba, odnosno ribnjačarstvo kao gospodarska grana evidentirano je na ribnjacima (Vukšina, u slivu rijeke Česme; Crna Mlaka, Pisarovina i Novaki, u slivu rijeke Kupe) i nekoliko manjih ribnjaka, ukupne površine oko 0,4% površine Županije. Rastući je problem manjak kvalitetne vode za ribnjake zbog onečišćenja u prostoru sliva i lošeg stanja sustava za upravljanje vodama.

Nedovoljno se koristi značajan termalni potencijal voda za potrebe grijanja i hlađenja zgrada.

Iako je područje Županije ugroženije poplavama nego sušom, zbog izrazito varijabilnog vodostaja površinskih tokova moguće je da u ljetnim mjesecima, u vegetacijskom razdoblju mnogih kultura, te površine imaju manjak vode te postoji potreba za planskim upravljanjem vodama radi navodnjavanja poljoprivrednih površina.

Prema „Planu navodnjavanja poljoprivrednih površina i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama za područje Zagrebačke županije“ ("Službeni glasnik Zagrebačke županije" broj 21/06)., u 2003. godini navodnjavalo se svega 177,07 ha, odnosno 0,23% od ukupne površine koja se koristi u poljoprivredne svrhe na području Zagrebačke županije. Razlog za ovako niski postotak površina koje se navodnjavaju u poljoprivredne svrhe nije u nedostatku izvora vode nego prvenstveno zbog neizgrađenost i nedovoljno održavanje sustava infrastrukture za navodnjavanje. Obzirom da poljoprivredne površine u Zagrebačkoj županiji čine 55,4% ukupne površine Županije, Plan navodnjavanja Zagrebačke županije predstavlja strateški županijski dokument i osnovu za operativne projekte i programe. Kvalitetno rješavanje problematike infrastrukture za navodnjavanje omogućit će racionalno gospodarenje vodnim resursima, što pozitivno utječe na namjensko korištenje izvorišta pitke vode i smanjenje cijene vode za navodnjavanje, odnosno troškova poljoprivredne proizvodnje.

Slika 18: Površine koje je moguće navodnjavati u Zagrebačkoj županiji ovisno o porijeklu vode

Izvor: „Plan navodnjavanja poljoprivrednih površina i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama na područje Zagrebačke županije“ („Službeni glasnik Zagrebačke županije“ 21/06)

1.5.1.4. Zaštita od štetnog djelovanja voda

Projekt zaštite od poplave za prostor koji uključuje i ZŽ – „Sustav Srednje Posavlje“, izvodi se u fazama, pri čemu se nastoji prioritetno zaštititi veća naselja (npr. trenutno postojeći sustav štiti Zagreb od tzv. 1000-godišnjih velikih voda), a potom i ostala naselja i što veći dio poljoprivrednih površina⁵. Sadašnji je stupanj izgrađenosti oko 40% ukupne investicije. Dio sustava kojemu se daje prioritet u dovršenju, kompletiranje je retencije Lonjsko polje, rekonstrukcija savskih nasipa te realizacija HE Zaprešić. Dovođenje sustava zaštite od poplava desnog zaobalja rijeke Save.

Sustav melioracijske odvodnje iznimno je važan preduvjet uspješnog poljodjelstva na području Županije jer je većina poljoprivrednih površina u dolinama rijeka s vrlo varijabilnim vodostajem i stalnim rizikom od plavljenja. Trenutačna površina melioracijskog područja iznosi oko 37% ukupnog teritorija Županije, što je nužno znatno unaprijediti.

⁵ Prema planu, naselja uz Savu i Kupu štite se od 100-godišnjih voda, a poljoprivredna područja od 25-godišnjih voda.

Erozija tla vodom prepoznata je kao trenutačno najvažniji i najopasniji proces degradacije tala⁶ u RH. Studija *Erozija i nanos sliva rijeke Sava* (izrađena 1972. u sklopu planiranja cjelovitog uređenja sliva Save) svrstava oko 1% površine ZŽ u područja s erozijskim procesima jakog i vrlo jakog intenziteta (unutar područja sliva Kupčine i kanala Lonja-Strug), a slabiji procesi erozije postoje na oko 75% teritorija Županije (površina svih slivova brdskih pritoka Save).

Zaseban sustav u gospodarenju vodama čini sustav odvodnje oborinskih voda. Postojeći sustav je neučinkovit te uslijed velikih padalina uzrokovanih klimatskim promjena dolazi do izlivanja oborinskih voda i prijetnje poplavama unutar izgrađenih dijelova naselja. Dodatno, uvođenjem sustava pročišćavanja otpadnih voda potrebno je spriječiti dotok oborinskih voda do sustava za pročišćavanje. Sukladno Zakonu o vodama sustav odvodnje oborinskih voda sa javnih površina unutar građevinskog područja gradi i održava JLS. Rekonstrukcija postojećeg sustava i izgradnja novog iziskuje velika financijska sredstva te JLS nisu uvijek u mogućnosti samostalno graditi i održavati sustav odvodnje oborinskih voda.

Tablica 18. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa sustavom vodnog gospodarstva

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Loša pokrivenost sustavima javne vodoopskrbe zbog neizgrađenosti i njihove dotrajalosti. - Veliki gubitci vode zbog njihove dotrajalosti te problemi s osiguravanjem potrebnih količina i kakvoće vode. - Nezadovoljavajuće stanje vodoopskrbe osobito u naseljima istočnog dijela Zagrebačke županije. - Rješavanje problema izgradnje dobavnog vodoopskrbnog sustava. - Loša pokrivenost sustavima odvodnje otpadnih voda. - Onečišćenje površinskih vodotoka, tla i podzemnih voda nepročišćenim otpadnim vodama. - Nedostatno razvijen sustav navodnjavanja. - Neiskorišten energetska i drugi razvojni potencijal Save. - Zakonska ograničenja i komplicirana procedura za korištenje termalnog potencijala voda 	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšati sustav vodoopskrbe koristeći moderne tehnologije. - Izgraditi crpilište Kosnica kako bi se osigurale dovoljne količine vode za podmirenje potreba stanovništva. - Dovršiti sve radnje potrebne za prijavu projekta „RVS Zagrebačke županije – Zagreb istok“ za sufinanciranje iz Kohezijskog fonda EU kako bi se započelo s izgradnjom pojedinih dijelova planiranog vodoopskrbnog sustava Zagrebačke županije - Izgraditi magistralne cjevovode, vodospremnike i precrpne stanice, te vodovodnu mrežu (rekonstrukcija i izgradnja) po vodoopskrbnim područjima uključenim u Projekt „RVS Zagrebačke županije – Zagreb istok“. - Uspostaviti suradnju i regulirati međusobne odnose s Gradom Zagrebom i jedinicama lokalne samouprave koje su obuhvaćene projektom „RVS Zagrebačke županije – Zagreb istok“ - izgraditi gravitacijski vodovod zahvatom vode Koretići za Samobor i Svetu Nedelju - Produbiti bunare vodoopskrbe Bregana

⁶ Erozija tla vodom doslovce je dvostruko štetan proces jer ima štetne posljedice i na tlo i na vode.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
	<ul style="list-style-type: none"> - Riješiti sa Zagrebom spalionicu taloga iz svih pročišćivača otpadnih voda zagrebačke regije - Razviti sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda - Promovirati decentraliziran sustav odvodnje i pročišćavanja u područjima gdje je to financijski povoljnije, a okolišno prihvatljivo. - Realizirati melioraciju dodatnih poljoprivrednih površina. - Realizirati sustav navodnjavanja. - Realizirati „Projekt korištenja i uređenja rijeke Save“ - Pokrenuti kapitalne projekte uređenja vodotoka Save izgradnjom vodnih stepenica i osiguranjem plovnosti. - Poticanje sustava za proizvodnju električne energije te sustava grijanja i hlađenja bazirane na energiji voda.

1.5.2. Energetika

Zagrebačka, Karlovačka i Krapinsko-zagorska županija te Grad Zagreb osnovali su 2008. godine Regionalnu energetska agenciju sjeverozapadne Hrvatske. Osnovni cilj i uloga Agencije jest promoviranje i poticanje regionalnog održivog razvoja u području energetike i zaštite okoliša kroz korištenje obnovljivih izvora energije i uvođenje mjera povećane energetske efikasnosti.

"Strategijom održivog korištenja energije Zagrebačke županije" koja je donesena 2009. godine, određene su smjernice za uspješan gospodarski i energetska razvitak županije poštujući pri tome načela održivosti i zaštite okoliša, dok je glavni naglasak u strategiji stavljen na obnovljive izvore energije te učinkovito korištenje energije.

Od infrastrukture vezane za energetiku na području Zagrebačke županije najvažnija je ona povezana sa sektorom eksploatacije nafte i plina. Aktivnosti eksploatacije nafte i plina postoje na području Županije od 1948. godine i predstavljale su značajnu gospodarsku djelatnost, no postojeći su resursi gotovo iscrpljeni pa je slabljenje te grane, barem u dijelu vezanom uz eksploataciju, izvjesno. Na području Županije, kao posljedica razvijenosti tih aktivnosti, postoji dobro razvijena mreža naftovoda, plinovoda i produktovoda. Malim dijelom prostorom Županije prolazi i sjeverni odvojak – grana koja od Siska ide prema Mađarskoj – Jadranskog naftovoda (JANAF).

Na području Županije uglavnom se troši uvozni plin iz Rusije, koji dolazi plinovodom preko Slovenije. Obilježje plinskog distributivnog sustava na području Zagrebačke županije je nepovezanost većeg broja distribucijskih mreža, odnosno prstena oko većih naselja. Stupanj

prosječne opskrbljenosti plinom povećao se u odnosu na proteklo razdoblje, s obzirom da su uložena znatna sredstva u plinifikaciju naselja.

Veći broj jedinica lokalne samouprave većinom je (Dugo Selo, Sveti Ivan Zelina, Vrbovec, Zaprešić, Bedenica, Bistra, Brckovljani, Brdovec, Dubravica, Gradec, Jakovlje, Luka, Marija Gorica, Pušća, Rugvica) ili djelomično (Ivanić Grad, Jastrebarsko, Samobor, Velika Gorica, Dubrava, Farkaševac, Kloštar Ivanić, Križ, Preseka, Rakovec, Pisarovina, Stupnik, Sveta Nedelja i dr.) plinificiran. Općine Klinča Sela, Kravarsko, Orle, Pisarovina, Pokupsko, Krašić i Žumberak nisu plinificirane. Plinifikacija cijelog područja ZŽ prepoznata je kao jedan od strateških infrastrukturnih projekata. Glavni magistralni plinovod koji trenutačno služi distribuciji plina zagrebačkim prostorom nedovoljnog je kapaciteta za transport plina planiran u budućnosti.

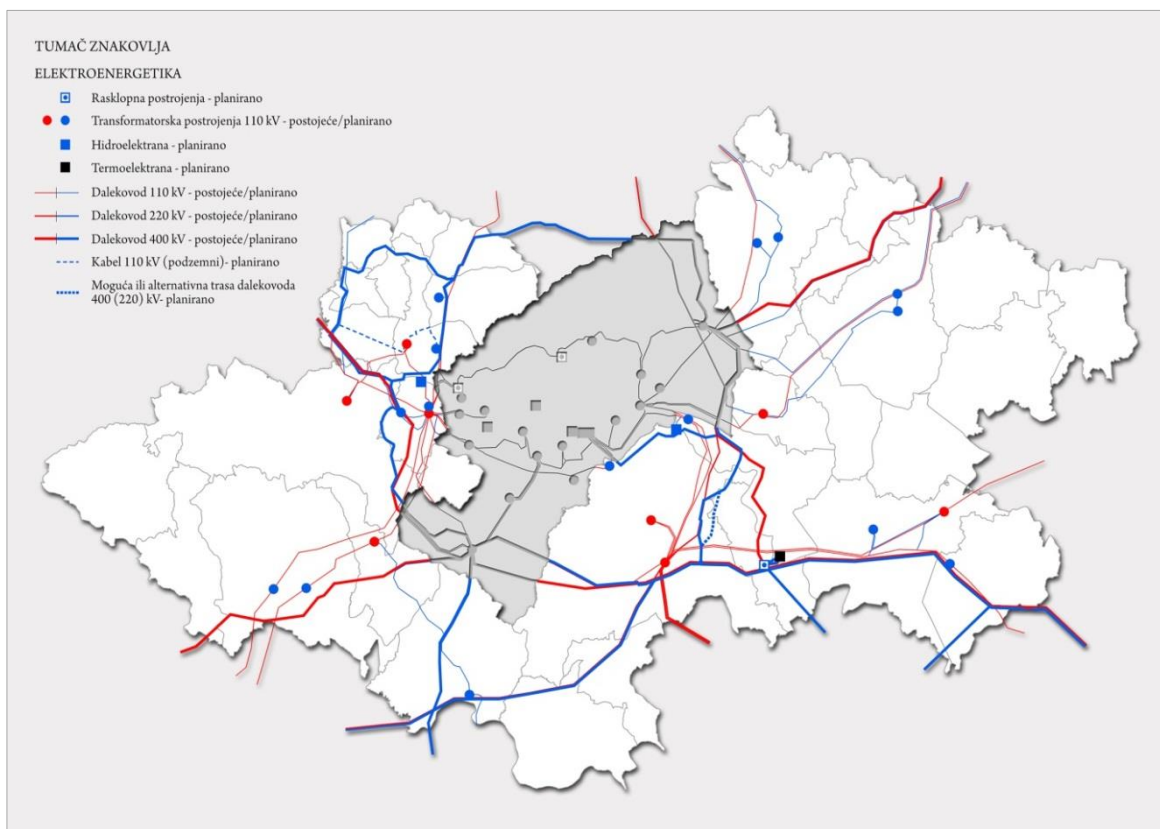
Transportni plinski sustav u nadležnosti Plinacro d.o.o. sastoji se od mreže visokotlačnih magistralnih plinovoda i plinovoda za međunarodni transport ukupne duljine 236,0 km na području Zagrebačke županije. Distribuciju i izgradnju distribucijskog sustava te priključenje korisnika na plin na području Zagrebačke županije obavlja 8 distribucijska poduzeća.

Na području Zagrebačke županije nalazi se 8 naftnih i naftno – plinskih polja (Dugo Selo, Lupoglav, Kloštar, Šumećani, Bunjani, Ježevo, Ivanić, Žutica Vezišće i Okoli). Nafta dobivena iz eksploatacijskih polja vodi se sabirnim naftovodima do otpremne stanice OS Graberje i OS Stručac do rafinerije Sisak na daljnju preradu.

Prostor Zagreba (Grad Zagreb sa ZŽ) velik je potrošač električne energije – oko ¼ ukupne potrošnje u RH – a procjene predviđaju daljnje znatno povećanje potreba/potrošnje. Stanje pokrivenosti distribucijskom mrežom ne zadovoljava na cijelom području Županije. Postoje tzv. sive zone u kojima relativno često dolazi do iskapčanja i sličnih problema (Krašić, Žumberak, Gornja Vas-Budinjak, Jelenići-Koretići, Jastrebarsko, Rakovec, Farkaševac, Kloštar Ivanić, Orle i Brckovljani). Na području Županije trenutačno nema energetske-proizvodnih objekata⁷, no planirano korištenje energetskeg potencijala Save predstavlja značajan dodatni izvor energije.

⁷ Dva velika proizvodna objekta – TE-TO Zagreb, EL-TO Zagreb – smještene su na području Grada Zagreba.

Slika 19: Visokonaponska elektroenergetska mreža naponske razine 400 kV, 220 kV i 110 kV na području Zagrebačke županije

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Na području Županije nije dovoljno razvijeno korištenje obnovljivih izvora energije iako postoji znatan potencijal, naročito kroz iskorištenje poljoprivrednog i šumskog otpada, ali potencijalno i brzorastućih nasada, za proizvodnju toplinske i električne energije te proizvodnju biogoriva (biodizel, etanol), korištenje sunčeve energije, te korištenje geotermalnog potencijala.

Provedbom više znanstvenih projekata na području Županije utvrđeni su glavni razvojni problemi vezano za gospodarenje privatnim šumama. Među navedenim ističu se velika rascjepkanost i usitnjenost šumskog posjeda (prosječna veličina šumskog gospodarstva je 0,65 ha), visoka prosječna starost i nizak stupanj obrazovanja šumoposjednika, ekstenzivno i nestručno gospodarenje privatnim šumama, niska drvena zaliha i njena loša struktura, zamjena vrednijih vrsta manje vrijednim, izostanak adekvatne obnove sastojina i slaba otvorenost privatnih šumskih kompleksa (nedostatak šumskih putova i cesta). S ciljem unapređenja

gospodarenja privatnim šumama na području Zagrebačke županije a u suradnji s djelatnicima savjetodavne službe, Županija šumosposjednicima dodjeljuje potpore za biološku obnovu šuma i nabavu sitne šumske mehanizacije za provedbu radova biološke obnove šuma.

Na području županije ima 109.913 ha šumskih površina od čega je 48.343 ha (44%) privatnih šuma dok je 61.570 ha (56%) državnih šuma. Najviše očuvanih šuma nalazi se u niskim i slabije nastanjenim dijelovima Pokuplja, šume hrasta kitnjaka i lužnjaka, bukve u brdskim krajevima te u znatno manjim količinama jelove šume. Ukupna drvena zaliha gospodarskih šuma iznosi 24.998.758 m³, godišnji tečajni prirast je 675.373 m³, a etat 389.439 m³.

Ukupni raspoloživi teoretski potencijal šumske biomase na području Zagrebačke županije iznosi ukupno 3,03 PJ pri 10% vlage i 2,497 PJ pri 40% vlage za 389.439 m³, gdje je uzeto u obzir vrsta šumskog sortimenta, nasipna težina i postotak udjela vlage u drvu. Pomnoži li se navedeni potencijal s faktorom iskorištenja koji je odnos između ukupne šumske proizvodnje i moguće iskoristivog energetskeg potencijala dobije se tehnički potencijal. Na području Zagrebačke županije tehnički potencijal iznosi 1,57 PJ pri 10% vlage i 1,292 PJ pri 40% vlage za 199.586 m³.

Također su velike mogućnosti korištenja sunčeve energije za potrebe grijanja i hlađenja te proizvodnju električne energije.

Niz gradova i općina sa područja Zagrebačke županije su pristupili Sporazumu gradonačelnika; Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Samobor, Velika Gorica, Zaprešić, Sveta Nedelja, Brdovec. Sporazum gradonačelnika inicijativa je Europske komisije usmjerena direktno na aktivno uključenje i kontinuirano sudjelovanje gradskih uprava i samih građana u borbi protiv globalnog zatopljenja.

Potpisivanjem Sporazuma gradonačelnici se obvezuju na provedbu konkretnih mjera energetske učinkovitosti kojima će u konačnici do 2020. godine smanjiti emisije CO₂ u svome gradu za više od 20%. U skladu s preuzetim obvezama pristupanjem ovoj inicijativi, svaki od navedenih gradova izradio je vlastiti Akcijski plan energetske održivog razvitka, a isti je i usvojen od strane Gradskog vijeća kao službeni provedbeni dokument. U sklopu Akcijskog plana definirane su mjere energetske učinkovitost za sektore zgradarstva, prometa i javne rasvjete, provedive do 2020. godine.

Znatni pomaci mogući su i u području povećanja energetske učinkovitosti, naročito razvojem prakse i standarda u zgradarstvu.

Tablica 19. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s energetikom i energetsom infrastrukturom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - „Sive zone“ u distribucijskoj mreži električne energije. - Nepovezanost većeg broja distribucijskih mreža plina, odnosno prstena oko većih naselja. - Niska razina energetske učinkovitosti. - Glavni magistralni plinovod koji trenutačno služi distribuciji plina zagrebačkim prostorom nedovoljnog je kapaciteta za transport plina planiran u budućnosti. - Neiskorišteni potencijali obnovljivih izvora energije. - Neiskorišteni energetske potencijali drvne biomase - Neiskorišten potencijal energije sunca. - Neistražen potencijal geotermalne energije. - Manjak povoljnih izvora sredstava. 	<ul style="list-style-type: none"> - Postizanje kvalitetne opskrbljenosti električnom energijom na cijelom području ŽŽ. - Razvoj distribucijske mreže – plinifikacija na cijelom području ŽŽ. - Podizanje energetske učinkovitosti. - Iskorištenje potencijala obnovljivih izvora energije. - Izgradnja područnih kotlovnica na biomasu. - Poticanje i subvencioniranje korištenja solarnih toplinskih sustava za grijanje i pripremu potrošne tople vode. - Izrada dokumenata i elaborata o zalihama geotermalne vode za eksploataciju u energetske svrhe na području Županije i to na lokalitetima Sv. Nedelja, Samobor, Sv. I. Zelina i Jastrebarsko. - Analiza mogućnosti iskorištavanja energije vjetra na tri potencijalne lokacije – područje Žumberačkog gorja, brdsko-planinsko područje između Pisarovine i Kravarskog i brdsko područje Preseke., - Osnivanje energetske klastera. - Istraživanje i razvoj rješenja za učinkovitije korištenje energije i obnovljivih izvora energije. - Promocija projekata povećanja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. - Uspostava financijskih mehanizama za poticanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. - Strategija pomoći energetske siromašnim zajednicama. - Modernizacija postojeće i izgradnja nove energetske učinkovite javne rasvjete

1.5.3. Promet i prometna infrastruktura

1.5.3.1. Cestovna infrastruktura

Odlukom o razvrstavanju javnih cesta u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste javne ceste razvrstane su u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste. 2012 godine je Odlukom o cestama na području velikih gradova koje prestaju biti razvrstane u javne ceste (Narodne novine br.: 44/.2012.) 346,04 km županijskih i lokalnih cesta prekategoriizirano u nerazvrstane, i to 162,27 km na području Velike Gorice, i 183,77 km na području Samobora.

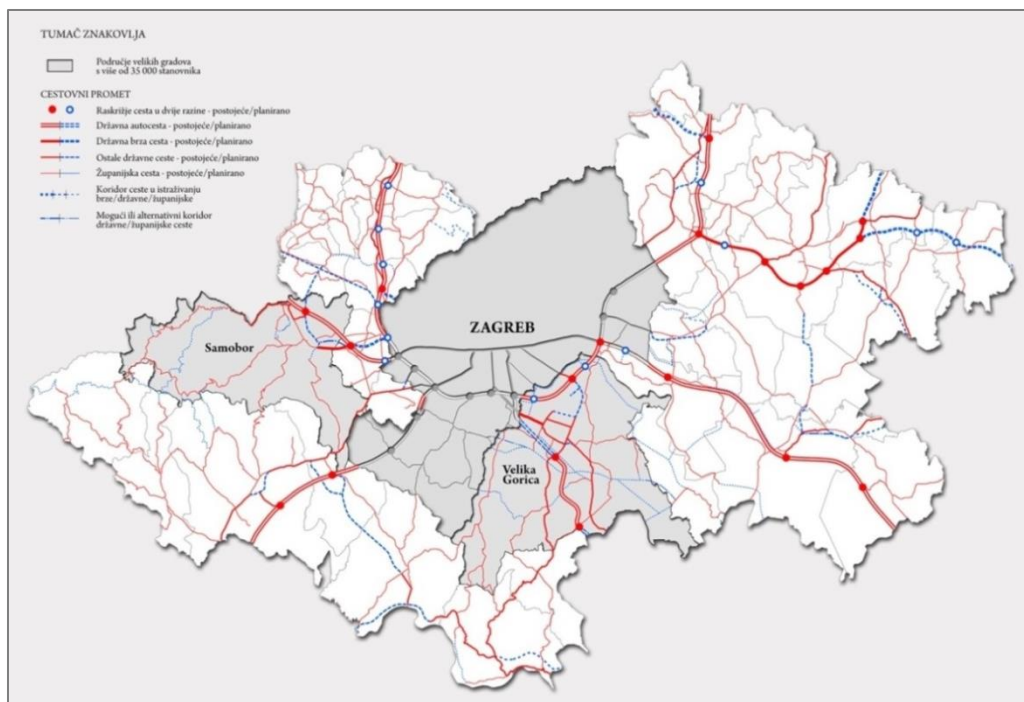
Osnovni pokazatelji izgrađenosti postojeće cestovne mreže na području Zagrebačke županije daju se u sljedećoj tablici:

Tablica 20: Pokazatelji izgrađenosti postojeće cestovne mreže na području Zagrebačke županije

Pokazatelji cestovne mreže na području Zagrebačke županije					
Duljina cesta prema skupinama (km)					
sveukupno (km)	autoceste (km)	državne ceste (km)	županijske ceste (km)	lokalne ceste (km)	ceste na području gradova s više od 35.000 stanovnika (km)
1961,47	161,70	231,30	645,85	576,58	346,04

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Slika 20: Postojeće i planirano stanje autocesta, državnih cesta i županijskih cesta na području Zagrebačke županije

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

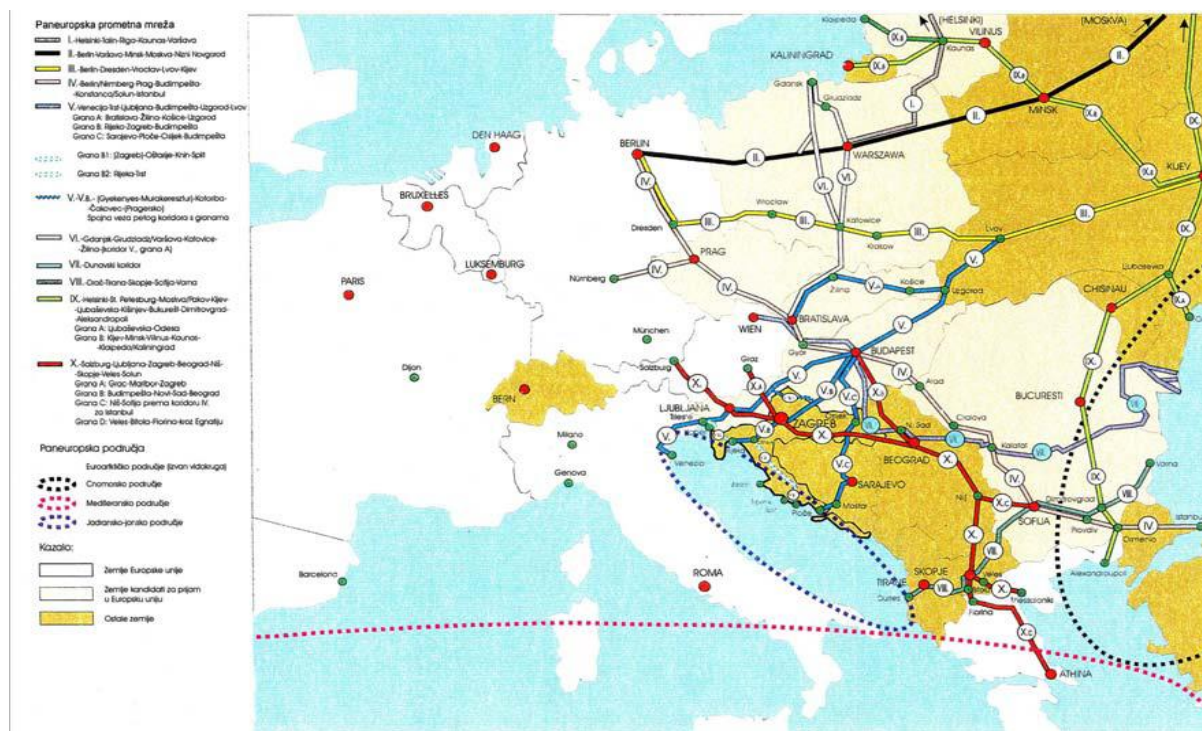
Najvažniji nacionalni i međunarodni cestovni i željeznički pravci križaju se u gradu Zagrebu, prolazeći pri tome teritorijem Zagrebačke županije.

Trećom paneuropskom konferencijom europskih ministara prometa, održanoj u lipnju 1997. godine u Helsinkiju, mreža prometnih koridora definirana konferencijom na Kreti, upotpunjena je koridorima paneuropske cestovno-željezničke prometne mreže.

Postojeća prometna infrastruktura na području Zagrebačke županije nalazi se na trasi sveeuropskih (paneuropskih) prometnih koridora koji povezuju prostor centralne Europe s Mediteranom i Jugoistočnom Europom:

- Koridor Vb: Rijeka – Zagreb – Varaždin - Budapest (cestovni promet),
Rijeka – Zagreb – Koprivnica - Botovo/Gyekenys (željeznički promet)
- Koridor X: Salzburg – Villach – Ljubljana – Zagreb – Belgrade – Skopje –
Thessaloniki (cestovni promet),
Savski Marof – Zagreb – Vinkovci – Tovarnik (željeznički promet),
- Koridor Xa: Graz – Maribor – Zagreb (cestovni promet),
Graz – Maribor – Krapina – Zagreb (željeznički promet).

Slika 21. Paneuropska mreža prometnih koridora

Izvor: Strategija razvitka Republike Hrvatske, Ministarstvo pomorstva, prometa i veza, Zagreb, 1999.

Osnovna prostorno – razvojna obilježja cestovne infrastrukture na području Zagrebačke županije su:

- zagušenost prometa na svim glavnim prilaznim pravcima Gradu Zagrebu (Velika Gorica, Dugo Selo, Samobor, Zaprešić),
- sustav javnog prijevoza koji nije šire prepoznat kao kvalitetna alternativa korištenju osobnih vozila,
- loše stanje cestovne mreže na lokalnoj razini,
- nepostojanje poticaja za korištenje učinkovitih i ekološki prihvatljivih vozila,
- nepostojanje infrastrukture za distribuciju alternativnih goriva na županijskoj razini.

U planovima razvoja županijske cestovne infrastrukture je i županijska cesta Vrbovec- Kloštar Ivanić koja omogućuje priključak na brzu cestu Vrbovec – Cugovec i na autocestu Zagreb-Slavonski Brod, županijska cesta za Tarno na području Ivanić-grada, te županijska cesta od Kalamira do Jablanovca u Zaprešiću (u fazi gradnje) , kao i zapadna i sjeveroistočna obilaznica grada Samobora, te Žumberačka transferzala Gabrovica-Koretići-Jeleniči-Dane-Budinjak. Prostornim planom definirana je Zagrebačka obilaznica koja prolazi kroz područje Svete Nedelje i Samobora.

Izrazite dnevne migracije između Zagreba i njegova suburbanog prostora u Zagrebačkoj Županiji uzrokuju veliko opterećenje i zagušenje prometa na svim pristupnim cestama Zagrebu.

Trenutačne društveno-ekonomske prilike u gradovima nametnule su povećanu potrebu za mobilnošću, što je rezultiralo velikim nerazmjerom korištenja osobnih vozila u odnosu na propusnu moć postojeće cestovne infrastrukture. Posljednjih se 20-tak godina bilježi nagli rast stupnja motorizacije, a načinska raspodjela putovanja sve se više mijenja u korist putovanja osobnim vozilima. Gradovi se sve više suočavaju sa zagušenjima prometne mreže što generira brojne negativne efekte od znatno produljenog vremena trajanja putovanja, povećanih troškova prijevoza, povećanja zagađenja okoliša, porasta razine buke do drastičnog povećanja broja prometnih nesreća. Nadalje, osobna vozila ne uzrokuju probleme samo u kretanju već i u mirovanju, zauzimajući velike gradske površine koje bi se mogle puno bolje iskoristiti.

Analiza postojećeg stanja prometnih sustava Zagrebačke županije jasno pokazuje veliku prisutnost globalnog trenda porasta korištenja osobnih vozila, te je jedna od glavnih preporuka ove Strategije izraditi Plan upravljanja mobilnošću na području Zagrebačke županije (eng. Mobility Management Plan- MMP).

1.5.3.2. Željeznička infrastruktura

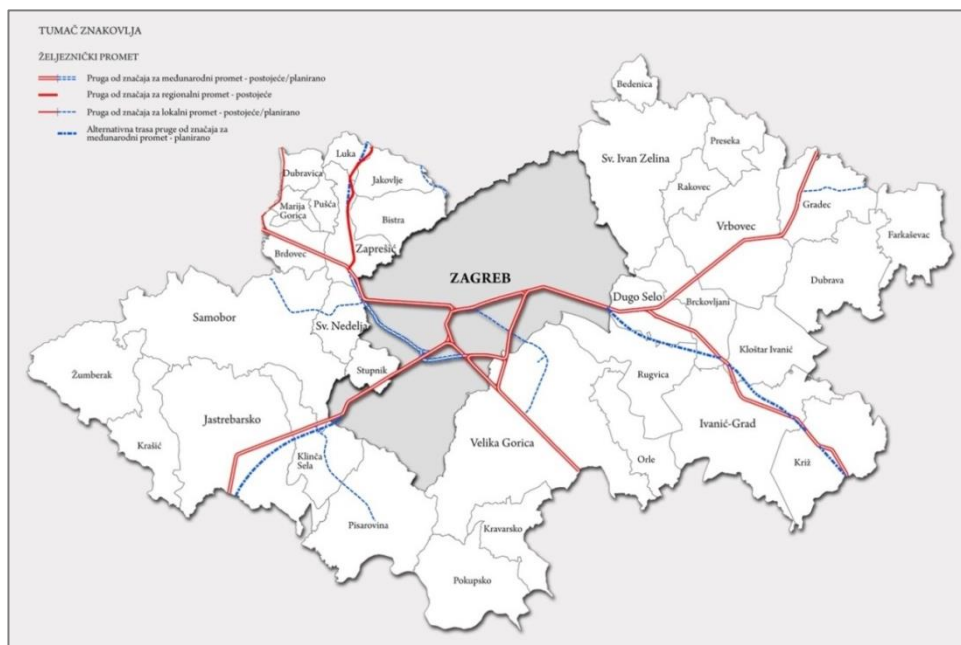
Odlukom o razvrstavanju željezničkih pruga željezničke pruge razvrstavaju se na pruge od značaja za međunarodni promet, pruge od značaja za regionalni promet i pruge od značaja za lokalni promet. Osnovni pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Zagrebačke županije daju se u sljedećoj tablici:

Tablica 21. Pokazatelji izgrađenosti postojeće mreže željezničkih pruga na području Zagrebačke županije

Pokazatelji mreže željezničkih pruga			
Duljina željezničkih pruga prema Odluci o razvrstavanju željezničkih pruga (km)			
sveukupno (km)	Pruga od značaja za međunarodni promet (km)	Pruga od značaja za regionalni promet (km)	Pruga od značaja za lokalni promet (km)
167,22	133,75	16,77	16,70
Duljina željezničkih pruga prema vrsti (km)			
sveukupno (km)	dvokolosječne (km)	jednokolosječne (km)	elektrificirane (km)
167,22	25,93	141,29	133,75

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Slika 22: Postojeće i planirano stanje mreže željezničkih pruga na području Zagrebačke županije

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Na području Zagrebačke županije samo je pruga M 101 (DG – S. Marof – Zagreb Gk) dvokolosječna. Navedeni mali postotak dvokolosječnih pruga (15,51%) na području Zagrebačke županije u velikoj mjeri ograničava propusnu i prijevoznu moć pojedinih željezničkih pruga. Postojeća željeznička infrastruktura je jedan od najnerazvijenijih vidova prometne infrastrukture RH koji se očituje nedostacima u željezničkom sektoru, lošom infrastrukturom, zastarjelim željezničkim voznim parkom, te zastarjelom opremom za signalizaciju i komunikaciju. Zbog navedenog potrebno je obavljati kapitalne remonte na mnogim dionicama pruga, osobito na prugama od značaja za međunarodni promet.

Unapređenje sustava cestovnih prijelaza preko željezničke pruge ugradnjom polubranika odnosno denivelacijom križanja.

1.5.3.3. Biciklističke staze

U posljednjih nekoliko godina biciklistički promet u Zagrebačkoj županiji sve više dobiva na važnosti o čemu najbolje govori činjenica da je Hrvatski ured Regionalnog centra zaštite okoliša Srednje i Istočne Europe (REC) proglasio grad Veliku Goricu drugim Naj-biciklističkim gradom u Hrvatskoj u 2014. godini.

Biciklističke staze u Zagrebačkoj županiji su brojne i relativno dobro uređene. Turistička zajednica Zagrebačke županije izdala je 12 izdanja karata biciklističkih staza u ukupnoj dužini od 1.222,7 km. Glavne staze su:

- Cikloturistička ruta Zagrebačke županije u dužini od 207 km
- Biciklistička ruta Parka prirode Žumberak u dužini od 311,5 km
- Ruta „Drvene crkve između Kupe i Save“ u ukupnoj dužini od 124,3 km
- Savska cikloturistička ruta – kroz Zagrebačku županiju u dužini od 37,8 km

1.5.3.4. Zračni promet

Na području Zagrebačke županije (Velika Gorica) smještena je najveća zračna luka u RH, Međunarodna zračna luka Zagreb. Međunarodna zračna luka Zagreb ima status međunarodne zračne luke prvog slijetanja, svrstana u razred i skupinu 4E (prema ICAO). Za zračnu luku Zagreb definiran je dugoročni razvojni plan Zračne luke Zagreb (Master plan ZLZ, 1997., Razvojni plan ZLZ, 2009.), koji je predviđen po fazama do 2030. godine i kasnije. Prometnim predviđanjima do 2030. godine očekuje se cca 6,5 mil. putnika godišnje.

Zračni promet koji prolazi tom zračnom lukom, osim značaja za državno povezivanje, važan je i kao veza tog prostora sa svijetom, a važan je i u tranzitnom prometu. Planirano je proširenje zračne luke dogradnjom novog terminala za prihvat i otpremu putnika. Ukupna površina Prostora za razvoj Zračne luke Zagreb iznosi cca. 850 ha.

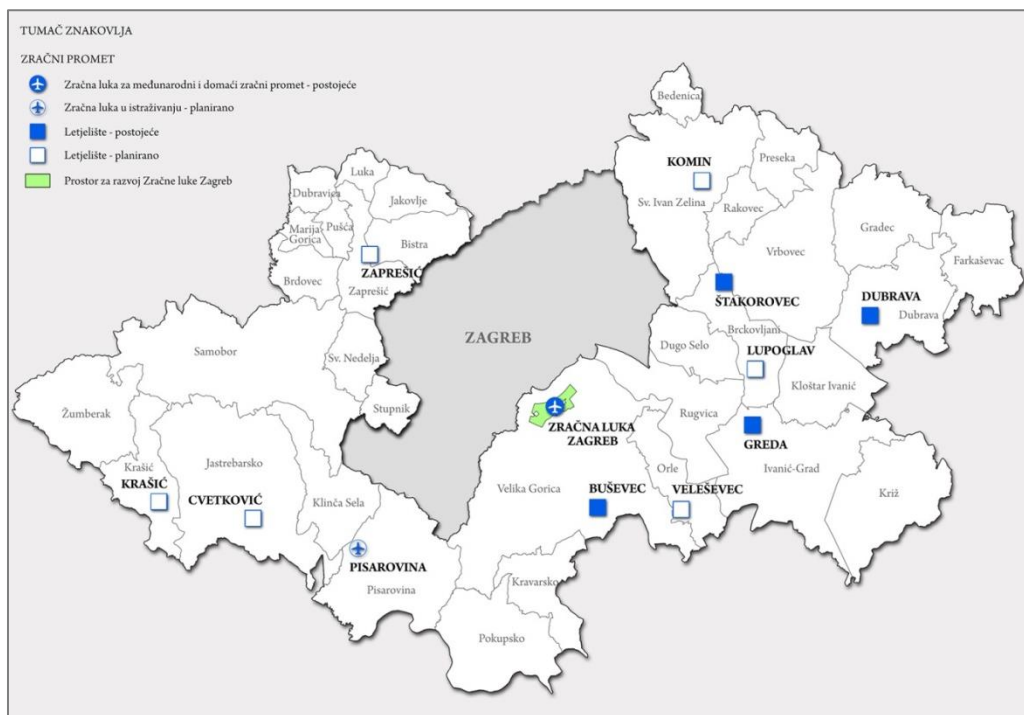
Na području Zagrebačke županije smješteno je ukupno četiri letjelišta (Buševac, Greda, Štakorovec i Dubrava) namijenjenih za potrebe poljoprivredne, sportsko-rekreacijske i turističke djelatnosti. Također se na području Županije planiraju lokacije za smještaj šest letjelišta (Zaprešić, Krašić, Veleševac, Lupoglav i Komin) te zračna luka u istraživanju Pisarovina. Na području Grada Samobora nalaze se dva registrirana paragliding letjelišta - Japetić te Plešivica.

Tablica 22. Pokazatelji zračnog prometa – Izvješće o stanju u prostoru 2008.–2012.

Pokazatelji zračnog prometa					
Zračni promet	broj	Prosječna površina (km ²)	Prosječna duljina PSS (km)	Linearna gustoća (km/km ²)	Površinska gustoća (km ² /km ²)
Površina Zagrebačke županije (km ²)				3060,35 km ²	
Zračna luka	1	1,46	3,25	0,001	0,0005
Zagreb		1,46	3,25		
Letjelište	4	0,02	0,71	0,00093	0,000026
Buševac		0,03	0,80		
Greda		0,03	0,76		
Štakorovec		0,01	0,66		
Dubrava		0,02	0,63		

Izvor: *Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).*

Slika 23: Postojeće i planirano stanje zračnog prometa na području Zagrebačke županije

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

1.5.3.5. Riječni promet

Iako bogato vodenim tokovima, osim skelarenja, na području ZŽ trenutno ne postoji komercijalni riječni promet (riječ je uglavnom o manjim tokovima, naglašeno promjenjivog režima voda – Sava, najveći riječni tok, plovna je tek nizvodno od Siska).

Strategija prometnog razvitka RH na području koje obuhvaća ZŽ predviđa za razdoblje do 2020. uspostavu plovnog puta druge kategorije na Savi od Zagreba (Rugvica) do Siska i na Kupi od Siska do Karlovca. Provedbi plana treba prethoditi izrada ažurirane studije dobiti i troškova, kojom će se usporediti gospodarske, okolišne i društvene prednosti i nedostaci alternativnih prometnih rješenja.

1.5.3.6. Poštanski i telekomunikacijski promet⁸

Poštanski i telekomunikacijski promet osiguran je na području Županije kroz četiri osnovna segmenta sustava: javne komunikacije u nepokretnoj mreži, javne komunikacije u pokretnoj

⁸ Ta vrsta prometa važan je čimbenik kvalitete života i razvojnog potencijala nekog područja, posebno ruralnoga, kakvog na području Zagrebačke županije ima mnogo.

mreži, sustavi radiokomunikacija, sustavi poštanskog prometa. Svi sustavi zadovoljavajuće su razvijeni, a i stalno se unapređuju.

1.5.3.7. Javni prijevoz putnika na području Zagrebačke županije

Javni prijevoz putnika u cestovnom i željezničkom prometu na području Zagrebačke županije uređen je s osnove zakonskih odredaba i tržišnog modela financiranja. Sama organizacija prijevoza odvija se u zakonskim okvirima i to prema:

- Zakon o prijevozu u cestovnom prometu – uređuje uvjete i način obavljanja djelatnosti javnog cestovnog prijevoza putnika i tereta, prijevoza za vlastite potrebe, pružanje kolodvorskih usluga i statistika prijevoza.
- Zakon o željeznicama – uređuje ustrojstvo željezničkog sustava, način i uvjete obavljanja željezničkog prijevoza, status željezničke infrastrukture i uvjete pristupa željezničkoj infrastrukturi, usluge željezničkog prijevoza, te sustav regulacije u djelatnosti željezničkog prijevoza.
- Pravilnik o dozvolama za obavljanje linijskog prijevoza putnika – propisuje postupak i način izdavanja dozvola za obavljanje djelatnosti javnog linijskog prijevoza putnika u unutarnjem i međunarodnom cestovnom prometu, postupak usklađivanja, obrasci dozvola, visina naknade za izdavanje dozvola, te sadržaj i način vođenja upisnika izdanih dozvola.
- Zakon o komunalnom gospodarstvu – propisuje mogućnost organizacije djelatnosti prijevoza putnika unutar administrativnih granica jedinica lokalne samouprave (gradovi i općine) na temelju odluke o koncesiji

Postojeća zakonska regulativa nalaže odvijanje javnog linijskog cestovnog prijevoza u tri razine (međužupanijska, županijska i lokalna).

Zbog podjele na tri razine javni prijevoz ne može funkcionirati kao cjeloviti sustav što je i najveći problem u organizaciji javnog cestovnog prijevoza na području grada Zagreba, Zagrebačke županije, te Krapinsko-zagorske županije. Samo na području Zagrebačke županije prisutna je dnevna migracija što zbog potražnje posla, što zbog škole, vrtića, odlazak u bolnice na preglede na razini od 100.000 korisnika. Ova mobilnost stanovništva u velikoj mjeri se ostvaruje korištenjem individualnog prijevoza što dalje projicira negativne prometne aspekte (kolone, zagušenja, kašnjenje) u vršnim vremenima te stvaranjem male prometne učinkovitosti s razine javnog prijevoza putnika.

Na globalni pad prijevozne potražnje u javnom linijskom prijevozu putnika u cestovnom i željezničkom prometu uvelike ovisi i o gospodarskim kretanjima uvjetovanih gašenjem ili preseljenjem velikih nekad društvenih poduzeća koja su upošljavala veliki broj radnika. Mnoštvo novih i prestrukturiranih privrednih subjekata i njihova raznolika poslovna aktivnost očitovali su

se kroz povećanje individualnog prometa, što je izazvalo dodatni neželjeni pritisak na kapacitetom i strukturom ograničenu mrežu gradskih i prigradskih prometnica.

Trenutno stanje na području javnog linijskog prijevoza putnika u autobusnom prijevozu na području Zagrebačke županije (sukladno izdanim dozvolama za županijski linijski prijevoz) obavljaju 9 prijevoznika na 137 županijskih linija.

Prijevoznici koji obavljaju uslugu javnog linijskog prijevoza putnika na županijskim linijama na području Zagrebačke županije su :

1. Meštrović prijevoz d.o.o.
2. Grupacija Čazmatrans (Čazmatrans Nova d.o.o. – Čazmatrans promet d.o.o. – Čazmatrans putnička agencija d.o.o.)
3. Zagrebački Holding – Podružnica Zagrebački električni tramvaj d.o.o.
4. Maluks promet d.o.o.
5. Autoturist Samobor d.o.o.
6. Samoborček d.o.o. – Samoborček tours d.o.o.
7. Darojković d.o.o.
(ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza sa prijevoznikom «Čazmatrans Nova» d.o.o.)
8. Autoprijevozički obrt Miljenko Prigorec
(ugovor o zajedničkom obavljanju prijevoza sa prijevoznikom «Čazmatrans Nova» d.o.o.)
9. Ivček – obrt za prijevoz

Matrica prometnih odnosa u Zagrebačkoj županiji i veza s Gradom Zagrebom daje slijedeće rezultate :

- Dnevna migracija bez razlikovanja vrste prometa (individualni, cestovni, željeznički, autobusni) iz Zagrebačke županije u Grad Zagreb je na bazi :
79.012 putnika
- Dnevna migracija bez razlikovanja vrste prometa (individualni, cestovni, željeznički, autobusni) iz Grada Zagreba u Zagrebačku županiju je na bazi :
18.923 putnika
- Modal split prometnih tokova u Zagrebačkoj županiji :

BUS	29%
VLAK	9%
IP (individualni prijevoz)	62%

(Studija integriranog prometnog sustava za Grad Zagreb, Zagrebačku županiju i Krapinsko-zagorsku županiju)

U praksi se koriste različiti tarifni sustavi naplate karata, koji su djelomično dani različitim zahtjevima i karakterom pojedinih vrsta prijevoza (željeznica, autobus). Tako su sustavi naplate relativno raznovrsni, što donosi određene probleme pri uspostavi zajedničkog sustava naplate u integriranim sustavima.

U većini slučajeva u željezničkom prijevozu koristi se tarifa s cijenom vozne karte stupnjevane prema km udaljenosti ulazne i ciljane stanice putnika. Tarifu km udaljenosti koriste i neki autobusni prijevoznici s područja Zagrebačke županije (Grupacija Čazmatrnas). U autobusnom prijevozu koristi se nekoliko sustava naplate karta. U pravilu se prijevozne karte izdaju za određenu autobusnu vezu. Današnja situacija u području postojećih tarifa u potpunosti ocrta različite mogućnosti subvencioniranja javnog prijevoza prema trenutno važećim propisima RH. Najvažniji problem je donošenje novog Zakona o integriranom prijevozu koji omogućuje (propisuje) veću potporu javnom prijevozu putnika (u pripremi).

Trenutno u području individualnog prijevoza postaje sve teža situacija zbog velikog broja dodirnih točaka sa svim oblicima cestovnog prijevoza te nedostatan kapacitet prometnih mreža. Velik dio prometa (individualnog, javnog prijevoza, transport robe) odvija se kroz sam centar gradova u Zagrebačkom prstenu. Velik problem koji se pri tome javlja je i nemogućnost pronalaska dovoljnog broja parkirnih mjesta, te zagušenje prometnica. Rješenje sadašnje situacije u skoroj budućnosti vjerojatno neće biti moguće bez određenih restrikcija i regulacije individualnog prijevoza u svim većim gradovima promatrane regije (Zagreb, Velika Gorica, Dugo Selo, Zaprešić...).

Željeznički prijevoz uvjetovan je malim brojem kolosijeka i relativnom malim brzinama. Velika većina pruga je jednokolosječna, čime je uvjetovana i njegova propusna moć.

Daljnji razvoj željezničkog prijevoza neće biti moguć bez povećanja propusnosti preopterećenih dionica pruge, te usklađenosti željezničkog i cestovnog – autobusnog prijevoza. Nužno je na prostoru Zagrebačke županije povećati propusnost na dionicama : Zaprešić – Gl. Kolodvor - Dugo Selo, te Gl. Kolodvor – Velika Gorica. Autobusni prijevoz ograničen je malim brojem veza, te velikim brojem registriranih linija, te paralelno vođenje (dupliciranje kapaciteta) autobusnog i željezničkog prijevoza.

Afirmacijom javnog linijskog prijevoza putnika, prvenstveno pružnog, koji s obzirom na nepovoljne uvjete odvijanja cestovnog prijevoza u gradu Zagrebu, Zagrebačkoj županiji, te Krapinsko-zagorskoj županiji ima niz značajnih prednosti u smislu brzine, odnosno vremena putovanja, glavni grad znatno bi jednostavnije približio svojoj okolini., a time bi se u velikoj mjeri moglo utjecati na poželjno ograničenje njegova rasta. Brze i kvalitetne veze unutar integriranog prometnog sustava učinile bi okolicu grada još atraktivnijom, dostupnijom i bližom.

Zagrebačka županija zajedno sa parterima, Gradom Zagrebom i Krapinsko- zagorskom županijom, osnovala je u kolovozu 2014. godine, trgovačko društvo „Integrirani promet zagrebačkog područja“ d.o.o. , te sudjeluje u pripremi novog postupka izrade Masterplana za promatranu regiju. Po provedenim aktivnostima izrade Master plana za promatranu regiju, stvoriti će se pretpostavke za temeljne, strateške dokumente nužne za apliciranje za sredstva iz strukturnih fondova EU.

Tablica 23. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s prometom i prometnom infrastrukturom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Zagušenost prometa na svim glavnim prilaznim pravcima Gradu Zagrebu (Velika Gorica, Dugo Selo, Samobor, Zaprešić). - Sustav javnog prijevoza koji zbog nekvalitetne i neatraktivnosti nije šire prepoznat kao kvalitetna alternativa korištenju osobnih vozila. - Loše stanje lokalnih cesta – u pripremljenoj fazi izrada Masterplana razvoja županijskih i lokalnih cesta Zagrebačke županije do 2020. godine - Loše stanje željezničke infrastrukture ne dopušta iskorištenje punog potencijala željezničkog prometa. - Nepostojanje poticaja za korištenje učinkovitih i ekološki prihvatljivih vozila. - Nedovoljna edukacija o učinkovitim načinima vožnje. - Nepostojanje infrastrukture za distribuciju alternativnih goriva na županijskoj razini. 	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijediti suradnju s Gradom Zagrebom na rješavanju problematike prometa: rješavanje zagušenja na glavnim pravcima prometovanja između prostora ZŽ i Grada Zagreba; unapređenje javnog prijevoza razvojem prigradske željeznice i integralnog sustava javnog prijevoza; bolja koordinacija i suradnja različitih razina javnog prijevoza i rješavanje na regionalnoj razini; uspostava tarifne unije, barem unutar tzv. Zagrebačkog prostora. - Unaprijediti željezničku infrastrukturu: elektrifikacija pruga; izgradnja dvokolosječnih pruga na pravcima prema Jastrebarskom, Velikoj Gorici, Vrbovcu; izgradnja pruge od Podsuseda do Bregane i Samobora. - Unaprijediti suradnju s Hrvatskim cestama i Hrvatskim željeznicama - Provesti informativno-promotivne kampanje za promociju održivog prometa i ekološki prihvatljivih vozila te podizanje svijesti javnosti. - Osloboditi od naplate parkiranja u urbanim područjima Županije za učinkovita i ekološki prihvatljiva vozila. - Uvesti obrazovni program o održivom prometu i učinkovitom načinu vožnje u nastavne planove vozačkih škola na području Županije u suradnji s HAK-om. - Poticati ulaganja u infrastrukturu za distribuciju alternativnih goriva na županijskoj razini. - Povećati broj kilometara biciklističkih staza radi smanjenja korištenja automobila (smanjenje emisije CO₂) i povećanja sigurnosti biciklista u prometu - Izraditi Plan upravljanja mobilnošću na području Zagrebačke županije (eng. Mobility Management Plan- MMP). - Ubrzati izgradnju spoja ceste A3 čvor Bobovica – Prigorje Brdovečko (D225) i izgradnja mosta

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
	<ul style="list-style-type: none"> - rekonstrukcija i izgradnja cesta i mostova na području Zagrebačke županije - Izgradnja obilaznica čime će se povećati efikasnost prometne mreže i smanjiti opterećenje na centralna područja naselja te smanjiti zagušenost na ulazima u naselja. - Izgradnja terminala za prijelaz s individualnog prijevoza na javni prijevoz.

1.6. GOSPODARSTVO

1.6.1. Razvojni položaj Zagrebačke županije u Hrvatskoj

Zagrebačka županija zauzima 5,4% ukupne površine Hrvatske, a stanovništvo Županije čini oko 7% stanovništva Hrvatske.

Njezin BDP po stanovniku u 2013. godini iznosio je 58.930 kn, što je na razini 76,1% prosjeka Republike Hrvatske te 74,8% prosjeka Kontinentalne Hrvatske. Zaostatak za prosjekom Hrvatske razmjerno je stabilan. U Zagrebačkoj županiji ostvareno je u 2013. godini 5,7% BDP-a Hrvatske.

Valja istaknuti kako je BDP pokazatelj ekonomskih aktivnosti na nekom području te, zbog dnevnih migracija, odnosno zaposlenosti velikog dijela stanovništva Zagrebačke županije u Gradu Zagrebu nije primjeren za ocjenu realne razine razvijenosti Zagrebačke županije. Sliku dodatno „iskrivljuju“ tvrtke koje imaju proizvodne pogone u Zagrebačkoj županiji, a sjedište im je u Gradu Zagrebu ili u nekoj drugoj županiji.

Tablica 24. Bruto domaći proizvod od 2000. do 2013. godine – Zagrebačka županija

	Bruto domaći proizvod, mil. kn	Bruto domaći proizvod, mil. EUR	Udio Županije u RH%	Bruto domaći proizvod po stanovniku, kn	Bruto domaći proizvod po stanovniku, EUR	Indeks (2000=100)
2000.	9.842	1.289	5,5	32.051	4.199	100
2001.	9.576	1.282	5,0	30.851	4.129	97,3
2003.	12.474	1.649	5,4	39.464	5.217	126,7
2005.	15.138	2.046	5,7	47.156	6.372	153,8
2007.	17.472	2.382	5,5	53.737	7.325	177,5
2009.	19.020	2.591	5,8	57.915	7.891	193,3
2011.	18.394	2.474	5,6	55.712	7.494	186,9
2013.	18.780	2.480	5,7	58.930	7.781	190,8
2013. (2000. = 100)	190,8	192,4	103,6	173,8	178,5	

Izvor: DZS, veljača 2016.

Osnovna strukturna promjena u promatranom razdoblju jest pad udjela primarnih djelatnosti (poljoprivrede, lova, šumarstva i ribarstva) sa 10,8% u 2000. godini na 5% u 2013. Istovremeno je povećan udio industrije, rudarstva i energetike na 31,3%, ali je smanjen udio prerađivačke industrije za 1,7 udjelna boda na 23,1%, kao i pad financijskih i poslovnih usluga te stručnih, znanstvenih i pomoćnih uslužnih djelatnosti. Znatno je povećan udio trgovine i servisa te djelatnosti hotela i restorana. Porastao je i udio građevinarstva za 1,1 postotni bod.

Tablica 25. Bruto dodana vrijednost po djelatnostima 2000. i 2013. godine – Zagrebačka županija, u mil. kuna

		2000.	2013.	2013. (2000.=100)	Struktura 2000. (%)	Struktura 2013. (%)
	UKUPNO	8.308	15.830	190,5	100	100
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	880	798	90,7	10,8	5
B,C,D,E	Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje te ostale industrije	2.345	4.959	211,5	28,7	31,3
od čega C	Prerađivačka industrija	2.025	3.662	180,8	24,8	23,1
F	Građevinarstvo	474	1.097	231,4	5,8	6,9
G,H,I	Trgovina na veliko i na malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane	1.832	4.393	239,8	22,4	27,8
J	Informacije i komunikacije	90	253	281,1	1,1	1,6
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	282	207	73,4	3,4	1,3
L	Poslovanje nekretninama	1.004	1.693	168,6	12,3	10,7
M,N	Stručne, znanstvene, tehničke, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	372	561	150,8	4,6	3,5
O,P,Q	Javna uprava i obrana, obrazovanje, djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	815	1.603	196,7	10,0	10,1
R,S,T,U	Ostale uslužne djelatnosti	81	266	328,4	1,0	1,7

Izvor podataka: DZS

Promatrajući ukupnu zaposlenost koja uključuje pravne osobe i obrtnike, u Zagrebačkoj županiji, ona je 31.03.2013. godine iznosila 66.921 osobu. Od toga broja, 79,8% čine zaposleni u pravnim osobama, dok ostatak čine zaposleni u obrtu. Prema zaposlenosti u pravnim osobama i obrtu 2013. godine (isključujući poljoprivrednike), udio ZŽ u Hrvatskoj iznosio je 5,4%. Pritom je udio obrta bio 20,2%, što je znatno iznad prosjeka RH (16,1%). Iznadprosječan je udio zaposlenosti u ZŽ u ukupnoj hrvatskoj zaposlenosti u rudarstvu i vađenju (čak 28,4%) građevinarstvu (9,4%),

prijevozu i skladištenju (7,8%) te prerađivačkoj industriji (7,4%). Izrazito je nizak udio poslovnih i društvenih usluga, osobito financijskih i informacijskih usluga te umjetničkih i zabavnih djelatnosti, no to je uvelike posljedica velike koncentracije i raspoloživosti tih djelatnosti u Gradu Zagrebu.

Tablica 26. Zaposlenost u pravnim osobama i obrtu, prema djelatnostima, stanje 31. ožujka 2013. godine – Zagrebačka županija (NKD 2007.)

	Zaposlenost (pravne osobe i obrtnici)	Struktura, u %	Udio zaposlenih u ZŽ u ukupnoj zaposlenosti RH, u %	Udio zaposlenih u obrtu u ukupnoj zaposlenosti u ZŽ, u %	Udio zaposlenih u obrtu u ukupnoj zaposlenosti RH, u %
Ukupno	66.921	100,0	5,4	20,2	16,1
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.432	2,1	4,8	20,7	28,9
B Rudarstvo i vađenje	1.536	2,3	28,4	0,6	4,3
C Prerađivačka industrija	16.492	24,6	7,4	20,6	13,9
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	700	1,0	-	-	-
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1.190	1,8	5,7	1,7	0,9
F Građevinarstvo	6.314	9,4	7,2	30,3	25,0
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	12.115	18,1	6,6	14,6	15,2
H Prijevoz i skladištenje	5.532	8,3	7,8	18,7	18,1
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2.309	3,5	3,6	74,1	46,2
J Informacije i komunikacije	745	1,1	2,5	15,4	4,6
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	602	0,9	1,6	9,3	2,6

L Poslovanje nekretninama	105	0,2	1,8	28,6	9,0
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	2.069	3,1	3,7	31,3	27,9
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	856	1,3	2,4	25,2	9,7
O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	4.367	6,5	3,8	3,8	8,6
P Obrazovanje	5.897	8,8	5,4	0,4	0,4
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	2.772	4,1	2,9	33,0	12,7
R Umjetnost, zabava i rekreacija	510	0,8	2,4	20,6	12,8
S Ostale uslužne djelatnosti	1.249	1,9	5,1	75,5	56,9
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	126	0,2	3,2	100,0	100,0
U Djelatnosti izvan – teritorijalnih organizacija i tijela	0	0,0	-	-	-
Nerazvrstani prema djelatnostima	3	0,0	0,4	100,0	100,0

Izvor podataka: DZS, Zaposlenost i plaće u 2013. godini 1526-godišnjak

U razdoblju 2005.–2008. dinamičan gospodarski rast znatno je smanjio nezaposlenost u Zagrebačkoj županiji, s početnih 13,6 tisuća osoba na 9,8 tisuća. No Županija je izrazito snažno pogođena recesijskim kretanjima pa se broj nezaposlenih dvostruko povećao došavši na 19,6 tisuća u 2013. godini. Rast nezaposlenosti osobito je velik kod muške populacije, što upućuje na veći pad industrijskih djelatnosti nego uslužnih.

1.6.2. Vanjska trgovina

Zagrebačka županija pridonosi sa 5,2% u ukupnom izvozu ili 5,5 mlrd. kuna u 2014. godini. Izvoz Zagrebačke županije u 2014. g. porastao je za gotovo 3 puta u odnosu na 2010 g.

Tablica 27. Izvoz Zagrebačke županije 2010. – 2014. (u 000 kn)

	2010	2011	2012	2013	2014	2014. (2010=100)
Republika Hrvatska	64.891.583	71.234.060	72.380.725	96.908.000	106.090.000	163,49%
Zagrebačka županija	1.857.575	2.195.598	2.721.641	4.666.798	5.480.610	295,04%
Udio ZŽ u RH	2,90%	3,10%	3,80%	4,80%	5,20%	

Izvor:DZS

Najveći izvoznik od gradova Zagrebačke županije jest Samobor, a slijede Sveta Nedelja, Dugo Selo Vrbovec, Velika Gorica, te Sveti Ivan Zelina. Svi gradovi bilježe deficit u robnoj razmjeni s inozemstvom, osim Dugog Sela koje ima suficit.

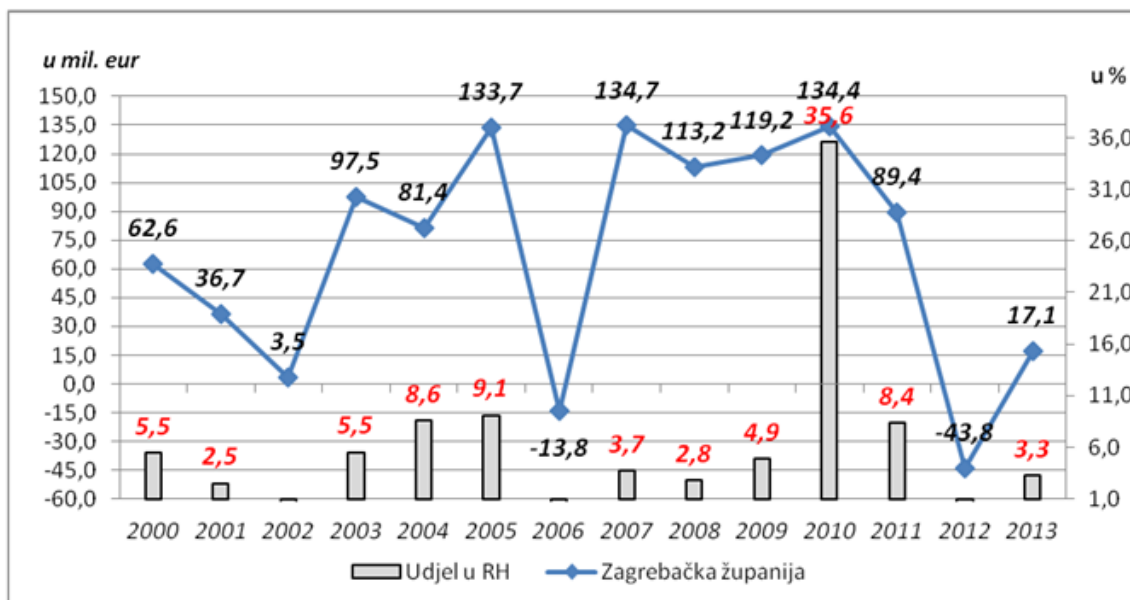
1.6.3. Izravna strana ulaganja

Prema veličini ukupnih izravnih stranih ulaganja uspješno je bilo razdoblje 2003.–2005. kada je Zagrebačka županija apsorbirala između 4% i 8% ukupnih stranih ulaganja u Hrvatsku. Izravna strana ulaganja smanjena su oko 85% od 2009.-2013. godine, ali se i razina ukupnih stranih ulaganja u Hrvatsku znatno smanjila. U posljednjih pet godina udio izravnih stranih ulaganja u ZŽ bio je na razini od oko 10%, dok se ukupno u razdoblju od 2000.-2013. godine kretao oko 6%.

Postoje potrebe za poticanjem i povećanjem izravnih stranih ulaganja za što je nužan strateški pristup te sustavan rad na uklanjanju administrativnih zapreka.

U sklopu programa certificiranjem županija za privlačenje ulaganja (ICPR) Zagrebačka županija ostvarila je certifikat za privlačenje stranih ulaganja, te je izrađena marketinška strategija za ISU i ojačani kapaciteti za privlačenje investicija te komunikacija s potencijalnim i postojećim stranim investitorima.

Slika 24. Izravna ulaganja u Zagrebačku županiju 2000. – 2013.

Izvor: HNB

Tablica 28. Razvojni problemi i potrebe gospodarskog rasta u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Županija je usprkos dinamici rasta gospodarstva i dalje ispod nacionalnog prosjeka BDP-a po stanovniku. - Povećavanje jaza u razvijenosti između razvijenijih dijelova (oko Grada Zagreba) i onih na rubu Županije kao i između urbanih i ruralnih područja. - Nedovoljna usmjerenost poduzetnika na razvoj zasnovan na tehnologiji i inovacijama. - Nedostane mjere za poticanje korištenja znanja, tehnologije i razvoja inovacija u gospodarstvu, posebno kod malih i srednji poduzetnika. - Nedostatno i necjelovito organizirano obrazovanje za poduzetništvo. - Nedovoljno realiziranih privatnih investicijskih projekata. 	<ul style="list-style-type: none"> - Iskoristiti gospodarsku snagu Grada Zagreba za ubrzan razvoj ZŽ. - Jačati konkurentnost gospodarstava, osobito prerađivačke industrije te poljoprivrede i turizma. - Više uključivati područja koja zaostaju u razvoju u županijske programe potpore. - Uspostaviti i razvijati tehnološku infrastrukturu za povezivanje poduzetnika, posebno malih i srednjih, s istraživačkim i razvojnim institucijama. - Unaprijediti mjere za poticanje korištenja znanja, tehnologije i razvoja inovacija u gospodarstvu, posebno kod malih i srednji poduzetnika. - Osnažiti razvoj kvalitetne infrastrukture za razvoj poduzetništva. - Unaprijediti sustav obrazovanja za

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljna orijentiranost na inozemna tržišta. 	<ul style="list-style-type: none"> poduzetništvo putem komora i poduzetničke infrastrukture - Sustavno povećavati broj visokoobrazovnih stručnjaka i menadžera za potrebe ključnih djelatnosti. - Osmisliti učinkovitu politiku privlačenja mladih stručnjaka iz drugih sredina. - Kontinuirano jačati kapacitete i vještine javnih institucija za privlačenje i servisiranje investitora. - Jačati promotivne aktivnosti pri privlačenju stranih ulagača. - Ubrzati aktivnosti za stavljanje u funkciju poslovnih zona, rješavanjem imovinsko-pravnih i infrastrukturnih problema. - Značajnije uključivati komorski sustav u razvoj poduzetničke i tehnološke infrastrukture

1.6.4. Poduzetnička i tehnološka infrastruktura

Poduzetničkih centara je u ZŽ u ranijem periodu osnovano desetak (Poduzetnički centar Jastrebarsko, Poduzetnički centar Samobor, Poduzetnički inkubator Samobor, Dugoselski poduzetnički centar, Poduzetnik Vrbovec, VG poduzetnički centar, Poduzetnički centar Sveta Nedjelja, Udruga poduzetnički centar Sveta Nedelja, Ženski poduzetnički centar Samobor, Poduzetnički centar Rosa Velika Gorica).

Tijekom godina većina tih centara se ugasila /prestala s radom nakon perioda od nekoliko godina - bilo da poduzetnički centri nisu u dovoljnoj mjeri ispunjavali ulogu zbog koje su osnovani, ili nisu iz drugih razloga ispunili očekivanja svojih osnivača, ili su se pokazali prevelikim financijskim opterećenjem za lokalne proračune. Trenutno je vidljivije aktivna samo dva centra (VG poduzetnički centar i Poduzetnički centar Samobor).

Od 2014. g. osnovane su 3 razvojne agencije i to: Razvojna agencija Grada Vrbovca - RAG Vrbovec, Razvojna agencija Grada Velike Gorice - VE-GO-RA i Razvojna agencija Grada Ivanić Grada – IGRA.

Tijekom godina većina tih centara se ugasila /prestala s radom nakon perioda od nekoliko godina - bilo da poduzetnički centri nisu u dovoljnoj mjeri ispunjavali ulogu zbog koje su osnovani, ili nisu iz drugih razloga ispunili očekivanja svojih osnivača, ili su se pokazali prevelikim financijskim opterećenjem za lokalne proračune. Trenutno je vidljivije aktivna samo dva centra (VG

poduzetnički centar Poduzetnički centar Samobor), Grad Vrbovec je u 2014. godini osnovao Razvojnu agenciju Grada Vrbovca.

Svaki projekt osnivanja, oživljavanja ili ulaganja u poduzetnički centar morao bi započeti s analizom razloga zbog kojih se centri na području ZŽ nisu uspjeli održati u većem broju i svojim aktivnostima poduprijeti razvoj poduzetništava, naročito malog i srednjeg. Ukoliko se razlozi njihova neuspjeha nisu promijenili, trebalo bi osmisliti druge, perspektivnije oblike poduzetničke infrastrukture, na primjer poduzetničke centre u sklopu gospodarskih zona i dr., kao što imaju druge županije.

Poduzetničkih zona u Zagrebačkoj županiji, trenutno ima 57 poslovnih zona, koje su definirane prostornim planovima, na ukupnoj površini od 3.682 hektara. Veličina tih zona je površine od 5 do 500 hektara. Trenutno je u zonama više od 300 poduzetnika i više od 7.000 zaposlenih.

Tablica 29. Popis poduzetničkih zona na području Zagrebačke županije

Rbr		Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)
1	Grad	DUGO SELO	Puhovec-Črnovčak	273
2	Grad	IVANIĆ GRAD	Sjever - Zona 6	111
3	Grad	IVANIĆ GRAD	Posavski Bregi	62,91
4	Grad	IVANIĆ GRAD	Sjever	114
5	Grad	JASTREBARSKO	Jalševac	333
6	Grad	SAMOBOR	Samobor	40
7	Grad	SVETA NEDELJA	Novaki	100
8	Grad	SVETA NEDELJA	Rakitje	51,5
9	Grad	SVETA NEDELJA	Sveta Nedelja	120
10	Grad	SVETI IVAN ZELINA	Sveta Helena	122,4
11	Grad	VELIKA GORICA	Rakitovec	53,7
12	Grad	VELIKA GORICA	Vukovinsko polje	104,94
13	Grad	VELIKA GORICA	Kušanec	51,62
14	Grad	VRBOVEC	Prilesje - Jug	25
15	Grad	VRBOVEC	PIK - Gradip	105
16	Grad	VRBOVEC	Prilesje - Sjever	8
17	Grad	VRBOVEC	Konak Zapad II	3
18	Grad	VRBOVEC	Poduzetnik	90
19	Grad	VRBOVEC	Konak Istok	80
20	Grad	VRBOVEC	Luka - Jug I	96
21	Grad	VRBOVEC	Konak - Zapad I	60
22	Grad	VRBOVEC	Luka - Jug I	70

Rbr		Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)
23	Grad	VRBOVEC	Negovec	20
24	Grad	VRBOVEC	Luka - Jug II	16
25	Grad	VRBOVEC	Poljanski Lug	16
26	Grad	ZAPREŠIĆ	Radna zona - Jug	103
27	Općina	BEDENICA	Bedenica	8,9
28	Općina	BISTRA	Bistra - sjever	37,65
29	Općina	BISTRA	Bistra	120,3
30	Općina	BRCKOVLJANI	Božjakovina	97
31	Općina	BRCKOVLJANI	Stančić 2	22,5
32	Općina	BRCKOVLJANI	Lupoglav	11,5
33	Općina	BRDOVEC	Drenje Ključ Brdovečki	21
34	Općina	BRDOVEC	Javorje	9
35	Općina	BRDOVEC	Savski Marof	48,7
36	Općina	DUBRAVA	Pod. zona (u pripremi)	7
37	Općina	DUBRAVICA	Vučilićevo Prosinec	8,5
38	Općina	FARKAŠEVAC	Farkaševac	21,73
39	Općina	GRADEC	Gradec	190
40	Općina	JAKOVLJE	Sjever - 1	10,66
41	Općina	JAKOVLJE	Sjever - 2	12,8479
42	Općina	JAKOVLJE	Jug -1	9,526
43	Općina	KLINČA SELO	Klinča Selo	38
44	Općina	KLINČA SELO	Donja Zdenčina	68
45	Općina	KRAVARSKO	Barbarić Kravarski	10,66
46	Općina	KRIŽ	Križ 1	126
47	Općina	KRIŽ	Križ 2	27,3
48	Općina	LUKA	Luka	64,44
49	Općina	MARIJA GORICA	Kraj donji-istočni dio	10,2
50	Općina	ORLE	Bukevje	50
51	Općina	PISAROVINA	Pisarovina	100
52	Općina	PISAROVINA	Velika Jamnička	80
53	Općina	POKUPSKO	Skender Brdo	5
54	Općina	POKUPSKO	Pokupsko	7,1
55	Općina	RAKOVEC	Mlaka	76
56	Općina	RUGVICA	Rugvica - Sjever	66,75
57	Općina	STUPNIK	Radna zona Stupnik	86,15
58	Općina	PUŠĆA	Zona mješovite namjene Donja Pušća	12,63

Rbr		Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)
U K U P N O :				3.582,88

Izvor: Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije

Perspektivne poduzetničke zone Zagrebačke županije

Od ukupnog broja poduzetničkih zona koje su planirane prostornim planovima jedinica lokalnih samouprava, ovom analizom su obuhvaćene poduzetničke zone koje predstavljaju potencijal za razvoj gospodarskih aktivnosti na području Zagrebačke županije, te su kao takve detaljno analizirane i klasificirane sukladno Zakonu o unapređenju poslovne infrastrukture (NN 93/13,114/13 i 41/14).

U niže priloženoj tabeli navedene su sve trenutno perspektivne poduzetničke zone na području Zagrebačke županije čija ukupna površina iznosi 1.784 ha, u kojima posluje 156 poduzetnika, a koji zapošljavaju cca 3.257 djelatnika.

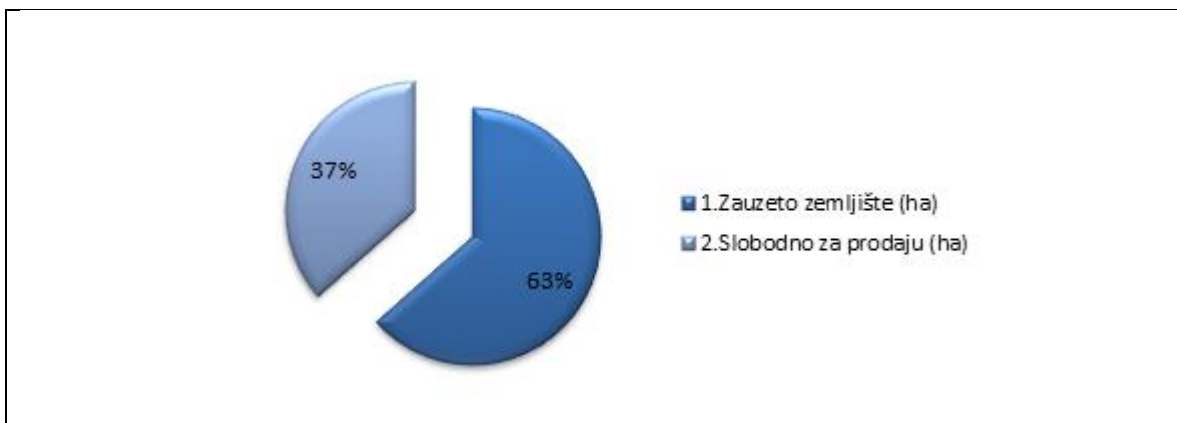
Tablica 30. Popis aktivnih poduzetničkih zona na području Zagrebačke županije

Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)	Slobodno za prodaju (ha)	Vlasništvo u % JLS	Vlasništvo u % RH	Vlasništvo u % Privatno	Broj poduzetnika u zoni	Broj zaposlenih u zoni
DUGO SELO	Puhovec-Črnovčak	86,13	44	5,91%	0,00%	94,09%	9	361
IVANIĆ GRAD	Sjever - Zona	114	100	22,00%	0,00%	78,00%	4	10
JASTREBARSKO	Jalševac	333	179	5,00%	5,00%	90,00%	25	850
SAMOBOR	Samobor	40	5,87	10,00%	0,00%	90,00%	18	960
SVETA NEDELJA	Sveta Nedelja	120	29,96	0,00%	0,00%	100,00%	42	1668
SVETI IVAN ZELINA	Sveta Helena	122	71,5	2,00%	0,00%	98,00%	7	343
VELIKA GORICA	Rakitovec	53,7	21,6	19,00%	13,00%	68,00%	4	51
VRBOVEC	Poduzetnik	90	66	0,55%	0,00%	99,45%	5	45
ZAPREŠIĆ	Radna zona – Shopping city Zagreb	103	50	0,00%	0,00%	100,00%	1	300
BEDENICA	Bedenica	8,9	4	0,00%	0,00%	100,00%	2	172
BISTRA	Bistra	120,3	111,3	5,44%	0,32%	80,14%	4	13
BRCKOVLJANI	Božjakovina	97	70	100,00%	0,00%	0,00%	10	110
BRDOVEC	Drenje Ključ Brdovečki	21	20	0,00%	0,00%	100,00%	2	20
JAKOVLJE	Sjever - 1	10,66	5,3	1,87%	0,00%	98,13%	1	65

Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)	Slobodno za prodaju (ha)	Vlasništvo u % JLS	Vlasništvo u % RH	Vlasništvo u % Privatno	Broj poduzetnika u zoni	Broj zaposlenih u zoni
DUGO SELO	Puhovec-Črnovčak	86,13	44	5,91%	0,00%	94,09%	9	361
KRIŽ	Križ 1	126	16	89,90%	2,01%	8,09%	8	6
LUKA	Luka	64,4	14	0,00%	0,00%	100,00%	1	70
PISAROVINA	Pisarovina	100	28	90,00%	1,00%	9,00%	3	64
RAKOVEC	Mlaka	76	0	0,00%	0,00%	100,00%	15	0
RUGVICA	Rugvica - Sjever	66,75	66,75	100,00%	0,00%	0,00%	0	0
MARIJA GORICA	Radna zona Kraj donji	10,2	10,2	10,00%	0,00%	90,00%	0	0
PUŠĆA	Zona mješovite namjene Donja Pušća	12,63	12,63	0,00%	0,00%	100%	0	0
	Ukupno	1.775,67	926,11				161	3.366

Izvor: Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije

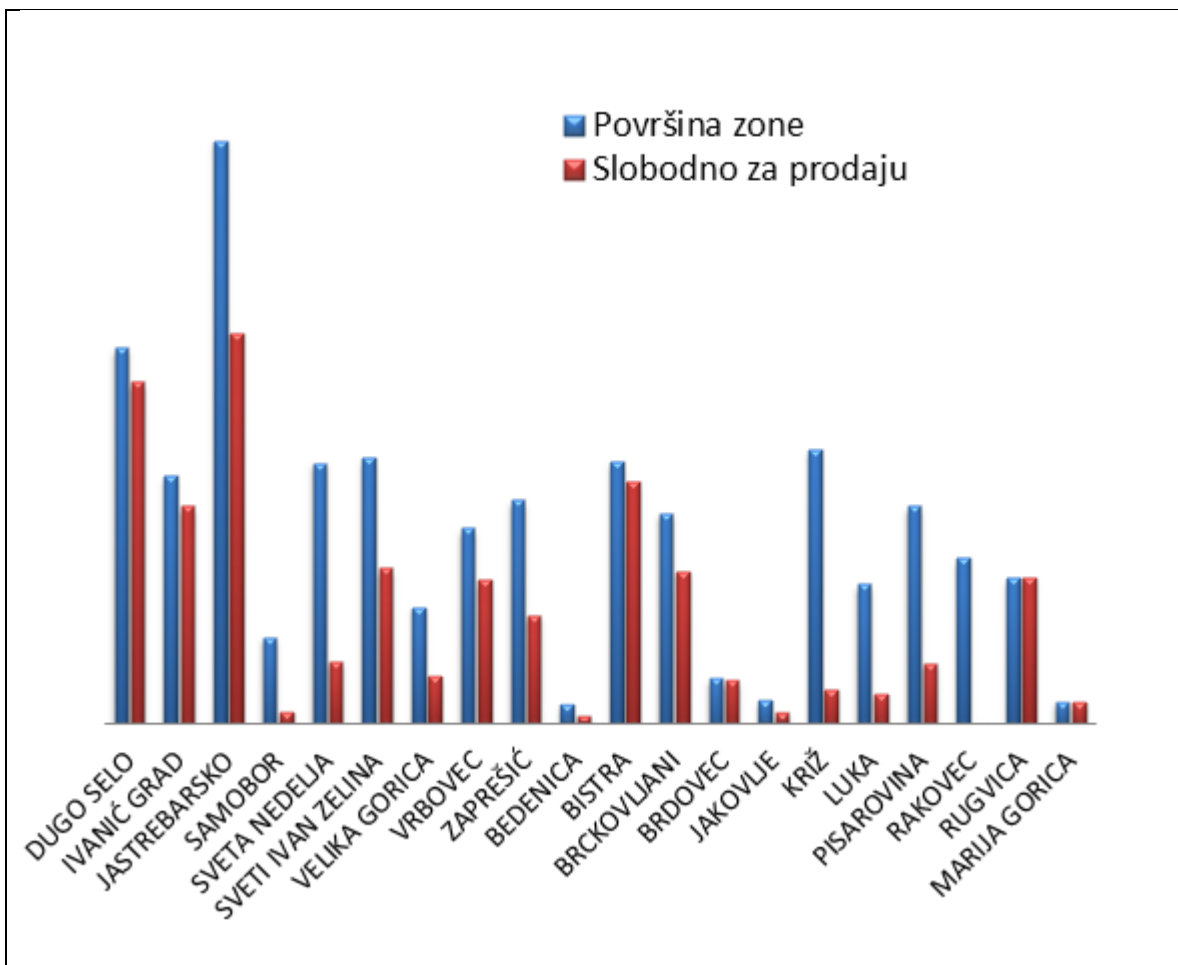
Slika 25. Omjer između zauzetog i slobodnog zemljišta u perspektivnim poduzetničkim zonama

Izvor: Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije

Uz postojeće gospodarske subjekte koji posluju u analiziranim poduzetničkim zonama, ostalo je još slobodnih površina za nove investitore. U navedenom grafu prikazan je omjer između zauzetog i slobodnog zemljišta u analiziranim poduzetničkim zonama na području Zagrebačke županije u odnosu na ukupnu površinu.

Slika 26. Omjer zauzetog i slobodnog zemljišta u aktivnim poduzetničkim zonama na području Zagrebačke županije

Izvor: Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije

Slika 27: Poduzetničke zone Zagrebačke županije

Izvor: Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije

Očit je manjak jedne ili nekoliko poduzetničkih zona koje bi imale velike nerascjepkane površine (postoji slučaj da sama zona jest velika, ali je prometnica dijeli tako da ni najveća parcela unutar zone ne može primiti investitora s velikim projektom).

Poduzetničke zone imaju podlogu u prostornim planovima općina, a velika većina ima izrađen ili u izradi urbanistički plan uređenja.

Prometna i komunalna infrastruktura u zonama je u različitoj fazi izrade. Nekoliko zona je u potpunosti, ostale su tek djelomično prometno i komunalno uređene, pa u njima postoji ili su do njih dovedene prometnice, struja, voda, uređena oborinska kanalizacija, plin i dr.

U 2014. godini 20-tak gradova i općina je apliciralo za sredstva Županije za izgradnju i uređenje poduzetničkih zona. Većina njih je tražila uređenje infrastrukture kako za izvođenje samih radova tako i za izradu projektne dokumentacije.

Vlasnička struktura je različita, a zone koje su na zemljištu u vlasništvu grada ili općine, pa čak i one gdje je sve zemljište otkupljeno od strane investitora, još su uvijek u manjini.

Gradovi i općine većinom nemaju posebne službe koje bi se mogle brinuti o razvoju zona i o potrebama investitora, te potencijalnih investitora. Pri RRAZŽ osnovan je ONE STOP SERVICE CENTAR - točka informiranja i ažurnih podataka o zonama, gdje se mogu obratiti zainteresirani poduzetnici.

Blizina Grada Zagreba, proces seljenja industrije i poslovnih aktivnosti iz grada, te brojnost i veličina gospodarskih zona, prednosti su i potencijal za njihov razvoj. Glavna ograničenja su neriješena imovinskopravna pitanja, nedovoljna komunalna opremljenost, upravljane zonama i aktivnosti za privlačenje investitora.

Nekoliko klastera djeluje u Zagrebačkoj županiji: Turistički klaster Po Sutli i Žumberku, udruga Autocluster Croatia i d.o.o., koji okuplja proizvođače dijelova za automobile i Hrvatski interijeri koji okuplja proizvođače namještaja.

Za obrazovanje poduzetnika ZŽ je imala mjeru subvencioniranja seminara za poduzetnike, koju su ukinuti jer su odobrena sredstva rijetko bila utrošena u potpunosti, tj. odaziv na subvencionirane seminare nije bio u skladu s planiranim, osim korištenja sredstava koja su korištena za cjeloživotno obrazovanje i usavršavanje putem Udruženja obrtnika u okviru Obrtničke komore Zagreb na području Zagrebačke županije u provedbi Obrtničkog učilišta.

Trenutno u okviru bespovratne poticajne potpore za poduzetnike početnike ZŽ dodjeljuje i potporu za dodatno poduzetničko obrazovanje, no od dodijeljenih potpora svega 20% je djelomično utrošeno za tu svrhu.

Poduzetnici povremeno izražavaju potrebu za skupim stručnim usavršavanjem za sebe i svoje zaposlene, a rjeđe se izražavaju pozitivno o potrebi za usavršavanjem tzv. mekih vještina. Čini se da nezaposlene osobe, čije je obrazovanje kroz programe udruga ZŽ sufinancirala, više od poduzetnika cijene mogućnost stjecanja i usavršavanja tzv. mekih vještina.

Tehnološka infrastruktura i sustavno korištenje znanja i tehnologije su slabo razvijeni. U Zagrebačkoj županiji nema niti jedne specijalizirane organizacije za potporu korištenju i razvoju tehnologije u poduzetnicima, osobito malim i srednjim. Poduzetnicima zbog blizine Grada Zagreba, stoje na raspolaganju brojne istraživačke i razvojne institucije. Međutim ograničenje su nedostani programi za povezivanje, suradnju, umrežavanje s pomoću koji bi se sustavno podupiralo korištenje i razvoj tehnologija u poduzetništvu.

Korištenje znanja i tehnologije u gospodarstvu se posebno ne prati niti se posebno analizira na razini županija, ne prikupljaju se niti obrađuju odgovarajući pokazatelji, ne rade ocjene niti procjene za potrebama poduzetnika, osobito u malom i srednjem gospodarstvu, kojem je upravo tehnološka potpora najpotrebnija. Postoje podaci na nacionalnoj razini no ne postoje gotovo nikakvi regionalno specifični podaci.

Od potpornih organizacija za razvoj poduzetništva važna je Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije te u okviru svojih aktivnosti i Hrvatska gospodarska komora i Hrvatska

obrtnička komora – Obrtnička komora Zagreb putem Udruženja obrtnika na području Zagrebačke županije.

Tablica 31. Razvojni problemi i potrebe poduzetničke i tehnološke infrastrukture u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatna potpora razvoju poduzetništva, posebno u pružanju stručnih i profesionalnih usluga malom i srednjem gospodarstvu. - Poduzetničke zone, sve nisu prostorno uređene, nemaju sređene imovinsko pravne odnose, nisu komunalno opremljene, nemaju upravljanje razvojem. - Nedovoljno razvijena kvalitetna infrastruktura za razvoj poduzetništva (poduzetnički centri, opremljenost poduzetničkih zona, savjetodavne organizacije, instrumenti financiranja, kapaciteti Regionalne razvojne agencije). - Nerazvijena tehnološka infrastruktura (tehnološki centri, inkubatori, institucija i organizacija za istraživanje i razvoj i dr.) za povezivanje poduzetnika, posebno malih i srednjih, s istraživačkim i razvojnim institucijama. - Klasteri nemaju dovoljnu razvojnu dinamiku. - Obrazovanje poduzetnika nije organizirano da privuče i potakne poduzetnike. 	<ul style="list-style-type: none"> - Unapređivati poduzetničko okruženje u kroz podršku potpornim institucijama za malo gospodarstvo, osobito za razvoj i poticanje pružanja stručnih i profesionalnih usluga malom gospodarstvu. - Ubrzati osposobljavanje poduzetničkih zona za privlačenje poželjnih investicija. - Poboljšati ubrzati razvoj postojećih klastera i potaknuti osnivanje novih - Unaprijediti sustav cjelokupnog obrazovanja za poduzetništvo. - Razviti tehnološku infrastrukturu i korištenje i razvoja tehnologije i znanja u poduzetništvu.

1.6.5. Važniji gospodarski sektori Zagrebačke županije

1.6.5.1. Prerađivačka industrija

Prerađivačka industrija, sa 26,4% udjela u ukupnoj zaposlenosti, najvažniji je sektor gospodarstva Zagrebačke županije. Najvažnije su djelatnosti u prerađivačkoj industriji Županije: proizvodnja prehrambenih proizvoda, metalprerađivačka industrija, proizvodnja proizvoda od gume i plastike, proizvodnja strojeva i uređaja. Navedene četiri djelatnosti čine čak 52,6% prihoda i 54,1% zaposlenosti u pravnim osobama Zagrebačke županije.

Prehrambena industrija ima udio od 16,4% u ukupnom prihodu prerađivačke industrije i 19,3% u ukupnoj zaposlenosti u pravnim osobama prerađivačke industrije. Prijašnjih godina njezin je udio bio mnogo veći (oko 27,7% u ukupnim prihodima 2007. godine). Sada je primat preuzela metalprerađivačka industrija sa čak 20% udjela u ukupnim prihodima prerađivačke industrije Zagrebačke županije.

Tablica 32. Struktura prerađivačke industrije prema prihodima i zaposlenima u 2013. Godini

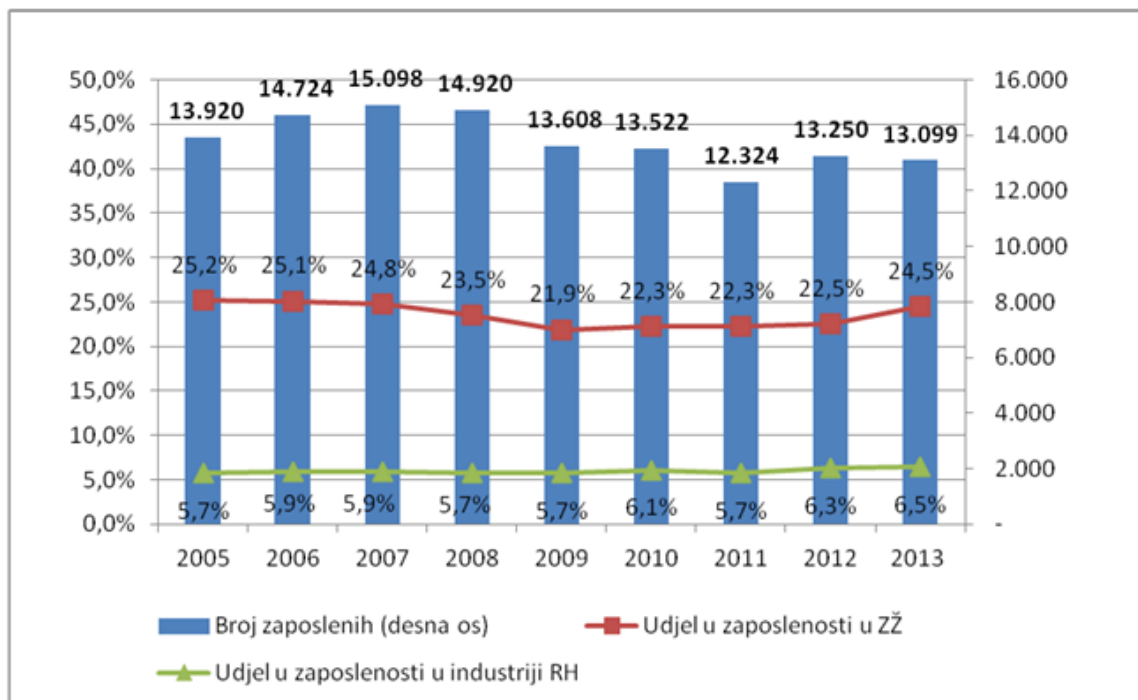
NKD	OPIS DJELATNOSTI	Ukupni prihodi mln Kn	% prihodi	Broj zaposlenih	% zaposlenih
10	Proizvodnja prehrambenih proizvoda	700,7	16,4	1.705	19,2
11	Proizvodnja pića	40,7	1,0	87	1,0
13	Proizvodnja tekstila	13,0	0,3	39	0,4
14	Proizvodnja odjeće	95,5	2,2	455	5,1
15	Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	17,2	0,4	70	0,8
16	Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja;	236,5	5,5	541	6,1
17	Proizvodnja papira i proizvoda od papira	14,4	0,3	48	0,5
18	Tiskanje i umnožavanje snimljenih zapisa	252,6	5,9	484	5,5
19	Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih	34,7	0,8	56	0,6
20	Proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda	241,9	5,7	374	4,2
21	Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih pripravaka	8,2	0,2	34	0,4

22	Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	433,0	10,1	824	9,3
23	Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	215,2	5,0	469	5,3
24	Proizvodnja metala	71,0	1,7	121	1,4
25	Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim strojeva i opreme	856,8	20,0	1.750	19,7
26	Proizvodnja računala te elektroničkih i optičkih proizvoda	191,0	4,5	278	3,1
27	Proizvodnja električne opreme	101,7	2,4	173	2,0
28	Proizvodnja strojeva i uređaja, d. n.	259,0	6,1	502	5,7
29	Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	3,1	0,1	9	0,1
30	Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	2,7	0,1	13	0,1
31	Proizvodnja namještaja	161,7	3,8	369	4,2
32	Ostala prerađivačka industrija	42,7	1,0	108	1,2
33	Popravak i instaliranje strojeva i opreme	283,2	6,6	361	4,1
	UKUPNO prerađivačka industrija	4.276,5	100,0	8.870	100,0

Izvor: FINA

Prema podacima DZS-a, nakon uzlaznog trenda broja zaposlenih u pravnim osobama u prerađivačkoj industriji, koji je 2007. godine bio iznad 15 tisuća osoba, u 2013. godini broj zaposlenih je iznosio 13,1 tisuću. (Broj zaposlenih u tablici 33. je 8.870 iz pokazatelja FINE koji se znatno razlikuju od podataka DZS-a, a na slici 29. broj zaposlenih je 13.099, a podaci se odnose na 2013. godinu). Nakon uzlaznog trenda broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji, koji je 2007. godine bio iznad 15 tisuća osoba, u 2013. godini broj zaposlenih je gotovo prepolovljen te je iznosio 8,8 tisuća. Tako je udio prerađivačke industrije u zaposlenosti u Zagrebačkoj županiji smanjen sa 21,8% u 2009. godini na 18,6% u 2013. godini. Prerađivačka industrija općenito smanjuje svoje udjele kako na razini Hrvatske tako i u Zagrebačkoj županiji.

Slika 28. Zaposlenost u pravnim osobama u prerađivačkoj industriji Zagrebačke županije

Izvor: DZS

Prerađivačka industrija predvodi u ZŽ i u pogledu upravljanja kvalitetom i okolišem; većina poduzeća ima certificirane sustave ISO 9001 i ISO 14001.

Na razvoj prerađivačke industrije utjecat će ponajprije nastavak procesa seljenja industrijskih pogona iz Zagreba u njegovu okolicu. Blizina razvojnih i tehnoloških potencijala Zagreba također doprinosi razvoju prerađivačke industrije (npr. klaster CROTRAM).

Tablica 33. Razvojni problemi i potrebe prerađivačke industrije u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljna orijentiranost na inozemna tržišta. - Nedostatna usmjerenost na proizvode veće dodane vrijednosti i višeg tehnološkog stupnja obrade - Nedovoljna razvojna (tehnološka, istraživačka, inovacijska) i poslovna povezanost između poduzeća. 	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijati ključne grane prerađivačke industrije temeljene na proizvodima veće dodane vrijednosti, tj. višeg tehnološkog stupnja obrade. - Dodatno poticati male i srednje tvrtke koje svoje poslovanje i rast temelje na primjeni znanja, razvoju tehnologija i inovacija. - Jačati razvojno povezivanje (klasteri) pojedinih

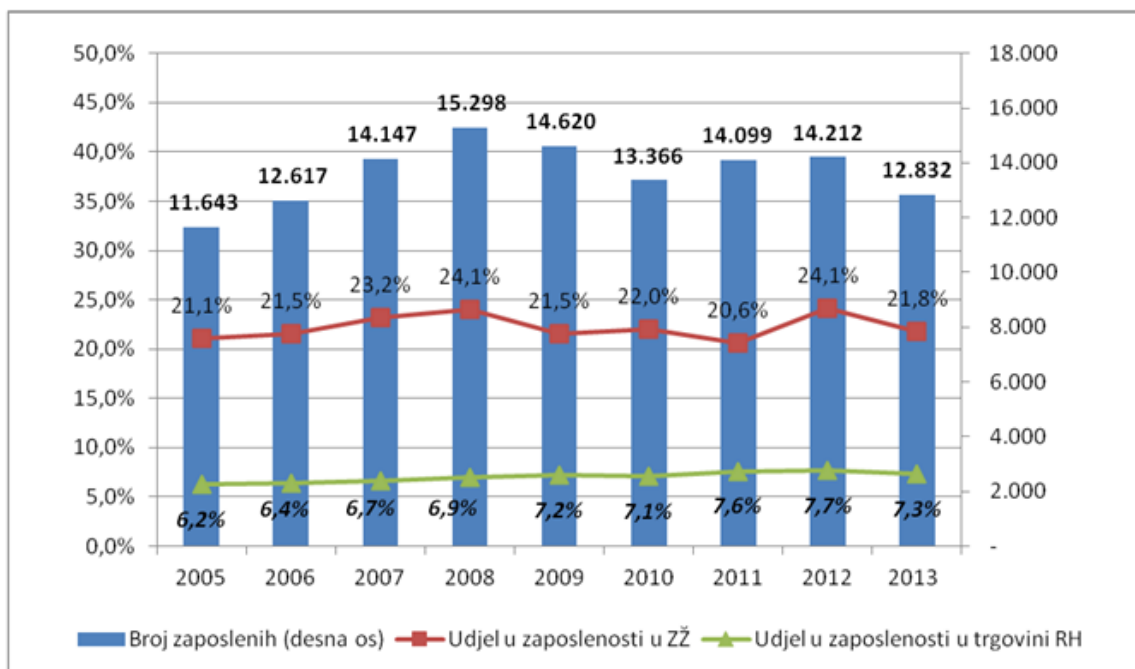
RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljna suradnja gospodarskih subjekta s razvojnim i istraživačkim institucijama usprkos blizini Grada Zagreba i njegova velikog istraživačkog i tehnološkog potencijala. - Nedovoljna razvijenost poduzetničke infrastrukture (poduzetnički centri, inkubatori, umrežavanje, instrumenti financiranja) 	<ul style="list-style-type: none"> segmenata prerađivačke industrije oko uspješnih i na tehnologiji zasnovanih poduzeća (elektrostrojarska, strojarska, elektronska, informatička industrija, CROTRAM i dr.). - Razvijati i povezivati prehrambenu industriju temeljenu na domaćim, autohtonim, ekološki proizvedenim sirovinama. - Jačati poduzetničku i tehnološku infrastrukturu u funkciji razvoja prerađivačke industrije ZŽ. - Jačati suradnju, osobito razvojnu, inovativnu i tehnološku, s Gradom Zagrebom i suradnju sa susjednim županijama. - Poticati povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije u prerađivačkoj industriji

1.6.5.2. Trgovina

U strukturi Zagrebačke županije trgovina prema broju zaposlenih u pravnim osobama sudjeluje s oko 21,8% s tendencijom rasta, koji je ipak zaustavljen u 2012. godini.

Nakon uzlaznog trenda broja zaposlenih u trgovini, koji je povećan sa 11,6 tisuća u 2005. godini na 14,2 tisuće u 2012. godini, slijedilo je recesijsko smanjenje broja zaposlenih na 12,8 tisuće u 2013. godini. Godine 2008. dosegno je razinu iznad 15 tisuća osoba, da bi se od tada izuzev 2011. i 2012. godine krenulo smanjivati. Tako je udio trgovine u zaposlenosti u Zagrebačkoj županiji lagano povećan sa 21,1% u 2005. godini na 21,8% u 2013. godini.

Slika 29. Zaposlenost u pravnim osobama u trgovini i servisima Zagrebačke županije sa stanjem 31. ožujka

Izvor: DZS

U ZŽ kao i u drugim županijama uz tradicionalna, mala poduzeća u trgovini pojavljuju se i veliki trgovački lanci, s velikim trgovačkim centrima na rubnim dijelovima Zagreba, odnosno u ZŽ, uz granicu prema Gradu Zagrebu. Dio trgovina posluje kao obrt (trgovački obrti).

Tablica 34. Razvojni problemi i potrebe sektora trgovine u Zagrebačkoj županiji

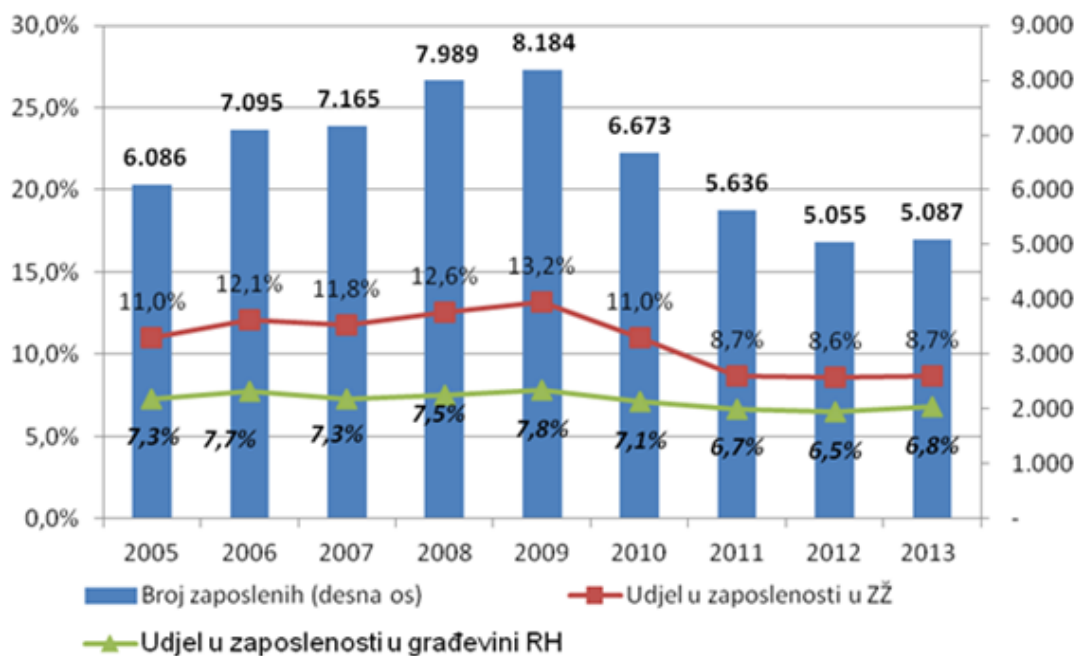
RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Ugroženost malih lokalnih trgovina. - Nepovezanost malih trgovina. - Otežavanje plasmana domaćih proizvoda zbog smanjivanja lokalne trgovine. 	<ul style="list-style-type: none"> - Povezivanje malih trgovina u veće sustave. - Specijalizacija i povezivanje s lokalnim proizvođačima.

1.6.5.3. Graditeljstvo

U 2009. godini sektor graditeljstva sudjeluje u zaposlenosti u pravnim osobama u Zagrebačkoj županiji sa 13,2%. Za razliku od drugih djelatnosti, zaposlenost u pravnim osobama u građevinarstvu u toj godini nije se smanjila. Nakon toga razdoblja broj zaposlenih u građevinarstvu se do danas smanjio za 38% i čini 8,7% ukupne zaposlenosti Zagrebačke županije u 2013. godini.

Dok je na razini Hrvatske u 2009. godini vrijednost građevinskih radova smanjena za 12%, u Zagrebačkoj županiji se povećala za 26%. Međutim u razdoblju od 2010.-2012. godine smanjena je zaposlenost u tom sektoru kao i vrijednost radova kako na razini Hrvatske tako i na razini županije.

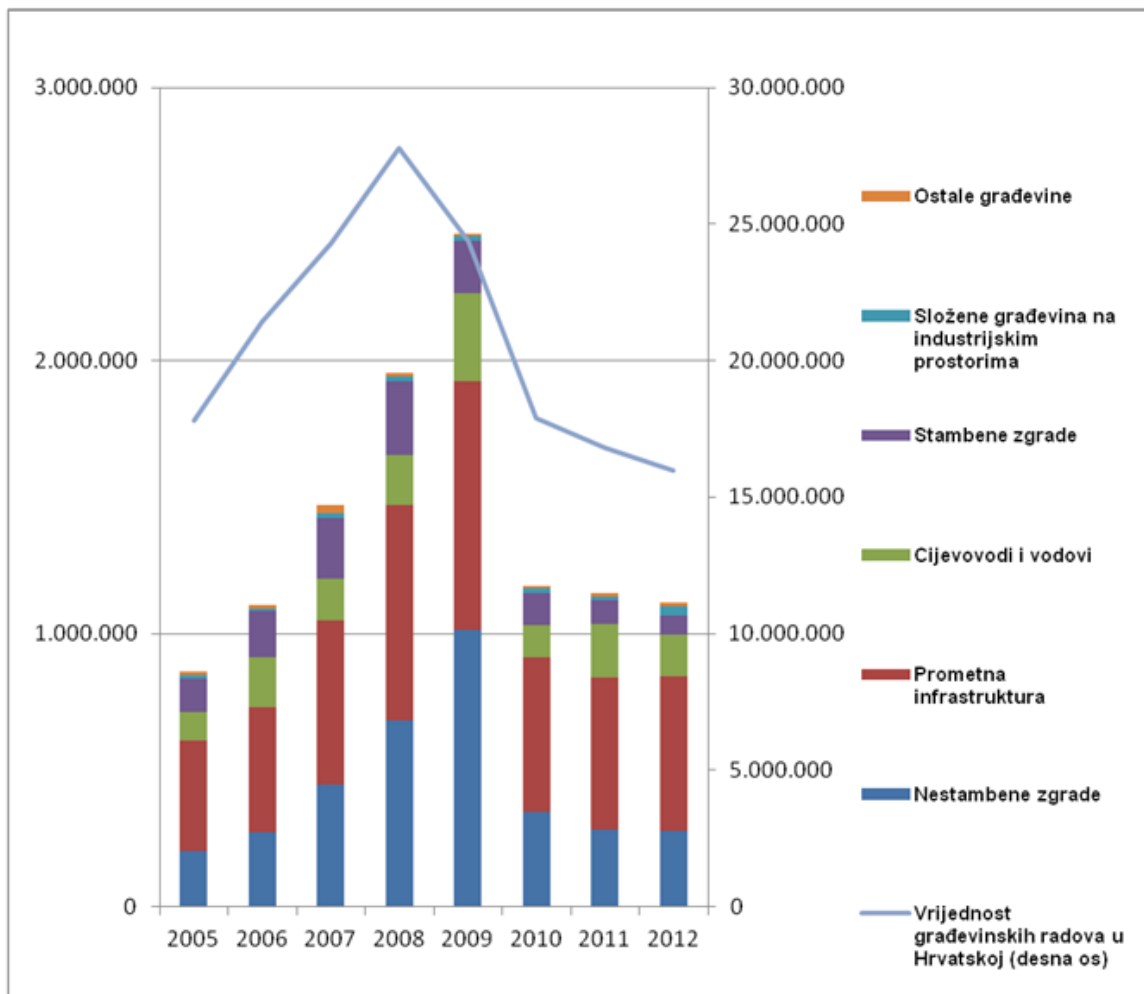
Slika 30. Zaposlenost u pravnim osobama u graditeljstvu Zagrebačke županije sa stanjem 31. Ožujka

Izvor: DZS

Ukupna vrijednost građevinskih radova Ž smanjila se za 55% od 2009.-2012. godine. Prema vrsti radova najveći udio i nadalje čini prometna infrastruktura (50,5%) te izgradnja nestambenih poslovnih zgrada koja čini oko četvrtinu svih radova. Stambena izgradnja smanjila je svoj utjecaj u graditeljstvu sa oko 7,9% u 2009. godini na 5,2% u 2013. godini. Jedini rast zabilježen je kod složenih građevina na industrijskim prostorima (objekti u rudarstvu, objekti za proizvodnju cementa, cigle, crijepa, elektrane, rafinerije, terminali za ugljikovodike, visoke peći) te kod ostalih građevina (vojne utvrde, bunker, poligoni, deponiji za otpad).

Slika 31. Vrijednost građevinskih radova u Zagrebačkoj županiji

Izvor: DZS

Preduvjet uspješnog razvitka graditeljskog sektora Zagrebačke županije je pokretanje i provođenje integralne energetske obnove zgrada koje zahtjeva dobru razvijenost tržišta građevinskih i energetske usluga, te dovoljan broj iskusnih, specijaliziranih tvrtki za provođenje integralne energetske obnove koja obuhvaća strojarske, energetske i građevinske elemente zgrade i zahtjeva interdisciplinarni pristup. Kriza hrvatskog građevinskog i energetske sektora koja je rezultirala zatvaranjem ili odlaskom u stečaj velikog broja tvrtki, je dodatno pojačala postojeću barijeru nedovoljnog kapaciteta, znanja, sposobnosti i vještina za uspješno provođenje složenog zadatka integralne obnove zgrada. Iako je Zagrebačka županija jedna od poduzetnički najjačih županija Hrvatske, treba nastaviti raditi na kontinuiranom jačanju relevantnog poduzetničkog sektora i vraćanju povjerenja investitora.

Tablica 35. Razvojni problemi i potrebe sektora graditeljstva Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Smanjeno tržište stambene izgradnje i komunalne izgradnje. - Smanjenje investicija. - Problem nesređenog stanja zemljišta u zemljišnim knjigama; - Nelikvidnost i sporo pokretanje stečajeva tvrtki dužnika. - Često ilegalno odlaganje građevinskog otpada na područje ZŽ - Nedostatak jakih financijskih poticaja za razvoj i razvijenih financijskih modela za investiranje u sektor graditeljstva te nedovoljna pripremljenosti financijskih institucija za kreditiranje; - Nedostatak regulative koja obvezuje na primjenu mjera energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u zgradama. - Veliki broj sudionika sa često oprečnim ciljevima i interesima; - Nedovoljna razvijenost tržišta energetskih usluga, prvenstveno kroz nedovoljan broj tvrtki specijaliziranih za pružanje usluge cjelovite obnove zgrada i manjak njihovog financijskog potencijala; - Nedovoljna informiranost, educiranost i sudjelovanje javnosti u donošenju važnih odluka o obnovi zgrada; - Socijalno diktirana cijena energenata. - Neriješeni imovinsko-pravni odnosi; - Dugotrajni i neizvjesni postupci javne nabave za zgrade javne namjene; - Dodatna složenost postupka obnove zgrada upisanih u Registar kulturnih dobara Ministarstva kulture. 	<ul style="list-style-type: none"> - Povezivanje graditeljskih resursa radi zajedničkog nastupa na tržištu temeljem zajedničke strategije razvoja. - Usmjeravanje na tehnološki složenije i zahtjevnije poslove s većom dodanom vrijednosti. - Unapređivanje poslovnih usluga vezanih uz graditeljsku djelatnost radi zaokruženja ponude građevinskih usluga (projektiranje, procjena i promet nekretnina i dr.). - Jačanje promidžbe graditeljstva. - Razvoj projekata u području energetske efikasnosti u stanogradnji (nove tehnologije izgradnje). - Dugoročno planiranje potreba za stanovima i obiteljskim kućama. - Trajni državni poticaji za stambenu štednju (država i/ili županija kao partner bankama). - Jačanje infrastrukture o kojoj ovisi graditeljska djelatnost (ceste, željeznica, energetika). - Izgradnja i dogradnja nisko energetskih vrtića i škola kao objekata javne namjene - sanacija klizišta - Školovanje stručnih kadrova u graditeljstvu. - Poticati tržište energetskih usluga. - Promocija energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u sektoru graditeljstva. - Razvijati financijske poticaje i financijskih modela za investiranje u sektor graditeljstva. - Rješavanje imovinsko-pravnih problema. - Integralna energetska obnova javnih zgrada (škole, ambulante, vrtići, uredske zgrade i sl.). - Energetska obnova stambenih zgrada.

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
	- Praćenje potrošnje energenata u javnim zgradama.

1.6.5.4. Poljoprivreda

Zagrebačka županija je u 2010. godini činila 5,3% bruto dodane vrijednosti (BDV) Hrvatske, a u BDV-u iz šumarstva i ribarstva je činila 4,6%. U odnosu na 2006. godinu, udjel poljoprivrede, lova, šumarstva i ribarstva u bruto dodanoj vrijednosti Zagrebačke županije zabilježio je pad od 28%.

Zemljište je glavni čimbenik u poljoprivrednoj proizvodnji. Poljoprivrednim zemljištem smatraju se poljoprivredne površine koje dijelimo na oranice, livade, pašnjake, vrtove, vinograde, voćnjake, šume, maslinike, trstike i močvare te ostalo zemljište koje se može privesti poljoprivrednoj proizvodnji.

Pretežnu većinu poljoprivrednog zemljišta u Zagrebačkoj županiji čine oranice i vrtovi, oko 60%, slijede livade s oko 27%, pašnjaci sa 7,5%, vinogradi sa 3% i voćnjaci sa 2%.

Tablica 36: Osnovne kategorije korištenja zemljišta(ha) u Zagrebačkoj županiji – katastarski podaci

Red br.	Naziv	Površina (ha)	%
1.	Poljoprivredno zemljište	168.617	55,23
2.	Šume, trstici	106.110	34,76
3.	Vode	7.376	2,42
4.	Zgrade i dvorišta	7.735	2,53
5.	Željeznice, ceste i putovi	10.071	3,30
6.	Ostalo	5.384	1,76
	Ukupna površina:	306.035	100

Izvor: Područni ured za katastar Zagreb, prosinac 2009.

Uvidom u podatke Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, koja vodi ARKOD sustav evidencije poljoprivrednih površina, u 2013. godini evidentirano je ukupno 69.903,47 ha poljoprivrednog zemljišta za koje možemo smatrati da se nalazi u nekom obliku komercijalnog korištenja.

Tablica 37: Poljoprivredno zemljište na području Zagrebačke županije koje se nalazi u sustavu poticaja

Uporaba	2013		
	Broj PG-a	Broj parcela	Površina (ha)
Oranica	13.349	79.390	53.375,29
Plastenik	405	611	66,50
Livada	9.147	34.575	12.377,97
Pašnjak	844	1.226	1.206,42
Vinograd	4.802	7.928	986,28
Voćne vrste	3.401	5.253	1.424,32
Orašaste (lupinaste) vrste	509	776	278,10
Mješoviti trajni nasad	217	260	52,36
Ostale vrste korištenja zemljišta	285	452	136,23
Ukupno	13.666	130.471	69.903,47

Izvor: AGRONET, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, 2013.

Tablica 38: Površina prema kulturi po gradovima/općinama na području Zagrebačke županije za 2013. godinu

Grad/općina	ORANICA	LIVADE	PAŠNJACI	VINOGRAD	VOĆNJAK	VRT	TRSTIK	ŠUMA	NEPLODNO	Ostalo zemljište	Ukupno (ha)
Bedenica	569,50	201,27	27,32	42,66	27,95			107,77		9,64	986,10
Bistra	146,37	99,91	4,17	14,34	14,68			29,29		3,72	312,48
Brckovljani	2.537,24	94,94	16,44	16,17	26,28			19,24	0,30	13,81	2.724,42
Brdovec	372,49	51,13	19,64	10,77	14,54		0,18	17,59		5,79	492,19
Dubrava	3.336,65	934,67	108,65	32,34	62,23			320,41		214,11	5.009,05
Dubravica	423,49	250,35	26,00	25,25	9,36			46,08		5,82	786,36
Dugo Selo	772,43	79,10	34,01	13,52	29,87	0,10		28,25		5,70	962,99
Farkaševac	1.848,44	394,22	19,93	3,71	48,15			43,45		24,75	2.382,65
Gradec	1.583,14	593,22	48,13	40,20	36,84			193,01		26,32	2.520,85
Ivanić-Grad	5.835,77	383,78	57,35	31,59	36,00			104,76		54,00	6.504,50
Jakovlje	210,14	140,74	9,34	9,11	5,24			49,32		6,70	430,60
Jastrebarsko	2.196,31	1.213,23	105,47	448,44	87,84			139,31		94,30	4.284,90
Klinča Sela	1.444,54	496,12	91,27	40,55	37,41			207,80		16,15	2.333,85
Kloštar Ivanić	2.345,09	143,44	188,63	26,15	32,94			51,23	1,02	26,56	2.815,05
Krašić	422,96	234,99	67,83	66,64	34,81			55,88		3,75	886,86
Krvarsko	332,13	191,67	127,09	15,13	13,64			116,13		6,47	802,27
Križ	2.208,36	430,72	64,56	18,98	19,13			40,05		27,67	2.809,45
Luka	257,55	155,44	42,27	12,52	7,00			27,81		2,90	505,50
Marija Gorica	150,40	79,13	15,66	12,47	15,70			16,75		3,74	293,85

Orle	722,01	578,91	147,51	0,48	3,89			29,53		16,59	1.498,91
Pisarovina	1.799,91	1.020,32	158,40	19,24	20,58		294,29	173,92		13,42	3.500,08
Pokupsko	909,11	466,57	197,54	16,72	20,66			400,35		11,84	2.022,80
Preseka	1.012,33	292,96	42,18	64,97	31,20			269,15		23,31	1.736,09
Pušća	265,21	90,68	31,64	11,04	28,72			23,51		4,84	455,64
Rakovec	919,79	256,03	33,45	29,48	14,58			229,06		15,94	1.498,33
Rugvica	2.938,26	141,84	10,71	4,51	26,71			33,18		16,76	3.171,97
Samobor	958,19	556,60	125,89	58,89	36,97			300,52	0,77	30,91	2.068,89
Stupnik	287,69	58,09	1,86	0,12	5,94			2,38		2,41	358,50
Sveta Nedjelja	420,92	111,27	18,69	12,08	27,21	0,04		63,77		8,89	662,93
Sv. Ivan Zelina	3.402,47	1.766,77	93,14	434,71	124,01			1.033,48		75,79	6.930,38
Velika Gorica	3.310,86	1.323,69	339,49	55,26	65,03		0,03	121,39	10,57	54,14	5.280,67
Vrbovec	4.928,16	1.578,59	170,26	96,23	46,98			752,81	0,05	116,90	7.689,98
Zaprešić	525,55	187,12	32,32	22,73	23,37			52,68		9,14	853,05
Žumberak	102,21	156,78	109,94	4,07	4,38			2,47		0,49	380,34
Ukupno (ha)	49.495,67	4.754,29	2.586,78	1.711,10	1.039,84	0,14	294,50	5.102,31	12,71	953,26	75.952,48
Ukupno (%)	65,2	19,4	3,4	2,3	1,4	0,0	0,4	6,7	0,0	1,3	100,0

Izvor: APPRRR, 2013

Bez obzira na ostvarene vrijednosti gospodarskih pokazatelja i relativno mali udio u ukupnom gospodarstvu Zagrebačke županije, treba naglasiti da je na ruralnim područjima jedan od ključnih sektora poljoprivreda. Njezin značaj nadilazi uobičajene vrijednosne pokazatelje, jer je višeznačnost poljoprivrede prepoznata kao bitna odrednica njene održivosti ali i održivosti područja u kojima se odvija. Pri tome se misli kako na prirodnu, tako i na društvenu održivost gdje je poljoprivreda jedna od okosnica očuvanja tradicijske i kulturne baštine.

U Upisnik poljoprivrednih gospodarstva u Zagrebačkoj županiji u 2012. godini bilo je upisano 16.877 gospodarstava. Od toga je prema organizacijskom obliku poslovanja čak 16.421 ili 97,3% gospodarstva djelovalo kao obiteljsko gospodarstvo. Prema ostalim organizacijskim oblicima u Upisniku je bilo upisano 218 obrta, 197 trgovačka društva, 32 zadruge i 9 ostalih.

U strukturi veličine poljoprivrednih gospodarstava dominantna su poljoprivredna gospodarstva između 1-10 hektara i u ukupnom broju gospodarstava ona čine 69%. Najveće promjene dogodile su se u kategoriji gospodarstava koje obrađuju više od 50 ha, čiji je broj od 2006. povećan za više od 43%. No, i nadalje jedan od osnovnih razvojnih problema jest izrazita usitnjenost posjeda. Obiteljska gospodarstva vrlo su mala: prosječna korištena površina tek je 1,93 ha na prosječno 5,5 parcela, s prosječnom veličinom parcele od 0,39 ha što je i ispod prosjeka RH od 3,7 ha.

Većina je seljačkih gospodarstava u ZŽ – iznimka su veći proizvođači mlijeka, voća i povrća – troškovno i cjenovno nekonkurentna i za sada nemaju velikih izgleda da povećaju konkurentnost. Značajan problem – osobito za mala i srednja seljačka gospodarstava – jest

nerazvijena suvremena tržišna infrastruktura (veletržnice, hladnjače, skladišni prostori i dr.) te neorganiziranost poljoprivrednih proizvođača u zadruge, klastere ili slične proizvođačke organizacije.

U biljnoj poljoprivrednoj proizvodnji, ratarska proizvodnja predstavlja jednu od najvažnijih grana gdje je na prvom mjestu proizvodnja žitarica, zatim proizvodnja krmnog bilja i uljarica. Kako ne postoje službeni podaci o prinosima, procjenjuje se da se ostvaren prinos kreće oko 26.000 t žitarica, 153.000 t kukuruza te oko 3.500 t uljarica. Ukupna proizvodnja voća kreće se oko 15.000 t, a vinskog grožđa oko 11.000 t.

Tablica 39: Biljna proizvodnja

JLS	Ukupno ploda (t)				
	Žitarice	Kukuruz	Uljano sjemenje i plodovi	Voćnjaci	Vinogradi
Bedenica	389,00	1.654,00	36,00	109,00	192,00
Bistra	333,00	1.416,00	31,00	253,00	279,00
Brckovljani	713,00	3.031,00	67,00	293,00	174,00
Brdovec	483,00	2.053,00	45,00	609,00	176,00
Dubrava	2.452,00	10.421,00	229,00	464,00	186,00
Dubravica	344,00	1.460,00	32,00	66,00	170,00
Dugo Selo	570,00	2.422,00	53,00	344,00	139,00
Farkaševac	1.345,00	5.715,00	125,00	197,00	44,00
Gradec	1.430,00	6.079,00	133,00	347,00	211,00
Ivanić-Grad	2.927,00	12.440,00	273,00	605,00	315,00
Jakovlje	258,00	1.098,00	24,00	276,00	214,00
Jastrebarsko	1.643,00	6.983,00	153,00	884,00	1.703,00
Klinča Sela	809,00	3.441,00	76,00	173,00	218,00
Kloštar Ivanić	1.552,00	6.595,00	145,00	610,00	173,00
Krašić	474,00	2.015,00	44,00	419,00	530,00
Krvarsko	371,00	1.576,00	35,00	466,00	228,00
Križ	1.459,00	6.200,00	136,00	548,00	176,00
Luka	211,00	896,00	20,00	105,00	79,00
Marija Gorica	197,00	835,00	18,00	501,00	137,00
Orle	928,00	3.944,00	87,00	384,00	64,00
Pisarovina	1.106,00	4.703,00	103,00	222,00	141,00
Pokupsko	721,00	3.066,00	67,00	295,00	159,00
Preseka	953,00	4.052,00	89,00	429,00	317,00
Pušća	190,00	809,00	18,00	135,00	67,00
Rakovec	850,00	3.613,00	79,00	126,00	137,00

Rugvica	1.523,00	6.472,00	142,00	175,00	52,00
Samobor	1.091,00	4.635,00	102,00	998,00	1.174,00
Stupnik	291,00	1.237,00	27,00	110,00	4,00
Sveta Nedjelja	508,00	2.158,00	47,00	483,00	116,00
Sveti Ivan Zelina	2.289,00	9.728,00	214,00	1.324,00	1.847,00
Velika Gorica	3.398,00	14.444,00	317,00	1.877,00	497,00
Vrbovec	3.569,00	15.169,00	333,00	667,00	591,00
Zaprešić	480,00	2.041,00	45,00	336,00	100,00
Žumberak	149,00	632,00	14,00	123,00	158,00

Izvor: Analiza mogućnosti proizvodnje biomase poljoprivrednog podrijetla na području Zagrebačke županije za proizvodnju bioplina, 2012.

Tablica 40: Stočarska proizvodnja Zagrebačke županije izražena u broju uvjetnih grla

JLS	Broj uvjetnih grla					UKUPNO
	Goveda	Svinje	Ovce	Perad	Perad farme	
Bedenica	718	238	9	24		989
Bistra	248	155	17	73	141	634
Brckovljani	445	379	80	77		981
Brdovec	85	282	22	94	11	494
Dubrava	2.917	1.064	112	127		4.220
Dubravica	497	270	15	24		806
Dugo Selo	306	236	35	53	12	642
Farkaševac	1.791	688	49	69		2.597
Gradec	1.652	698	43	78		2.471
Ivanić-Grad	1.595	894	209	137	186	3.021
Jakovlje	241	207	16	41		505
Jastrebarsko	1.544	795	91	137	474	3.041
Klinča Sela	1.334	393	22	63	8	1.820
Kloštar Ivanić	1.282	764	91	95	210	2.442
Krašić	731	242	86	54	8	1.121
Krvarsko	394	134	14	24		566
Križ	826	624	135	110	79	1.774
Luka	491	138	6	85		720
Marija Gorica	174	124	9	32		339
Orle	880	454	29	47		1.410
Pisarovina	2.251	377	36	54		2.718

Pokupsko	1.000	264	33	36		1.333
Preseka	1.026	445	16	43		1.530
Pušća	385	107	11	23		526
Rakovec	1.131	381	7	40		1.559
Rugvica	916	643	53	79	8	1.699
Samobor	984	768	102	143	5	2.002
Stupnik	250	162	10	20		442
Sveta Nedelja	203	331	17	74		625
Sveti Ivan Zelina	3.589	1.429	32	186	6	5.242
Velika Gorica	1.736	1.782	88	256	301	4.163
Vrbovec	3.103	2.223	58	20		5.404
Zaprešić	381	283	24	54		742
Žumberak	286	65	65	24		440
Ukupno Zagrebačka županija	35.392	18.039	1.642	2.496	1.449	59.018

Izvor: Analiza mogućnosti proizvodnje biomase poljoprivrednog podrijetla na području Zagrebačke županije za proizvodnju bioplina, 2012.

U proteklom razdoblju evidentan je pad govedarske i svinjogojske proizvodnje, dok se rast bilježi u ovčarsko-kozarskoj proizvodnji.

ZŽ ulaže znatne napore u razvoj poljoprivrede, odnosno povećanje konkurentnosti proizvoda, diversifikaciju proizvodnje i dohotka i pomoć seljačkim gospodarstvima. Izrađene su brojne i raznovrsne studije i programi; stvaraju se županijske robne marke; oživljavaju seljačke tržnice; potiče se proizvodnja tradicijskih proizvoda, razvoj seoskog turizma i dr.

U tijeku je izrada cjelovitog Program ruralnog razvoja Zagrebačke županije 2014.-2020. Ovaj programski dokument sadrži analizu postojećeg stanja seoskog prostora, prioritete i mjere ruralnog razvoja seoskog prostora Zagrebačke županije. Namijenjen je planiranju razvoja ruralnog prostora i pružanju pomoći pri donošenju konkretnih mjera potpore čiji rezultati su već vidljivi na ruralnom prostoru Zagrebačke županije.

Prioriteti, poput povećanja konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstva, zaštite okoliša, očuvanja krajolika i tradicijske baštine sukladno zahtjevima Europske Unije, kao i diversifikacija poljoprivredne proizvodnje i osiguranje stabilnosti dohotka iz i kroz poljoprivredu, i danas su osnovni prioriteti većine programskih dokumenata na europskoj, državnoj i regionalnoj razini. Mjere i aktivnosti koje provodi ZŽ u skladu su s ovim dokumentom, a odgovaraju gotovo u potpunosti na prioritete i mjere navedene u Programu ruralnog razvoja za razdoblje 2014.-2020. Republike Hrvatske

Organizacija proizvođača u poljoprivredi, ribarstvu, šumarstvu, lovstvu, prehrambenoj industriji i ruralnom razvoju u Zagrebačkoj županiji

Zagrebačka županija već više od desetljeća potiče organiziranje poljoprivrednih proizvođača te osnivanje udruga i zadruga.

Iz inicijative za organizaciju voćarske proizvodnje kroz udruživanje proizvođača u županijsku voćarsku zadrugu „Zagrebački voćnjaci“, danas je na području županije aktivna prva proizvođačka organizacija u sektoru voća i povrća u Hrvatskoj. U suradnji s Gradom Velika Gorica i uz pomoć Vlade Republike Hrvatske koja je dodijelila koncesiju na zemljište s pravom građenja u poduzetničkoj zoni Rakitovec (Velika Gorica) izgrađen je sabirno-logistički centar za voće i povrće koji posluje pod nazivom Distributivni centar za voće i povrće d.o.o. Daljnji plan razvoja sabirno-logističkog centra je izgradnja suvremene hladnjače s kontroliranom atmosferom kapaciteta 2.000 tona.

Udruge i zadruge

Udruge

Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu strukovnih ili drugih uvjerenja i ciljeva, a bez namjere stjecanja dobiti, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja.

S ciljem zaštite i promicanja interesa poljoprivrednih proizvođača, zajedničkog nastupa na tržištu, unaprjeđenja tehnologije proizvodnje i sl., djeluje veliki broj udruga na području Zagrebačke županije.

Prema Registru udruga Republike Hrvatske na dan 16. travnja 2013. godine, na području Zagrebačke županije upisano je 232 udruge čije djelatnosti su vezane uz poljoprivrednu proizvodnju i ruralni razvoj. Prema granama poljoprivredne proizvodnje, registrirano je:

- 7 udruga voćara,
- 24 udruge vinogradara i vinara,
- 5 udruga povrćara,
- 12 udruga pčelara,
- 21 udruga stočara,
- 15 strojnih prstenova,
- 37 športsko-ribolovnih društava,
- 84 lovačke udruge i
- 27 ostalih udruženja vezanih uz poljoprivredu i ruralni razvoj.

Zadruga

Zadruga je dragovoljno, otvoreno, samostalno i neovisno društvo kojim upravljaju njezini članovi, a svojim radom i drugim aktivnostima ili korištenjem njezinih usluga, na temelju zajedništva i uzajamne pomoći ostvaruju, unapređuju i zaštićuju svoje pojedinačne i zajedničke gospodarske, ekonomske, socijalne, obrazovne, kulturne i druge potrebe i interese i ostvaruju ciljeve zbog kojih je zadruga osnovana.

Prema evidenciji Hrvatskog saveza zadruga na dan 16. travnja 2013. godine, na području Zagrebačke županije registrirano je 13 zadruga čija djelatnost je vezana uz poljoprivrednu proizvodnju i preradu.

Tablica 41: Sredstva dodijeljena organizacijama civilnog društva za provedbu projekata u poljoprivredi, ruralnom razvoju, šumarstvu, ribarstvu i lovstvu

Godina	Broj korisnika	Iznos (kn)
2010.	77	1.460.508,83
2011.	77	1.201.136,06
2012.	98	1.534.002,22
2013.	92	1.602.151,67
2014.	107	1.349.567,13
UKUPNO:	451	7.147.365,91

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo

Tablica 42. Razvojni problemi i potrebe sektora poljoprivrede u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none">- Velik broj malih, usitnjenih, nekonkurentnih, poljoprivrednih gospodarstva.- Usitnjenost i neuređenost poljoprivrednih površina (sustavi za navodnjavanje i odvodnju).- Zastarjela tehnika i tehnologija proizvodnje.- Izostanak stabilne i kvalitetne proizvodnje.- Nema prepoznatljivih proizvoda s većom dodanom vrijednošću.- Nedostatna tržišna infrastruktura (hladnjače, veletržnice)	<ul style="list-style-type: none">- Stvarati konkurentna i održiva poljoprivredna gospodarstva.- Okrupnjivati poljoprivredne posjede, sređivati imovinsko-pravne odnose, urediti poljoprivredne površine.- Stvarati prepoznatljive proizvode s većom dodanom vrijednošću na poljoprivrednom gospodarstvu i selu.- Uvoditi nove tehnologije i proizvodnju na poljoprivredna gospodarstva i selo.- Organizirati i izgraditi tržišnu i financijsku

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - -Neorganiziranost poljoprivrednih proizvođača. - -Niska obrazovana razina poljoprivrednika, posebice voditelja gospodarstva. - Nesređena imovinsko-pravna pitanja poljoprivrednog zemljišta (zemljišne knjige, uskladba gruntovnice i katastra). - Niska razina poduzetničke inicijative na poljoprivredi i selu - Izgubljena nada u poljoprivredu i selo, podcjenjivanje vlastitog, seoskog, seljačkog, domaćeg. - Napuštanje poljoprivrede i sela. - Nekonzistentna gospodarska politika razvoja poljoprivrede i ruralnih područja. - Mala količina sječe u privatnim šumama - Neuređeno tržište drvom - Nezainteresiranost šumovlasnika za radove u šumi - Relativno slaba otvorenost šuma - Nepravilno zbrinjavanje poljoprivrednog i šumskog otpada 	<ul style="list-style-type: none"> infrastrukturu (veletržnice, distributivni centri, hladnjače, skladišta, povoljno financiranje, jamstveni fondovi...). - Informirati, educirati i obrazovati poljoprivrednike i stanovnike na selu, posebice voditelje gospodarstava i/ili kućanstava - Unaprijediti uvođenje mladih poljoprivrednika u poljoprivrednu proizvodnju i poslovanje. - Jačati oživljavanje i očuvanje tradicijskih vrijednosti sela i poljoprivrede (arhitekture, zanata, običaja ...). - Koordinirati rad svih koji djeluju na području poljoprivrede i sela. - Razvijati suradnju s drugim županijama i regijama te s pograničnim područjima Republike Slovenije. - Jačati i osposobljavati perspektivna obiteljska gospodarstva (proizvodnja za tržište). - Razvijati tržište drvom - Poticanje sabirno-logističkih centara za biomasu - Poticanje sustava područnog grijanja na biomasu. - Korištenje obnovljivih izvora energije u poljoprivrednim gospodarstvima, posebice u vidu iskorištavanja poljoprivrednog i šumskog otpada. - Razvijanje energetske zadruge u ruralnim sredinama koje će potaknuti projekte obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti. - Valoriziranje šumske i poljoprivredne biomase te iskorištavanje u energetske svrhe. - Poticanje uspostave brzorastućih energetskih nasada na zapuštenom poljoprivrednom zemljištu

1.6.5.5. Turizam

Unatoč povoljnim uvjetima za razvoj turizma, Zagrebačka županija znatno zaostaje za županijskim prosjekom u RH, s relativno 5 puta manjim brojem noćenja. U Zagrebačkoj županiji u zadnjih nekoliko godina bilježi se kontinuiran rast broja noćenja i dolazaka domaćih i stranih turista. (Zagrebačka županija tijekom 2015. godine ostvarila rast noćenja 13,3% u odnosu na 2014.g., a u odnosu na 2010.g. to povećanje iznosi čak 71,7%!).

Turistička kretanja i prognoze:

1. Tržište se sve više diferencira u smislu grupa potrošača koji se razlikuju u odnosu na dob, potrebe, prihode, preferencije i navike. Promjene koje obilježavaju suvremeno društvo odražavaju se uvelike na potrebe suvremenih turista vezane uz odmor i putovanja.
2. Tako se preferiraju putovanja koja pružaju “doživljaj” koji pridonosi “osobnom rastu” i donosi nova iskustva koja “šire vidike”.
3. Današnji kupci imaju veliku moć odlučivanja i zbog potrebe za sudjelovanjem i ulaganjem u sebe traže turističke proizvode “po svojoj mjeri”. U tom smislu naglašen je individualizam, zainteresiranost za različite aspekte destinacije od povijesti, stila života lokalnog stanovništva, gastronomije do običaja.
4. Osim navedenih skupina vezanih uz stil života važno je navesti i potrošače koji imaju specifične interese i hobije u svakodnevnom životu. Ti se interesi obično prenose i na vrijeme odmora te se time kreiraju specifični interesni segmenti: biciklisti, prirodnjaci, gurmani, “ljubitelji kulture” itd. (Izvor; Institut za turizam)

Tablica 43. Turistička noćenja i dolasci u Zagrebačkoj županiji

Godine	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.		2015.	
	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja	Dolasci	Noćenja
Strani	17.908	28.819	18.030	30.365	21.586	38.833	26.347	52.149	30.740	51.914	37.911	60.578
Domaći	17.083	27.408	17.038	32.529	18.404	34.343	21.171	37.302	20.519	33.845	21.589	36.554
Ukupno	34.991	56.227	35.068	62.894	39.990	73.176	48.000	82.309	51.259	85.759	59.500	97.132

Izvor: Turistička zajednica Zagrebačke županije

Jedan od ključnih razloga manjeg broja noćenja je nedovoljno kvalitetnih i adekvatnih ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta kao i uređenih turističkih sadržaja i uređene turističke infrastrukture za potrebe turističkih aktivnosti. Ukupni smještajni kapaciteti su izrazito skromni, mali broj ležajeva. U strukturi ponude je seoskih domaćinstava sa smještajnim kapacitetima i pansiona, što je osnova ruralnog turizma, također vrlo malo i to samo u nekim dijelovima Zagrebačke županije.

Tablica 44. Broj i struktura smještajnih kapaciteta u Zagrebačkoj županiji prosinac 2014.g.

TZ	NAZIV OBJEKTA	GRAD/MJESTO	BROJ LEŽAJEVA	KATEGORIZACIJA ***
TZG Dugog Sela	Klet obitelji Bunčić	Dugo Selo	72	
	Gostionica San	Dugo Selo	17	
	Gostionica Sv. Nikola	Dugo Selo	22	
TZG Ivanić-Grada	Klet Kezele	Ivanić Grad	40	***
	Ivanićanka	Ivanić-Grad	18	
	SB Naftalan	Ivanić-Grad	137	
	Hotel Sport	Ivanić-Grad	53	****
	Kuća za odmor (Goić)		4	
TZG Jastrebarskog	Režekov podrum	Jastrebarsko	20	***
	Klet Jana	Jastrebarsko	18	****
	Pastuh Pub	Jastrebarsko	22	****
	Ciban	Jastrebarsko	12	***
	Repro eko - obitelj. gospodarstvo	Jastrebarsko	9	
	Malo gospodarstvo Kolarić-vinarstvo i vinogradarstvo	Jastrebarsko	34	****
	Vinarstvo Španić	Jastrebarsko	19	***
	Apartman Hawk	Jastrebarsko	4	
	Planinarski dom Žitnica	Ivančiči	35	
	TZG Samobora	Hotel Livadić	Samobor	46
Hotel Lavica		Samobor	52	***
Pansion Golubić		Samobor	11	**
Divlje vode (Karlo-Tomislav)		Bregana	36	
Pansion Novoselić		Samobor	4	***
Kuća za odmor Novoselić		Samobor	2	
Pansion Gogo		Samobor	11	
Eko selo Žumberak		Bregana	30	
Hostel Samobor		Samobor	82	
Etno kuća pod Okićem		Klake	2	** (2 sunca)
Iznajm. soba A.Šoštarić-Špidelski		Samobor	4	**
Iznajmljivanje soba D.	Samobor	10	**	

	Medved			
	Sobe za iznajmljivanje Filipec	Samobor	2	***
	Apartman Samobor	Samobor	5	***
	Seoski turizam Pavlin	Samobor	8	** (2 sunca)
	Sobe Šoić	Kladje	6	
	Studio apartman "Paradiso"	Samobor	2	
	Planinarski dom Ivica Sudnik		30	
	Apartman Ružić		2	
	Apartman Marija		2	
	Garni sobe Samobor	Samobor	20	**
	Apartman Katanica Boršić		2	
TZG Sv. Ivana Zeline	Restoran Milenij	Sv. Ivan Zelina	3	
	Restoran Šumski dvor	Sv. Ivan Zelina	3	
	Eko selo Gradunje	Orešje Donje, Sv. I. Zelina	22	
TZG Sv. Nedelje	Hotel Tina	Sv. Nedelja/Brezje	18	***
	Kamp Zagreb		14	48 kamp parcela (144 osoba) + 4 bungalova
TZG Velike Gorice	Pleška	Velika Gorica	12	
	Sobe Bijela ruža	Velika Gorica	44	**
	Barba Niko	Velika Gorica	13	
	Divna	Velika Gorica	7	
	Ikar	Velika Gorica	9	
	Prenočište San	Velika Gorica	7	***
	Hotel Pleso	Velika Gorica	36	****
	Phoenix	Velika Gorica	6	
	Sobe Ivac	Velika Gorica	4	
	Prenočište Dream	Velika Gorica	20	
	Sobe Pleso	Velika Gorica	11	***
	Sobe Stanić	Velika Gorica	6	***
	Sobe Aerodrom	Velika Gorica	3	
	Sobe Cool	Velika Gorica	17	
	Sobe Tiban		7	
	Garden Rooms Pleso		5	
	Prenočište Stari jasen	Velika Mlaka, V.Gorica	8	

	Apartman Jet Airport		2	
	Delixe Room		2	
TZG Vrbovca	Apartmani A. Feljan		2	
	Hotel Bunčić	Vrbovec	132	***
	Motel Marina	Vrbovec	20	
TZG Zaprešića	Prenoćište Gec	Zaprešić	48	**/**
	Trajbar Team	Zaprešić	9	***
	Lužnica - sobe	Zaprešić	65	
	Lužnica - hostel	Zaprešić	46	
	Lucio	Zaprešić	8	****
TZP "Savsko-sutlanska	Ladanjski raj	Marija Gorica, Hrastina	6	
dolina i brigi"	Prenoćište Čorko	D.Laduč, Brdovec	13	**
TZO				
Pisarovina	Eko park Kraš	Bratina, Pisarovina	83	***/**
	Pavek-apartman u domaćinstvu	Pisarovina	4	**
	Jo-Lame	Pisarovina	14	***
TZO Križ	Villa Noa	Križ	13	***
Ostali	Seljački turizam Šimanović	Donja Zdenčina	13	
	Podžumberak (Klanfar)	Kostanjevac	10	**
	Planinska kuća Žumberak Hostel Žumberak	Kalje, Žumberak	10	
		Kostanjevec	20	
	EL EN TEL, Kraljev vrh	Jakovlje	22	
	Ladanj kod strica Kuća za odmor (Ciprić)	Sobočani, Kloštar Ivanić	6	
		Igrišće	4	*****
	Vikendica Bobica Imanje Sremić	Pokupsko	4	***
		Kravarско	8	****
	Obiteljsko imanje Škarika	Oborovo, Rugvica	5	
	Pansion Jež	Ježevo, Rugvica	50	
	Kućica - kuća za iznajmljivanje	Luka	8	
	Ukupno:		1807	

Izvor: Turistička zajednica Zagrebačke županije

U periodu od 2010. do 2014. godine broj ležajeva u Zagrebačkoj županiji povećan je za 200 novih ležajeva.

Potencijal za razvoj turizma utemeljen je prvenstveno na: atraktivnoj prirodnoj i kulturnoj baštini (velike zaštićene površine, površine pod šumom, očuvani ruralni prostor, 90 lovišta, izvori termalne vode, rijeke, potoci, jezera i ribnjaci), području parkova prirode u ZŽ (Žumberak-Samoborsko gorje i Parka prirode Medvednica); vinskih cesta Plešivice i Zeline.; kulturno povijesnih atrakcija kao što su: Arheološki park Andautonije u Ščitarjevu pokraj Velike Gorice i dr.

Naročito vrijedni prirodni turistički resursi ZŽ uključuju lječilište „Naftalan“, zoološki rezervat Varoški lug i ornitološki rezervat Crnu Mlaku.

Grad Zagreb, kao najveće središte kontinentalnog turizma, s povoljnim geografskim položajem na turističkim pravcima prema Jadranu, je dugoročno i potencijalno veliko tržište izletničkog, rekreacijskog, topličkog i zdravstvenog turizama za Zagrebačku županiju.

Bogati i raznovrsni prirodni i kulturni resursi i veliko emitivno turističko tržište u neposrednoj blizini ujedno su i veliki razvojni potencijali te potencijali za razvoj ruralnog turizma u Zagrebačkoj županiji.

Koliko će se međutim od tog značajnog turističkog potencijala iskoristiti, ovisi o prometnoj i informacijskoj dostupnosti turistima i posjetiteljima te o stupnju turističke opremljenosti resursa, smještajnih kapaciteta, ulaganja u ljudske resurse u turizmu, posebno u edukaciju, kvalitetu turističkih usluga i razvoj novih turističkih proizvoda, što je trenutačno izrazito nezadovoljavajuće.

ZŽ ulaže napore s ciljem kvalitetnijeg planiranja i poticanja razvoja sektora turizma. Programi za razvoj turizma u ZŽ uključuju: uređenje vlasničkih odnosa nad turističkim resursima; razvoj kongresnog, vjerskog i tranzitnog turizma; razvoj lovnog i ribolovnog turizma; izgradnju obiteljskih hotelsko-ugostiteljskih objekata; obnovu dvoraca u funkciji formiranja posebne turističke ponude; razvoj seoskog turizma; uređenje napuštenih šljunčara u prostore sporta i rekreacije; poslovno restrukturiranje "Naftalana" u smjeru razvoja zdravstvenog turizma; izgradnju kampova, vinskih cesta i biciklističkih staza; obrazovne programe stručnog osposobljavanja.

Tablica 45. Razvojni problemi i potrebe turizma u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljno valorizirani i iskorišteni prirodni, kulturni i drugi potencijali za razvoj turizma usprkos blizini velikog turističkog emitivnog tržišta kao što je Grad Zagreb. 	<ul style="list-style-type: none"> - Valorizirati ukupne turističke potencijale ŽŽ s obzirom na potencijalnu turističku potražnju.
<ul style="list-style-type: none"> - Niska razina turističke opremljenosti međunarodno relevantnih turističkih resursa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijediti postojeće i izraditi nove turističke planove i programe te ojačati njihovu učinkovitu provedbu.
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljno kvalitetnih i adekvatnih ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta za potrebe turističkih aktivnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osnažiti razvoj ruralnog turizama.
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljna prepoznatljivost i osmišljenost turističkog proizvoda i turističkog branda. 	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijati selektivne oblike turizma. - Jačati i unaprijediti marketinške aktivnosti za poticanje turističkog razvoja ŽŽ (za sve u „strateškom marketinškom planu turizma“ prepoznate vrste turističke ponude: sportsko-rekreativni, kulturno-vjerski, tranzitni, izletnički, edukacijski turizam).
<ul style="list-style-type: none"> - Nemogućnost korištenja turističkih atrakcija i resursa (dvorci, kurije i dr.) za turističke, muzejske, smještajne, kongresne i druge komplementarne ponude zbog neriješenih imovinsko-pravnih pitanja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uvesti i provoditi sustavnu edukaciju i osposobljavanje ugostitelja i turističkih radnika i svih uključenih u turističke aktivnosti.
<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatan profesionalni kadar, nedovoljno zaposlenih stručnjaka u sektoru turizma u ŽŽ i to za razvoj smještajne i kongresne ponude, razvoj seoskog, eko, etno, višednevnog, izletničkog i obiteljskog turizma. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jačati razvijanje ruralnog turizma - Jačati razvijanje selektivnih oblika turizma - Nastaviti ciljanim poticajnim mjerama podizati kvalitetu i povećati smještajne kapacitete.
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljno kvalitetnih i adekvatnih ugostiteljskih i smještajnih kapaciteta za potrebe turističkih aktivnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - Riješiti imovinsko-pravna pitanja vezana za turističke atrakcije i resurse, ali i zapuštene atrakcije, popularne 80-ih godina .
<ul style="list-style-type: none"> - Nemogućnost korištenja turističkih atrakcija i resursa (dvorci, kurije i dr.) za turističke, muzejske, smještajne, kongresne i druge komplementarne ponude zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa. (npr. dvorac Januševac u kojem je državni arhiv) 	<ul style="list-style-type: none"> - U turističku ponudu uključiti planinarske domove
<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatan profesionalni kadar, nedovoljno zaposlenih stručnjaka u sektoru turizma u 	<ul style="list-style-type: none"> - Uključiti u turističku funkciju objekte u vlasništvu ŽŽ: specijalnu bolnicu „Naftalan“, Ivanić Grad (razvojni projekt i proširenje sportsko-rekreacijskih kapaciteta kao nadopune već popularnom lječilišnom dijelu bolnice).
<ul style="list-style-type: none"> - ŽŽ i to za razvoj smještajne i kongresne 	<ul style="list-style-type: none"> - Nastaviti unapređivati ponudu: na području parkova prirode u ŽŽ (Žumberak-Samoborsko gorje i Parka prirode Medvednica, staza Bistra); vinskih cesta Plešivice, Samobora i Zeline.
<ul style="list-style-type: none"> - ponude, razvoj seoskog, eko, višednevnog, 	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijediti i proširiti komplementarnu turističku ponudu, razvoj smještajnih kapaciteta na ruralnom području vinskih cesta;
<ul style="list-style-type: none"> - izletničkog i obiteljskog turizma. 	<ul style="list-style-type: none"> - Povećati i poboljšati smještajne kapacitete u
<ul style="list-style-type: none"> - Definirati primarne atrakcije 	
<ul style="list-style-type: none"> - Administrativne granice županije 	

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - ograničavaju mogućnost kreiranja turističkih tura/itinerera unutar granica županije - Volumen turizma podcijenjen - službena statistika ne vodi podatke o izletnicima - Povećati kvalitetu i profesionalizam sudionika turističke ponude - Povećati broj smještajnih kapaciteta i adekvatno riješiti strukturu smještaja (2013. – 1807 ležajeva); udio hotela i restorana 5% u BDP-u županije - Neravnomjerna potražnja – vikendom iznad kapaciteta, u tjednu niska razina potražnje - Privatni poduzetnici nedovoljno ulažu u vlastitu promociju - Osnažiti suradnju između institucija javnih tijela i privatnih tvrtki - Nedovoljna uključenost jedinica lokalne samouprave i komunalnih poduzeća, pravnih ili fizičkih osoba koje upravljaju javnom turističkom infrastrukturom te mogu izravno doprinijeti jačanju i formiranju turističkog proizvoda u svojoj destinaciji. - Razvoj turističkih projekata na strateškim lokacijama - Omogućavanje kredita za započinjanje poslovanja i nadogradnju nekretnine - Porezni poticaji kako bi se privukli razvojni poduzetnici 	<ul style="list-style-type: none"> ruralnom području (mali obiteljski hoteli), kampovima uz glavne magistralne prometnice i autoceste poglavito kod Sv. I. Zeline i Jastrebarskog. - Potaknuti i podržati JLS da obnove atraktivne kulturno-povijesne sadržaje koje imaju i stvore nove (kapitalna ulaganja u obnovu muzeja, galerija i starih gradskih jezgri, dvoraca i dr.). - Poticati korištenje obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti u turističkim objektima. - Izgradnja biciklističkih staza i šetnica - Iskoristiti zaštitu UNESCO nematerijalne baštine - Povećati kvalitetu i profesionalizam sudionika turističke ponude - Povećati broj smještajnih kapaciteta i adekvatno riješiti strukturu smještaja (2013. – 1807 ležajeva); udio hotela i restorana 5% u BDP-u županije - Osnažiti suradnju između institucija javnih tijela i privatnih tvrtki - Razvoj turističkih projekata na strateškim lokacijama - Omogućavanje kredita za započinjanje poslovanja i nadogradnju nekretnine - Porezni poticaji kako bi se privukli razvojni poduzetnici

1.6.5.6. Obrt

Obrt ima bogatu stoljetnu tradiciju. Posljednjih godina dogodio se zastoj u razvitku obrta i zaustavljen je rast broja registriranih obrta i slobodnih zanimanja. Po broju obrta i slobodnih zanimanja (na 1.000 stanovnika) Zagrebačka županija je ispod hrvatskog prosjeka i ispod prosjeka Sjeverozapadne hrvatske.

Tablica 46. Broj obrta na području Zagrebačke županije

God.	Broj obrta po djelatnostima u Zagrebačkoj županiji								
	Ukupno	Proizvodna	Uslužna	Ugost. i turizam	Trgovina	Prijevoz osoba i stvari	Ribarstvo, marikultura, poljodjelstvo	Frizeri, kozmetičari, njega tijela, fitnes	Broj zaposlenih
2008	7.431	1.417	2.715	872	1.028	752	259	388	11.286
2009	6.763	1.300	2.538	791	862	681	217	374	9.844
2010	6.231	1.099	2.424	765	830	620	130	363	8.768
2011	5.995	1.054	2.388	729	768	561	129	366	8.205
2012	5.735	987	2.317	674	721	538	129	369	7.696
2013	5.326	935	2.161	605	610	503	135	377	7.347

Izvor: HOK

Obrti su koncentrirani u gradovima među kojima se, uzme li se u obzir broj obrta i broj stanovnika, ističu Samobor, Velika Gorica, Zaprešić i Jastrebarsko.

Tablica 47: Broj obrta po gradovima i općinama Zagrebačke županije

R.br.	Gradovi i općine Zagrebačke županije	Broj obrta
	Gradovi	
1	Grad Velika Gorica	1.033
2	Grad Dugo Selo	251
3	Grad Vrbovec	194
4	Grad Sv. Ivan Zelina	284
5	Grad Ivanić Grad	179
6	Grad Zaprešić	354
7	Grad Samobor	779
8	Grad Sveta Nedjelja	363

9	Grad Jastrebarsko	387
	Ukupno gradovi	3.824
	Općine	
1	Općina Bedenica	8
2	Općina Bistra	93
3	Općina Brckovljani	58
4	Općina Brdovec	132
5	Općina Dubrava	61
6	Općina Dubravica	20
7	Općina Farkaševac	18
8	Općina Gradec	33
9	Općina Jakovlje	52
10	Općina Klinča Sela	124
11	Općina Kloštar Ivanić	58
12	Općina Krašić	54
13	Općina Kravarsko	21
14	Općina Križ	64
15	Općina Luka	24
16	Općina Marija Gorica	32
17	Općina Orle	23
18	Općina Pisarovina	65
19	Općina Pokupsko	17
20	Općina Preseka	16
21	Općina Pušća	44
22	Općina Rakovec	12
23	Općina Rugvica	68
24	Općina Stupnik	48
25	Općina Žumberak	16
	Ukupno općine	1.161
	Ukupno ZŽ:	4.985

Izvor: Ministarstvo poduzetništva i obrta, web Preglednik obrtnog registra na dan 11.08.2015.

Na području ZŽ djeluje 9 udruženja obrtnika. Prema broju obrta i zaposlenih u njima u ZŽ prednjače gradovi Samobor, Velika Gorica i Zaprešić.

Poticajne mjere Ministarstva poduzetništva i obrta utjecale su i dalje utječu na pozitivnu klimu u razvoju obrtništva, na povećanje otvaranja obrta, na projekte kreditiranja, poticanje nastupa na sajmovima, poticanje inovacija/inovatora, i sl.

Unatoč poticajnim mjerama Ministarstva poduzetništva i obrta i Zagrebačke županije (projekti kreditiranja, poticanje nastupa na sajmovima, poticanje inovacija/inovatora, i sl.) dolazi do pada broja obrta na području Zagrebačke županije.

Tablica 48. Razvojni problemi i potrebe obrta u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Previsoka davanja za poreze i doprinose. - Manjak poslovnog prostora i nesigurnost u korištenju zbog neizvjesne dugoročnije perspektive najma (povrat nacionalizirane imovine). - Velika osjetljivost na negativna gospodarska kretanja (insolventnost, recesija). - Slabljenje interesa mladih za pojedina obrtnička zanimanja. - Izumiranje tradicionalnih i umjetničkih obrta. - Raširena pojava „sive ekonomije“. 	<ul style="list-style-type: none"> - U dugoročnoj strategiji razvoja gospodarstva utvrditi ulogu obrta te ciljeve i mjere za razvoj. - Nastaviti s programima poticanja razvoja obrta, uz jednostavniji i brži pristup financiranju razvoja obrta. - Osigurati jednake povoljne tržišne uvjete svim sudionicima, naročito u prvim godinama poslovanja. - Jačati potpurnu infrastrukturu za razvoj obrta (poslovne zone, poduzetnički i tehnološki centri, savjetodavne usluge i dr.). - Unaprijediti i jačati poslovno povezivanje obrtnika (zadruga i drugi oblici). - Smanjiti administrativne i druge barijere za otvaranje i širenje obrta (pojednostavniti „papirologiju“, ukinuti dvostruka izvještavanja i sl.). - Nastaviti provoditi poticajne mjere za očuvanje tradicijskih i umjetničkih obrtničkih djelatnosti te za pojedine obrtničke djelatnosti (trgovina, ugostiteljstvo; pekarnice, slastičarnice i pojedine uslužne djelatnosti) radi osiguranja izvornosti, utvrditi dodatne kriterije za otvaranje obrta.

1.7. TRŽIŠTE RADA

1.7.1. Zaposlenost

U razdoblju od 2010. do 2015. godine ukupna zaposlenost u Republici Hrvatskoj padala je po prosječnoj godišnjoj stopi od 0,7%, a usporedi li se s prethodnom godinom, zabilježen je rast izražen indeksnim veličinama, na razini od 101,2. U Zagrebačkoj županiji prosječna stopa rasta zaposlenosti u razdoblju od 2010. do 2015. godine iznosila je 0,1%, da bi 2015. godine, u usporedbi s prethodnom, bio ostvaren rast izražen indeksom od 102,9. U ukupnom broju zaposlenih u RH, udio Zagrebačke županije sa 4,80% u 2010. povećan je na 5,04% u 2015. godini.

Tablica 49. Ukupna zaposlenost u Zagrebačkoj županiji i Republici Hrvatskoj od 2009. do 2014. godine, broj, indeks, stopa rasta

Godina	Broj zaposlenih RH	Zagrebačka županija
2010	1.475.363	70.813
2011	1.468.133	71.566
2012	1.432.740	70.302
2013	1.400.631	69.202
2014	1.397.400	69.247
2015	1.413.637	71.239
Indeks 2015/2010	100,6	100,6
Stopa rasta 2015/2010. %	-0,70%	0,10%
Indeks 2015./2014.	101,2	102,9

Izvor: HZMO, Statističke informacije, broj 4/2014., veljača 2015., stanje na dan 31.12.

Od ukupnog broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj 2015. godine 85,16% radilo je u pravnim osobama, pri čemu je taj udio u usporedbi sa 2010. godinom povećan za 2,6 postotna poena. Na području Zagrebačke županije udio zaposlenih u pravnim osobama iznosio je 2015. godine 80,2% (2010. bio je 73,8%).

1.7.2. Nezaposlenost

U razdoblju 2010.–2013. zabilježen je trend rasta prosječne nezaposlenosti kako na razini Republike Hrvatske tako i na razini Zagrebačke županije, dok je u 2014. godini taj trend

zaustavljen (Republika Hrvatska pad 4,9%; Zagrebačka županija 5,7%). Tijekom 2010. godine u evidenciju nezaposlenih prijavljene su 289.234 novoprijavljene osobe na razini Republike Hrvatske, od čega 16.399 u Zagrebačkoj županiji, a 2014. godine 316.057 osoba na razini Republike Hrvatske, od čega 18.008 u Zagrebačkoj županiji.

Stopa registrirane nezaposlenosti tijekom 2014. ima sličan trend kao i tijekom 2010. godine, ali na znatno višoj razini.

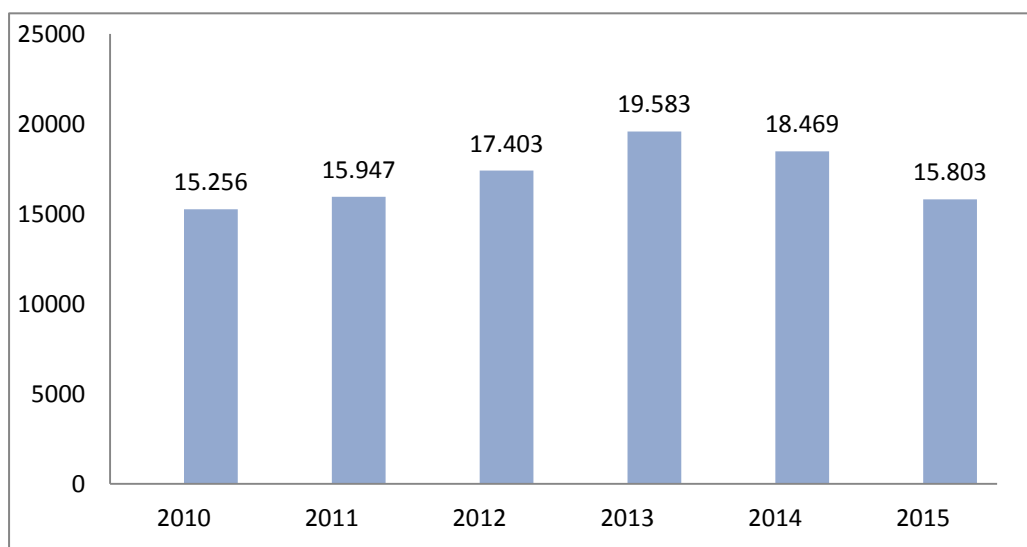
Tablica 50. Stopa registrirane nezaposlenosti u RH tijekom 2010. i 2014. godine

Stopa registrirane nezaposlenosti u RH tijekom 2010. i 2014.												
Godina/ Mjesec	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
2010	17.8	18.2	18.2	17.7	17.1	16.5	16.2	16.3	16.8	17.6	18.1	18.6
2014	22.3	22.7	22.3	21.1	19.6	18.3	17.3	17.5	17.7	18.7	19.2	19.6

Izvor: DZS Priopćenja, 2010. i 2014.

U promatranom razdoblju nezaposlenost postaje sve izraženiji hrvatski problem. Tijekom 2010. godine mjesečno je u prosjeku bilo evidentirano 302.425 nezaposlenih osoba na razini Republike Hrvatske, dok je u 2015. godini evidentirano 285.906 nezaposlenih osoba. U ukupnom broju nezaposlenih udio Zagrebačke županije bio je 5,0%, uz prosječno u 2010. registriranih 15.256 nezaposlenih osoba, a u 2015. godini 5,5% uz prosječno 15.803 registriranih nezaposlenih osoba. Iako je tijekom gotovo cijelog promatranog razdoblja prisutan porast nezaposlenosti (najveći porast u 2013. za 6,4%), u 2015. godini u odnosu na prošlu godinu došlo je do pada za 12,8% na razini Republike Hrvatske i 14,4% na razini Zagrebačke županije.

Slika 32. Prosječan broj nezaposlenih u Zagrebačkoj županiji od 2010. do 2015. godine

Izvor: HZZ, Područni ured Zagreb

U 2016. godini tijekom srpnja i kolovoza zabilježen je pad nezaposlenosti u odnosu na prethodni mjesec na razini Zagrebačke županije. U kolovozu u odnosu na početak godine zabilježen je pad za 19,9% (pad na razini Republike Hrvatske 25,3%). Promatrano u apsolutnim brojevima, krajem kolovoza 2016. godine, na razini Republike Hrvatske bilo je 213.340 nezaposlenih osoba, a na razini Zagrebačke županije 11.761 nezaposlenih osoba. U narednoj tabeli dat je pregled nezaposlenih u kolovozu 2016.g. po gradovima i općinama Zagrebačke županije.

Tablica 51: Nezaposleni po gradovima i općinama, kolovoz 2016. g.

Grad/općina	Broj nezaposlenih
BISTRA	246
BRCKOVLJANI	373
BRDOVEC	425
DUBRAVICA	59
FARKAŠEVAC	55
GRADEC	92
IVANIĆ GRAD	769
JAKOVLJE	131
KLINČA SELA	122
KLOŠTAR IVANIĆ	321
KRIŽ	409
LUKA	64
MARIJA GORICA	61
ORLE	85
POKUPSKO	98
PRESEKA	37
PUŠĆA	100
RAKOVEC	52
RUGVICA	481
SAMOBOR	1.493
STUPNIK	189
SVETA NEDELJA	654
SVETI IVAN ZELINA	437
ZAPREŠIĆ	885
ŽUMBERAK	32
BEDENICA	44
DUBRAVA	157
DUGO SELO	896
JASTREBARSKO	497

KRAŠIĆ	82
KRAVARSKO	83
PISAROVINA	90
VELIKA GORICA	1.758
VRBOVEC	480
Ukupno	11.757

Izvor: HZZ

S obzirom na razinu obrazovanja na području HZZ-a Zagrebačke županije većina evidentiranih nezaposlenih osoba ima završenu srednju školu u trajanju do 3 godine te za KV i VKV radnike 31,9%, zatim sa završenom srednjom školom u trajanju od 4 i više godina i gimnazijom 25,4%, te sa završenom osnovnom školom 20,8%, tek je 7,5% evidentiranih nezaposlenih osoba sa završenim fakultetom, akademijom, magisterijem i doktoratom i sa završenim prvim stupnjem fakulteta, stručnim studijem i višom školom 6,7%, a bez škole i nezavršenom osnovnom školom 4,3%. U strukturi nezaposlenih bilježimo oko 32% osoba sa završenom srednjom školom u trajanju do 3 godine i za KV i VKV radnike, oko 25% su nezaposlene osobe sa završenom četverogodišnjom srednjom školom i gimnazijom. U navedenim skupinama evidentiran je značajan broj osoba čije znanje stranog jezika nije zadovoljavajuće za potrebe radnih mjesta u stečenom zanimanju, a slična je situacija i s informatičkom pismenošću (posebice korištenja naprednog Worda, Excela, Power Pointa i Accessa).

Nadalje, u evidenciji nezaposlenih osoba na razini Zagrebačke županije je oko 42,2% nezaposlenih osoba koje su u dobi 45 i više godina starosti, a u evidenciju su prijavljene po prestanku radnog odnosa sa skromnim znanjem stranog jezika i poznavanjem rada na računalu u specifičnim informatičkim programima, bez znanja Worda, Excela i drugih traženih programa prilikom raspisanih natječaja za popunjavanje slobodnih radnih mjesta. Stjecanjem znanja stranog jezika na razini da se u poslu može primijeniti i odličnoj informatičkoj pismenosti navedene skupine nezaposlenih osoba znatno bi povećale mogućnosti zapošljavanja, što potvrđuje i Anketa poslodavaca koju svake godine provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje. Prema spolu, u strukturi nezaposlenih u kolovozu 2016. prevladavaju žene 56,1%, s tendencijom rasta, u istom mjesecu 2010. godine njihov udio iznosio je 53,1%. U promatranom razdoblju bilježimo pad udjela nezaposlenih muškaraca .

Prema dobi, najviše je (42,2%) evidentiranih nezaposlenih u dobnoj skupini od 45 i više godina u kolovozu 2016. godine, a znatan udio (30,5%) evidentiranih nezaposlenih je mladih do 30 godina starosti Bilježi se porast udjela nezaposlenih u dobnoj skupini od 45 i više godina kada je iznosio 40,6% odnosu na isti mjesec 2010. godine, dok je u skupini mladih do 30 godina u istom razdoblju zabilježen pad udjela s 30,8% na 30,5%. Među nezaposlenim osobama evidentirana je 596 osoba s invaliditetom, odnosno 4,8 % u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Udio nezaposlenih bez radnog staža u kolovozu 2016. godine iznosio je 21,0% (porast udjela u odnosu na isti mjesec 2010. godine kada je iznosio 15,2%); 23,2% nezaposlenih osoba ima 20 i više godina radnog staža, a od 10 do 20 godina radnog staža ima 17,3%.

S obzirom na trajanje nezaposlenosti, većina nezaposlenih osoba u kolovozu 2016. godine u evidenciji je do godine dana (49,7%), od čega do 3 mjeseca 24,2%. Duže od 5 godina u evidenciji nezaposlenih je 14% osoba.

Znatan broj obrazovanog stanovništva Zagrebačke županije putuje na posao u Zagreb, dok za zaposlenjem u drugim županijama nema puno interesa.

Nezaposlene osobe zainteresirane su za nalaženje posla, ali nisu pretjerano zainteresirane za osposobljavanje za deficitarna zanimanja i općenito za dodatne obrazovne aktivnosti.

Na razini Zagrebačke županije djeluje više od 21.300 poslodavaca s kojima Područni ured Zagreb, Zavoda za zapošljavanje surađuje na poslovima posredovanja pri zapošljavanju.

Usluge profesionalnog usmjeravanja (informiranja i savjetovanja) pružaju se za oko 3000 učenika osmih razreda u 42 osnovne škole i u 13 srednjih škola. Usluge obuhvaćaju profesionalno informiranje učenika i roditelja o izboru zanimanja i mogućnostima školovanja te profesionalno savjetovanje – pružanje stručne pomoći (u sastavu pedagoga, psihologa i liječnika medicine rada) za učenike koji nastavu polaze po prilagođenom programu, imaju zdravstvene poteškoće ili su neodlučni u izboru zanimanja. Zavod po obradi kandidata (testiranje, liječnički pregled i intervju) za navedenu skupinu učenika izdaje stručno mišljenje.

Tablica 52. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s tržištem rada

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak novih slobodnih radnih mjesta. - Nepovoljna struktura nezaposlenih s obzirom na razinu obrazovanja i dob. - Visok udio žena u nezaposlenom stanovništvu. - Neusklađenost ponude i potražnje na tržištu radne snage s obzirom na tražene kompetencije. - Nezainteresiranost odraslih osoba za osposobljavanje/prekvalifikaciju za deficitarna zanimanja. - Nedovoljna informatička pismenost i znanje stranih jezika. - Nedovoljno razvijene meke vještine 	<ul style="list-style-type: none"> - Uskladiti srednjoškolske obrazovne programe s potrebama na tržištu rada. - Oblikovati srednjoškolske nastavne planove i programe prema zahtjevima konkretnih radnih mjesta. - Poticati cjeloživotno učenje i razvoj programa sukladno potrebama na tržištu rada. - Poticanje samozapošljavanja kroz malo i srednje poduzetništvo. - Omogućiti nezaposlenim osobama besplatno stjecanje informatičke pismenosti, učenje stranog jezika, prekvalifikacije, osposobljavanje i

<p>(komunikacijske, prezentacijske i sl.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Značajan rast nezaposlenosti, posebice osoba srednje životne dobi i mladih. - Nedostatak visokoobrazovane radne snage tehničkih zanimanja. - Neadekvatni programi za cjeloživotno obrazovanje. - Neusklađenost mjera aktivne politike za zapošljavanje na nacionalnoj razini s potrebama na lokalnoj razini. 	<p>usavršavanje te razvoj mekih vještina prema individualnim potrebama</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poticati zapošljavanje žena, mladih, dugotrajno nezaposlenih (više od 1 godine), osoba s invaliditetom. - Stvoriti uvjete za otvaranje Centara za informiranje i savjetovanje o karijeri. - Poticati razvoj socijalnog poduzetništva. - Poticati srednjoškolce za nastavak školovanja kroz stipendije ili druge oblike financijske subvencije.
---	--

1.8. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

1.8.1. Obrazovanje i znanost

1.8.1.1. Predškolski odgoj i osnovnoškolsko obrazovanje

U Zagrebačkoj županiji djeluje 36 matičnih dječjih vrtića kojima su osnivači gradovi i općine a koji zbrinjavaju ukupno 11 187 djece, 70 je područnih objekata matičnih vrtića . (Izvor MZOS - Služba za predškolski odgoj i obrazovanje). Svake upisne godine više od 1000 djece ostaje neupisano u vrtiće. (djelomično je to rezultat nedovoljnih kapaciteta u gradskim / općinskim vrtićima, ali se radi i o djeci koja su u trenutku upisa bila mlađa od godine dana ili djeci roditelja koji nisu zadovoljavali uvjete za prijem djece u vrtić – nezaposleni roditelji i sl.).

Na području Zagrebačke županije djeluje i 14 privatnih dječjih vrtića u 20 objekata u kojima se zbrinjava ukupno 1.224 djece.

Osam općina ZŽ nema organiziranog predškolskog odgoja (Bedenica, Farkaševac, Kravarsko, Orle, Preseka, Rakovec, Stupnik i Žumberak).

U srednjim i osnovnim školama primijećen je znatan nedostatak stručnih suradnika/nastavnika sa odgovarajućom stručnom spremom koji izvode nastavni program iz slijedećih nastavnih predmeta: fizika, matematika i informatika. Razlog navedenom je što osobe koje su završile sveučilišno obrazovanje iz područja fizike, matematike i informatike stječu visoku stručnu spremu koja spada u područje deficitarnih zanimanja i lako pronalaze posao u drugim područjima i na bolje plaćenim radnim mjestima nego što su to radna mjesta u školama.

Djelatnosti gradskih / općinskih vrtića financiraju se iz proračuna jedinica lokalne samouprave i participacije roditelja.

U ZŽ djeluje 47 osnovnih škola (Zagrebačka županija osnivač je 30 osnovnih škola, a gradovi Samobor, Velika Gorica, Vrbovec i Zaprešić 17 osnovnih škola) koje trenutačno obrazuju 26.254 učenika u 1.324 odjeljenja, 6 glazbenih škola (Ivanić Grad, Jastrebarsko, Samobor, Velika Gorica, Dugo Selo i Vrbovec).

U posljednjih 7 godina osnovne škole bilježe lagan pad broja učenika, a broj razrednih odjeljenja mijenja se sukladno strukturi učenika.

Tablica 53. Broj učenika osnovnih škola u Zagrebačkoj županiji 2007.– 2015.

godina	broj učenika	broj razrednih odjeljenja
2007/08	28.874	1326
2008/09	28.988	1346
2009/10	28.524	1359
2010/11	28.625	1382
2011/12	26.994	1323

2012/13	26.433	1305
2013/14	26.254	1324
2014/15	26.175	1332

Izvor: Interna evidencija UO za prosvjetu kult. sport i teh. kult. koja se ažurira početkom svake školske god.

Decentralizacijom osnovnog školstva osiguravaju se sredstva za minimalan standard: materijalne i financijske rashode, prijevoz učenika (u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi), preventivne zdravstvene preglede zaposlenika, materijal, dijelove i usluge tekućeg i investicijskog održavanja škola te za izgradnju/obnovu školskih zgrada i sportskih dvorana.

Proračunom ZŽ financiraju se: kontinuirano rastući troškovi energenata, izgradnja/obnova školskih zgrada i sportskih dvorana, učenička natjecanja (uključujući nagrade učenicima za rezultate postignute na državnim natjecanjima), rad županijskih stručnih vijeća, obljetnice škola, Međunarodni dan učitelja i izvanškolske aktivnosti.

1.8.1.2. Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje provodi se u 15 srednjih škola i u 1 učeničkim domom. Obrazovni kapacitet škola za školsku godinu 2013/14 bio je 7.574 učenika u 308 odjeljenja, sa 6 općih srednjih škola, 5 strukovnih škola, 2 gimnazije, 2 glazbene škole.

Tablica 54: Podaci o srednjim školama u Zagrebačkoj županiji

ŠKOLSKA GODINA	BROJ UČENIKA	BROJ ODJELA	BROJ NASTAVNIKA
2008/09	7485	295	499
2009/10	7435	300	504
2010/11	7422	301	513
2011/12	7571	306	513
2012/13	7590	306	525
2013/14	7574	308	538
2014/15	7401	308	619

Izvor: Upravni odjel za prosvjetu kult. sport i teh. kult.

Srednja škola ZTŠ Rudolfa Perešina jedina na području Republike Hrvatske pruža mogućnost obrazovanja za obrazovne programe vezane uz zrakoplovstvo, odnosno pokriva sva područja zrakoplovne tehnike (zrakoplovni tehničari ZIM i IRE) i aerodromsku logistiku (zrakoplovni prometnik).

Do prije dvije godine bilježili smo u srednjoškolskom obrazovanju lagan porast broja učenika i odjeljenja, unatrag dvije godine bilježimo lagani pad broja učenika i odjeljenja.

Broj korisnika učeničkog doma pada.

Čak 50% srednjoškolaca s područja ZŽ školuje se izvan Županije i to uglavnom u Gradu Zagrebu.

Decentralizacijom srednjeg školstva osiguravaju se materijalni troškovi škola, preventivni zdravstveni pregledi zaposlenika troškovi smještaja učenika u učeničke domove, prijevoz zaposlenika srednjih škola, tekuće i investicijsko održavanje, kapitalna izgradnja škola.

Proračunom ZŽ financiraju se povećani troškovi energenata, natjecanja učenika srednjih škola, (uključujući nagrade učenicima za rezultate postignute na državnim natjecanjima), rad županijskih stručnih vijeća, obljetnice škola, Međunarodni dan učitelja i izvanškolske aktivnosti

Uhodan je sustav stipendiranja darovitih i socijalno ugroženih učenika i studenata, kao i (financiranje) stipendiranje deficitarnih zanimanja.

Učenici srednjih škola nemaju odgovarajuću razinu „informatičke pismenosti“.

1.8.1.3. Visokoškolsko obrazovanje

U ZŽ postoje dvije visoke škole: Veleučilište Velika Gorica s pravom javnosti i Veleučilište Baltazar Zapešić. Veleučilište Velika Gorica ima sljedeće stručne studije: Održavanje računalnih sustava, Očna optika, Upravljanje u kriznim uvjetima, Održavanje motornih vozila i Održavanje zrakoplova, te specijalističke studije: Upravljanje logističkim sustavom i procesima, Krizni menadžment i Informacijski sustavi.

Veleučilitu Baltazar Zapešić za kvalitetu ukupne nastavne djelatnosti u području visokoga obrazovanja za poslovnu ekonomiju i menadžment je dodijeljen Certifikat ISO 9001. Veleučilište Baltazar izvodi više različitih studija iz više različitih znanstvenih polja i to:

stručni preddiplomski studij Poslovanja i upravljanja; u znanstvenom području društvenih znanosti, znanstvenom polju ekonomija, s usmjerenjima Poslovna ekonomija i financije, Menadžment u kulturi i Menadžment uredskog poslovanja;

- specijalistički diplomski stručni studij Projektni menadžment; u interdisciplinarnom području znanosti, znanstvenom polju projektni menadžment;
- specijalistički diplomski stručni studij Komunikacijski menadžment; u znanstvenom području društvenih znanosti, znanstvenom polju informacijske i komunikacijske znanosti;
- specijalistički diplomski stručni studij Financijski menadžment; u znanstvenom području društvenih znanosti, znanstvenom polju ekonomija.

Planira izgraditi novu zgradu Visoke škole kao prvu jedinicu budućega Campusa.

Studenti s područja Zagrebačke županije studiraju uglavnom na nekom od fakulteta Zagrebačkog sveučilišta.

Županija stipendira studente s izvrsnim rezultatima te studente koji se obrazuju za zanimanja koja su deficitarna u ZŽ (npr. elektrotehnika i strojarstvo).

Županija stipendira studente prema kriteriju izvrsnosti i prema socijalnom kriteriju.

1.8.1.4. Cjeloživotno učenje

Cjeloživotno učenje podrazumijeva: stjecanje i osuvremenjivanje svih vrsta sposobnosti, interesa, znanja i kvalifikacija od predškole do razdoblja nakon umirovljenja te promicanje razvoja znanja i sposobnosti koje će omogućiti građanima prilagodbu "društvu znanja" i aktivnom sudjelovanju u svim sferama društvenog i gospodarskog života te na taj način utjecanje na vlastitu budućnost. U kontekstu cjeloživotnog obrazovanja uvažavaju se svi oblici obrazovanja: formalno obrazovanje, neformalno obrazovanje.

U gradovima ZŽ postoji i djeluje 7 pučkih otvorenih učilišta i 2 centra za kulturu (u Jastrebarskom i Križu), kojima je obrazovanje odraslih osnovna djelatnost.

Uz osnovnoškolsko obrazovanje za odrasle koje financira Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta na raspolaganju je niz tečajeva za stjecanje niže stručne spreme, tečajeva za nova znanja i vještine (polaganje majstorskih ispita) koje sufinancira ZŽ, tečajeva stranih jezika i rada na računalu, knjigovodstvenih tečajeva i sl.

Navedeni su programi relativno dobro posjećeni i za njih građani pokazuju interes. S druge strane oni otvaraju nove mogućnosti pokretanja poslovnih aktivnosti (primjerice uzgoj ljekovitog bilja, pčelarstvo, kozarstvo i sl.).

1.8.1.5. Znanost

Od znanstvenih institucija na području ZŽ postoji samo Hrvatski šumarski institut u Jastrebarskom, koji je aktivno uključen u temeljna i primijenjena istraživanja u svom području djelovanja, s drugim hrvatskim institucijama (npr. razvijena suradnja sa Šumarskim fakultetom u Zagrebu) i na međunarodnim projektima.

Suradnja gospodarstvenika i poljoprivrednika te županijskih službi ZŽ usmjerena je na znanstvene i istraživačke organizacije u Gradu Zagrebu.

Tablica 55. Razvojni problemi i potrebe obrazovanja i znanosti

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Dotrajalost mnogih zgrada i opreme. - Nedostatak sportskih dvorana i igrališta. - Nedostatak stručnih suradnika (fizika, matematika, informatika; nezadovoljavajuća srednja „informatička pismenost“. Obrazovni programi nedovoljno usklađeni s potrebama tržišta rada. - Oprema u srednjim školama – ne odgovara u cijelosti potrebama strukovnih kabineta. - Nedostatak školskog prostora u područjima velikog doseljavanja i istodobno velik broj napuštenih objekata područnih škola u ruralnim područjima. - Više od 50% učenika osnovnih škola mora koristiti prijevoz za dolazak u školu što iznosi 2/3 materijalnih troškova škola. 	<ul style="list-style-type: none"> - Izgraditi i dograditi školski prostor - Nabava potrebne školske opreme - Izgraditi i dograditi školski prostor za prelazak na rad u jednoj smjeni. - Stvoriti jednake uvjete školovanja na području cijele ZŽ. - Osmisliti održive modele očuvanja škola i u manjim seoskim naseljima. - Racionalizirati troškove rada u postojećim školskim zgradama postupnim uvođenjem korištenja obnovljivih izvora energije i povećanjem energetske učinkovitosti. i provođenje mjera energetske obnove postojećih zgrada - Poboljšati kvalitetu i učinkovitost odgoja i obrazovanja (daljnji rad na poboljšanju obrazovnih programa – kurikulumu) tako da se postupno uvode novi programi usklađeni s potrebama tržišta rada. - Uskladiti sustav stipendiranja s gospodarskim i društvenim potrebama na razini Županije. - Poticati razvoj sustava stipendiranja na razini jedinica lokalne samouprave. - Unaprijediti javni prijevoz.

1.8.2. Kultura

Na području Županije u funkciji je 11 knjižnica, 2 centra za kulturu, 7 pučkih otvorenih učilišta te 8 muzeja. Od velikog značenja je arheološki park Andautonija u Šćitarjevu te park skulptura u Jakovlju.

Osnovana su dva Kulturna vijeća: Kulturno vijeće za kulturno i umjetničko stvaralaštvo i Kulturno vijeće za folklor i tradicijsku kulturu koja usmjeravaju i podržavaju sve relevantne programe koji potiču prepoznatljivost županije. Djeluje Zajednica kulturno umjetničkih udruga koja okuplja oko 120 udruga, koje svojim nastupima na državnoj i međunarodnoj razini postaju bitan čimbenik promocije županije.

Županijska skupština donosi godišnji program javnih potreba u kulturi na području ZŽ, te odobrava sredstva koja ZŽ izdvaja za pomoć u obnovi i zaštiti najznačajnijih kulturnih spomenika na svom području (pomaganje dugoročnih projekata obnove prema programima u kojima sudjeluje Ministarstvo kulture, zahvate na drugim značajnim spomenicima (župne crkve, stari gradovi, kurije, kapele), te manje zahvate na nepokretnim i pokretnim spomenicima, a u skladu s mišljenjem stručnjaka Konzervatorskog odjela). Sukladno svojim mogućnostima, i gradovi i općine sufinanciraju obnovu i zaštitu spomenika na svom području.

Proračunom ZŽ osiguravaju se sredstva i za:

- izdavačku djelatnost (financiranje izdavanja djela koje pridonose upoznavanju županije ili njenih pojedinih dijelova, očuvanju baštine i njegovanju tradicije; osiguravanje prostora za nastup izdavača s područja ZŽ na međunarodnom sajmu knjiga Interliber);
- knjižničku djelatnost (obnovu fonda i zavičajnih zbirki);
- muzejsko-galerijsku djelatnost (izložbe, financiranje arheoloških istraživanja na brojnim lokalitetima u županiji, pomoć u restauraciji i očuvanju, te prezentacija građe);
- programe pučkih učilišta i centara za kulturu (programi koji su svoju važnost potvrdili na županijskoj i državnoj razini: Smotra kajkavskog pjesništva u Sv. Ivanu Zelini, Samoborska glazbena jesen, Susreti Ivice Kičmanovića u Zaprešiću i dr.; u suradnji s Koncertnom direkcijom Zagreb ostvaruju se glazbeni programi za mlade nizom nastupa u općinama i gradovima županije, pod nazivom Glazbeni prsten Zagrebačke županije);
- amaterizam u kulturi (nastupi na državnoj i međunarodnoj razini)

Županija sufinancira najznačajnija kulturna događanja, izložbe u muzejima i galerijama te gostovanja i sudjelovanja na festivalima kao dio kulturne razmjene s inozemstvom. O kulturnim događanjima redovito izvješćuje Turistička zajednica Zagrebačke županije koja te podatke objavljuje u svojim publikacijama.

Obnova i uređenje spomeničke baštine doprinosi poboljšanju cjelokupne turističke ponude Zagrebačke županije, te time i gospodarskom razvitku.

Tablica 56. Razvojni problemi i potrebe sektora kulture u Zagrebačke županije

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Neujednačenost, nejednaka ulaganja u temeljne institucije za kulturu od strane njihovih osnivača. - Nema zajedničke marketinške ponude kulturnih događanja u Županiji. - Nema mjera za poticanje razvoja kulturnih industrija. - Nedovoljna briga za očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osigurati jednake uvjete na cijelom području Županije kako za rad ustanova i udruga u kulturi, tako i primateljima-korisnicima tih usluga. - Poticati izradu programa kulturnih sadržaja u svim JLS. - Njegovanje i očuvanje identiteta Županije i njegove prepoznatljivosti uz jačanje otvorenosti prema drugima. - Provesti sustavnu valorizaciju prirodne i kulturno- povijesne baštine. - Osmisliti nove turističke sadržaje kroz suradnju gospodarskih subjekata koji se bave turizmom i/ili proizvodnjom/uslugama za turizam i relevantnih razvojnih institucija za kulturu. - Osmisliti specifičnu kulturnu politiku koja će poticati kulturne industrije proizvodnja znanja o kulturnoj baštini i proizvodnja tehnološkog znanja o očuvanju i uporabi kulturnih dobara, omogućiti podršku poduzetničkim pothvatima vezanim za održivo korištenje kulturne baštine

1. 8.3. Zdravstvo i socijalna skrb

1.8.3.1. Zdravstvo

Zagrebačka županija osnivač je sljedećih zdravstvenih ustanova:

- Dom zdravlja Zagrebačke županije,
- Ljekarne Zagrebačke županije,
- Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije,
- Zavod za hitnu medicinu Zagrebačke županije,
- Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Naftalan,
- Specijalna bolnica za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra.

1) Dom zdravlja Zagrebačke županije:

- najveća je zdravstvena ustanova Zagrebačke županije i nositelj primarne zdravstvene zaštite na području Zagrebačke županije,

- obuhvaća 8 ispostava (Dugo Selo, Ivanić-Grad, Jastrebarsko, Sv. Ivan Zelina, Velika Gorica, Samobor, Vrbovec i Zaprešić),
- ispostave imaju 48 područnih ambulanti,
- u prostoru Doma zdravlja ZŽ zdravstvenu djelatnost obavljaju zaposlenici doma zdravlja, koncesionari javne zdravstvene službe i privatni zdravstveni radnici u privatnoj praksi na osnovi zakupa.
- primarna zdravstvena zaštita obuhvaća:
- opću/obiteljsku medicinu, dentalnu zdravstvenu zaštitu, zdravstvenu zaštitu žena, zdravstvenu zaštitu predškolske djece, laboratorijsku dijagnostiku, patronažnu zdravstvenu zaštitu, medicinu rada i športa, ljekarničku djelatnost, zdravstvenu njegu u kući, palijativnu skrb
- specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita obuhvaća:
- radiološku i drugu dijagnostiku internu medicinu, dermatologiju i venerologiju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, ortodonciju, oftalmologija, psihijatrija, pulmologija i druge specijalističke djelatnosti

2) Ljekarne Zagrebačke županije:

- Ljekarne Zagrebačke županije posluju na 16 lokacija (podružnica) koje su rasprostranjene na području cijele Zagrebačke županije, tj. zagrebačkog prstena u okviru kojega opskrbljuju cijelu županiju lijekovima, medicinskim i homeopatskim proizvodima, dječjom hranom, kozmetičkim, dijetetskim, sanitetskim i drugim sredstvima za zaštitu i poboljšanje zdravlja, pružaju savjetovanja kao pomoć pravilnom provođenju ljekarničke skrbi.
- Iznimna važnost djelovanja Ljekarni Zagrebačke županije na području Zagrebačkog prstena je ta što su navedene ljekarničke usluge dostupne i u malim i često i dislociranim sredinama (kao što su: Pokupsko, Kupljenovo, Marija Gorica).
- obavljaju djelatnost kroz podružnice (16) kako slijedi: Velika Gorica (3), Mraclin, Kupljenovo, Jastrebarsko, Samobor (2), Sveta Nedelja, Strmec, Bregana, Pokupsko, Donja Lomnica, Marija Gorica, Sveti Ivan Zelina, Pisarovina
- provode edukacije, predavanja, savjetovanja
- dežurne ljekarne se nalaze u Velikoj Gorici i Samoboru,
- Ljekarne su osnivač Bioteke Zagrebačke županije d.o.o. koja djeluje kao specijalizirana prodavaonica za promet na malo lijekovima i medicinskim proizvodima, te omogućava razvoj vlastitog brenda kozmetičke linije proizvoda (linija proizvoda dr. Stribor kozmetika).

3) Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju Naftalan:

- osnovna je djelatnost Specijalne bolnice za medicinsku rehabilitaciju Naftalan specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita i medicinska rehabilitacija iz područja fizikalne medicine i rehabilitacije bez bolničkog liječenja, specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita i liječenje kožnih bolesti, bez

bolničkog liječenja, bolnička medicinska rehabilitacija iz područja fizikalne medicine, reumatologije i dermatovenerologije, te zdravstvene usluge u turizmu u skladu s posebnim propisima.

- naftalan je specifična vrsta ljevakovite nafte, a ovo jedno od dva nalazišta u svijetu i jedino u Europi
- Naftalan je osnivač Ivalantherme d.o.o.
- razvija medicinski turizam na području županije kroz razvojni projekt Proširenje i nadogradnja SB Naftalana (izgradnja objekta, vodenih površina, vanjskih i unutarnjih bazena).

4) Specijalna bolnica za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra:

- osnovna djelatnost ustanove je specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita i bolničko liječenje kroničnih bolesti populacije dječje dobi.
- liječe se pacijenti u dobi 0 do 18 godina koji boluju od kroničnih, uglavnom invalidirajućih i neizlječivih bolesti i stanja. Rad je organiziran kroz odsjeke za metaboličko-genetske i endokrine bolesti, neurološko oštećeno dijete, reumatologiju sa fizikalnom medicinom i rehabilitacijom, provođenje polikliničko konzilijarne zdravstvene zaštite, provođenje rehabilitacije oboljele djece (fizikalno i logo) te provođenje mjera socijalizacije djece s edukacijom roditelja. Provođenje bolničke i specijalističko konzilijarne zdravstvene zaštite bolesnika oboljelih od kroničnih bolesti predviđeno je u obimu od 110 postelja, te radom kroz specijalističku pedijatrijsko-neurološku ambulantu.

5) Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije:

- djelatnost obavlja u osam gradova u Zagrebačkoj županiji; u svakom gradu aktivnosti obavljaju Služba za epidemiologiju (higijensko-epidemiološki timovi), timovi Službe za školsku i sveučilišnu medicinu te timovi Službe za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti; u Ivanić-Gradu i Rakitju (Sv. Nedelja) su laboratoriji Službe za mikrobiologiju i Službe za zdravstvenu ekologiju, u Zaprešiću i Velikoj Gorici timovi Službe za javno zdravstvo, socijalnu medicinu i gerontologiju, te obavlja sportske preglede sportaša

6) Zavod za hitnu medicinu Zagrebačke županije:

- djelatnost se obavlja u 8 gradova u Zagrebačkoj županiji, gdje djeluje služba HMP i sanitetskog prijevoza,
- broj timova koji su ugovoreni s HZZO-om ne osigurava dostupnu, efikasnu i kvalitetnu zdravstvenu uslugu hitne medicine, s obzirom na veličinu i specifičnost područja, broj stanovnika te magistralne prometnice,
- trenutačno Zavod ima s HZZO-om ugovoreno 30 timova T-1 (doktor medicine, med. sestra/tehničar, vozač) te dva punkta dežurstva sa po dva tima (Ivanić-Grad, Sveti Ivan Zelina), deset timova T-2 (vozač, med. sestra/tehničar) te 24

tima sanitetskog prijevoza (med. sestra/tehničar, 2 vozača), te 10 med. sestara/tehničara u Prijavno dojavnoj jedinici

Zagrebačka županija u suradnji sa zdravstvenim ustanovama osigurava provedbu javnozdravstvenih prioriteta i preventivnih programa na području županije (program ambrozije, nacionalni programi zaštite mentalnog zdravlja, prevencije pušenja, prevencije pretilosti i prevencije šećerne bolesti, prevencija spolno prenosivih bolesti u osnovnim školama, izvanbolničko liječenje ovisnosti, prevencija bolesti zubi kod djece predškolskog uzrasta, prevencija kardiovaskularnih bolesti, prevencija osteoporoze, prevencija raka dojke, mobilna mamografija, prevencija karcinoma prostate, prevencija melanoma kože, liječenje psorijaze, liječenje branitelja medicinskom rehabilitacijom i dr.)

Zdravstvene ustanove u privatnom vlasništvu obuhvaćaju više poliklinika, raznih specijalističkih ordinacija te ljekarni.

Prosječan je broj liječnika na 1000 stanovnika 24,8 (prosjeak RH je 24,3). Kvaliteta i pokrivenost primarne i sekundarne zdravstvene zaštite zadovoljava potrebe stanovništva. Uglavnom svi stanovnici Zagrebačke županije imaju zdravstveno osiguranje.

Zagrebačka županija treba osiguravati ulaganja u zdravstvene ustanove za investicijsko i tekuće održavanje, investicijsko ulaganje u prostor, medicinsku i nemedicinsku opremu, prijevozna sredstva, te informatizaciju zdravstvene djelatnosti i digitalizaciju RTG-a.

Zdravstvena djelatnost na primarnoj razini provodi se i organizira u timskom radu u kojem sudjeluju najmanje zdravstveni radnik sa završenim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem zdravstvenog usmjerenja i zdravstveni radnik prvostupnik ili zdravstveni radnik srednje stručne spreme. Za područje Zagrebačke županije utvrđen je potreban broj zdravstvenih ustanova, privatnih zdravstvenih radnika, odnosno potreban broj timova primarne zdravstvene djelatnosti i medicinskih sestara. U primarnoj zdravstvenoj zaštiti potreban broj timova određen je za područje Zagrebačke županije i to za svaku jedinicu lokalne samouprave, za slijedeće djelatnosti: obiteljska (opća) medicina, zdravstvena zaštita predškolske djece, dentalna zdravstvena zaštita, zdravstvena zaštita žena, laboratorijska dijagnostika i zdravstvena njega u kući. Zdravstvene djelatnosti na primarnoj razini koje nisu određene po jedinicama lokalne samouprave: patronažna djelatnost (64 tima), higijensko-epidemiološka djelatnost (8 timova), zdravstvena zaštita školske djece i studenata (8 timova), javno zdravstvo (2 tima), zaštita mentalnog zdravlja, prevencije i izvanbolničkog liječenja ovisnosti (2 tima) te medicina rada (6).

U dijelu sekundarne zdravstvene djelatnosti, odnosno specijalističko-konzilijarne i dijagnostičke zdravstvene djelatnosti broj timova određen je Mrežom javne zdravstvene službe zajedno za Zagrebačku županiju i Grad Zagreb. Zagrebačka županija nije istim zadovoljna te je nadležnom Ministarstvu zdravlja upućen prijedlog za izmjenu Prijedloga mreže javne zdravstvene službe, kojim se predlaže da se za Zagrebačku županiju utvrdi potreban broj timova za specijalističko-konzilijarne djelatnosti. Na ovaj način Zagrebačka županija je dovedena u nepovoljan položaj u

odnosu na druge županije jer je broj timova po pojedinim specijalističkim djelatnostima utvrđen zajedno za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju i nije poznato koliko timova od ukupno utvrđenog broja pripada Županiji. Jedino je u djelatnosti medicinske mikrobiologije s parazitologijom razvidno koliko timova se odnosi na Zagrebačku županiju.

Primjerice, kod specijalističke djelatnosti interne medicine Mrežom javne zdravstvene službe utvrđen je standard na broj osiguranika od 18.000. Broj timova zajedno za Grad Zagreb i Zagrebačku županiju je 75 tima. Postojeći broj osiguranika za Zagrebačku županiju je 320.516. Dakle, prema standardu za Zagrebačku županiju pripada 18 timova interne medicine, a postojeći trenutni broj timova je 3,4.

Sveobuhvatno gledajući slijedeće specijalističke djelatnosti (interna medicina, neurologija, psihijatrija, dermatovenerologija, fizikalna medicina, kirurgija, ORL, oftalmologija, radiologija, ortodoncija, mikrobiologija i fizikalna terapija u kući) u mreži je utvrđen ukupni broj timova 444. Prema standardu za Zagrebačku županiju pripada 109.5 timova, dok je trenutni broj timova 67.5.

Tablica 57. Razvojni problemi i potrebe sektora zdravstva u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatna mreža hitne medicine za područje ZŽ, - Nedostatna specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita - Nedovoljna financijska sredstva za nabavu opreme. - Neiskorišten potencijal lječilišta SB Naftalan. - Nedostatak specijalista (radiologije, fizijatrije, ginekologije, pedijatrije, ortodoncije, medicine rada i dr.) .) Svake godine Dom zdravlja šalje svoje potrebe za specijalizacijama navedenih djelatnosti, nakon odobrenja od strane Ministarstva zdravlja, pokrenut je natječaj i izvršen odabir kandidata, ali za jako mali broj specijalizacija, koji nije dovoljan za pokriće nedostatka kadra u DZ, su osigurana sredstva za troškove specijalizacija od strane HZZO-a. DZ nije u mogućnosti financirati potrebne specijalizacije - Pad prihoda i slabljenja kupovne moći 	<ul style="list-style-type: none"> - Povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite u djelatnosti hitne medicinske pomoći, osiguranjem dovoljnog broja timova hitne medicinske pomoći te izmjena Mreže za hitnu medicinu - Omogućavanje specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite na području županije - Omogućiti jednak pristup zdravstvenim uslugama za područje cijele županije - Opremanje zdravstvenih ustanova medicinskom i laboratorijskom opremom, nabavom prijevoznih sredstava, rekonstrukcijom građevinskih objekata, investicijsko održavanje postojećih objekata, nabava opreme, informatizacija i digitalizacija (RTG) - Raditi i razvijati zdravstveni turizam jačanjem kapaciteta i osiguravanjem te izgradnjom infrastrukture u SB Naftalan, - Osiguravanje specijalizacija za deficitarne grane medicine - Edukacija zdravstvenih radnika, zbog važnosti cjeloživotnog usavršavanja i učenja, u okviru njihove struke, - Omogućiti otvaranje i opremanje novih ljekarni, ljekarničkih depoa i specijaliziranih trgovina za

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<p>klijenata, što je trend u razvojnoj lokacijskoj mreži u ljekarništvu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nepostojanje sustava kontinuirane suradnje s JLS u stvaranju partnerstva za zdravlje, - Nedostatak organizirane palijativne skrbi na području županije - Dotrajalost mnogobrojnih zgrada i posljedično visoki troškovi energenata i održavanja. 	<p>promet na malo lijekovima i medicinskim pomagalicama</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poticanje suradnje JLS za uključivanje u aktivnosti vezane uz brigu za zdravlje stanovnika, - Uspostavljanje sustava palijativne skrbi kroz mobilne timove i stacionarni smještaj - Energetska obnova dotrajalih zgrada i korištenje obnovljivih izvora energije.

1.8.3.2. Socijalna skrb

Na području Zagrebačke županije djeluje 8 centara za socijalnu skrb (Zaprešić, Samobor, Dugo Selo, Velika Gorica, Vrbovec, Jastrebarsko, Ivanić-Grad, Sv. Ivan Zelina) koji djeluju sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi.

Briga i smještaj za starije i nemoćne osobe na području Županije provodi se kroz smještaj u obiteljske domove, domove socijalne skrbi, udomiteljske obitelji.

Usluge smještaja starima i nemoćnima na području županije pružaju fizičke i pravne osobe, vjerske zajednice, udruge te udomiteljske obitelji.

Tablica 58 : Pružatelji usluga brige za starije i nemoćne u Zagrebačkoj županiji

Rbr	Opis	Broj davatelja usluga	Ukupni kapacitet
1	Domovi socijalne skrbi za starije i nemoćne	15	839
2	Domovi za starije osobe - pravne osobe do 20 korisnika	13	284
3	Obiteljski domovi za starije i nemoćne	60	973
4	Vjerske zajednice	5	280
5	Ustanova - Centar za pomoć u kući osnovan u svrhu pružanja socijalne usluge pomoći u kući starijim i nemoćnim osobama	-	-
	Ukupno	93	2.376

Izvor: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Zagrebačke županije

Dom za starije i nemoćne osobe Ivanić-Grad je jedina ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Zagrebačka županija. Prostor je izdvojen prenamjenom dijela Učeničkog doma Ivanić Grad. Završena je 1. faza dogradnje, rekonstrukcije i adaptacije objekta, u sklopu programa EIB II čiji je nositelj bilo Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU koje je financiralo radove u iznosu 70% (Zagrebačka županija 22,5% i Grad Ivanić Grad 7,5%). Da bi Dom mogao započeti s radom neophodan je nastavak radova, odnosno 2. i 3. faza radova. Ministarstvo je odustalo od daljnjeg financiranja, a obzirom na trend deinstitucionalizacije nema otvorenih projekata EU na koje bi Zagrebačka županija mogla aplicirati s ovim projektom. Stoga je u planu izrada predstudije izvodljivosti (prefeasibility study) koja bi predložila moguće i realne opcije namjene korištenja sadašnjeg objekta Doma za starije i nemoćne osobe Ivanić-Grad, s mogućim izvorima financiranja. Predstudija izvodljivosti predstavljat će za Zagrebačku županiju podlogu za donošenje optimalnog rješenja i plan daljnjih aktivnosti.

Na području Zagrebačke županije aktivno djeluje Društvo crvenog križa ZŽ, koje svoje djelatnosti provodi sukladno Zakonu o hrvatskom crvenom križu, te okuplja 8 gradskih društava crvenog križa s područja Zagrebačke županije.

Zagrebačka županija potiče razvoj izvaninstitucionalnih oblika smještaja na svome području te u tom smislu sufinancira socijalnu uslugu pomoći u kući na području općina Pisarovina i Žumberak. Ta se socijalna usluga ogleda kroz provođenje slijedećih aktivnosti: organiziranje prehrane, obavljanje kućanski poslova (nabava živežnih namirnica, pomoć u pripremanju obroka, pranje posuđa, pospremanje stana, donošenje vode, ogrjeva i slično, organiziranje pranja i glačanja rublja, nabavka lijekova i drugih potrepština, održavanje osobne higijene te zadovoljenje drugih svakodnevnih potreba.

Učešćem Zagrebačke županije u program su uključene pretežno starije osobe s ruralnih područja i područja od posebne državne skrbi. Isto tako, sudjelovanjem Zagrebačke županije ove se usluge pružaju za daleko veći broj korisnika od onih koji to pravo ostvaruju sukladno odredbama Zakona o socijalnoj skrbi.

Također, socijalnu uslugu pomoći u kući pružaju i gradska društva Crvenog križa i to na području gradova Ivanić-Grada, Samobora, Velike Gorice, Vrbovca i Zaprešića kroz pučku kuhinju, odnosno dostavu obroka u kuću korisnika.

Na području Zagrebačke županije postoji mreža institucionalnih oblika smještaja kao što su udomiteljske obitelji (do četiri korisnika), obiteljski domovi (do 20 korisnika) i ustanove socijalne skrbi (domovi socijalne skrbi za više od 20 korisnika). Izuzev fizičke osobe, usluge brige i smještaja mogu pružati i pravne osobe, trgovačka društva, obrtnici, vjerske zajednice te udruge.

Zagrebačka županija jačat će izvaninstitucionalne oblike smještaja na svome području kroz pomoć u kući, udomiteljstvo te ostale oblike socijalnih usluga

Razvijeni su ostali oblici izvaninstitucionalne skrbi o starijim osobama – pomoć u kući, organizirane pučke kuhinje.

Vezano uz pitanje beskućništva (privremeni smještaj beskućnika u prihvatilište ili prenoćište) potrebno je osigurati financijska sredstva za financiranje ovakvog oblika pomoći ukoliko se za time ukaže potreba, u suradnji s JLS.

Na području županije djeluje 6 organizacija za pružanje socijalnih usluga – pomoć u kući.

Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Zagrebačke županije svake godine putem Javnog poziva odobrava financijske potpore za programe/projekte braniteljskih, umirovljeničkih, zdravstvenih udruga, udruga osoba s posebnim potrebama, udruga koje okupljaju pripadnike nacionalnih manjina, općih socijalno-humanitarnih udruga te udruga koje provode programe zaštite od nasilja u obitelji.

U pravilu, na godišnjoj razini, financijska potpora se dodjeljuje za cca 50 udruga, a iz proračuna Zagrebačke županije, na stavkama Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb izdvaja se oko 2.000.000,00 kuna.

Tablica 59. Razvojni problemi i potrebe sektora socijalne skrbi u Zagrebačkoj županiji

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak županijskog doma za starije i nemoćne - povećanje siromaštva i izoliranosti među starijim građanima i umirovljenicima - vertikalna nepovezanost lokalne, regionalne i državne razine - Nedovoljan broj stručnog kadra u ustanovama socijalne skrbi. - Nedovoljno uključivanje JLS u pružanje usluga međugeneracijske solidarnosti u njihovim sredinama 	<ul style="list-style-type: none"> - Stvoriti uvjete za početak rada županijskog Doma za starije i nemoćne osobe. - Deinstitutionalizirati sustav socijalne skrbi, širenjem mreže izvaninstitucionalnih usluga za stare i nemoćne osobe - Razvoj socijalnih usluga te mreže ustanova socijalne skrbi sukladno potrebama stanovništva ZŽ - Povećati neposredno sudjelovanje osoba s invaliditetom u predstavničkim tijelima. - Uključivanje više JLS u pružanje usluga međugeneracijske solidarnosti u njihovim sredinama. - Jačanje JLS za provođenje socijalne usluge pomoći u kući za osobe koje su u potrebi na njihovom području - Sudjelovati u potpori za edukaciju udomiteljskih obitelji - Podupirati programe osoba treće životne dobi - Izgradnja domova za starije i nemoćne osobe (Obrtnička komora Zagreb)

1.9. RAZVOJ CIVILNOG DRUŠTVA

Civilno društvo na području Zagrebačke županije ima dobru tradiciju i preko raznovrsnih udruga zastupljene su sve ključne djelatnosti, no ukupna je ocjena da se sektor uvelike tek razvija. Prema uvidu u raspoložive podatke, najviše je sportskih udruga; slijede gospodarske, tehničke, kulturne, humanitarne, udruge za zaštitu prava, udruge koje okupljaju i štite djecu, mladež i obitelj, udruge Domovinskog rata, zdravstvene i socijalne, ekološke, udruge za okupljanje i zaštitu žena, a znatno je manje udruga koje su duhovne, hobističke, nacionalne, znanstvene, prosvjetne, etničke.

Dio udruga iznimno je aktivan i realizirao je vrlo uspješne aktivnosti i rezultate. Među njima se svakako ističu sportske udruge i udruge u kulturi. Brojne udruge bave se edukacijskim radom i vrlo su uspješne. (npr. udruga ZŽ Edukacijom protiv raka dojke).

Velik broj županijskih udruga koje djeluju/okupljaju stanovnike s područja ZŽ, registriran je u Gradu Zagrebu

ZŽ potiče razvoj civilnog društva i djelovanje udruga planirajući u svojem godišnjem proračunu znatna sredstva za sufinanciranje rada pojedinih udruga putem svojih upravnih odjela. Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo provodi postupak sufinanciranja stočarskih, pčelarskih, ekoloških i vinskih udruga. Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu provodi postupak sufinanciranja kulturno-umjetničkih, sportskih i udruga tehničke kulture. Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb provodi postupak sufinanciranja zdravstvenih, socijalno-humanitarnih i sličnih udruga i organizacija (udruge proizašle iz Domovinskog rata, Hrvatski Crveni križ, udruge za suzbijanje ovisnosti i neprihvatljivog ponašanja, udruge umirovljenika, udruge Roma i slične udruge). Kroz Zavod za prostorno uređenje i zaštitu okoliša sufinancira se rad „zelenih“ udruga. Županija je često pokrovitelj raznih manifestacija u organizaciji pojedinih udruga.

Zagrebačka županija radi na jačanju i razvoju civilnog društva te potpomaže rad zdravstvenih, socijalno-humanitarnih i sličnih udruga i organizacija.

Kao posebna kategorija tu je braniteljska populacija koju većinom okupljaju udruge proizašle iz Domovinskog rata. Obzirom na gospodarsku situaciju i teško imovinsko stanje određeni broj sudionika Domovinskog rata nema dostatnih sredstava za život niti, u kasnijem razdoblju, financijskih mogućnosti za financiranje smještaja u domu (ukoliko za time pokaže potreba). U tom smislu, postoji inicijativa za osnivanje **županijskog doma za ratne veterane (DOM VETERANA DOMOVINSKOG RATA ZAGREBAČKE ŽUPANIJE)**.

Tablica 60. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s civilnim društvom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Udruge uglavnom nemaju projekte sa značajnijim razvojnim učinkom. - Mnoge udruge obraćaju se za sufinanciranje osnovnih troškova rada. - Vertikalna nepovezanost lokalne, regionalne i državne razine u sufinanciranju programa udruga - Nema objedinjene koordinacije udruga – radom udruga (od financiranja do organiziranja) bave se svi upravni odjeli. - Sufinanciranje i rad udruga ne prati se i vrednuje sustavno (teško se može utvrditi koliko je udruga zaista aktivno) i ne zna se kakvi su rezultati njihova djelovanja za razvoj ZŽ. - Nedovoljna je zastupljenost stručnih osoba u tijelima udruga, kao i njihova osposobljenost za pripremu aplikacija za razvojne projekte. - Nedostatna skrb o braniteljima iz Domovinskog rata. - Nepostojanje savjetovališta i skloništa za žrtve nasilja u obitelji. - Prenormiranost područja financiranja projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, što zahtjeva veća sredstva za provedbu što zahtjeva veća sredstva za financiranje projekta udruga. 	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijediti suradnju uprave ZŽ i JLS s udrugama. - Izraditi program razvoja civilnog društva, uspostaviti koordinaciju njihova rada te unaprijediti organizaciju rada unutar sektora civilnog društva u ZŽ i JLS, s naglaskom na mlade - Izraditi institucionalni i organizacijski model suradnje županijskih udruga, županijskih upravnih tijela i JLS s ciljem zajedničkog angažmana u realizaciji prioritarnih razvojnih programa. - Poboljšati sustav učinkovitog i transparentnog financiranja rada udruga. - Jačati osposobljenost udruga za pripremu i realizaciju razvojnih projekata i poduprijeti poboljšanje uvjeta njihovog rada. - Uspostaviti praćenje i vrednovanje rada i doprinosa udruga u razvojnim projektima ZŽ. - U suradnji s nadležnim ministarstvom adaptirati objekt na području županije za smještaj i brigu hrvatskih branitelja koji bi bio Dom za ratne veterane Zagrebačke županije. - Osnovati županijsko savjetovalište i sklonište, odnosno, poticati osnivanje organizacije(a) civilnog društva koje bi na području županije pružale sklonište i savjetovalište za žene i djecu žrtve nasilja s našeg područja. - Razvoj brige za beskućnike - Jačanje socijalne usluge pomoći u kući kroz civilni sektor za područja od posebnog interesa za ZŽ

1. 10. SUSTAV ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Na području Zagrebačke županije sustav zaštite i spašavanja djeluje sukladno Zakonu o zaštiti i spašavanja i Zakonu o zaštiti od požara i drugim zakonskim i podzakonskim aktima koji uređuju ovo područje. Svi potrebni dokumenti iz nadležnosti Zagrebačke županije koji su nužni za učinkovito djelovanje operativnih snaga zaštite i spašavanja kao i postupanja u kriznim situacijama usvojeni su od nadležnih tijela.

U zaštitu i spašavanje uključene su žurne službe, institucije i udruge građana koje svojom djelatnošću, kapacitetima i stručnošću mogu adekvatno djelovati u zaštiti osoba i imovine u slučaju izvanrednih okolnosti (Vatrogasci, Policija, Hitna medicinska pomoć, Domovi zdravlja, Zavod za javno zdravstvo, Društva crvenog križa, Hrvatska gorska služba spašavanja, Hrvatske vode...) a kroz svoju mrežu osiguravaju dobru pokrivenost čitavog područja Županije. U to je uključen i raspored spremišta opreme na 4 strateška centra u županiji (Sveti Ivan Zelina, Samobor, Ivanić Grad i Zaprešić) kojim se osigurava opskrba potrebnim materijalno tehničkim sredstvima za djelovanje operativnih snaga u slučaju većih nesreća i katastrofa.

Također postoje kapaciteti za daljnje napredovanje i razvoj cjelokupnog sustava, te dobra suradnja sa krovnim organizacijama iz ovog područja (Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatska vatrogasna zajednica...)

Ograničavajući faktori za zadržavanje trenutnog nivoa organiziranosti zaštite i spašavanja je gospodarska nesigurnost u RH koja može dovesti do smanjenih financijskih sredstava potrebnih za održavanje postojećeg stanja kao i daljnji razvoj sustava.

Također u slučaju katastrofa u kojima bi se urušio postojeći sustav veza (mobilne, fiksne i internetske linije) u značajnoj mjeri došlo bi do nemogućnosti koordiniranih aktivnosti sudionika zaštite i spašavanja jer ne postoji uveden alternativni sustav veza (tetra i satelitski sustavi).

34 jedinice lokalne samouprave nisu podjednakih fiskalnih mogućnosti, a kako zakonske odredbe uređuju da se gradovi i općine brinu o radu i financiranju sustava zaštite i spašavanja, postoji velika neujednačenost u opremanju i spremnosti gotovih snaga na terenu. Ta stvar se trenutno s više ili manje uspjeha nadomještuje solidarnošću između operativnih snaga sa susjednih područja koje si u slučaju potrebe pomažu.

Ujedno velika je slabost i stručnost djelatnika koji u jedinicama lokalne samouprave rade na poslovima zaštite i spašavanja a često nemaju dovoljno znanja i iskustva o poslovima koje treba izvršiti da bi sustav imao pretpostavke za dobro funkcioniranje.

U postupku je usvajanje novog Zakona o civilnoj zaštiti koji će objediniti poslove i aktivnosti koji su vezani uz zaštitu i spašavanje odnosno civilnu zaštitu. Ukoliko će se novim zakonom utvrditi

zapovjedne odgovornosti i kvalitetnije propisati poslovi i aktivnosti pojedinih struktura onda će to biti i dobra osnova za kvalitetniji razvoj operativnih snaga na području Zagrebačke županije.

Prednost je svakako i mogućnosti koje su vezane uz apliciranje pojedinih projekata na europske strukturne fondove, a predviđaju udruživanje više JLPRS i krovnih organizacija kako bi se povoljnije i svrsishodnije nabavljala potrebna oprema koja je ujedno usklađena i s normama EU.

Povećanjem obima poslova koji predviđa novi zakon proizvest će za posljedicu potrebu za zapošljavanjem stručnog kadra kojim će se omogućiti stručnije vođenje poslova, unaprijediti komunikacija između svih razina sustava te operativnost samih službi.

Velika prilika je i uviđanje potrebe za osnivanjem operativno-komunikacijsko- zapovjednog centra za područje Zagrebačke županije koje bi osiguralo da se uz manje troškove poveća operativnost gotovih snaga i žurnih službi, poboljša komunikacija između sudionika zaštite i spašavanja, te u kriznim situacijama osigura centralno zapovjedno mjesto opremljeno potrebnim sustavima za učinkovito donošenje odluka u kriznim situacijama.

Budući se u zakonskim odredbama veći dio odgovornosti za djelovanje sustava zaštite i spašavanja spustio na JLPRS a financijska moć istih je sve slabija postoji prijetnja da se neće moći u dovoljnoj mjeri nabavljati oprema, usavršavati sami sustav te vršiti adekvatna edukacija novih pripadnika operativnih snaga.

U svemu navedenom prijetnju čine klimatske promjene koje uzrokuju sve učestalije elementarne nepogode (poplave i klizišta) koje ugrožavaju stanovništvo i gospodarstvo na pojedinim područjima Zagrebačke županije. Od velikih voda rijeke Save i Kupe najugroženija su područja grada Samobora, grada Zaprešića, grada Velika Gorica, općine Brdovec, grada Sveta Nedelja i općina Orle, Pisarovina i Pokupsko. U slučaju nastanka velikih poplava na području Zagrebačke županije dolazi do narušavanja uobičajenog načina života na poplavljenom području i velikih materijalnih šteta.

Ne smije se zaboraviti da je područje Zagrebačke županije prema privremenoj seizmološkoj karti RH, na području Zagrebačke županije moguć je potres intenziteta od VII do IX° po MCS ljestvici. Najveću ugroženost karakterizira područja urbanih cjelina zbog veće gustoće naseljenosti, gdje se mogu očekivati najteže posljedice i ugrožavanje stanovništva te njihove pokretne i nepokretne imovine a naročito na području Velike Gorice, Samobora, Zaprešića i Dugog Sela. U istima se nalazi najveći broj višekatnih stambenih građevina, te objekata poslovnih, školskih, sportskih, bolničkih i drugih namjena u kojima može boraviti veći broj ljudi. U slučaju jakog potresa može doći do oštećenja pojedinih objekata infrastrukture što će otežati funkcioniranje Županije kao jedinice regionalne samouprave.

Iako na području Županije nema nuklearnih postrojenja, cijelo područje je u I. i II. zoni ugroženosti od NE Krško. Dođe li do ispuštanja radioaktivnog materijala u atmosferu cjelokupno stanovništvo na području Županije će biti izloženo djelovanju ionizirajućeg zračenja izravnim zračenjem radioaktivnog oblaka i udisanjem radioaktivnih čestica i plinova sadržanih u oblaku.

Na području Županije postoji i 38 subjekata koji manipuliraju sa opasnim tvarima. Obzirom da se uglavnom radi o ravničarskom kraju bez prirodnih prepreka zone ugroženosti pojedinih subjekata su veće.

Autocestom, kao i državnim i županijskim cestama prevozi se određeni broj cisterni s opasnim tvarima. U slučaju prometnih nesreća istih, može biti ugroženo stanovništvo ili drugi sudionici u prometu

Razvoj sustava zaštite i spašavanja u velikoj mjeri ovisi i o razumijevanju upravljačkih struktura na svim razinama o važnosti zaštite i spašavanja. U vrijeme kada ne postoji ugroza potrebno je raditi kvalitetne pripreme kako se ne bi, u slučaju nastanka ugroza, dovelo u pitanje sigurnost stanovništva i gospodarstva, te uvođenje ad hoc rješenja kojima se ne može nadomjestiti sustavni rad i razvoj. U Zagrebačkoj regiji potrebno je osnovati trenažni centar za edukaciju i osposobljavanje pripadnika civilne zaštite i vatrogasaca.

Tablica 61. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sustava zaštite i spašavanja

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
- Gospodarska nesigurnost u RH	- Usvajanje cjelovitog i kvalitetnijeg zakona o zaštiti i spašavanju
- Nedovoljna financijska sredstva za nabavu dovoljnih količina suvremene opreme za zaštitu i spašavanje	- Nabava suvremene opreme udruživanjem više JLPRS i krovnih organizacija u jedinstvenu nabavu
- Slabo razvijen alternativni sustav veza	- Apliciranje na strukturne fondove EU za civilnu zaštitu
- Nedovoljna financijska snaga operativnih snaga u manjim sredinama	- Zapošljavanje stručnog kadra na poslovima zaštite i spašavanja
- Nedovoljna educiranost djelatnika u JLS koji se bave poslovima zaštite i spašavanja	- Formiranje operativno-komunikacijsko-zapovjednog županijskog centra
- Nemogućnost financiranja razvoja sustava, te nabave opreme i edukacije pripadnika operativnih snaga	- osnivanje trenažnog centra za edukaciju i osposobljavanje pripadnika civilne zaštite i vatrogasaca.
- Klimatske promjene	
- Opasnost od prirodnih i antropogenih ugroza	

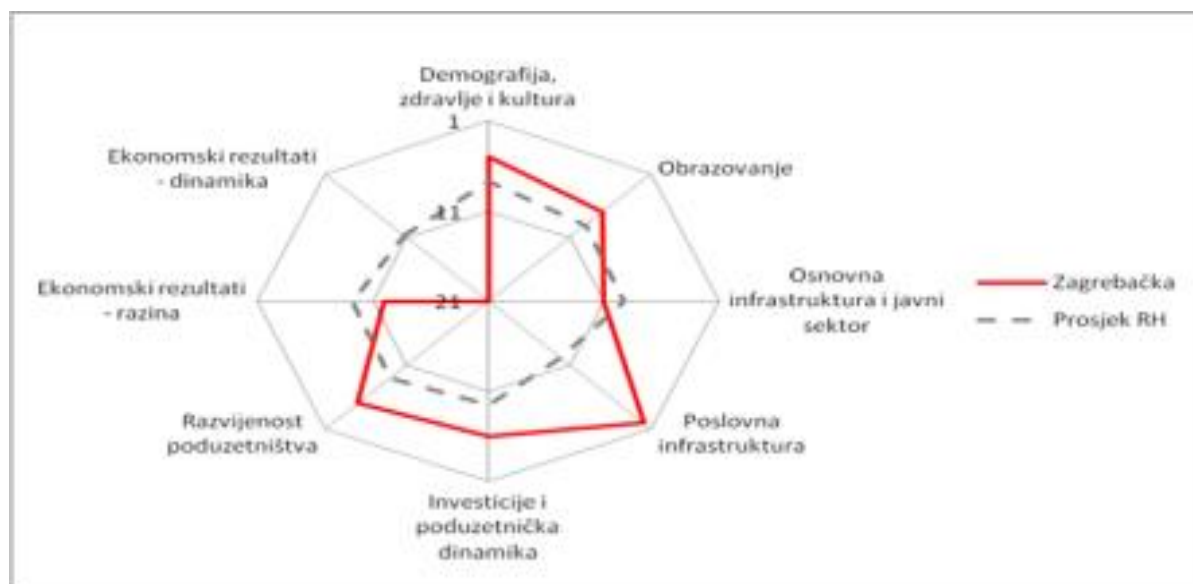
1.11. KONKURENTNOST ZAGREBAČKE ŽUPANIJE

Zagrebačka županija ima izrazito ujednačene osnovne indekse prema Regionalnom indeksu konkurentnosti 2013. Prema statističkim i anketnim pokazateljima kako okruženja, tako i poslovnog sektora, Zagrebačka županija bila je rangirana između 6. i 7. mjesta odnosno ukupno na 7. mjestu ljestvice konkurentnosti hrvatskih županija. Relativno niži pokazatelji razine razvijenosti u znatnoj su mjeri posljedica registriranja ekonomskih aktivnosti stanovništva ŽŽ u Gradu Zagrebu, ali pokazatelji dinamike i razvijenosti poduzetništva upućuju na to da je riječ o iznimno poduzetnoj županiji.

Rangovi Županije prema podindeksima poslovne infrastrukture, razvijenosti poduzetništva i demografije, zdravlja i kulture vrlo su povoljni. No, izrazito su nepovoljni indikatori razine ekonomskih rezultata – dinamike (21.), ekonomskih rezultata – razine (12) i osnovne infrastrukture i javnog sektora (11.).

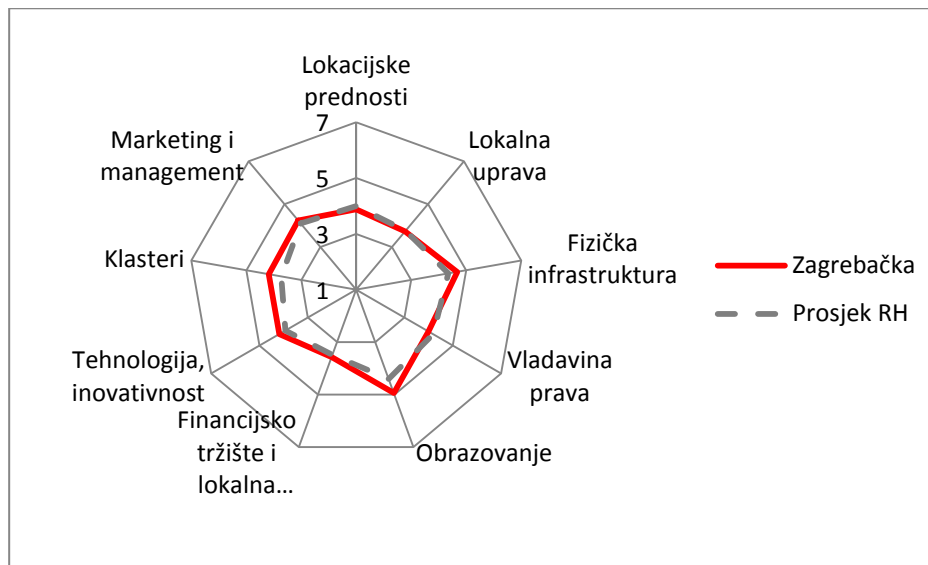
Slika 33. Rang konkurentnosti Zagrebačke županije

Profil konkurentnosti Zagrebačke županije – statistički („čvrsti“) indikatori

Izvor: Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013.

Slika 34. Profil konkurentnosti Zagrebačke županije – anketni (perceptivni) indikatori

Izvor: Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013.

Županija ima odličan migracijski saldo, što je odraz ekonomske privlačnosti Zagreba ali i problema njegove prenapučenosti. Obrazovanje je razmjerno povoljno ocjenjeno, a lošiji podaci odnose se na broj upisanih studenata, broj osoba s višom školom i broj doktora medicine na 1.000 stanovnika. Loši su statistički indikatori pravosuđa, kao i anketne ocjene učestalosti organiziranog kriminala te nepristranosti i nepotkupljivosti javnih dužnosnika. Količina uporabljenog otpada u odnosu na ukupnu količinu među najboljima je u Hrvatskoj. Prema anketnim ocjenama loši su indikatori ekologije, razine cijena poslovnih prostora i zemljišta te razine cijena komunalnih usluga i troškova gradnje. Prema statističkim indikatorima loše je ocijenjen broj poduzetničkih zona per capita, Ovaj podatak upitne je vjerodostojnosti jer Zagrebačka županija ima gotovo pet puta veću površinu poduzetničkih zona od prosjeka Hrvatske.

1.11.1. Razvijenost gradova i općina ZŽ

Prema podacima Indeksa razvijenosti, Zagrebačka je županija na razini 124,23% prosjeka Hrvatske zbog znatno niže stope nezaposlenosti i izrazito dinamičnog rasta populacije (6,5% u razdoblju 2001.-2010.), ali i dohotka po stanovniku malo iznad prosjeka RH. No, prema obrazovanosti i fiskalnoj snazi ZŽ zaostaje za prosjekom RH.

U Zagrebačkoj županiji postoje znatne razlike u razvijenosti njezinih gradova i općina. U usporedbi s Gradom Zagrebom koji te JLS okružuju, razlike u razvijenosti postaju iznimno velike. Gradovi Županije većinom su iznad prosjeka RH, a na vodećim su mjestima, Zaprešić i Samobor s vrijednostima Indeksa razvijenosti na 20% ili više iznad prosjeka RH. Među razvijenijima nalaze

se, pored Velike Gorice, Dugog Sela, Svete Nedelje, Jastrebarskog i Stupnik i Brdovec. No, osam je jedinica lokalne samouprave na razini ispod 75% prosjeka RH (Gradec, Orle, Pokupsko, Dubrava, Žumberak, Preseka, Farkaševac i Rakovec).

Tablica 62. Razvijenost gradova i općina u Zagrebačkoj županiji

	Prosječni dohodak per capita	Prosječni izvorni prihodi per capita	Prosječna stopa nezaposlenosti	Kretanje stanovništva	Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16-65 godina	Indeks razvijenosti	Skupine	
	2010.- 2012.	2010.- 2012.	2010.-2012.	2010.-2001.	2011.			
Republika Hrvatska	28.759	2.969	16,0%	99,4	77,74%	100,00%		
Zagrebačka županija	29.558	2.826	11,2%	106,5	76,82%	124,23%	100-125%	III.
Zaprešić	36.349	3.548	8,9%	113,2	85,63%	123,57%	100-125%	IV.
Samobor	37.742	3.440	9,5%	105,5	80,96%	120,57%	100-125%	IV.
Sveta Nedelja (Samobor)	35.123	2.904	9,9%	120,5	82,60%	118,72%	100-125%	IV.
Stupnik	28.087	3.711	11,7%	117,7	81,82%	112,65%	100-125%	IV.
Velika Gorica	32.673	2.415	9,0%	105,2	82,05%	109,78%	100-125%	IV.
Dugo Selo	29.387	1.895	12,5%	129,2	78,78%	105,60%	100-125%	IV.
Brdovec	29.109	2.061	11,1%	115,4	80,65%	104,34%	100-125%	IV.
Jastrebarsko	30.496	2.324	9,2%	99,4	78,50%	104,03%	100-125%	IV.
Pušća	30.795	2.123	15,1%	106,2	76,29%	99,74%	75-100%	III.
Ivanić-Grad	28.055	2.610	13,8%	101,8	75,83%	98,90%	75-100%	III.
Marija Gorica	25.996	1.867	10,5%	111,6	76,21%	97,68%	75-100%	III.
Bistra	27.908	1.704	13,2%	113,6	76,67%	97,62%	75-100%	III.
Klinča Sela	23.456	1.618	6,7%	106,8	75,70%	94,93%	75-100%	III.
Pisarovina	26.052	2.403	8,3%	100,0	61,30%	94,60%	75-100%	III.
Sveti Ivan Zelina	25.155	1.596	9,0%	100,5	72,65%	92,39%	75-100%	III.
Jakovlje	26.319	1.472	13,7%	101,4	68,63%	88,39%	75-100%	III.
Dubravica	25.472	1.864	16,0%	94,5	71,34%	86,79%	75-100%	III.
Kravarско	25.754	1.310	14,4%	102,9	66,77%	86,06%	75-100%	III.

Vrbovec	24.119	1.383	14,3%	102,5	70,73%	85,83%	75-100%	III.
Luka	24.344	1.636	15,1%	100,4	68,26%	85,50%	75-100%	III.
Križ	24.261	2.125	18,0%	97,7	68,70%	85,31%	75-100%	III.
Kloštar Ivanić	21.904	1.599	15,9%	108,2	68,06%	83,85%	75-100%	III.
Rugvica	18.592	1.512	16,8%	114,3	70,35%	81,12%	75-100%	III.
Bedenica	20.722	1.000	11,0%	95,2	66,14%	79,01%	75-100%	III.
Brckovljani	17.915	1.499	18,6%	113,2	63,27%	76,31%	75-100%	III.
Krašić	21.050	1.262	12,6%	87,2	62,18%	76,24%	75-100%	III.
Gradec	19.197	1.150	13,1%	93,2	61,02%	74,26%	50-75%	II.
Orle	19.768	821	14,3%	96,3	64,50%	74,07%	50-75%	II.
Pokupsko	19.385	978	14,3%	89,2	57,52%	70,43%	50-75%	II.
Dubrava	16.486	710	20,0%	92,7	59,76%	62,86%	50-75%	II.
Žumberak	18.071	870	14,6%	74,6	52,51%	62,72%	50-75%	II.
Preseka	15.726	758	17,2%	87,3	44,68%	58,08%	50-75%	II.
Farkaševac	14.122	715	17,6%	89,7	45,86%	56,70%	50-75%	II.
Rakovec	14.836	564	23,9%	92,6	53,87%	55,16%	50-75%	II.

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, 2013. godine

Prema razlikama između razvijenih i nerazvijenih JLS, neravnomjeran razvitak jedan je od ključnih razvojnih problema Zagrebačke županije. Prema dohocima per capita, razlika između jedinice s najvećim i jedinice s najmanjim dohotkom per capita jest 1,9 puta, što se može ocijeniti kao vrlo značajno odstupanje. Lokalni proračuni per capita dobar su sintetički pokazatelj razine razvijenosti neke jedinice jer se kroz proračun očitava snaga lokalnog gospodarstva⁹ kao i bogatstvo pojedinaca kako u pogledu imovine tako i u pogledu primanja. Objektivnost tog pokazatelja povećava se uzmu li se u obzir samo vlastiti prihodi lokalnog proračuna bez pomoći iz županijskog ili državnog proračuna. U slučaju ZŽ razlike među jedinicama prema vlastitim (izvornim) prihodima per capita velike su i kreću se od 564 kn u slučaju Rakovca do 3.711 kn u slučaju Stupnika, što je raspon od oko 6 puta. Podaci o prosječnoj stopi nezaposlenosti¹⁰ pokazuju da većina jedinica bilježi manju stopu nezaposlenosti od stope nezaposlenosti na

⁹ Treba voditi računa o tome da lokalni proračuni zbog različitih faktora (npr. koncesijske rente, i sl.) mogu davati i iskrivljenu sliku.

¹⁰ Treba uzeti u obzir da je preciznost podataka o stopi nezaposlenosti pod utjecajem udjela poljoprivrednog stanovništva u ukupnom radno sposobnom stanovništvu. Naime pri izračunu stope nezaposlenosti koriste se podaci o zaposlenosti koji uključuju samo one individualne poljoprivrednike koji su obveznici plaćanja poreza na dohodak. Zbog navedenog ograničenja moguća se manja ili veća odstupanja od stvarnog stanja, ovisno o tome kolik udio poljoprivrednika prijavljuje dohotke poreznoj upravi.

nacionalnoj razini (sedam JLS bilježi veću stopu nezaposlenosti – Rakovec, Dubrava, Brckovljani, Križ, Farkaševac, Preseka i Rugvica). To na prvi pogled pruža povoljnu sliku o socio-ekonomskim prilikama u Županiji, no treba istaknuti da postoje znatne unutaržupanijske razlike i da se neke jedinice nalaze u vrlo lošem položaju. Razlike se kreću od 6,7% u Klinča Selu do 23,9% u Rakovcu.

Stanje obrazovanosti stanovništva upućuje na znatne unutaržupanijske razlike – od 44,6% za Preseku do 85,6% za Zaprešić – što je gotovo dvostruka razlika. Razina obrazovanosti viša je u središnjem i zapadnom dijelu Županije (Zaprešić, Velika Gorica, Brdovec, Samobor, Sveta Nedjelja, Jastrebarsko, Dugo Selo), a najniža u njezinim rubnim dijelovima (Preseka, Žumberak, Farkaševac, Rakovec), koji za županijskom prosjekom zaostaju za 50%.

1.11.2. Strukturni pokazatelji razvijenosti i konkurentnosti Zagrebačke županije

U Zagrebačkoj županiji nepovoljniji su pokazatelji kvalitete sudstva, jedino je broj neriješenih predmeta manji od prosjeka Hrvatske. Broj poduzetničkih zona ispod je prosjeka Hrvatske, a prosječna stopa prireza viša je od prosjeka RH. Komunalni troškovi poslovanja viši su od prosjeka Hrvatske i regije.

Tablica 63. Konkurentnost Zagrebačke županije

POSLOVNO OKRUŽENJE		Zagrebačka županija	Sjeverozapadna Hrvatska	Hrvatska
broj riješenih predmeta po sucu	2010.	236,0	265,3	278,6
broj neriješenih ZK predmeta na 100.000 st.	2013. (kolovoz)	640,1	532,0	1.131,4
broj poduzetničkih zona na 100.000 st.	2012.	6,9	15,9	12,1
prosječna stopa prireza u Županiji (%)	2012.	7,8	6,6	6,5
cijena vode i odvodnje (kn)	2013.	15	18,9	16,8
komunalne naknade za poslovni objekt, I. zona (najviša tarifa; kn/m ³)	2012.	100	77,0	92,1
cijena stanova u županijskom središtu, kn po m ²	2012.	8.790,0	8.890,0	9.410,0

Izvor: Regionalni indeks konkurentnosti, Nacionalno vijeće za konkurentnost Hrvatske 2013.

Zagrebačka županija zaostaje brojem aktivnih pravnih osoba i trgovačkih društava za prosjekom Hrvatske a naročito za Sjeverozapadnom Hrvatskom. Utjecaj recesije vidljiv je i u dinamici broja poduzeća, koja se više ne izdvaja od hrvatskog prosjeka.

Tablica 64. Konkurentnost Zagrebačke županije

BROJ PODUZETNIKA		Zagrebačka županija	Sjeverozapadna Hrvatska	Hrvatska
aktivne pravne osobe – na 1000 st.	2013.	30,3	45,5	36,3
aktivne pravne osobe – indeks	2013. / 2011.	122,9	121,2	120,8
aktivna trg. društva – na 1000 st.	2013.	26,0	38,9	30,2
aktivna trgovačka društva – indeks	2013. / 2011.	120,3	119,0	118,8
aktivna poduzeća i zadruge – indeks	2013. / 2011.	97,8	102,9	107,3
aktivna poduzeća i zadruge – na 1000 st.	2013.	0,3	0,4	0,5
broj MSP na 1000 st.	2013.	19,6	28,9	23,5

Izvor: DZS, FINA

Zaposlenost u Zagrebačkoj županiji je u pravnim osobama i ukupnoj zaposlenosti znatno niža od prosjeka i u padu je posljednjih godina. Ukupne bruto plaće po zaposlenom nalaze se ispod prosjeka Hrvatske, ali iznad razine SZ Hrvatske te su rasle u protekle tri godine.

Tablica 65. Konkurentnost Zagrebačke županije

ZAPOSLENOST I PLAĆE		Zagrebačka županija	Sjeverozapadna Hrvatska	Hrvatska
broj zaposlenih ukupno na 100 st.	stanje 31.ožujka 2013.	21,7	34,6	29,5
broj zaposlenih ukupno – indeks	2013./2011.	94,7	95,7	95,4
zaposlenost u pravnim osobama – na 100 st.	stanje 31.ožujka 2013.	16,8	29,8	24,2
zaposlenost u pravnim osobama – indeks	2013./2011.	96,7	96,8	96,2
broj zaposlenih MSP – na 100 st.	2013.	11,9	17,8	13,5

bruto plaće po zaposlenom (kn)	2012.	7.425	7.114	7.863
indeks bruto plaće po zaposlenom	2012./2010.	102,2	102,2	102,4

Izvor: FINA, DZS

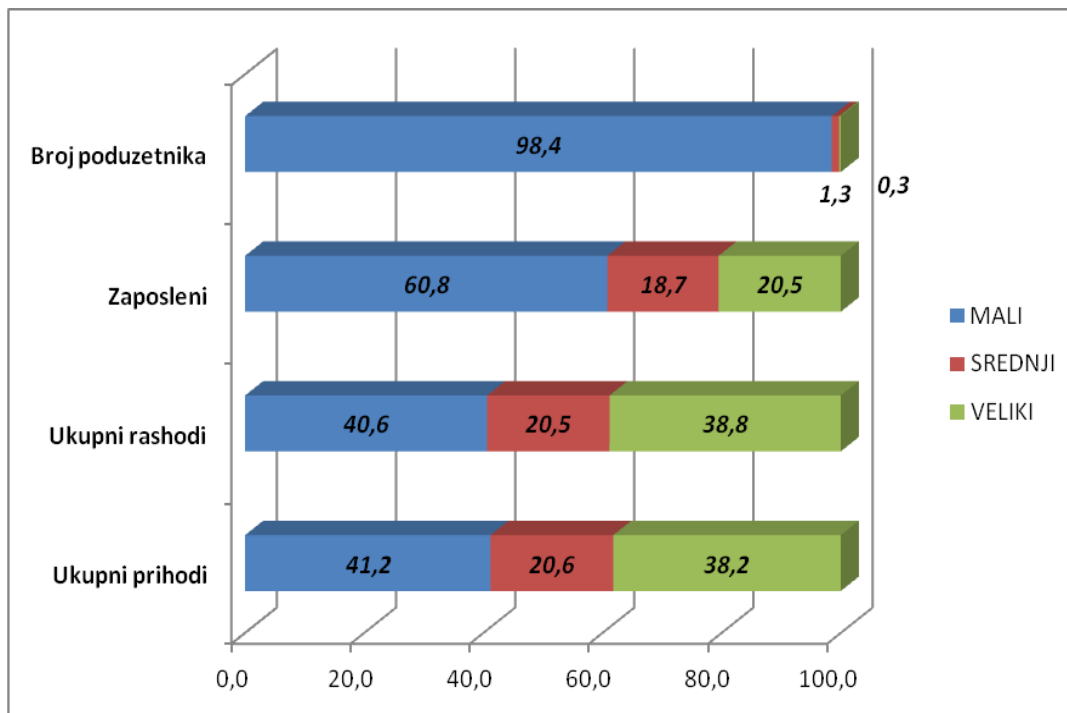
U pogledu investicijskih aktivnosti prema lokaciji objekta po stanovniku, Zagrebačka županija izrazito zaostaje - na 64% prosjeka Hrvatske i 55,7% u odnosu na Sjeverozapadnu Hrvatsku. Uz to, tek 31% investicija odnosi se na opremu, dok je prosjek SZH iznad 47,5%. Ipak ZŽ ima znatno veći udio prerađivačke industrije u investicijama (22%, dok je prosjek SZH 13,6%). Osobito je nepovoljno to što je stambena gradnja u promatranoj godini na relativno niskoj razini, posebice s obzirom na povoljnu dinamiku broja stanovnika.

Tablica 66. Konkurentnost Zagrebačke županije

INVESTICIJE		Zagrebačka županija	Sjeverozapadna Hrvatska	Hrvatska
ukupne investicije prema sjedištu investitora (kumulativ) kn per capita	zbroj 2010., 2011., 2012. per capita	12.827	57.178	32.459
ukupne investicije prema lokaciji objekata (kumulativ), kn per capita	zbroj 2010., 2011., 2012. per capita	18.519	33.274	28.758
udio investicija u opremu s montažom u ukupnim investicijama prema lokaciji objekta, nova dugotrajna imovina (%)	zbroj 2010., 2011., 2012./zbroj 2010., 2011., 2012.	30,9	47,5	37,8
udjel investicija u prerađivačku industriju u ukupnim investicijama prema lokaciji objekta (%)	zbroj 2010., 2011., 2012./zbroj 2010., 2011., 2012.	22,0	13,6	50,1
stambena gradnja m ² na 1.000 st. (završeni stanovi, korisna površina u m ²)	2013.	189,9	140,7	214,1

Izvor: DZS, FINA

Slika 35. Osnovni pokazatelji Zagrebačke županije prema veličini poduzetnika 2013. Godine

Izvor : FINA

Uspješnost poslovanja malih i srednjih poduzeća relativno je dobra. Mala poduzeća sudjelovala su u ukupnom prihodu poduzetnika Zagrebačke županije sa 41,2%, u rashodima sa 40,6% te u ukupnom broju zaposlenih sa čak 60,8%. No, velika poduzeća bilježe gubitak u 2013. godini čime su ukupne prihode županije stavili na negativnu bilancu. U 2013. godini je uslijed bržeg rasta rashoda nad prihodima velikih poduzeća zabilježen gubitak nakon i prije oporezivanja te je Zagrebačka županija godinu završila gubitkom u poslovanju. Ipak odnos ukupnog prihoda i imovine znatno je iznad prosjeka RH i SZH.

Tablica 67: Osnovni pokazatelji Zagrebačke županije 2013. i 2014. godine

2013.	MALI	SREDNJI	VELIKI	UKUPNO ŽŽ
Dobit/gubitak nakon oporezivanja	141.809.852	5.713.738	-206.480.271	-58.956.681
Dobit/gubitak prije oporezivanja	265.006.142	51.844.659	-169.307.328	147.543.473
Ukupni prihodi	14.829.040.468	7.412.912.866	13.754.631.335	35.996.584.669
Ukupni rashodi	14.564.034.328	7.361.068.207	13.923.938.663	35.849.041.198
Zaposleni	28.884	8.867	9.753	47.504

broj poduzetnika	6.133	80	17	6.230
2014.	<i>MALI</i>	<i>SREDNJI</i>	<i>VELIKI</i>	<i>UKUPNO</i>
Broj poduzetnika ZŽ	6211	91	17	6.319
Broj poduzetnika RH	102.840	1.322	308	104.470
				<i>UKUPNO ZŽ</i>
Dobit/gubitak nakon oporezivanja				387.603
Dobit/gubitak prije oporezivanja				589.165
Ukupni prihodi				38.245.561
Ukupni rashodi				37.455.565
Zaposleni				45.135
broj poduzetnika				6.319

Izvor: FINA

Tablica 68. Konkurentnost Zagrebačke županije – uspješnost poslovanja

USPJEŠNOST POSLOVANJA		Zagrebačka	Sjeverozapadna	Hrvatska
ukupni prihodi MSP kn per capita	2013.	70.030	110.487	74.478
(dobit razdoblja MSP – gubitak razdoblja MSP)/ukupni prihodi MSP (%)	2013.	0,66	-0,05	0,02
ukupni prihodi MSP/broj zaposlenih MSP (000 kn)	2013.	589	622	552
ukupni prihodi MSP/stanje imovine MSP (%)	2013.	78,9	64,6	60,7
ukupni prihodi u malim i srednjim poduzećima – indeks	2013. / 2012.	104,9	106,5	105,8
dobit prije oporezivanja u MSP – indeks	2013. / 2012.	298,9	91,1	477,1

Izvor: FINA

1.12. UPRAVLJANJE RAZVOJEM

1.12.1. Institucionalni okvir

Upravljanje razvojem u nadležnosti je Županije i jedinica lokalne samouprave.

Županija koordinira realizaciju zajedničkih programa, te uz potporu RRA ZŽ objedinjuje pojedinačne inicijative općina i gradova

U Županiji kao nositelju razvoja, posebnu ulogu imaju tijela Županije i to: Županijska skupština – predstavničko tijelo Županije, župan – izvršno tijelo Županije te upravna tijela, ustrojena za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga: Stručna služba Skupštine, Stručna služba Župana, Ured župana, Upravni odjel za gospodarstvo, Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb, Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu, Upravni odjel za financije, Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša, Upravni odjel za fondove Europske unije, regionalnu i međunarodnu suradnju, te Služba za unutarnju reviziju.

U nastojanju Županije da poveća djelotvornost i učinkovitost u obavljanju poslova iz nadležnosti, u cilju što efikasnijeg zadovoljavanja potreba građana i drugih korisnika usluga, a prepoznavši važnost certificiranog sustava upravljanja u uvjetima rastućih potreba zajednice za efikasnijom javnom upravom, 2011. godine certificiran je sustav upravljanja kvalitetom po međunarodnoj normi ISO9001:2008., koji pokriva područje djelovanja regionalne samouprave.

Ujednačena kvaliteta i brzina rješavanja zahtjeva, dostupnost informacija, javnost rada i transparentnost djelovanja pridonose razvoju Županije u smjeru moderne i efikasne jedinice područne (regionalne) samouprave.

Uz tijela Županije u upravljanju razvojem, te kao nositelj provedbe razvojne strategije Zagrebačke županije, promicanja, koordinacije i provedbe razvojnih programa i aktivnosti sudjeluje Regionalna razvojna agencija ZŽ. Suosnivači agencije su osim Zagrebačke županije i osam gradova (Grad Dugo Selo, Grad Ivanić Grad, Grad Jastrebarsko, Grad Samobor, Grad Sveti Ivan Zelina, Grad Velika Gorica, Grad Vrbovec i Grad Zaprešić).

Uz Regionalnu razvojnu agenciju u razvoju sudjeluju i ostale institucije kojima je osnivač ili vlasnik/suvlasnik Zagrebačka županija kao što su: Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije, Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije d.o.o., Županijske ceste Zagrebačke županije d.o.o., Distributivni centar za voće i povrće, Međunarodna zračna luka Zagreb d.d., Vodoprivreda Lonja – Zelina d.d., Turistička zajednica Zagrebačke županije, Županijska uprava za ceste Zagrebačke županije, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske, Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Zagrebačke županije, Zavod za javno

zdravstvo Zagrebačke županije, Zavod za hitnu medicinu Zagrebačke županije, Dom zdravlja Zagrebačke županije, Dom za starije i nemoćne osobe Ivanić-Grad, Ljekarne Zagrebačke županije, Naftalan, specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju, Specijalna bolnica za kronične bolesti dječje dobi „Gornja Bistra“, Integrirani promet zagrebačkog područja (osnovan od strane Zagrebačke županije, Grada Zagreba i Krapinsko-zagorske županije).

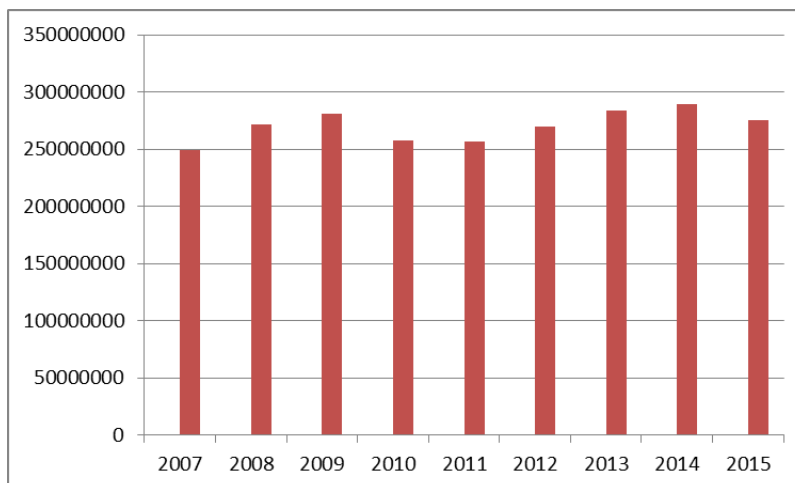
Tablica 69. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s upravljanjem razvojem

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nedovoljno se koriste znanja i iskustva u području strateškog planiranja, definiranja razvojnih ciljeva i izrade strateških razvojnih programa i projekata. - Komunikacija županijskih tijela i s tijelima na središnjoj državnoj razini nije zadovoljavajuća - Ljudski resursi nisu optimalno iskorišteni za upravljanje razvojnim projektima - nedostatak znanja i vještina za upravljanje razvojnim projektima - Centralizirana sredstva i izražen nedostatak financijskih sredstava središnje države za razvoj na razini jedinica lokalne samouprave. - Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije nema dostatne kapacitete (ljudske resurse, prostorne, financijske i dr.) za pripremu i provedbu i praćenje razvojnih projekata. 	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprijediti suradnju s tijelima na središnjoj državnoj razini. - Unaprijediti strateško planiranje te izrađivati kvalitetne planove s dugoročno osmišljenim smjerom i načinom djelovanja. - Poticati stjecanje upravljačkih i drugih vještina svih djelatnika u upravi ŽŽ i jedinica lokalne samouprave. - Poboljšati komunikaciju unutar županijskih tijela te između ŽŽ i jedinica lokalne samouprave. - Poticati kontinuirano i sustavno izvješćivanje i informiranje o realizaciji planova. - Uvesti i razvijati praćenje i vrednovanje realizacije razvojnih projekata/programa te mjerenje njihovih učinaka na razvoj ŽŽ. - Osnažiti kapacitete Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije (ljudske resurse, prostorne, financijske i dr.) za pripremu i provedbu i praćenje razvojnih projekata.

1.12.2. Proračun Županije

Proračun ŽŽ u periodu od 2007.-2013. godine bilježi oscilacije u svojoj visini. U periodu 2007.-2008.godine ostvaruje se rast proračuna, a tijekom 2009. i 2010. godine zbog prisutne recesije u RH ostvaren je pad proračuna. Od 2011. godine prisutan je stalni rast proračuna. Struktura prihoda prikazana je na Slici 38.

Slika 36. Proračun Zagrebačke županije – ostvarenje 2007-2015.g. u kunama

Izvor: Godišnji izvještaji o izvršenju proračuna i Izmjene i dopuna proračuna Zagrebačke županije za 2016.

Izražen je nedostatak financijskih sredstava za razvoj na razini JLS jer su kapitalne pomoći opće države za provedbu projekata u zdravstvu, prosvjeti i gospodarstvu sve manje. Bilančna prava za provedbu decentraliziranih funkcija smanjena su od 2010. do danas za 22,6% ili za ukupno 643 milijuna kn. Obaveze su decentralizirane, ali ne i sredstva, što je ozbiljna prepreka za učinkovito upravljanje razvojem. Dok je prosjek decentralizacije općih prihoda na razini EU 20% u Hrvatskoj je na razini 10% sa tendencijom daljnjeg smanjivanja.

Nedovoljna su sredstva za razvojne projekte pa proračun nema odgovarajuću funkciju razvojnog instrumenta. Nedovoljna sredstva za razvojne projekte predstavljaju snažno ograničenje za pripremu projekata (projektne dokumentacija i sufinanciranje udjela) za programe EU-a.

Tablica 70: Proračun Zagrebačke županije za 2016. godinu

Proračun ŽŽ za 2016.	Plan
Ukupni prihodi i primici proračuna Zagrebačke županije (bez vlastitih i namjenskih prihoda proračunskih korisnika)	313.357.234,00
Vlastiti i namjenski prihodi proračunskih korisnika koji su evidencijski uključeni u županijski proračun	216.309.812,00
Ukupni proračun Zagrebačke županije (županijski proračun+proračunski korisnici)	529.667.046,00

Izvor: Glasnik Zagrebačke županije br.34/2015.

1.12.3. Suradnja Zagrebačke županije s Gradom Zagrebom

Sporazumi o suradnji između Zagrebačke županije i Grada Zagreba

Zagrebačka županija i Grad Zagreb potpisali su 1998. godine Sporazum o suradnji. Temeljni ciljevi međusobne suradnje GZ i ZŽ jesu utvrđivanje područja od zajedničkog interesa za gospodarski, socijalni i drugi razvitak te unapređivanje i osiguravanje ostvarivanja međusobne suradnje. Utvrđena su sljedeća područja od zajedničkog interesa: prostorno uređenje, zaštita okoliša, vodoopskrba, opskrba energijom, promet te druga područja komunalnog gospodarstva/infrastrukture, poljoprivreda, zdravstvo i socijalna skrb, predškolski odgoj i naobrazba, školstvo, kultura i šport.

Godine 2005. potpisan je Sporazum o suradnji u poljoprivredi s ciljem unapređenja suradnje u poljoprivredi na području GZ i ZŽ. Suradnja se ostvaruje kroz 6 programa i projekata.

U tijeku je provedba zajedničkih projekata na području infrastrukture.

Dana 30.10. 2012. godine potpisan je „Provedbeni sporazum o suradnji na poticanju konkurentnosti gospodarstva na području grada Zagreba i Zagrebačke županije“. Potpisnici Provedbenog sporazuma su: Grad Zagreb, Zagrebačka županija, Hrvatska gospodarska komora - Komora Zagreb, Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Zagreb, Hrvatski zavod za zapošljavanje - Područni ured Zagreb, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Fakultet strojarstva i brodogradnje i Centar za transfer tehnologije d.o.o. Zagreb. Provedbenim sporazumom Strane u sporazumu iskazale su spremnost poticati i podupirati programe i projekte od zajedničkog interesa i interesa pojedine Strane u sporazumu. Cilj Provedbenog sporazuma je postizanje sinergijskog učinka između znanstvenog sektora, regionalne samouprave i gospodarskog sektora s ciljem razvoja gospodarstva na području grada Zagreba i Zagrebačke županije, zasnovanog na znanju, konkurentnosti i društvenoj odgovornosti.

Tablica 71. Zajednički projekti koji se provode na području infrastrukture

Uređenje i iskorištavanje rijeke Save od granice s Republikom Slovenijom do Rugvice – projekt kojim bi se iskoristio hidropotencijal i poboljšala regulacija rijeke.
Razvoj cestovno-željezničkog sustava šireg područja Grada Zagreba – projekt kojim bi se riješio problem javnog prijevoza putnika na prostoru ZŽ i GZ.
Regionalni vodoopskrbni sustav – inicijativa koju su pokrenule Hrvatske vode i ZŽ.
„GREENWAY“ - Savska cikloturistička ruta – izgradnja biciklističke koja prati tok rijeke Save od granice s Republikom Slovenijom do Lijevoog Dubrovčaka, ukupne duljine 121,6 km

Primjer ostvarivanja suradnje je i Sporazum o integriranom prijevozu putnika i tarifno prijevozničkoj uniji između Grada Zagreba, Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije potpisan

30. svibnja 2012. Potpisnici Sporazuma su gradonačelnik Grada Zagreba, županica Krapinsko-zagorske županije i župan Zagrebačke županije.

Odredbom članka 3. Sporazuma o integriranom prijevozu i tarifno prijevozničkoj uniji na području Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije reg. br. 48/12-I sklopljenog dana 4. lipnja 2012. između Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije preuzeta je obveza osnivanja trgovačkog društva Integrirani promet zagrebačkog područja d.o.o. Osnivač su Grad Zagreb sa udjelom od 60%, Zagrebačka županija sa udjelom od 25% i Krapinsko-zagorska županija sa udjelom od 15%. Sjedište Društva je u Zagrebu, Park stara Trešnjevka 2.

Cilj osnivanja Društva je priprema i realizacija projekata vezanih uz uspostavljanje novog modela organizacije prijevoza putnika i upravljanje istim na geografskom području (osnivača društva) Grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.

Od zajedničkog projekta Izgradnja postrojenja za termičku obradu otpada u međuvremenu se odustalo.

Tablica 72. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi sa suradnjom s Gradom Zagrebom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Nije razvijena svijest o važnosti i smislu razvoja cjelokupnog "zagrebačkog prostora". - Nema cjelovitog pristupa razvojnom potencijalu cjelokupnog "zagrebačkog prostora" i njegovu značenju za integrirani razvoj i ZŽ i GZ. - Izraženo je poticanje poduzetništva u rubnim područjima GZ te „seljenje“ industrije iz GZ prema širem zagrebačkom prostoru, tj. u ZŽ, što ima i niz negativnih posljedica (pritisak na okoliš, narušavanje krajolika ...). - Mreža prometnica koja je vezana za GZ nije usklađena s potrebama ZŽ. - Nedovoljno kvalitetna suradnja s Gradom Zagrebom u rješavanju zajedničkih prometnih i razvojnih problema. - Nema potrebnih spoznaja o tome kako balansirati ekološke i gospodarske interese kako ne bi išli na štetu ni GZ ni ZŽ. - Nedovoljno kvalitetna suradnja s Gradom Zagrebom u rješavanju zajedničkih prometnih i razvojnih problema. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ojačati svijest o nužnosti razvoja cjelokupnog "zagrebačkog prostora" organizacijom javnih tribina, rasprava u medijima i dr. - Izraditi strategiju suradnje temeljem novih razvojnih strategija ZŽ i GZ . - Stvoriti uvjete za učinkovitiju i osmišljenu suradnju s GZ na pripremi i realizaciji konkretnih razvojnih inicijativa i projekata, koji se odnose na razvojne prioritete ZŽ. - Uvesti institucionalne promjene potrebne radi osiguravanja funkcioniranja učinkovitog sustava upravljanja razvojem cjelovitog "zagrebačkog prostora". - Osigurati kvalitetniju suradnju s Gradom Zagrebom u prometu i ukupnom razvoju

1.12.4. Međuzupanijska i međunarodna suradnja

1.12.4.1. Međuzupanijska suradnja

Međuzupanijska suradnja nije dovoljno razvijena. Okvirna suradnja inicirana je s Varaždinskom, Krapinskom, Karlovačkom, Koprivničko-križevačkom i Sisačko-moslavačkom županijom. Konkretni uspješni rezultati za društveno-gospodarski razvitak ZŽ temeljem međuzupanijske suradnje ne postoje. Slaba je upravo gospodarska suradnja poduzeća ZŽ s onima iz drugih županija.

ZŽ je članica Hrvatske zajednice županija od 2004. godine. Udruga je osnovana radi promicanja područne, odnosno regionalne samouprave te poticanja i potpore gospodarskom i društvenom razvitku jedinica područne (regionalne) samouprave u RH.

Osnovana je regionalna energetska agencija za područje Sjeverozapadne Hrvatske. Osnivači su Grad Zagreb, ZŽ, Krapinsko-zagorska županija i Karlovačka županija iz RH, uz dvije institucije iz dviju zemalja članica EU-a.

1.12.4.2. Sudjelovanje u programima i projektima Europske unije

Zagrebačka županija se uspješno uključivala u programe EU i to direktno kao partner ili putem svojih agencija – Regionalne energetske agencije Sjeverozapadne Hrvatske te Razvojne agencije Zagrebačke županije, a u sklopu čega je realizirano niz projekata. Provedeno je preko 40 projekata, ukupne vrijednosti više d 30 milijuna EUR: 3 projekta iz CARDS programa, 2 projekta iz PHARE programa, 4 IPA projekta, 16 projekata prekogranične suradnje, 4 projekta bilateralne suradnje te 14 projekata financiranih Programima zajednice (IEE, HORIZON, Leonardo da Vinci i dr.). Dodatnih 19 projekata je još uvijek u provedbi (4 projekta IPA programa, 1 IPARD te 14 projekata različitih Programa zajednice).

Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije vrši pripremu projekata za poduzetnike u okviru programa SAPARD s tri projekta, a u programu IPARD sa 86 projekata (Mjera 101 – Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dosizanja standarda zajednice, **Mjera 103 – „Ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih i ribljih proizvoda u svrhu restrukturiranja tih aktivnosti i dostizanja standarda Zajednice, Mjera 301 - „Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture“ i Mjera 302 – „ „Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti“**).

Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske – REGEA sudjelovala je i sudjeluje kao partner u cijelom niz projekata na temu energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije iz raznih programa Europske unije: CONCERTO FP6 program, program Inteligentna energija za Europu, program MED, program South-East Europe, programi IPA prekogranične suradnje, program Horizon2020 i drugi. REGEA također pruža usluge tehničke potpore jedinicama lokalne samouprave u prijavi projekata na fondove Europske unije, pri čemu se posebno može istaknuti projekt izgradnje toplane na biomasu za općinu Pokupsko prijavljen na natječaj IPARD mjera 301, a koji je jedini odobreni projekt u toj kategoriji u Republici Hrvatskoj.

Zagrebačka županija osnovala je Upravni odjel za fondove Europske unije, regionalnu i međunarodnu suradnju koji je započeo s radom 1. siječnja 2014. godine. Osnovna zadaća Odjela je uspješnija priprema, prijava i provedba projekata sufinanciranih sredstvima Europske unije na području Zagrebačke županije. Isto tako Odjel će koordinirati aktivnosti s Regionalnom razvojnom agencijom Zagrebačke županije u smislu pripreme i provedbe projekata financiranih iz fondova Europske unije, koordinirati aktivnosti na izradi i provedbi projekata sa ostalim upravnim odjelima, ustanovama kojima je osnivač Zagrebačka županija, trgovačkim društvima u kojima Zagrebačka županija ima udjele ili dionice, sa jedinicama lokalne samouprave te sa drugim pravnim i fizičkim osobama sa područja Zagrebačke županije i dr.

Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije, kao imenovani regionalni koordinator i poticatelj regionalnog razvoja za Zagrebačku županiju, razvija suradnju s regionalnim koordinatorima putem Koordinacije regionalnih koordinatora Sjeverozapadne Hrvatske. Međužupanijsko tijelo sjeverozapadnog dijela bivše NUTS II regije Kontinentalna Hrvatska sastavljeno je od predstavnika razvojnih agencija te županija. U sastavu Koordinacije su regionalni koordinatori (razvojne agencije) Međimurska, Krapinsko-zagorska, Koprivničko-križevačka, Varaždinska i Karlovačka županija te Gradski ured za strategijsko planiranje Grada Zagreba. Do sada je održano 43 sastanaka. Koordinacijom svakih šest mjeseci, prema dogovorenom rasporedu, predsjedava drugi regionalni koordinator.

Teme od zajedničkog interesa regionalnih koordinatora su: regulativa regionalnog razvoja te se zajednički pripremaju primjedbe i prijedlozi na prijedloge regulativnih dokumenata iz područja regionalnog razvoja; metodologije izrade proračuna jedinica lokalne i područne samouprave, izrada Županijskih razvojnih strategija 2014. – 2020. i Razvojne strategije Republike Hrvatske 2020., izrada operativnih programa kao temeljnih dokumentima za izradu županijskih razvojnih strategija, informacije i edukacije nužne za predstojeće procese izrade i praćenja ostvarenja razvojnih strategija te potprogrami Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU.

1.12.4.3. Ostala međunarodna suradnja

Zagrebačka županija uspješno surađuje s mnogim regijama Njemačke, Francuske, Italije, Austrije, Slovenije i Slovačke, i općenito i kroz pripremu razvojnih projekata za financiranje sredstvima EU-a. Prekogranična suradnja naročito se razvija posljednjih pet godina. Realizirana suradnja bila je uspješna, projekti su većinom uspješno provedeni i postoji velik interes za proširivanje suradnje kako u ŽŽ tako i njezinih dosadašnjih partnera.

Proširivanje suradnje s drugim regijama kroz programe EU-a i bilateralne programe strateško je pitanje u zemljama EU-a i zemljama kandidatima za članstvo.

Krajem 2002. Zagrebačka je županija primljena u članstvo Skupštine europskih regija (SER – Assembly of European Regions). Koncem 2003. potpisala je „Povelju europskih regija“, koju su potpisale regije članice SER-a iz 25 europskih zemalja.

U prosincu 2008. godine Zagrebačka županija pristupila je Institutu regija Europe. Institut regija Europe broji 63 člana, od toga 11 županija Republike Hrvatske.

ZŽ i Pokrajina Štajerska potpisale su 2004. godine „Sporazum o poslovnoj suradnji“ radi jačanja suradnje te poticanja i stvaranja povoljnog okruženja za gospodarski razvoj regija.

Vrlo je aktivna suradnja u u uspostavi turističke zone „Po Sutli i Žumberku“, u kojoj kao partneri sudjeluju ZŽ, Grad Samobor, općina Brdovec, Dubravica i Marija Gorica, Krapinsko-zagorska županija, Grad Klanjec, općina Kraljevec na Sutli, kao i slovenske općine Brežice i Krško.

Suradnja sa Slovenijom na pograničnom projektu e-Sutla-Sotla počela je u svibnju 2002. godine. Potpisano je Pismo namjere s Općinom Brežice, a u projektu su sudjelovali ZŽ, Grad Samobor i Općina Brežice. Projekt je završen, a rezultat je projekta zajednička web stranica te informativni letak.

„Projekt bilateralne suradnje Republike Hrvatske i Republike Italije za regionalni razvitak Hrvatske» potpisan je 2003. godine između Ministarstva gospodarstva RH i Ministarstva financija Italije. Provedba je počela 2004. godine.

Tablica 73. Razvojni problemi i potrebe Zagrebačke županije u vezi s međužupanijskom, s EU te drugom međunarodnom suradnjom

RAZVOJNI PROBLEMI	RAZVOJNE POTREBE
<ul style="list-style-type: none"> - Međužupanijska suradnja nije dovoljno razvijena. - Interes gospodarstva za međužupanijsku suradnju nije dovoljno izražen. - Projekti u tijeku međužupanijske suradnje te oni realizirani ne prate se i ne vrednuju. - Nedostatna sredstva za financiranje pripreme projekta za programe EU. - Neke JLS nemaju potrebno znanje i iskustvo za sudjelovanje u programima EU-a. - Nepostojanje definiranih dugoročnih projektnih prioriteta te sustavnog planiranja međunarodne suradnje. 	<ul style="list-style-type: none"> - Definirati prioritete za daljnju međužupanijsku i međunarodnu suradnju te utvrditi plan akcija i nosioce suradnje. - Poticati poduzetnike na uključivanje u prijavljivanje i zajedničku realizaciju razvojnih projekata međužupanijske suradnje. - Podići razinu osposobljenosti za pripremu i realizaciju programa EU-a i drugih multilateralnih i bilateralnih programa suradnje. - Uspostaviti mehanizme za financiranje pripreme projekta za programe EU. - Unaprijediti koordinacija svih aktivnosti, inicijativa i projekata na području ZŽ vezano za prijavljivanje i realizaciju razvojnih projekata međužupanijske i međunarodne suradnje. - Uvoditi i provoditi načelo praćenja i ocjenjivanja realiziranih razvojnih projekata njihovih učinaka na razvoj ZŽ.

2. REZULTATI PROVOĐENJA PRIJAŠNJIH STRATEGIJA

Izrada Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije utemeljena je na propisanoj metodologiji sukladno sljedećim dokumentima:

- Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09), koji je donesen na sjednici Hrvatskog sabora 11. prosinca 2009. godine – temeljem članaka broj 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 i 11. Pri izradi Strategije poštivana su načela koja su navedena u istaknutim člancima, a pri planiranju i organiziranju rada na Strategiji, radni tim oslonio se na definiciju županijske razvojne strategije koja je navedena u Članku 14. – (1) *Županijska razvojna strategija je dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave te (2) Županijsku razvojnu strategiju donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom Partnerstva i suradnje.*
- Pravilniku o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija koji propisuje način izrade i zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni s ciljem da strategija ispuni svoj glavni cilj odnosno postane strateški dokument za planiranje razvoja.

Proces izrade Razvojne strategije Zagrebačke županije obuhvaćao je temeljnu analizu stanja, SWOT analizu, izradu vizije razvoja do 2013. godine, strateške ciljeve, razvojne prioritete i mjere uz naznaku okvirnih projekata prema horizontalnim načelima EU-a. Osim navedenog, dokument sadrži plan i principe provedbe strategije te pokazatelje mjerenja uspjeha pri postizanju zadanih ciljeva. U planu provedbe sadržani su: financijski okvir i opisi institucija uključenih u provedbu te akcijski plan i praćenje i izvještavanje. Komunikacijska strategija, koja je sastavni dio strategije, ima za cilj približiti viziju, misiju, ciljeve i prioritete definirane strategijom identificiranim ciljnim skupinama.

Pri izradi su primjenjivani sveobuhvatni kriteriji uz participaciju lokalne zajednice radi osmišljavanja županijske razvojne vizije, strateških ciljeva, prioriteta i mjera za razdoblje do 2013. godine. Pritom je postignut visok stupanj korelacije s nacionalnim smjernicama i razvojnim ciljevima i onima EU-a. Jedan od prioritetnih ciljeva je unapređenje baze projekata, koji su objedinjeni na jednome mjestu radi što lakšeg praćenja županijskih razvojnih projekata.

Provedena su *ex ante* vrednovanja, pri čemu je primijenjena metodologija koja je u skladu s postupkom i standardima koji se primjenjuju u EU-u.

Županijska razvojna strategija Zagrebačke županije 2011-2013. izrađena je po metodologiji propisanoj Pravilnikom o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN 53/10).

Sastoji se od razrađene hijerarhije razvojnih ciljeva – od vizije, preko strateških ciljeva, do prioriteta i mjera, financijskog okvira, akcijskog plana, okvira za praćenje provedbe i izvještavanje i komunikacijske strategije.

Temeljem naputka Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije od 26. rujna 2013. predloženo je županijskim skupštinama donošenje odluka o produljenju trajanja ŽRS 2011.-2013. na razdoblje od 2011. do 2014. godine, a što je učinila i Skupština Zagrebačke županije na sjednici održanoj 12. prosinca 2013. godine. Također, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije 18. rujna 2014. godine dostavilo je naputak kojim se županijskim skupštinama predlaže donošenje odluka o produljenju trajanja ŽRS 2011.-2014. na razdoblje od 2011. do 2015. godine, a što je učinila i Skupština Zagrebačke županije na sjednici održanoj 29. rujna 2014. godine. Dopisom Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije od 27. travnja 2015. godine dostavljen je Naputak u kojem stoji: „Ukoliko postupak donošenja nove generacije ŽRS-a ne bude dovršen do kraja 2015. godine, ovim naputkom potvrđuje se valjanost prethodne generacije ŽRS-a, a u svrhu postojanja strateške podloge na regionalnoj/županijskoj razini za korištenje sredstava iz Europskih strukturnih i investicijskih fondova, za razdoblje do izrade novih ŽRS-a.“ Sukladno dobivenom Naputku na 13. sjednici Županijske skupštine Zagrebačke županije održanoj 24. rujna 2015. godine donijeta je Odluka o produljenju trajanja Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije 2011.-2015. na vremensko razdoblje 2011.-2016. godine. Na 18. sjednici Županijske skupštine Zagrebačke županije održanoj 22. rujna 2016. godine donijeta je Odluka o produljenju trajanja Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije 2011.-2016. na vremensko razdoblje 2011.-2017. godine.

U provedbi strategije Zagrebačke županije ključnu ulogu imala je Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije. Agencija je redovito provodila vrednovanje Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije 2011.-2016. godine i to izradom godišnjih i polugodišnjih izvještaja o provođenju ŽRS. Izrađena su godišnja Izvješća o provođenju ŽRS za 2011., 2012., 2013., 2014. i 2015. godinu koja su prezentirana na sastancima Županijskog partnerskog vijeća Zagrebačke županije i dobivena pozitivno mišljenje od strane Županijskog partnerskog vijeća Zagrebačke županije. Godišnja izvješća o provođenju Županijske razvojne strategije Zagrebačke županije razmatrana i usvojena su na sjednicama Skupštine Zagrebačke županije i to:

- izvještaj ŽRS za 2011.g. na 20. sjednici održanoj 12.12.2012.g.
- izvještaj ŽRS za 2012.g. na 22. sjednici održanoj 19.03.2013..g
- izvještaj ŽRS za 2013.g. na 6. sjednici održanoj 28.04.2014.g.
- izvještaj ŽRS za 2014.g. na 11. sjednici održanoj 20.05.2015.g.
- izvještaj ŽRS za 2015.g. na 16. sjednici održanoj 25.05.2016.g.

Godišnja izvješća također su dostavljena Ministarstvu regionalnog razvoja i fondova Europske unije u propisanim rokovima. Polugodišnja izvješća o provođenju ŽRS izrađena su za 2012., 2013. i 2014. godinu te su prezentirana i dobivena pozitivna mišljenja od strane Županijskog partnerskog vijeća, a usvojena na Skupštini Zagrebačke županije.

Akcijski plan ŽRS izrađen je za 2013., 2014. i 2015. godinu te su prezentirana i dobivena pozitivna mišljenja od Županijskog partnerskog vijeća, a usvojeni na sjednicama Skupštine zagrebačke županije i to:

- Akcijski plan ŽRS za 2013.g. na 20. sjednici održanoj 12.12.2012.g.
- Akcijski plan ŽRS za 2014.g. na 4. sjednici održanoj 12.12.2013.g.
- Akcijski plan ŽRS za 2015.g. na 9. sjednici održanoj 04.12.2014.g.
- Akcijski plan ŽRS za 2016.g. na 14. sjednici održanoj 03.12.2015.g.

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije donijelo je 14. svibnja 2010. godine Pravilnik o ustrojavanju i vođenju središnje elektroničke Baze razvojnih projekata (NN 66/10), a koja bi bila kod Ministarstva. Ovim Pravilnikom bilo je predviđeno ustrojavanje jedinstvene Baze razvojnih projekata u koji bi se unosili loklani, županijski, regionalni i nacionalni projekti. Planirano je bila izrada Baze i Priručnika za korištenje Baze u roku od 6 mjeseci. Sa izradom Baze razvojnih projekata kasnilo se više od godinu dana, te je Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije pristupila izradi Baze razvojnih projekata Zagrebačke županije. Izrađeni su Obrasci za prijavu projekata, te je u lipnju 2012. godine Upravnim odjelima Zagrebačke županije, institucijama u vlasništvu Zagrebačke županije, gradovima i općinama upućen poziv za prijavu razvojnih projekata. U proteklom periodu (do 31.08.2016. godine) zaprimljeno je 236 projekta u ukupnom iznosu od 5.611.656.275,29 kuna.

Osnovnom analizom dobiveni nalaz jest izrazito neravnomjerna raspodjela prikupljenih projektnih prijedloga (i broja inicijativa i potrebnih sredstava) preko određenih razvojnih ciljeva/prioriteta/mjera.

Tablica 74. Pregled projekata po prioritetima ŽRS

Broj mjere koja odgovara projektu	Ukupno zaprimljeno projekata	Iznos ukupno zaprimljenih projekata
1.1.1. Unaprjeđenje sustava cjelokupnog obrazovanja za poduzetništvo	2	30.564.047,00
1.1.2. Promoviranje društveno odgovornog gospodarstva	1	5.000.000,00
1.1.3. Unaprjeđenje infrastrukture za razvoj poduzetništva	25	360.254.145,19

1.1.4. Unaprjeđenje povezivanja (proizvodno, razvojno, poslovno i dr.) malog i srednjeg gospodarstva putem klastera i drugih oblika	0	0,00
1.1.5. Razvoj financiranja poduzetništva	0	0,00
1.1.6. Poticanje izvozne orijentacije gospodarstva	0	0,00
1.1.7. Poticajne potpore za male i srednje poduzetnike	0	0,00
1.2.1. Razvoj tehnološke infrastrukture (tehnološki centri, tehnološki parkovi i dr.)	0	0,00
1.2.2. Poticanje korištenja znanja, tehnologije i razvoja inovacija u gospodarstvu	2	272.500.000,00
1.3.1. Edukacija poljoprivrednika	0	0,00
1.3.2. Učinkovito upravljanje poljoprivrednim zemljištem	0	0,00
1.3.3. Stvaranje učinkovitog sustava potpore poljoprivredi i ruralnom razvoju	0	0,00
1.3.4. Razvoj integrirane i ekološke poljoprivredne proizvodnje	1	1.000.000,00
1.3.5. Razvoj tradicijskih i inovativnih županijskih proizvoda	1	23.000.000,00
1.3.6. Razvoj infrastrukture u ruralnim područjima	2	5.913.459,00
1.3.7. Unaprjeđenje povezivanja i udruživanja poljoprivrednih proizvođača	0	0,00
1.4.1. Razvoj ruralnog turizma i drugih oblika selektivnog turizma	12	245.660.990,38
1.4.2. Edukacija za potrebe turizma	0	0,00
1.5.1. Unaprjeđenje uvjeta za privlačenje domaćih i stranih ulaganja	1	18.103.380,00
1.6.1. Uspostava mehanizma financiranja obnovljivih izvora energije	0	0,00
1.6.2. Podizanje razine svijesti i promocija energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije	3	17.000.000,00
1.6.3. Energetska učinkovitost za poboljšanje konkurentnosti gospodarstva	2	2.060.000,00
1.6.4. Učinkovito korištenje energije i uvođenje obnovljivih izvora energije u županijskim zgradama	1	500.000,00
1.6.5. Uvođenje/korištenje energije biomase	1	628.750,00

2.1.1. Izrada Strategije razvoja ljudskih potencijala za Zagrebačku županiju	0	0,00
2.1.2. Utemeljenje i razvoj lokalnog partnerstva za zapošljavanje	1	9.000.000,00
2.1.3. Podrška razvoju ljudskih resursa usklađenim s razvojnim potrebama ŽŽ utvrđenim Strategijom razvoja ljudskih potencijala	3	765.743,00
2.2.1. Jačanje kapaciteta područne (regionalne) i lokalne samouprave	0	0,00
2.2.2. Jačanje kapaciteta Regionalne razvojne agencije Zagrebačke županije	0	0,00
2.3.1. Učinkovita razvojna suradnja Zagrebačke županije s Gradom Zagrebom	0	0,00
2.4.1. Jačanje udruga značajnih za razvoj civilnog društva	0	0,00
3.1.1. Unaprjeđenje prometne povezanosti	32	1.104.336.373,50
3.1.2. Razvoj integralnog sustava gospodarenja otpadom	3	20.900.000,00
3.1.3. Razvoj sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda	13	668.734.700,00
3.1.4. Razvoj sustava vodoopskrbe	15	262.336.921,80
3.1.5. Plinifikacija Zagrebačke županije	0	0,00
3.2.1. Izgradnja, obnova i opremanje objekata u školstvu	22	344.757.914,00
3.2.2. Provedba preventivnih mjera do zdravlja	8	138.550.802,00
3.2.3. Razvoj hitne medicinske službe	0	0,00
3.3.1. Unaprjeđenje razine urbaniteta naselja	48	972.670.372,89
3.3.2. Razvoj modela novog vrtlog naselja i gospodarske zone po posebnim uvjetima	0	0,00
4.1.1. Uspostava i upravljanje zaštićenim dijelovima prirode	1	852.249,60
4.1.2. Potpunija identifikacija, valorizacija, interpretacija i razvojna integracija prirodne baštine	4	20.667.500,00
4.2.1. Očuvanje i održivo korištenje kulturne baštine	16	384.446.426,93
4.2.2. Očuvanje i njegovanje identiteta županije uz otvorenost prema drugima	0	0,00

4.2.3. Osnivanje, jačanje i međusobno povezivanje institucija u području kulturne baštine i realizacija kulturnih programa	4	113.250.000,00
4.3.1. Unaprjeđenje okoliša poboljšanjem kakvoće zraka	1	150.000.000,00
4.3.2. Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša	11	438.202.500,00
4.4.1. Jačanje institucionalne podrške i promoviranje obrazovnih programa i aktivnosti u svrhu njegovanja prepoznatljivosti	0	0,00
Ukupno	236	5.611.656.275,29

Izvor: Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije

Analiza zaprimljenih projekata prema sektorima pokazuje neravnomjernu raspodjelu po sektorima. Vidljivo je da proračunskom vrijednošću zaprimljenih projekata izrazito odskoču sektor komunalna infrastruktura u iznosu od 1.401,7 mil.kn (24,9 % ukupnog iznosa prijavljenih projekata), sektor prometna infrastruktura u iznosu od 1.193,2 mil. kuna), (21,2 % ukupnog iznosa prijavljenih projekata), sektor poduzetništva u iznosu od 870,6 mil. kuna (15,5 % ukupnog iznosa prijavljenih projekata), te sektor obrazovanja u iznosu od 545,9 mil. kuna (9,7 % ukupnog iznosa). sektora. Ova četiri sektora imaju učešće od 71,3% u ukupnom iznosu prijavljenih projekata, dok ostali sektori imaju učešće od 28,7 % ukupnog iznosa sredstava.

Tablica 75: prikaz projekata po sektorima

Rbr	Opis	Broj projekata	%	Iznos	%
1	Komunalna infrastruktura	56	23,73%	1.401.668.449,04	24,98%
2	Prometna infrastruktura	38	16,10%	1.193.185.868,70	21,26%
3	Turizam	26	11,02%	347.880.452,38	6,20%
4	Poduzetništvo	24	10,17%	870.595.560,14	15,51%
5	Zaštita okoliša	22	9,32%	418.354.749,60	7,46%
6	Obrazovanje	21	8,90%	545.919.387,50	9,73%
7	Kultura (manifestacije, infrastruktura), socijalna infrastruktura	15	6,36%	158.092.820,50	2,82%
8	Ostalo	10	4,24%	163.705.355,50	2,92%
9	Kulturna baština	9	3,81%	284.716.866,93	5,07%
10	Sport	7	2,97%	109.907.213,00	1,96%
11	Obnovljivi izvori	6	2,54%	23.128.750,00	0,41%

	energije				
12	Zdravstvo	2	0,85%	94.500.802,00	1,68%
13	Poljoprivreda	0	0,00%	0,00	0,00%
	Ukupno	236	100,00%	5.611.656.275,29	100,00%

Izvor: Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije

Projekti su svrstani su prema stupnju pripremljenosti u četiri osnovne skupine: a) pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo projekti, b) u tijeku projekt, c) u tijeku je priprema i d) prijedlog projekta.

Tablica 76: Pregled projekata po stupnju pripremljenosti

Rbr	Opis	Broj projekata	%	Iznos	%
1	Prijedlog	58	24,58%	1.521.708.259,38	27,12%
2	U tijeku je priprema	80	33,90%	2.748.695.753,79	48,98%
3	Pripremljen u potpunosti za provedbu, ali nije počeo	43	18,22%	265.160.761,32	4,73%
4	U tijeku	55	23,31%	1.076.091.500,80	19,18%
	Ukupno	236	100,00%	5.611.656.275,29	100,00%

Izvor: Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije

Strategija Zagrebačke županije je pridonijela i uspješnijem natjecanju za financijska sredstva iz raznih potencijalnih izvora (uključujući Vladu Republike Hrvatske, pretpristupne fondove Europske unije, strukturne fondove Europske unije, županijske programe, te za brojne bilateralne i druge multilateralne izvore financiranja).

3. PREPOZNAVANJE RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA – SWOT ANALIZA

Ključne razvojne potrebe i potencijali prikazani su kroz SWOT analizu:

ČIMBENICI	SNAGE	SLABOSTI
Gospodarski razvoj	<ul style="list-style-type: none"> • Dobar geoprometni položaj (zeleni prsten Grada Zagreba, prometna povezanost) (blizina zračne luke, autocesta, željeznica) • Prirodni resursi (šume, zemljište, rudna bogatstva, zalihe pitke vode) • bogata kulturno-povijesna baština • Dugoročno sigurna opskrba kvalitetnom vodom za piće za cijelu ZŽ spajanjem i proširenjem na vodocrpilište Kosnica i izgradnjom vodoopskrbne mreže • Kapaciteti za razvoj poljoprivrede (ratarstvo, povrtlarstvo i vinogradarstvo) • Kapaciteti za razvoj prerađivačke industrije (prehrambene, metalo-prerađivačke, tekstilne i drvne industrije) • Prisutnost stranih ulagača u županiji • Kapaciteti za razvoj energetike • Kapaciteti za razvoj gospodarskih usluga (turizam, trgovina, promet) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepostojanje integralnoga sustava prijevoza • Nedovoljna iskorištenost zemljišta (poljoprivrednih površina) i neujednačena razvijenost komunalne infrastrukture • Nedovoljna razvijena poduzetnička infrastruktura (poslovna i tehnološka povezanost, brza mogućnost stavljanja postojećih resursa u gospodarske funkcije) • Nedovoljna razvijena mreža obrazovnoga sustava za obrazovanja kako poduzetnika tako i radne snage • Nedostatak velikih gospodarskih subjekta • nedovoljno valorizirana kulturna i prirodna baština • nepovezanost gospodarskih subjekata u turizmu • nedovoljna ulaganja u promociju turizma • Stalno uzurpiranje poljoprivrednoga zemljišta kroz neplansko i stihijsko građenje • Energetska ovisnost – definirati o kojim energentima/dobavnim pravcima i sl. • Neusklađenost lokalnih i županijskih planova • neuređene kulturne atrakcije
	PRILIKE	PRIJETNJE

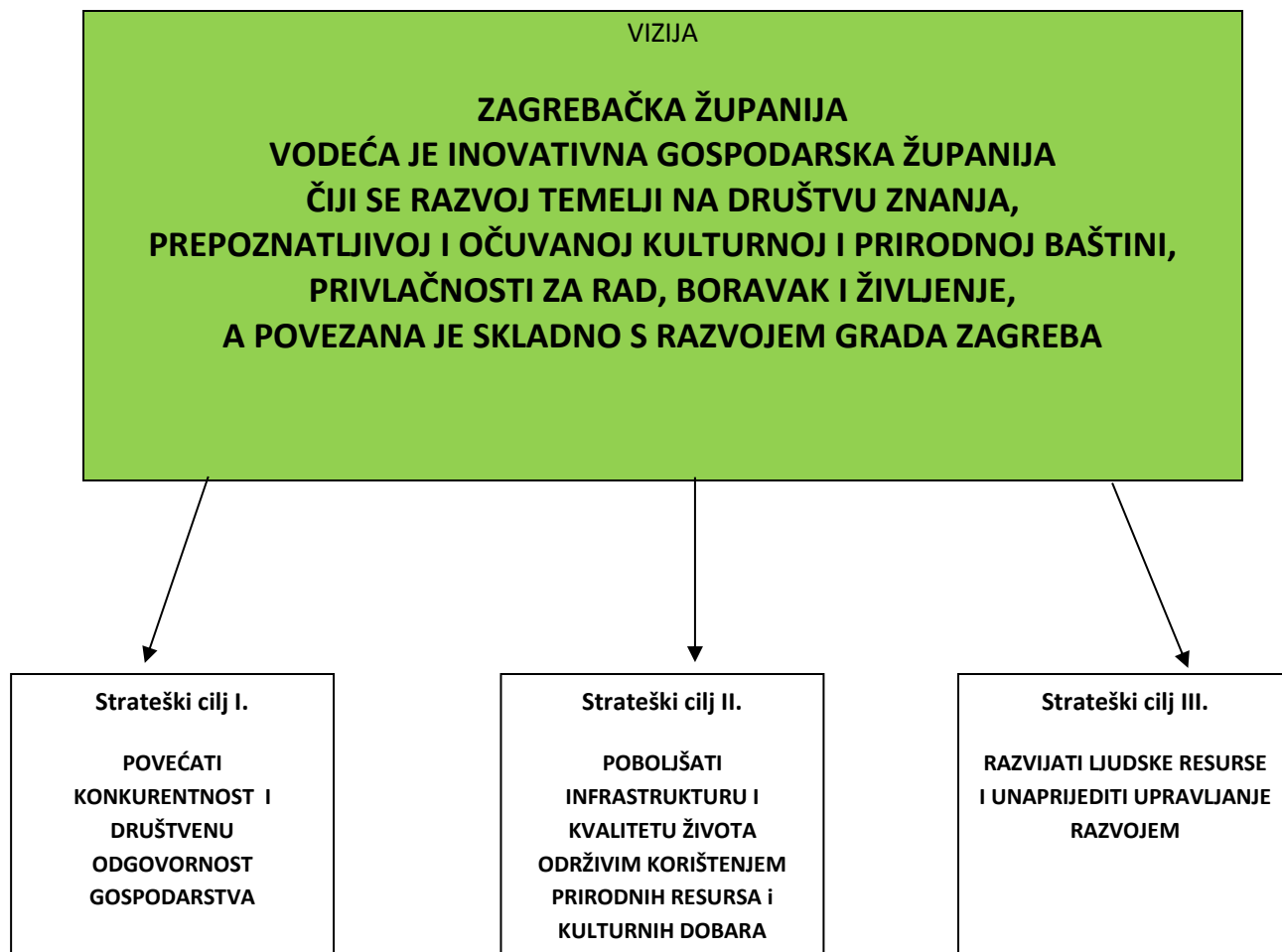
	<ul style="list-style-type: none"> • Razvitak integralnog prijevoza– na državnoj i regionalnoj razini, (željeznica, međumjesni promet) • Korištenje sredstava nacionalnih i europskih fondova u razvoju lokalnog gospodarstva • razvoj različitih oblika turističke ponude vezane uz kulturno-povijesnu baštinu • Pristup jedinstvenom EU tržištu 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska educiranost stanovništva o načinu korištenja prostora (niska ekološka svijest) • Rast konkurencije iz Europske unije i zemalja trećega svijeta kroz uvoz dobara za krajnju potrošnju • Neusklađenost obrazovne strukture radne snage i poreba za radnom snagom subjekata gospodarstva koji pretendiraju novim tehnologijama • Neprovedba reformi na nacionalnoj razni kroz porezno i drugo rasterećenje gospodarstva • administrativne prepreke razvoju turizma
ČIMBENICI	SNAGE	SLABOSTI
Društveni razvoj	<ul style="list-style-type: none"> • Razvijena mreža škola kako osnovnih tako i srednjih škola • Razvijena mreža ustanova prilagođenih potrebama stanovništvu (zdravstvena zaštita, socijalna skrb, športske i druge udruge potpomognute od županije i jedinica lokalne samouprave) • Blizina grada Zagreba i mogućnost bolničkog liječenja u bolničkim ustanovama na području grada Zagreba • Provedba značajnog broja preventivnih zdravstvenih programa i programa za promicanje i očuvanje zdravlja • Postojanje prirodnih resursa za razvoj zdravstvenog turizma • Postojanje dodatnih oblika pružanja socijalnih usluga za starije i nemoćne osobe – domovi socijalne skrbi, obiteljski domovi i udomiteljske obitelji, te usluge pomoći u kući (ali nužno daljnje unaprjeđenje) 	<ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak sredstava za podizanje kvalitete obrazovanja (niska opremljenost školskih institucija - interaktivne učionice za stjecanje novih znanja) • Nedovoljno razvijena mreža predškolskih institucija (vrtići) • Slaba pokretljivost radne snage i niska razvijenost njenih vještina posebno kod nezaposlenih osoba srednjih godina • Dugotrajna i povećana nezaposlenost • Nedovoljno razvijeni kapaciteti za planiranje i provedbu projekata iz EU fondova • Nedovoljno razvijena palijativna zdravstvena skrb • Nedostatak stručnih kadrova u zdravstvu na tržištu rada • Nejasna i neodgovarajuća mreža specijalističko konzilijarne zdravstvene zaštite • Nedostatan broj timova hitne medicine utvrđen Mrežom hitne medicine • Nedovoljno iskorišten potencijal prirodnog resursa, izvora ljekovitog

	<ul style="list-style-type: none"> • mogućnost energetske iskoristivosti i financijske dobiti (energetski neiskorišteni otpad, mogućnost korištenja vrijednih komponenti otpada, mogućnost financijske dobiti prodajom pojedinih vrsta otpada) • Osnovano trgovačko društvo koje će se brinuti i provoditi politiku zaštite okoliša i zbrinjavanja otpada na području županije • Dobra demografska struktura stanovništva (prevladajući broj obrazovane populacije, ostanak mladih na područjima ruralnih sredina Zagrebačke županije) 	<p>naftalanskog ulja u Ivanić-Gradu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedovoljno razvijeno pružanje socijalnih usluga u zajednici • Nedovoljno razvijen sustav partnerstva s jedinicama lokalne samouprave u dijelu razvoja i unapređenja zdravstvene i socijalne skrbi • Nedostatak izvaninstitucionalnih socijalnih usluga • Nedostatak financijskih sredstava za financijske potpore programima organizacija civilnog društva (zdravstveni, socijalni, humanitarni i sl. programi) • neuključenost lokalnog stanovništva u nedostatan broj educiranog kadra u turizmu • Pojava siromaštva • Postojanje nerazvijenih područja Zagrebačke županije uz nedostatak sredstava kako bi se podigao njihov razvoj • Nedostatak financijskih sredstava za ulaganje u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu • Nedostatak financijskih sredstava za razvoj kulturnoga i društvenoga identiteta lokalnih zajednica na području Zagrebačke županije • Nedovoljno razvijena suradnja s Gradom Zagrebom i susjednim županijama
	PRILIKE	PRIJETNJE
	<ul style="list-style-type: none"> • Korištenje potencijala Grada Zagreba kao obrazovnog centra u obrazovanju mladih Zagrebačke županije kroz modele besplatnoga prijevoza i stipendija (korištenje socijalnih fondova Europske unije) • Korištenje Europskih fondova u razvoju programa cjeloživotnoga učenja 	<ul style="list-style-type: none"> • Nizak stupanj koordinacije na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u cilju razvoja • Odljev mladih i obrazovanih (iseljavanje u "stare" članice EU) • Neredovito ulaganje u razvoj infrastrukture koja podržava razvoj školstva i zdravstvene zaštite na području Zagrebačke županije iz razloga

	<ul style="list-style-type: none"> • Poticanje razvoja kulturne i kreativne industrije (dizajn, glazba, moda i dugo) • Poticanje razvoja sporta • Organizacija nacionalnih i međunarodnih događaja u cilju promocije Zagrebačke županije • Podizanje kvalitete zdravstvene infrastrukture i zdravstvenih usluga • Razvoj zdravstvenog turizma • Znanstvena i stručna podloga kroz pozitivna iskustva za programiranje, planiranje i provedbu projekta razvoja gospodarstva, društvenih djelatnosti i zaštite okoliša 	<p>nedostatka financijskih sredstava</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje financijskih sredstava i uvođenje nepovoljnijeg načina ugovaranja provođenja zdravstvene zaštite od strane HZZO-a • Neodgovarajuća zakonska regulativa u dijelu zdravstvene zaštite i socijalne skrbi • Nedostatak zdravstvenih kadrova na tržištu rada • Odlazak zdravstvenih kadrova u Grad Zagreb, druge županije ili zemlje EU • Nedostatak financijskih sredstava za financijske potpore programima organizacija civilnog društva (zdravstveni, socijalni, humanitarni i sl. programi) • ekološki incidenti uzrokovani prevelikom eksploatacijom prirodnih sirovina • devastacija područja pretjeranom izgradnjom
ČIMBENICI	SNAGE	SLABOSTI
Zaštita okoliša (upravljanje održivim razvojem)	<ul style="list-style-type: none"> • Područja očuvane prirode (raznovrsna flora i fauna) • Osnovane su i djeluju Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i trgovačko društvo Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije • Izgradnja županijskog centra za gospodarenje otpadom, sukladno Strategiji gospodarenja otpadom • Znanja i iskustva u međunarodnoj suradnji te u pripremi razvojnih projekata za financiranje sredstvima iz fondova Europske unije i drugih programa 	<ul style="list-style-type: none"> • Nerazvijena mreža upravljanja otpadom (odvajanje otpada u mjestu nastanka, selektivno prikupljanje, mreža reciklažnih dvorišta) • Stvaranje divljih deponija (niska educiranost lokalnoga stanovništva s područja ekologije) • Nelegalna i neplanska gradnja (uzurpacija najkvalitetnijega poljoprivrednoga zemljišta) • Bespravna sječa šuma i neprovođenje novih pošumljavanja • Nedovoljna suradnja s Gradom Zagrebom i ostalim gradovima Zagrebačke županije na području upravljanja održivoga razvoja • Ograničeni kapaciteti za prijavu projekata upravljanja održivim razvojem na fondove Europske unije
	PRILIKE	PRIJETNJE

	<ul style="list-style-type: none"> • Suradnja u području zaštite okoliša, razvoj ekoturizma, podizanje energetske učinkovitosti u javnim institucijama • Razvoj projekata kod korištenja alternativnih izvora energije (termalne vode, sunčeva energija, bio masa) • Pronalaženje izvora financiranja kroz fondove Europske unije koji bi financirali projekte održivoga razvoja • Suradnja i povezivanje u planiranju i programiranju razvoja i realizacije zajedničkih projekata (Grad Zagreb i susjednih županija) • Jačanje i organizacija civilnoga društva u razvoju Zagrebačke županije 	<ul style="list-style-type: none"> • Neusklađenost zakona viših nivoa (nacionalnih) i nedosljedna primjena na regionalnoj i lokalnoj razini • Neusklađena i nedorečena zakonska regulativa • Decentralizacija obveza koje nisu praćene i financijskim sredstvima • Izloženost dijelova županije stalnim poplavama i akcidentima • Najava izvlaštenje vodoopskrbnoga sustava u vlasništvu županije • Socijalna osjetljivost lokalnog stanovništva na stalno povećanje cijene komunalnih usluga • Nedosljedan sustav nadzora i prevencije • Ukidanje zaštićenih područja prirode u cilju korištenja prostora u druge svrhe
--	---	--

4. STRATEŠKI OKVIR

Strateški cilj	Prioritet	Mjera
POVEĆATI KONKURENTNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST GOSPODARSTVA	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja	1.1.1. Unapređenje sustava cjelokupnog obrazovanja za poduzetništvo
		1.1.2. Unapređenje poduzetničke i tehnološke infrastrukture za razvoj poduzetništva
		1.1.3. Unapređenje povezivanja (proizvodno, razvojno, poslovno i dr.) malog i srednjeg gospodarstva putem

		klastera i drugih oblika suradnje
		1.1.4. Financijskih instrumenti i drugi oblici financijski potpora
		1.1.5. Unaprjeđenje uvjeta za privlačenje domaćih i stranih ulaganja
		1.1.6. Održivo gospodarenje mineralnim sirovinama
	1.2. Gospodarstvo ruralnih područja i konkurentna poljoprivreda	1.2.1. Edukacija i informiranje poljoprivrednika i šumoposjednika za povećanje konkurentnosti njihovog poslovanja
		1.2.2. Učinkovito upravljanje poljoprivrednim i šumskim zemljištem
		1.2.3. Stvaranje učinkovitog sustava potpore poljoprivredi, šumarstvu i ruralnom razvoju
		1.2.4. Razvoj integrirane i ekološke poljoprivredne proizvodnje
		1.2.5. Razvoj tradicijskih i inovativnih županijskih proizvoda
		1.2.6. Razvoj infrastrukture u ruralnim područjima
		1.2.7. Unapređenje povezivanja i udruživanja poljoprivrednih proizvođača i ostalih dionika ruralnog razvoja
		1.2.8. Poticanje izgradnje sabirno-logističkih centara šumske biomasa
	1.3. Razvoj kontinentalnog turizma	1.3.1. Razvoj turističke infrastrukture i turističke ponude
1.3.2. Turistička promocija		

	<p>1.4. Upotreba obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost u gospodarstvu i poljoprivredi</p>	<p>1.4.1. Uvođenje/korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost u poljoprivredi</p>
<p>POBOLJŠATI INFRASTRUKTURU I KVALITETU ŽIVOTA ODRŽIVIM KORIŠTENJEM PRIRODNIH RESURSA I KULTURNIH DOBARA</p>	<p>2.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost</p>	<p>2.1.1. Učinkovito korištenje energije i uvođenje obnovljivih izvora energije u zgradama županije i JLS</p>
		<p>2.1.2. Povećanje energetske učinkovitosti, sigurnosti u prometu i zaštite okoliša kroz rekonstrukciju i gradnju sustava javne rasvjete</p>
		<p>2.1.3. Poticanje povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije za fizičke osobe</p>
		<p>2.1.4. Obnova zgrada pod kulturnom zaštitom uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije</p>
		<p>2.1.5. Poticanje niskoenergetskih naselja</p>
		<p>2.1.6. Uvođenje obnovljivih izvora energije u energetske siromašne zajednice</p>
		<p>2.1.7. Iskorištavanje biomase za proizvodnju toplinske energije</p>
	<p>2.2. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura</p>	<p>2.2.1. Razvoj prometne infrastrukture i unapređenje prometne povezanosti</p>
		<p>2.2.2. Razvoj cjelovitog sustava gospodarenja otpadom</p>
		<p>2.2.3. Razvoj sustava zbrinjavanja (odvodnje i obrade) otpadnih voda</p>
		<p>2.2.4. Razvoj sustava vodoopskrbe</p>

		2.2.5. Plinifikacija Zagrebačke županije	
		2.2.6. Uvođenje infrastrukture pristupa širokopojasnom internetu na cijelom području ZŽ	
	2.3. Visoka kvaliteta urbanog i prirodnog okruženja	2.3.1. Unapređenje razine urbaniteta naselja	
		2.3.2. Korištenje i razvoj specijalnih prostornih značajki naselja i okruženja	
		2.3.3. Unaprjeđenje sustava prostornog planiranja	
	2.4. Zaštita i održivo korištenje prirodnih i kulturnih vrijednosti	2.4.1. Uspostava i upravljanje zaštićenim dijelovima prirode	
		2.4.2. Unapređenje sustava zaštite okoliša i promicanje održivog razvoja	
		2.4.3. Unaprjeđenje stanja okoliša poboljšanjem kakvoće tla, vode i zraka	
		2.4.4. Zaštita i održivo korištenje prirodne baštine	
		2.4.5. Zaštita i održivo korištenje kulturnih dobara	
		2.4.6. Poticanje kulturno-umjetničkog stvaralaštva	
	RAZVIJATI LJUDSKE RESURSE I UNAPRIJEDITI UPRAVLJANJE RAZVOJEM	3.1. Otvorena i učinkovita županijska i lokalna samouprava	3.1.1. Jačanje kapaciteta područne (regionalne) i lokalne samouprave
			3.1.2. Jačanje kapaciteta Regionalne razvojne agencije Zagrebačke županije
3.1.3. Unaprjeđenje suradnje s organizacijama civilnog društva			
3.1.4. Učinkovita razvojna suradnja Zagrebačke županije s Gradom Zagrebom			

		3.1.5. Jačanje kapaciteta sustava civilne zaštite Zagrebačke županije
	3.2. Unaprjeđenje socijalnih usluga	3.2.1. Unaprjeđenje uvjeta i kvalitete rada u zdravstvenoj djelatnosti
		3.2.2. Prevencija, rano otkrivanje i liječenje bolesti koje su prepoznate kao županijski prioriteti
		3.2.3. Zaštita obitelji i unapređenje socio-zdravstvene skrbi osoba u potrebi
		3.2.4. Kvalitetnije uključivanje djece i mladih s teškoćama u život zajednice
	3.3. Unaprjeđenje odgojno-obrazovnih usluga	3.3.1. Unaprjeđenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja (na svim razinama)
		3.3.2. Izgradnja, obnova i opremanje objekata u sustavu odgoja i obrazovanja
		3.3.3. Razvoj sporta i sportske infrastrukture
		3.3.4. Razvoj tehničke kulture
	3.4. Provedba Strategije razvoja ljudskih resursa Zagrebačke županije 2014-2020	3.4.1. Usklađivanje obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada
		3.4.2. Poticanje zapošljavanja i otvaranja novih radnim mjesta te očuvanje postojećih
		3.4.3. Jačanje kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje

Strateški cilj 1. POVEĆATI KONKURENTNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST GOSPODARSTVA

Relevantnost

Zagrebačka županija već godinama ima dobre rezultate po pitanju konkurentnosti, posebice u pokazateljima razvoja poduzetništva i poduzetničke infrastrukture. Prema Regionalnom indeksu konkurentnosti ona zauzima 7. mjesto no taj relativno slabiji rezultat posljedica je registriranja ekonomskih aktivnosti stanovništva Zagrebačke županije u Gradu Zagrebu, ali pokazatelji dinamike i razvijenosti poduzetništva upućuju na to da je riječ o iznimno poduzetnoj županiji.

Ovim ciljem određene su sastavnice konkurentnosti koje su ključne za razvoj gospodarstava, a koje treba poboljšati kako bi Županija zadržala visoku konkurentnu poziciju u RH i smanjila zaostajanje za drugim zemljama članicama EU-a. Navedenim mjerama želi se dalje poboljšati ulagačka klima te poticati razvoj poduzetništva kao glavnog motora razvoja Županije te generatorom novih radnih mjesta koji će stanovnicima omogućiti zaposlenje te posljedično i kvalitetan život u Županiji.

Očekivani načini ostvarenja

Cilj će se ostvariti rješavanjem utvrđenih razvojnih problema, djelovanjem na više čimbenika razvoja poduzetništva: poticanjem obrazovanja za poduzetništvo, daljnjim unaprjeđenjem poduzetničke infrastrukture, poticanjem povezivanja poduzetnika u klastere i dr. načine udruživanja, poboljšanje dostupnosti financijskih instrumenata za investicijske projekte. Time se želi dodatno poboljšati

poslovno okruženje za osnivanje i razvoj malog i srednjeg poduzetništva te razvoj ključnih gospodarskih djelatnosti, prerađivačke industrije, poljoprivrede te turizma.

Dosljednost

Ovaj cilj uklapa se u ciljeve svih relevantnih strateških dokumenata na razini EU-a- te na nacionalnoj i županijskoj razini.

Na razini EU-a to su:

- Europa 2020. – Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast
- Akcijski plan za razvoj poduzetništva do 2020. godine
- Predvodničke inicijative „Industrijska politika za globalizacijsko doba“

Dokumenti nacionalne razine relevantni za ovaj cilj su:

- Operativni program Konkurentnost i kohezija (OPKK) , cilj 3: Poboljšanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora i sektora za ribarstvo i akvakulturu.

- Program ruralnog razvoja Hrvatske 2014.–2020. čiji je opći cilj razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora.
- Strategija pametne specijalizacije RH 2014.-2020.
- Strategija poduzetništva Republike Hrvatske 2013.–2020.
- Industrijska strategija Republike Hrvatske za razdoblje do 2020. kojom se potiče jačanje konkurentnosti poduzetnika uprerađivačkoj industriji
- Strategija za razvoj društvenog poduzetništva 2015.–2020. identificira pozitivne učinke društvenog poduzetništva u jačanju konkurentnosti cjelokupnog gospodarstva Hrvatske.

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Povećati konkurentnost i društvenu odgovornost gospodarstva	Regionalni indeks konkurentnosti	Rang u odnosu prema drugim županijama	Regionalni indeks konkurentnosti (RIK)* 2013.	Rang 7.	2013.	Rang 5.	2020.	3 godine	RIK
	BDP po stanovniku	Rang u odnosu prema drugim županijama	Bruto domaći proizvod po stanovniku Zagrebačke županije	Rang 13.	2010.	Rang 10.	2020.	godišnje	DZS

PRIORITET 1.1. RAZVOJ POTICAJNOG PODUZETNIČKOG OKRUŽENJA

CILJ	Kroz proritet razvoja poticajnog poduzetničkog okruženja nastoji se unaprijediti postojeća institucionalna, financijska i infrastrukturna podrška poduzetnicima, potaknuti intenzivnije korištenje znanja i inovacija te tehnološki razvoj. Cilj ovog prioriteta je daljnje jačanje poduzetništva te podizanje njegove konkurentnosti.
OPRAVDANJE	U svrhu daljnjeg jačanja konkurentnosti županijskog gospodarstva i stvaranja novih radnih mjesta, važno je uspostaviti cjeloviti servis koji poduzetnicima, pomaže prilikom razvoja, osigurati im financijska sredstva radi olakšavanja njihova poslovanja te stvaranja novih investicija i otvaranja novih radnih mjesta, ojačati njihove vještine kako bi dalje mogli razvijati svoje poslovanje.
OPIS	Proritet se sastoji od potpora obrazovanju poduzetništvu, unaprjeđenja potporne i tehnološke infrastrukture, poticanje ulaganja, poticanje umrežavanja poduzetnika te osiguranja financijskih instrumenata za poduzetničke projekte.

PRIORITET	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
MJERA	1.1.1. Unapređenje sustava cjelokupnog obrazovanja za poduzetništvo
SVRHA	Poboljšanje i jačanje sposobnosti poduzetnika te poduzetništva u cjelini.
CILJ MJERE	Unaprijediti postojeće i stvoriti nove oblike formalnog i neformalnog obrazovanja radi poboljšanja poduzetničkog okruženja i jačanja sposobnosti poduzetnika te poduzetništva u cjelini.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza postojećih programa i aktivnosti formalnog i neformalnog obrazovanja za poboljšanje poduzetničkog okruženja i za poduzetnike, analiza rezultata i učinaka u odnosu na obrazovne potrebe poduzetnika - Izrada programa obrazovanja za podršku jačanju i razvoju poduzetništva uz povezivanje i umrežavanje na državnoj, županijskoj i lokalnoj razini (državnim institucijama, obrazovnim organizacijama, poduzetničkoj infrastrukturi, poduzetnicima i njihovim udruženjima, organizacijama civilnog društva i dr). - Izrada plana edukacija poduzetničkih potpornih institucija za provođenje transfera znanja za krajnje korisnike - Izrada akcijskog plana za provedbu programa obrazovanja za poduzetništvo. - Izrada komunikacijske strategije za uključivanje poduzetnika u obrazovne programe.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađena analiza postojećih programa i aktivnosti formalnog i neformalnog obrazovanja usmjerenih na razvoj poduzetničkog okruženja i jačanja sposobnosti poduzetnika te poduzetništva u cjelini. - Izrađeni program obrazovanja za podršku jačanju i razvoju poduzetništva u svim segmentima društva. - Adekvatna mreža poduzetničkih potpornih institucija ZŽ - Provedba programa obrazovanja kroz realizaciju pojedinih aktivnosti formalnog i neformalnog obrazovanja.
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti donijet će jačanje sposobnosti i time konkurentnosti poduzetnika i poduzetništva u cjelini.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj novih programa obrazovanja - Broj polaznika novih programa obrazovanja
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo ZŽ, , Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu ZŽ. Ostali akteri: RRAZŽ, , HGK, HOK-OKZ, HUP, JLS, Poduzetničke potporne institucije
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Izravni korisnici mjere su poduzetnici i obrtnici ZŽ, učenici i studenti koji se školuju za poduzetnička i obrtnička zanimanja, nezaposleni

PRIORITET	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
MJERA	1.1.2. Unapređenje poduzetničke i tehnološke infrastrukture za razvoj poduzetništva
SVRHA	Poboljšati uvjete za razvoj poduzetništva i povećati konkurentnost poduzetnika. Poticati intenzivno i sustavno korištenje znanja, razvoja tehnologije i inovacija u gospodarstvu Županije, osobito u malom i srednjem poduzetništvu.
CILJ MJERE	Unapređenje rada postojećih institucija poduzetničke infrastrukture, razvoj novih institucija poduzetničke i tehnološke infrastrukture te poboljšanje i pokretanje novih savjetodavnih usluga za poduzetnike. Osnivanje i razvoj tehnoloških institucija (tehnološkog parka, centara, centara za razvoj poduzetničke kulture, inkubatora i drugih sličnih institucija), čvršće povezivanje između tvrtki i institucija za istraživanja i razvoj (IR), pomoć u transferu tehnologije u skraćivanju i olakšavanju puta od nastajanja ideje, preko inovacije, razvoja tehnologije, prototipa, do proizvoda za tržišta.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza stanja i potreba za poduzetničkom infrastrukturom u županiji utvrđivanje prioriteta u potpori poduzetništvu te izrada cjelovitog programa za poboljšanje postojećih i pokretanje novih aktivnosti za razvoj poduzetništva. - Jačanje kapaciteta poduzetničkih potpornih institucija odnosno osposobljavanje poduzetničke i tehnološke infrastrukture za pružanje naprednih savjetodavnih usluga poduzetnicima - Poduzetničke zone – razrada i provedba programa za razvoj zona, s naglaskom na velike zone koje planira Županija u suradnji s JLS, radi privlačenja ciljanih investitora - Formiranje mreže potpornih poduzetničkih institucija sa svrhom brže i kvalitetnije razmjene informacija, edukacija - Analiza tehnoloških profila tvrtki i njihovih razvojnih potreba, analiza stanja IR. - Izrada strategije razvoja tehnoloških institucija, izrada planova i programa za uspostavu i njihovo korištenje - Promocija upotrebe i korištenja znanja i inovacija i njihove komercijalizacije. - Izrada programa suradnje sa županijskim istraživačkim i visokoškolskim ustanovama - Povezivanje sa znanstveno-obrazovnim institucijama. - Osiguravanje ljudskih resursa. - Povezivanje/umrežavanje/razmjena iskustva sa sličnim institucijama u Gradu Zagrebu, susjednim županijama i šire.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Provedeno vrednovanje učinaka dosadašnjih programa, analiza razvojnih potreba poduzetništva te utvrđivanje prijedloga daljnjih potpora razvoju poduzetničke infrastrukture, utvrđivanje prioriteta. - Unaprijeđena poduzetnička infrastruktura na području županije - Jačanje povezanosti između JLS i ZŽ te suradnje sa Gradom Zagrebom i susjednim županijama. - Ojačane sposobnosti (kadrovi, znanje, vještine, organizacija) institucija poduzetničke infrastrukture. - Osnovane nove tvrtke koje se razvijaju i posluju u sklopu poduzetničkih inkubatora - Osnivanje poduzetničkih inkubatora, centara za poduzetništvo i

	<p>obrtništvo sa lokalnim i širim regionalnim značajem</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dolazak i poslovanje novih investitora/poduzetnika u poduzetničkim zonama - Izrađena analiza tehnoloških profila tvrtki i njihovih razvojnih potreba. - Izrađen program za uspostavljanje suradnje sa znanstveno-obrazovnim institucijama. - Izrađen i proveden program osnivanja i korištenja tehnološke infrastrukture - Podizanje kompetencija poduzetništva u novim tehnologijama - Povećanje efikasnosti i profitabilnosti kompanija korištenjem novih tehnologija - Povezivanje, umrežavanje, razmjena iskustva sa sličnim institucijama u gradu Zagrebu, susjednim županijama i šire.
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti pridonijet će većoj konkurentnosti poduzetnika: porast broja poduzeća, povećana domaća i strana ulaganja na području Županije, porast izvoza
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj poduzetničkih potpornih institucija - Broj poduzetnika u poduzetničkim zonama
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo ŽŽ, RRAZZ, poduzetničke potporne institucije, JLS, udruženja poduzetnika, HGK-KZ, HOK-OKZ, HUP.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poduzetnici, ulagači, poduzetničke potporne institucije

PRIORITET	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
MJERA	1.1.3. Unapređenje povezivanja (proizvodno, razvojno, poslovno i dr.) malog i srednjeg gospodarstva putem klastera i drugih oblika suradnje
SVRHA	Unaprijediti poslovanje poduzetnika, njihovu konkurentnost i gospodarsku uspješnost Županije putem njihovog razvojnog, inovacijskog, tehnološkog i poslovnog povezivanja.
CILJ MJERE	Poticanje poduzetnika na međusobno povezivanje putem klastera i drugih oblika kako bi korištenjem zajedničkih razvojnih resursa (tehnologije, znanja i istraživanja) unaprijedili vlastito poslovanje. Poticanje uspostavljanja novih klastera i razvoja već uspostavljenih.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza rada rezultata postojećih klastera, potencijala za osnivanje klastera. - Analiza tehnoloških, razvojnih i poslovnih profila poduzeća. - Ispitivanje potencijala i interesa za druge oblike povezivanje poduzetnika (npr. zadruge) - Izrada programa osnivanja i razvoja klastera, određivanje vrste i tipa klastera i pokretanje inicijativa za osnivanje klastera. - Osposobljavanje kadrova za osnivanje i vođenje klastera.

	<ul style="list-style-type: none"> - Praćenje, nadzor i vrednovanje programa za razvoj klastera. - Informiranje i edukacija poduzetnika o djelovanju i razvoju klastera. - Povezivanje s drugim inicijativama za osnivanje klastera, Gradom Zagrebom, međuzupanijskim i međuregionalnim programima (povezivanje s europskim regijama).
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađena analiza postojećih klastera. - Utvrđeni potencijali za nove klastere. - Izrađeni programi potpore osnivanju klastera i podrške postojećim. - Izrađena baza podataka. - Osnovani novi klasteri koji uspješno posluju na domaćem i inozemnom tržištu
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti pridonijet će do povećanju konkurentnosti poduzetnika, višoj tehnološkoj razini njihovog poslovanja, poboljšanoj strukturi zaposlenih i održivosti poslovanja razvoja poduzeća u klasterima.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj novoosnovanih klastera i drugih oblika suradnje - Broj članica klastera i drugih oblika suradnje
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo ZŽ, HUP, RRAZŽ, MINGO, MINPO, Poduzetničke potporne institucije. Ostali akteri: poduzetnici, HGK-KZ .
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Izravni su korisnici mjere poduzetnici uključeni u klastere i klasteri. Ostali korisnici: ostali poduzetnici, JLS ,ZŽ..

PRIORITET	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
MJERA	1.1.4. Financijski instrumenti i drugi oblici financijski potpora
SVRHA	Olakšati dostupnost izvora financiranja gospodarskim subjektima. Pridonijeti povećavanju mogućnosti za rast i proširivanje poslovanja, restrukturiranje postojećega poslovanju u cilju očuvanja radnih mjesta kao i za olakšavanje pokretanje novih gospodarskih subjekata.
CILJ MJERE	Kreiranje jamstvenih shema kao instrumenta osiguranja kod realizacije kredita gospodarskim subjektima kod poslovnih banaka, subvencioniranje kamata na kredite, bespovratne potpore gospodarskim subjektima i drugi oblici financijskih instrumenata. Unapređenje jamstvenih fondova i drugih novih oblika financiranja poduzetništva.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza sadašnjeg financijskog okruženja za gospodarske subjekte, izbor i prijenos „najboljih praksi“ iz zemalja EU-a. - Edukacija kadrova zaduženih za uvođenje i razvoj financijskih instrumenata. - Informiranje i edukacija potencijalnih korisnika. - Uspostavljanje sustava financijskih instrumenata (jamstvene sheme, bespovratnih sredstava, subvencije kamate i drugo) - Praćenje i vrednovanje provedbe (učinaka financijskih instrumenata)
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađena analiza financijskog okruženja za gospodarstvo. - Provedena edukacija ljudi zaduženih za uvođenje i razvoj novih financijskih instrumenata.

	<ul style="list-style-type: none"> - Provedeno informiranje i edukacija potencijalnih korisnika. - Uspostavljen sustav novih i učinkovitih financijskih instrumenata.
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> - Porast ulaganja u gospodarstvo kao posljedica pristupačnih različitih oblika financiranja poduzetništva. - Učinkoviti mehanizmi potpora koji osiguravaju mjerljive pozitivne učinke na poslovanje korisnika potpora. - Povećana gospodarska aktivnost, mogućnost za rast i proširenje poslovanja, restrukturiranje postojećega poslovanja i zadržavanje zaposlenosti kod pojedini gospodarski subjekata, te za osnivanje novih gospodarski subjekata.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj i vrsta novih programa potpore. - Broj poduzetnika obuhvaćenih programima potpore.
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo ŽŽ, Ministarstva, Zagrebačka županija, RRAZZ, HAMAG-Bicro, poslovne banke, JLS.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Gospodarski subjekti, JLS

PRIORITET	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
MJERA	1.1.5. Unapređenje uvjeta za privlačenje domaćih i stranih ulaganja
SVRHA	Razvoj gospodarstva kroz porast poželjnih novih ulaganja. Povećanje privlačnosti i konkurentnosti Županije kao mjesta za investiranje.
CILJ MJERE	Učinkovito i uspješno promovirati lokacije, djelatnosti te gospodarske i druge subjekte koji su spremni za ulaganja; sveobuhvatno upoznavati potencijalne investitore s uvjetima i mogućnostima ulaganja; koordinirati i objediniti postojeće programe i aktivnosti institucija u Županiji, njezinih predstavništava u inozemstvu i državnih institucija. Težište u promoviranju jest na privlačenju <i>greenfield</i> i <i>brownfield</i> ulaganja.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada analize o mogućnostima za ulaganje u županijsko gospodarstvo. - Izrada baze neiskorištenih potencijala Zagrebačke županije - Analiza lokalnih zapreka za ulaganje. - Izrada proaktivne strategije i nastup za privlačenje ulagača jačanje svijesti u jedinicama lokalne samouprave o važnosti privlačenja domaćih i stranih poželjnih ulaganja. - Izrada uvjeta i kriterija za izbor stranih ulagača. - Objedinjavanje relevantnih informacija za ulagače ONE STOP SERVICE CENTAR. - Formiranje ONE STOP SERVICE CENTRA kod JLS - Edukacija i obuka osoba zaduženih za rad s potencijalnim investitorima (provođenje BENCHMARKING kampanji) - Izrada „ponudbenih“ materijala za investitore. - Prezentacija i marketing ŽŽ na sajmovima za potencijalne investitore u zemlji i inozemstvu - Koordiniranje programa rada institucija u Županiji, državnih institucija, te

	<p>predstavništva u inozemstvu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Provođenje OUTRECH kampanji (posjet potencijalnim investitorima u njihovim zemljama i prezentacija mogućnosti ulaganja u Zagrebačku županiju) - Suradnja s Gradom Zagrebom i susjednim županijama.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Definiranje ciljnih sektora i tvrtki za ulaganje. - Izrađena analiza lokalnih barijera za ulaganje. - Izrađena baza podataka za ulaganje-prirodni, kulturni i dr. neiskorišteni resursi - Izrađena analiza o mogućnostima za ulaganje u županijsko gospodarstvo. - Izrađeni uvjeti i kriteriji za izbor stranih ulagača na razini Županije i jedinica lokalne samouprave - Objedinjene sve relevantne informacije za ulagače i mapiranje svih administrativnih postupaka potrebnih za pokretanje investicijskog projekta. - Izrađeni materijali za potencijalne ulagače. - Educirane osobe zadužene za rad s potencijalnim investitorima te jasan institucionalni okvir za podršku investitorima - Provedene OUTREACH kampanje - Formirani ONE STOP SERVICE CENTRI u JLS - Prezentacija i marketing Županije na sajmovima u zemlji i inozemstvu - Koordiniran program rada institucija u Županiji i državnih institucija.
RAZVOJNI UČINAK	Povećana privlačnost i prepoznatljivost Županije kao mjesta ulaganja. Povećan broj i vrijednost poželjnih ulaganja. Povećan broj zaposlenih. Doprinos gospodarskom razvoju Županije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARIVANJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj potencijalnih investitora koji su posjetili Županiju. - Broj održanih prezentacija za potencijalne investitore u Zagrebačku županiju u zemlji i inozemstvu
NOSITELJI	RRAŽŽ, HGK-KZ, HUP, Upravni odjel za gospodarstvo ŽŽ, JLS, poduzetnici.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Potencijalni investitori, poduzetnici, ŽŽ, JLS.

PRIORITET	1.1. Razvoj poticajnog poduzetničkog okruženja
MJERA	1.1.6. Održivo gospodarenje mineralnim sirovinama
SVRHA MJERE	Učinkovito gospodarenje i korištenje mineralnim sirovinama na području županije
CILJ MJERE	Iskoristiti mineralne sirovine na području županije kao jedan od čimbenika održivog gospodarskog razvoja i spriječiti ilegalnu i okolišno agresivnu eksploataciju mineralnih sirovina.
SADRŽAJ	<p>Napraviti analizu i plan gospodarenja za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sirovina za proizvodnju građevinskog materijala (građevinskog šljunka i pijeska u području savskog aluvija, građevinsko tehničkog kamena u području gorja te opekarskih i keramičkih glina); - zalihe ugljikovodika te

	<p>- potencijala geotermalnih voda.</p> <p>Revidirati postojeće koncesijske ugovore i definirati nove, radi unaprjeđenja gospodarenja mineralnim sirovinama</p> <p>Racionalno korištenje mineralnih sirovina</p>
REZULTAT	Povećanje prihoda županije od održivog gospodarenja mineralnih sirovina
RAZVOJNI UČINAK	Učinkovito upravljanje mineralnim sirovinama, uz poštivanje okoliša, posebice kvalitete poljoprivrednog zemljišta
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj ugovora o koncesiji na korištenje mineralnih sirovina i prihodi županije od tih ugovora - Ostvareni prihodi od koncesija za korištenje mineralnih sirovina
NOSITELJI	UO za gospodarstvo ŽŽ, UO za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ŽŽ, JLS, RRAZŽ, LAG, TZ Zagrebačke županije
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Koncesionari, stanovnici i poljoprivrednici

PRIORITET 1.2. GOSPODARSTVO RURALNIH PODRUČJA I KONKURENTNA POLJOPRIVREDA

CILJ	Kroz ovaj proritet želi se poticati daljni razvoj ruralnog područja, kako kroz podizanje konkurentnosti poljoprivrede, tako i kroz druge gospodarske aktivnosti na ruralnom području koje čini veći dio teritorija županije. Konačan cilj ovog prioriteta je osigurati radna mjesta i pristojnu kvalitetu života na ruralnim područjima i smanjiti odljev stanovništva u urbana područja.
OPRAVDANJE	Ruralni prostor čini većinu teritorija Zagrebačke županije. Kako je pokazala analiza stanja, stanje u ruralnom gospodarstvu kao i ruralna infrastruktura još zaostaju za prosjekom RH te ih je nužno unaprijediti kako bi se potaknuo ostanak stanovništva na tim prostorima omogućavanjem zapošljavanja i rada te pristojnom kvalitetom života.
OPIS	Proritet se sastoji od dodatne edukacije poljoprivrednika i šumoposjednika, povećanja učinkovitosti upravljanja pljoprivrednim i šumskim zemljištem, stvaranja sustava potpore poljoprivredi i povećanju njene konkurentnosti te unaprjeđenja ruralne infrastrukture.

PRIORITET	1.2. Gospodarstvo ruralnih područja i konkurentna poljoprivreda
MJERA	1.2.1. Edukacija i informiranje poljoprivrednika i šumoposjednika za povećanje konkurentnosti njihovog poslovanja
SVRHA MJERE	Podizanje razine znanja i dostupnosti informacija radi intenziviranja razvoja i povećanja konkurentnosti poljoprivredne i šumarske proizvodnje.
CILJ MJERE	Osposobiti proizvođače za proizvodnju, preradu i marketing vlastitih proizvoda i upravljanje gospodarstvom, ispitivanje primjenjivosti i implementacija suvremenih tehnologija u poljoprivredi i šumarstvu, podizanje kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, pomoć pri realizaciji financijskih sredstava fondova namijenjenih razvitku poljoprivrede, šumarstva i ruralnog prostora, razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na gospodarstvu.
SADRŽAJ	Provedba i implementacija znanstvenih i stručnih istraživanja koja imaju za cilj povećanje konkurentnosti poljoprivrednih i šumarskih gospodarstava.

	Edukacija i stručno osposobljavanje za rad u poljoprivredi i šumarstvu. Organizacija ocjenjivanja kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.
REZULTAT	Porast znanja u poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji i upravljanju gospodarstvom koji će se očitovati u porastu količine i kvalitete proizvoda i usluga i rastu prihoda gospodarstva. Izravni rezultati provedbe mjere: <ul style="list-style-type: none"> - Primjena novih tehnologija u proizvodnji i preradi proizvoda; - Marketinški pripremljeni i tržišno pozicionirani proizvodi; - Razvoj centara kao mostova za prijenos znanja u proizvodnju; - Učinkovitija i profitabilnija gospodarstva; - Brži razvoj gospodarstava uz pomoć sredstava namijenjenih razvitku poljoprivrede i ruralnog prostora.
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje konkurentnosti, rast proizvodnje i prerade proizvoda, porast broja kvalitetnih i prepoznatljivih proizvoda na tržištu, povećanja prihoda gospodarstava te zadržavanja i zapošljavanja stanovništva na ruralnim područjima.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj provedenih znanstvenih i stručnih istraživanja; - Broj osposobljenih proizvođača za bavljenje određenom proizvodnjom
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ, Ostali akteri: Znanstvene i obrazovne institucije, Savjetodavna služba, HGK-KZ, HOK-OKZ, RRAZZ, , TZZZ, TZ JLS.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna i šumarska gospodarstva s područja Zagrebačke županije.

PRIORITET	1.2. Gospodarstvo ruralnih područja i konkurentna poljoprivreda
MJERA	1.2.2. Učinkovito upravljanje poljoprivrednim i šumskim zemljištem
SVRHA MJERE	Održivo gospodarenje zemljišnim resursima u poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji
CILJ MJERE	Održivo i učinkovito upravljanje, komasacija i zaštita poljoprivrednog i šumskog zemljišta te uspostava sustava za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta.
SADRŽAJ	<p>Provedba projekta komasacije i navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta uz korištenje fondova EU za ruralni razvoj.</p> <p>Sufinanciranje troškova izrade dokumentacije i administrativnih troškova za pokretanje novih projekata u poljoprivredi, ozakonjenje postojećih građevina poljoprivredne namjene i okrupnjavanje poljoprivrednog i šumskog zemljišta.</p> <p>Provedba regionalizacije poljoprivredne proizvodnje (optimalno korištenje prirodnih značajki poljoprivrednog zemljišta).</p> <p>Aktivacija neobrađenog i zapuštenog poljoprivrednog zemljišta.</p> <p>Podizanje kvalitete šumskih sastojina i stanja gospodarenja privatnih šuma.</p> <p>Zaštita poljoprivrednog i šumskog zemljišta od gubitaka (prenamjenom, erozijom i sl.) i degradacije smanjenjem njegove proizvodne sposobnosti (pada sadržaja organske tvari, mineralnih hranjiva, zakiseljavanja, kontaminacije teškim metalima i sl.).</p>

REZULTAT	<p>Stvaranje okrupnjenih i zaokruženih proizvodnih parcela koje će uz optimalnu primjenu tehnike i tehnologije osigurati porast količine i kvalitete poljoprivredne i šumske proizvodnje, osigurati stabilnost prinosa, rast prihoda gospodarstava i očuvanje zemljišnih resursa.</p> <p>Izravni rezultati provedbe mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Održivo i učinkovito korištenje prirodnih resursa; - Smanjena površina neobrađenog i zapuštenog poljoprivrednog i šumskog zemljišta; - Stvorene tehnološke cjeline poljoprivrednog zemljišta kao preduvjeta učinkovite i racionalne proizvodnje; - Imovinsko-pravno usklađeno stanje zemljišnih knjiga i katastra sa stvarnim stanjem; - Očuvano poljoprivredno i šumsko tlo.
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti pridonijet će zaštiti i očuvanju tala, porastu poljoprivredne i šumarske proizvodnje, povećanju konkurentnosti proizvodnje i kvalitete i stabilnosti prinosa te povećanju prihoda gospodarstava.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Površina okrupnjenog poljoprivrednog i šumskog zemljišta; - Površina navodnjavanog poljoprivrednog zemljišta.
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za poljoprivredno zemljište, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Savjetodavna služba, JLS
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna i šumarska gospodarstva s područja Zagrebačke županije.

PRIORITET	1.2. Gospodarstvo ruralnih područja i konkurentna poljoprivreda
MJERA	1.2.3. Stvaranje učinkovitog sustava potpore poljoprivredi, šumarstvu i ruralnom razvoju
SVRHA MJERE	Učinkovito upravljanje potporama za razvoj poljoprivrede, šumarstva i ruralnog prostora radi povećanja konkurentnosti poljoprivrede i šumarstva te unapređenja razvoja ruralnog prostora.
CILJ MJERE	Pružanje financijske potpore proizvođačima s ciljem unapređenja proizvodnje i kompenziranja dodatnih troškova općekorisnih funkcija poljoprivredne i šumarske proizvodnje te njihovo usklađivanje s državnim potporama radi povećanja učinkovitosti, uspješnosti i postizanja sinergije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza i vrednovanje dosadašnjih županijskih potpora poljoprivredi i ruralnom razvitku; - Analiza potreba poljoprivrede, šumarstva i ruralnog prostora za daljnji razvoj. - Usklađivanje prioriteta, financijskih kapaciteta i zakonskih mogućnosti za dodjelu i realizaciju potpora; - Izrađeni i/ili revidirani programi dodjele potpora; - Praćenje i vrednovanje rezultata i učinaka.

REZULTAT	<p>Glavni očekivani rezultat jest učinkovito upravljanje javnim sredstvima koje će pridonijeti uspješnijem razvoju poljoprivrede, šumarstva i ruralnih područja uz zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima i očuvanje prirodnih resursa.</p> <p>Izravni rezultati provedbe mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stvaranje županijskog plana potpora poljoprivredi i ruralnom razvitku u razdoblju 2016. – 2020. godine; - Očuvanje poljoprivredne proizvodnje kao strateške gospodarske grane; - Ujednačen razvoj ruralnog županijskog prostora; - Zadržavanje stanovništva u ruralnom području; - Motiviranost proizvođača za ulaganje u postojeće i nove aktivnosti u ruralnom području; - Očuvanje prirodnog krajobraza.
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti dovest će do porasta gospodarskih aktivnosti u ruralnim područjima, povećanja zaposlenosti i dohotka stanovništva te ravnomjernijeg razvoja ovog područja uz zadržavanje stanovništva i očuvanje prirodnog krajobraza.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj novih investicija u sektoru poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja; - Iznos odobrenih potpora sektoru poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja.
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Savjetodavna služba, JLS.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna i šumarska gospodarstva s područja Zagrebačke županije.

PRIORITET	1.2. Gospodarstvo ruralnih područja i konkurentna poljoprivreda
MJERA	1.2.4. Razvoj integrirane i ekološke poljoprivredne proizvodnje
SVRHA MJERE	Unaprijediti proizvodnju i promociju poljoprivrednih proizvoda proizvedenih prema principima integrirane i ekološke proizvodnje.
CILJ MJERE	Stvaranje sustava održive poljoprivredne proizvodnje koji uključuje sve ekološki, gospodarski i društveno opravdane proizvodno-tehnološke metode, koji najpovoljnije koristi plodnost tla i raspoloživu vodu, prirodna svojstva biljaka, životinja i krajobraza, povećanje prinosa i otpornosti biljaka pomoću prirodnih sila i zakona, uz propisanu uporabu gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i životinja.
SADRŽAJ	<p>Razvoj poljoprivrede temeljene na principima integrirane i ekološke proizvodnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upoznavanje proizvođača s ekološkim, ekonomskim i socijalnim prednostima ekološke i integrirane poljoprivredne proizvodnje; - Usklađivanje sa zakonskom regulativom; - Uspostava ekološke i integrirane proizvodnje na područjima gdje drukčija poljoprivredna proizvodnja nije dozvoljena (vodozaštitna područja, zaštićena područja prirode i sl.); - Razvoj tržišta poljoprivrednih proizvoda iz ekološke i integrirane proizvodnje; - Marketinška priprema i promocija proizvoda;

	<ul style="list-style-type: none"> - Edukacija potrošača; - Promocija očuvanih proizvodnih resursa u poljoprivredi (tlo, voda, zrak) i pozicioniranje Županije kao ekološki orijentirane sredine.
REZULTAT	<p>Glavni očekivani rezultat jest porast udjela ekološke i integrirane proizvodnje u ukupnoj županijskoj poljoprivrednoj proizvodnji, zaštita tla i vode, iskorištenje proizvodnih površina na zaštićenim područjima, rast dohotka proizvođača, razvoj tržišta proizvoda iz ekološke i integrirane proizvodnje i edukacija potrošača.</p> <p>Izravni rezultati provedbe mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Porast poljoprivrednih površina u ekološkoj i integriranoj proizvodnji; - Povećanje broja proizvođača u ekološkoj i integriranoj proizvodnji; - Zaštita tla i voda; - Razvoj poljoprivrede na zaštićenim područjima (vodozaštitnim, prirodnim i sl.); - Razvoj tržišta proizvoda iz ekološke i integrirane proizvodnje (specijalizirane trgovine, sajmovi, direktna prodaja...); - Podizanje svijesti potrošača o dobrobiti takvih proizvoda; - Pozicioniranje Županije kao ekološki orijentirane sredine.
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti pridonijeti će porastu broja proizvođača i proizvoda iz ekološke i integrirane proizvodnje, pridonijet će zaštiti tla i voda, razvoju tržišta proizvoda iz ekološke i integrirane proizvodnje, rastu dohotka proizvođača i promociji Županije kao očuvane prirodne sredine.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj novih investicija u ekološkoj i integriranoj poljoprivrednoj proizvodnji; - Površine poljoprivrednog zemljišta u ekološkoj/integriranoj proizvodnji.
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Nadzorne stanice za ekološku i integriranu proizvodnju, Savjetodavna služba, JLS
CILJNE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva s područja Zagrebačke županije (trenutačni i potencijalni proizvođači u ekološkoj/integriranoj proizvodnji).

PRIORITET	1.2. Gospodarstvo ruralnih područja i konkurentna poljoprivreda
MJERA	1.2.5. Razvoj tradicijskih i inovativnih županijskih proizvoda
SVRHA MJERE	Razvoj tradicijskih i inovativnih proizvodnji i uključivanje proizvođača u sustave kvalitete koji garantiraju održivost i sigurnost ovih proizvodnji.
CILJ MJERE	Razvoj postojećih tradicijskih (autohtonih) proizvoda uz prilagodbu i primjenu novih tehnologija s ciljem njihovog očuvanja i približavanja tržištu, primjena inovacija u stvaranju novih poljoprivrednih proizvoda i usluga, uključivanje proizvođača u sustave kvalitete koji garantiraju održivost, kvalitetu i sigurnost proizvoda.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza mogućnosti i potreba za tradicijskim i inovativnim županijskim proizvodima; - Potpore organizacijama poljoprivrednih proizvođača, gradovima i općinama, javnim ustanovama i trgovačkim društvima za razvoj novih i unapređenje proizvodnje postojećih proizvoda i proizvodnji;

	<ul style="list-style-type: none"> - Poticanje uključivanja proizvođača u sustave kvalitete koji garantiraju održivost, kvalitetu i sigurnost proizvoda; - Razvoj tržišta tradicionalnih i inovativnih proizvoda, marketinška priprema i promocija tradicionalnih i inovativnih proizvoda; - Edukacija potrošača.
REZULTAT	<p>Porast ulaganja, poduzetništva i investicija na ruralnom prostoru. Porast broja proizvođača i proizvoda s dodanom vrijednošću pridonijet će povećanju dohotka proizvođača, povećanju povjerenja potrošača i promociji kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti Županije.</p> <p>Izravni rezultati provedbe mjere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unapređenje upravljanja zaštićenim županijskim proizvodima; - Povećanje broja proizvoda koji nose oznaku kvalitete; - Stvaranje inovativnih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda; - Povećanje dohotka poljoprivrednika kroz proizvode s dodanom vrijednošću; - Podizanje svijesti potrošača o dobrobiti takvih proizvoda; - Promicanje baštine i tradicijskih vrijednosti Županije.
RAZVOJNI UČINAK	<p>Povećanje prepoznatljivost područja promocijom tradicionalnih vrijednosti uz korištenje inovativnih postupka i tehnologija.</p> <p>Porast ulaganja u ruralnom prostoru.</p>
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj proizvoda zaštićenih oznakom kvalitete; - Broj proizvođača tradicionalnih i inovativnih proizvoda.
NOSITELJI	<p>Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo</p> <p>Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, Državni zavod za intelektualno vlasništvo, Pravne službe, JLS, organizacije poljoprivrednih proizvođača, RRAZZ, HGK-KZ, TZŽŽ</p>
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	<p>Poljoprivredna gospodarstva s područja Zagrebačke županije.</p>

PRIORITET	1.2. Gospodarstvo ruralnih područja i konkurentna poljoprivreda
MJERA	1.2.6. Razvoj infrastrukture u ruralnim područjima
SVRHA MJERE	Razvoj infrastrukturne osnove za povećanje konkurentnosti poljoprivrednih i šumskih gospodarstava.
CILJ MJERE	Unaprijediti uvjete i osigurati potrebnu podršku za povećanje konkurentnosti i produktivnosti u poljoprivredi i šumarstvu.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Sufinanciranje operativnog rada sustava obrane od tuče sukladno zakonskim obvezama; - Izgradnja i opremanje logističko-distributivnih centara za poljoprivredne i šumske proizvode; - Izgradnja, adaptacija, sanacija i opremanje infrastrukturnih objekata na ruralnom području (nerazvrstane ceste, društveni domovi i područne škole) - Izgradnja i uređenje centra za napuštene životinje iz sredstava EU u suradnji sa JLS.

REZULTAT	Glavni očekivani rezultat jest stvaranje infrastrukturne osnove za dugoročno održivu i učinkovitu poljoprivrednu i šumsku proizvodnju kao i održavanje i unapređenje infrastrukture na ruralnom području namijenjene kulturno-društvenom i sportskom razvoju ruralnog područja. Izravni rezultati provedbe mjere: <ul style="list-style-type: none"> - Učinkovit sustav obrane od tuče; - Izgrađeni i opremljeni kapaciteti za skladištenje, pripremu za tržište i distribuciju poljoprivrednih i šumskih proizvoda; - Izgrađeni, adaptirani, sanirani i opremljeni infrastrukturni objekti na ruralnom području (nerazvrstane ceste, društveni domovi i područne škole).
RAZVOJNI UČINAK	Osigurani uvjeti i potrebnu podrška za povećanje konkurentnosti i produktivnosti u poljoprivredi i šumarstvu.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj i iznos investicija u izgradnju, adaptaciju, sanaciju i opremanje infrastrukturnih objekata na ruralnom području. - Broj pripremljenih projekata izgradnje i obnove infrastrukture
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ŽŽ Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, DHMZ, JLS, trgovačka društva
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna i šumska gospodarstva s područja Zagrebačke županije.

PRIORITET	1.2. Gospodarstvo ruralnih područja i konkurentna poljoprivreda
MJERA	1.2.7.Unapređenje povezivanja i udruživanja poljoprivrednih proizvođača i ostalih dionika ruralnog razvoja
SVRHA MJERE	Podizanje konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača.
CILJ MJERE	Unaprijediti uvjete i osigurati potrebnu podršku za osnivanje, rad i razvoj udruženja u poljoprivredi i šumarstvu, umrežavanje dionika ruralnog prostora
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Poticanje udruživanja i stvaranje mreže zainteresiranih dionika na lokalnoj razini; - Koordinacija lokalnih udruga na regionalnoj razini (županijski savezi udruga); - Povezivanje sa srodnim domaćim i stranim udrugama; - Razmjena znanja i iskustava; - Poticanje modernog zadrugarstva s ciljem standardizacije kvalitete, stabilnosti ponude i zajedničkog nastupa na tržištu; - Poticanje osnivanja i razvoja LAG-ova i snaženje LEADER pristupa - Poticanje osnivanja i razvoja klastera u poljoprivredi.
REZULTAT	Glavni očekivani rezultat jest dugoročna održivost i razvoj malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava kroz organizacije proizvođača, prijenos znanja i pozitivnih primjera između proizvođača te stvaranje perspektiva za financiranje programa i projekata iz fondova Europske unije. Izravni rezultati provedbe mjere: <ul style="list-style-type: none"> - Povećanje broja udruga, zadruga i proizvođačkih organizacija; - Dugoročna održivost malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava;

	<ul style="list-style-type: none"> - Osiguranje stabilnosti isporuke i cijena poljoprivrednih proizvoda; - Stvaranje ravnopravnih partnera trgovačkom sektoru; - Prijenos znanja, iskustava i pozitivnih primjera; - Povećanje razumijevanje između dionika na ruralnom području; - Dostupnost financijskih sredstava fondova Europske unije kroz pripremu i provedbu zajedničkih projekata.
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje organiziranosti poljoprivrednih proizvođača i drugih zainteresiranih i povezanih dionika ruralnog prostora povećati će konkurentnost i pospješiti dugoročnu održivost malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava te pridonijeti daljnjem financiranju njihovih razvojnih programa i projekata iz sredstava fondova Europske unije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Broj organizacija proizvođača ▪ Iznos investicija u sufinanciranje aktivnosti organizacija proizvođača.
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ŽŽ Ostali akteri: Ministarstvo poljoprivrede, JLS, organizacije proizvođača
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Organizacije proizvođača s područja Zagrebačke županije.

PRIORITET 1.3. RAZVOJ KONTINENTALNOG TURIZMA

CILJ	Unaprijediti postojeće turističke proizvode, razviti nove turističke proizvode te upoznati potencijalne turiste s turističkim atrakcijama.
OPRAVDANJE	Prihodi od turizma značajno rastu u Zagrebačkoj županiji (porast noćenja od preko 72% u odnosu na 2010.g.) te turizam postaje sve značajnija djelatnost županije. Prepoznata je važnost dodatnog ulaganja u kvalitetu ponude te spajanja turizma s tradicionalnim djelatnostima županije, radi sveukupnog povećanja konkurentnosti i atraktivnosti županije.
OPIS	Prioritet se sastoji od mjera koje se odnose na poboljšanje javne turističke infrastrukture te unaprjeđenje raznolikosti turističke ponude. Dodatno će se poticati i snažna promocija turističkih sadržaja Zagrebačke županije.

PRIORITET	1.3. Razvoj kontinentalnog turizma
MJERA	1.3.1. Razvoj turističke infrastrukture i turističke ponude
SVRHA MJERE	Razvoj kontinentalnog turizma na području Zagrebačke županije korištenjem prirodnih, kulturnih, zdravstvenih, rekreativnih i ugostiteljskih resursa u svrhu povećanja posjećenosti ovih područja.
CILJ MJERE	Povećanje dohotka, povećanje broja poduzetnika u turizmu i povećanje ponude te smještajnih kapaciteta.

	<p>Optimalno korištenje svih županijskih resursa i uvjeta za postojeće, nove ili nedovoljno razvijene oblike turizma i turističke proizvode (ruralni turizam, izletnički, rekreativni, cikloturizam, zdravstveni, kulturni, vjerski i poslovni turizam, lovni i ribolovni i drugi oblici selektivnog turizma).</p> <p>Povećanje broja posjetitelja</p> <p>Povećanje konkurentske sposobnosti turističkog sektora kroz povećanje prosječne potrošnje posjetitelja</p> <p>Povećanje izletničke i stacionarne potražnje</p>
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - U ruralnom i ostalim područjima poticati unapređivanje postojećih programa, izrada, uspostava i primjena programa za povećanje specijalizacije/diverzifikacije turističkih proizvoda i usluga, daljnja identifikacija i valorizacija resursa; - Razvoj selektivnih i prepoznatljivih oblika turizma i to: ruralni turizam (gastroturizam i obilazak vinskih cesta), izletnički, rekreativni, toplički, zdravstveni turizam korištenjem potencijala Naftalana, kulturni, vjerski i poslovni turizam, lovni i ribolovni, pustolovni turizam (rafting, climbing, paragliding, boravak u prirodi i sl.), cikloturizam; - Kreiranje novih turističkih proizvoda i razvoj turističkih destinacija; - Podizanje kvalitete postojeće i izgradnja nedostajuće turističke infrastrukture u skladu sa standardima suvremene potražnje; - Certifikacija turističkih proizvoda (dodjela specijalnih oznaka); - Povećanje smještajnih kapaciteta i porast kvalitete ponude; - Izrada i provedba programa edukacije i osposobljavanja poduzetnika i svih zaposlenika u turizmu; - Obnova atraktivnih kulturno-povijesnih sadržaja u gradovima i općinama; - Osnaživanje povezanosti i sa sektorom kulture, poljoprivrede, ekologije, obrazovanja; - Poticanje gradova na kapitalna ulaganja u obnovu muzeja, galerija i starih gradskih jezgri, dvoraca, sportsko rekreacijskih sadržaja i drugo - Turistifikacija ključnih turističkih resursa
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Povećan broj dolazaka posjetitelja (izletnika, turista) i noćenja, stvaranje novih turističkih proizvoda ŽŽ i dodatnih sadržaja; - Povezivanje turističkih djelatnika koji će promovirati zajednički brend ŽŽ; - Povećanje smještajnih kapaciteta u funkciji turističke potrošnje; - Porast kvalitete usluge, rast broja novootvorenih izletišta, smještajnih objekata, seoskih domaćinstava, manifestacija; - Povećan broj programa / projekata revitalizacije kulturno – povijesne i tradicijske baštine u svrhu razvoja turizma. - Izgrađena izletnička turistička infrastruktura
RAZVOJNI UČINAK	<p>Optimalno korištenje svih županijskih resursa i uvjeta za postojeće, nove ili nedovoljno razvijene oblike turizma i turističke proizvode.</p> <p>Doprinos razvoju Zagrebačke županije kroz pokretanje novih gospodarskih aktivnosti.</p> <p>Povećanje atrakcijske osnove</p>
POKAZATELJI ZA	<ul style="list-style-type: none"> - Broj dolazaka domaćih i stranih gostiju

PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	- Broj noćenja domaćih i stranih gostiju
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ, Upravni odjel za gospodarstvo ZŽ, JLS, RRAZZ, HGK-KZ, HOK-OKZ, TZZŽ, TZJLS, poduzetnici u turizmu, institucije u kulturi.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poduzetnici u turizmu, institucije u kulturi, sportu, zaštiti prirode, JLS. ZŽ, RRAZZ, svi ostali dionici turističkog prometa

PRIORITET	1.3. Razvoj kontinentalnog turizma
MJERA	1.3.2. Turistička promocija
SVRHA MJERE	Promocija Zagrebačke županije kao atraktivnog turističkog odredišta
CILJ MJERE	Kontinuirana promocija turističkih potencijala, resursa i proizvoda Zagrebačke županije na ciljanim tržištima, te postizanje konkurentnosti i atraktivnosti Zagrebačke županije kao odredišta poželjnog za odmor i rekreaciju Povećanje izletničke i stacionarne potražnje
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Promocija selektivnih i prepoznatljivih oblika turizma i to: ruralni turizam (gastroturizam i obilazak vinskih cesta), izletnički, rekreativni, toplički, zdravstveni/lječilišni turizam - Naftalan, kulturni (manifestacije, turizam baštine), vjerski i poslovni turizam, lovni i ribolovni, pustolovni turizam (climbing, paragliding, boravak u prirodi.), cikloturizam itd. (treking, planinarenje, golf, adrenalinski sportovi, jahanje, skijanje), ekoturizam (birdwatching), posebni proizvodi (tranzit, vjenčanja, shopping) - Unapređivanje marketinške aktivnosti; - Izrada novih programa promocije Zagrebačke županije - Promocija turističke ponude na specijaliziranim sajmovima i manifestacijama, odnosi s javnošću (studijska putovanja, mediji TV, radio, Internet, posebne prezentacije), e-marketing (web stranice, društvene mreže, newsletter, mobilne aplikacije), oglašavanje u tisku, brošure - Sustavno povezivanje i umrežavanje s Gradom Zagrebom i srodnim turističkim područjima, turističkim agencijama i turističkim gospodarstvom i radi poboljšanja turističke ponude s naglaskom na vrednovanje i očuvanje tradicijskih, autohtonih vrijednosti i običaja;
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Razvijeni moderni marketinški pristup promociji turističke ponude Zagrebačke županije - Umrežavanje turističkih djelatnika na promociji turističke ponude - Povećan broj dolazaka posjetitelja (izletnika ,turista) i noćenja, stvaranje novih turističkih proizvoda ZŽ - Jak i prepoznatljiv imidž destinacije
RAZVOJNI	Optimalno korištenje svih resursa u promociji turističke ponude Zagrebačke

UČINAK	županije. Doprinos razvoju turizma kroz pokretanje novih oblika turističke promocije gospodarskih aktivnosti. Povećanje tržišne prepoznatljivosti
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Broj novih programa turističke promocije Broj novih turističkih proizvoda
NOSITELJI	TZ Zagrebačke županije i sustav turističkih zajednica Zagrebačke županije (TZG, TZO i TZP)
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poduzetnici u turizmu, institucije u kulturi, sportu, zaštiti prirode, JLS. ŽŽ, RRAŽŽ svi ostali dionici turističkog prometa

PRIORITET 1.4. UPOTREBA OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE I ENERGETSKA UČINKOVITOST U GOSPODARSTVU I POLJOPRIVREDI

CILJ	Smanjenje troškova korištenja energije u poslovnom sektoru (tvrtke i poljoprivredna gospodarstva) koje bi dovelo do povećanja njihove konkurentnosti te doprinjelo održivom razvoju Zagrebačke županije.
OPRAVDANJE	S obzirom na identificirane konkretne neiskorištene potencijale za uštedom energije te premalo korištenje obnovljivih izvora energije, potrebno je dodatno poticati korištenje obnovljivih izvora energije te uvođenje mjera energetske učinkovitosti.
OPIS	Prioritet će se provesti putem mjera koje se odnose na uvođenje tj. korištenje obnovljivih izvora energije te energetska učinkovitost u poljoprivredi i kod gospodarskih subjekata, kao i poticanje osnivanja i rada energetske klastera i zadruga.

PRIORITET	1.4. Upotreba obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost u gospodarstvu i poljoprivredi
MJERA	1.4.1. Uvođenje/korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost u poljoprivredi
SVRHA MJERE	Održivo upravljanje biomasom i iskorištavanje biomase kroz korištenje modernih tehnologija koje omogućavaju visoku učinkovitost iskorištenja energije.
CILJ MJERE	Uvođenje iskorištavanja biomase poljoprivrednog podrijetla za proizvodnju energije, povećanje prihoda poljoprivrednih gospodarstava, poboljšanje stanja gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, rješavanje problema korištenja gnojiva iz poljoprivredne proizvodnje.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza potencijala korištenja biomase za proizvodnju energije - Educiranje i organiziranje potencijalnih proizvođača

	<ul style="list-style-type: none"> - Podrška izgradnje bioplinskih postrojenja. - Promocija proizvodnje, prerade i korištenje biomase; - Poticaji za proizvodnju i prerade biomase
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađena analiza mogućnosti korištenja biomase za proizvodnju energije. - Uvođenje korištenja biomase poljoprivrednog i šumskog podrijetla za proizvodnju energije. - Izgradnja bioplinskih postrojenja. - Korištenje lokalnih sirovina za proizvodnju energije. - Smanjenje ovisnosti o vanjskim izvorima energije. - Unapređenje stanja gospodarenja poljoprivrednim zemljištem. - Rješavanje problema korištenja nusproizvoda poljoprivredne proizvodnje. - Učinkovitija i profitabilnija poljoprivredna gospodarstva.
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti dovest će do porasta aktivnosti u poljoprivrednoj i šumskoj proizvodnji, unapređenja stanja gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i šumama, povećanja prihoda poljoprivrednih i šumarskih gospodarstava te zadržavanja i zapošljavanja stanovništva u ruralnim područjima.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj objekata koji koristi biomasu - Broj provedenih edukacija zainteresiranih proizvođača energije iz biomase.
NOSITELJI	Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ŽŽ, Regionalna energetska agencija sjeverozapadne Hrvatske, znanstveno-istraživačke institucije, Poljoprivredna/Šumarska savjetodavna služba, RRAZZ, Turistička zajednica ŽŽ
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poljoprivredna i šumska gospodarstva s područja Zagrebačke županije.

PRIORITET	1.4. Upotreba obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost u gospodarstvu i poljoprivredi
MJERA	1.4.2. Poticanje povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u tvrtkama i poljoprivredi
SVRHA	Razvoj gospodarstva i prosperitet ruralnih sredina temeljen na iskorištavanju lokalnih resursa kroz učinkovitije korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije.
CILJ MJERE	<p>Smanjiti potrošnju energije kroz njeno učinkovitije iskorištavanje i dobivanje energije iz obnovljivih izvora. Posljedično tome se očekuje rast konkurentnosti tvrtki i poljoprivrede. Istovremeno se kroz edukaciju razvija svijest o značaju energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije.</p> <p>Uvođenje iskorištavanja biomase poljoprivrednog podrijetla za proizvodnju energije, povećanje prihoda poljoprivrednih gospodarstava, poboljšanje stanja gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, rješavanje problema korištenja gnojiva iz poljoprivredne proizvodnje.</p> <p>Izgradnja sabirno-logističkih centara na području Zagrebačke županije</p>

	Udruživanje komplementarnih sudionika (privatni sektor, obrazovne i županijske institucije). Istraživanje, razvoj i primjena energetske učinkovite rješenja i obnovljivih izvora energije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Pružanje savjetodavnih i stručnih usluga poduzetnicima, obrtnicima i poljoprivrednicima; - Pregled i preporuke mogućih izvora financiranja; - Istraživanje i razvoj rješenja čijom primjenom bi se učinkovitije koristila energija i obnovljivi izvori energije; - Promocija projekata povećanja energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Smanjenje potrošnje primarne energije zbog učinkovitijeg korištenja energije i korištenja obnovljivih izvora energije; - Smanjenje emisije CO₂; - Smanjenje ovisnosti o vanjskim izvorima energije. - Povećana konkurentnost gospodarskog i poljoprivrednog sektora;
RAZVOJNI UČINAK	<p>Očekuje se povećana gospodarska aktivnost tijekom realizacije predmetnih projekata. Uslijed toga se očekuje povećanje konkurentnosti gospodarstva jer bi se smanjili troškovi proizvodnje. Posljedično se očekuje oslobađanje dodatnih financijskih sredstava unutar poslovnih subjekata čime se otvara prostor za daljnji rast.</p> <p>Generalno se očekuje otvaranje novih radnih mjesta i gospodarski razvitak Zagrebačke županije.</p>
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj provedenih projekata; - Smanjenje potrošnje energije
NOSITELJI	<p>Upravni odjel za gospodarstvo ZŽ</p> <p>Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske</p>
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Privredni sektor

Strateški cilj 2. - POBOLJŠATI INFRASTRUKTURU I KVALITETU ŽIVOTA ODRŽIVIM KORIŠTENJEM PRIRODNIH RESURSA I KULTURNIH DOBARA

Relevantnost

Realizacijom ovog cilja treba smanjiti razvojne probleme i ukloniti razvojna ograničenja u ZŽ-u u području komunalne, prometne i energetske infrastrukture. Kao uvjet za uspješan održivi razvoj ZŽ-a potrebno je također poboljšati zaštitu okoliša i održivo upravljanje prostorom i resursima (posebice prirodnim i kulturnim).

Osnovna infrastruktura u ZŽ-u je prema pokazateljima konkurentnosti (Regionalni indeks konkurentnosti RH) ispod prosjeka Hrvatske.

U području komunalne infrastrukture glavni su razvojni problemi i ograničenja: neučinkovit sustav vodoopskrbne mreže i sustavi odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, neuspostavljen integrirani sustav gospodarenja otpadom i nesanirana legalna i ilegalna odlagališta otpada. U prometnoj infrastrukturi to je nedovoljna kvaliteta cestovnih prometnica, zagušenost prometa na svim glavnim prilaznim pravcima Gradu Zagrebu, sustav javnog prijevoza koji zbog nekvalitetne i neatraktivnosti nije šire prepoznat kao kvalitetna alternativa korištenju osobnih vozila, loše stanje željezničke infrastrukture ne dopušta iskorištenje punog potencijala željezničkog prometa, nepostojanje poticaja za korištenje učinkovitih i ekološki prihvatljivih vozila te nepostojanje infrastrukture za distribuciju alternativnih goriva na županijskoj razini.

U energetici, glavni su razvojni problemi i ograničenja „sive zone“ u distribucijskoj mreži električne energije, nepovezanost većeg broja distribucijskih mreža plina, odnosno prstena oko većih naselja te niska razina energetske učinkovitost i neiskorišteni potencijali obnovljivih izvora energije.

U zaštiti okoliša i održivom upravljanju prostorom i resursima problemi i ograničenja koja sputavaju provedbu održivog razvoja ZŽ su: prirodni resursi i zaštićena prirodna područja ne koriste se u funkciji razvoja prema načelima održivosti, deficit edukacije i uključivanje javnosti u upravljanje prirodnim resursima i zaštitu okoliša, nedostatno praćenje stanja okoliša.

Očekivani načini ostvarenja

Za ostvarenje ovog cilja utvrđene su skupine niza konkretnih mjera za poboljšanje infrastrukturnih sustava (prometne, komunikacijske, komunalne, energetske infrastrukture i sustava navodnjavanja), povećanje energetske učinkovitosti, za promociju obnovljivih izvora energije, za unaprjeđenje upravljanja prostorom i zaštite okoliša, poboljšanje zaštite i održivo korištenje prirodnih i kulturnih vrijednosti.

Dosljednost

Ovaj cilj uklapa se u ciljeve svih relevantnih strateških dokumenata na razini EU-a te na nacionalnoj i županijskoj razini upravljanja.

Na razini EU-a to su:

- Europa 2020. – Europska strategija za pametan, održiv i uključiv rast
- Strategija održivog razvitka Europske unije (2009.)
- Sedmi akcijski program zaštite okoliša Europske unije do 2020. godine (2013.)

Na nacionalnoj razini to su strateški dokumenti:

- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske.
- Operativni program Konkurentnost i kohezija (OPKK)
- Program ruralnog razvoja Hrvatske 2014.–2020. čiji je opći cilj razvoj poljoprivrede i ruralnog prostora.
- Nacionalna strategija zaštite okoliša (NN 46/02).
- Strategija upravljanja vodama (NN 91/08).
- Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (NN 30/09).
- Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske (NN 130/05).
- Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske (NN 143/08).

Na regionalnoj razini to su:

- Prostorni plan Zagrebačke županije

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Poboljšati infrastrukturu i kvalitetu života održivim korištenjem prirodnih resursa i kulturnih dobara	Pokazatelj konkurentnosti za infrastrukturu	Rang prema drugim županijama	Regionalni indeks konkurentnosti (RIK) 2013. – opća i prometna infrastruktura	4-5	2013.	2-3	2020.	trogodišnje	RIK*
	Kvaliteta osnovne infrastrukture	%	Pokrivnost stanovnika osnovnom infrastrukturom (vodoopskrba, odvodnja, električna energija, plin, širokopolasni internet)	100%	2015.	120%	2020.	godišnje	ZŽ

PRIORITET 2.1. KORIŠTENJE OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE I ENERGETSKA UČINKOVITOST

CILJ	Smanjenje troškova korištenja energije te povećanje korištenja obnovljivih izvora energije doprinjelo bi povećanju učinkovitosti javnog sektora te održivom razvoju Zagrebačke županije.
OPRAVDANJE	S obzirom na identificirane konkretne neiskorištene potencijale za uštedom energije te premalo korištenje obnovljivih izvora energije, potrebno je dodatno poticati korištenje obnovljivih izvora energije te uvođenje mjera energetske učinkovitosti.
OPIS	Prioritet će se provesti putem mjera koje se odnose na uvođenje tj. korištenje obnovljivih izvora energije (posebice biomase) te energetska učinkovitost u javnom sektoru (zgrade u vlasništvu županije i JLS, javna rasvjeta, kulturna baština) te stambenom sektoru (s ciljem povećanja kvalitete stanovanja).

PRIORITET	2.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
MJERA	2.1.1. Učinkovito korištenje energije i uvođenje obnovljivih izvora energije u zgradama županije i JLS
SVRHA	Sustavno gospodarenje energijom u zgradama JLS i županije
CILJ MJERE	Poboljšanje energetske učinkovitosti i uvođenje obnovljivih izvora energije u javnim zgradama.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izgradnja, obnova i opremanje zgrada javne namjene po nZEB ili naprednijim standardima; - Provedba projekata povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije; - Izgradnja sustava područnog grijanja i hlađenja; - Sustavno gospodarenje energijom; - Uspostavljanje inovativnih mehanizama financiranja (EPC, fondovi i sl.); - Praćenje i analiza potrošnje energije u županijskim zgradama; - Provedba energetske pregleda zgrada i pribavljanje energetske certifikata zgrada; - Organizacija obrazovnih radionica o načinima uštede energije.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Smanjenje potrošnje energije u zgradama; - Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora; - Edukacijske i promotivne kampanje; - Smanjenje financijskih troškova za energiju.
RAZVOJNI UČINAK	Snažan utjecaj na gospodarski sektor na regionalnoj razini. Pružanje pozitivnog primjera privatnom sektoru. Dugoročno dolazi do oslobađanja značajnih financijskih sredstava uslijed smanjenog financijskog troška na energente pa se novac može preusmjeriti u daljnji razvoj. Smanjenje energetske ovisnosti.
POKAZATELJI ZA	<ul style="list-style-type: none"> - Broj provedenih projekata;

PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	- Smanjenje potrošnje energije;
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo ZŽ Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu ZŽ, Upravni odjel za poljoprivredu, ruralni razvitak i šumarstvo ZŽ, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb ZŽ, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Zagrebačka županija kao institucija i JLS, indirektno svi stanovnici Županije.

PRIORITET	2.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
MJERA	2.1.2. Povećanje energetske učinkovitosti, sigurnosti u prometu i zaštite okoliša kroz rekonstrukciju i gradnju sustava javne rasvjete
SVRHA	Rekonstrukcija i gradnja sustava javne rasvjete
CILJ MJERE	Rekonstrukcija i dogradnja zastarjelog sustava javne rasvjete u svrhu povećanja sigurnosti u prometu kroz primjenu norme HRN EN 13 201, poboljšanja energetske učinkovitosti sustava javne rasvjete i zaštita okoliša od svjetlosnog onečišćenja.
SADRŽAJ	Rekonstrukcija sustava javne rasvjete u vlasništvu jedinica lokalne samouprave na području Zagrebačke županije upotrebom energetski učinkovitih izvora svjetlosti.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada snimka stanja postojećeg sustava javne rasvjete (energetskog pregleda) za jedinice lokalne samouprave Zagrebačke županije - Izrada projektne dokumentacije za rekonstrukciju i gradnju sustava javne rasvjete za jedinice lokalne samouprave zagrebačke županije - Izrada terminsko–financijskog akcijskog plana a rekonstrukcije i gradnje sustava javne rasvjete za jedinice lokalne samouprave - Rekonstrukcija i gradnja sustava prema izrađenoj projektnoj dokumentaciji te Akcijskom planu te usklađivanje sa Zakonom o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja i normom HRN EN 13 201
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti dovest će do sljedećih učinaka: <ul style="list-style-type: none"> - povećanje sigurnosti u prometu; - smanjenje troškova električne energije za jedinice lokalne samouprave; - usklađivanje sa Zakonom o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj izrađenih snimaka stanja postojećih sustava javne rasvjete; - Broj rekonstruiranih i izgrađenih rasvjetnih mjesta
NOSITELJI	Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske Upravni odjel za gospodarstvo ZŽ, JLS

CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Jedinice lokalne samouprave Zagrebačke županije
------------------------------------	---

PRIORITET	2.1. Korištenje obnovljivih izvora energije i energetska učinkovitost
MJERA	2.1.3. Obnova zgrada pod kulturnom zaštitom uz povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije
SVRHA	Očuvanje kulturnih dobara Zagrebačke županije uz učinkovito korištenje energije
CILJ MJERE	Obnova zgrada pod kulturnom zaštitom uz očuvanje izvornog izgleda ali uz značajno poboljšanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Kreiranje baze objekata – provjera vlasništva i legalnosti; - Kreiranje plana upravljanja zgradama; - Izrada projektne dokumentacije i ishođenje potrebnih dozvola; - Rekonstrukcija zgrada.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Baza objekata; - Obnovljena kulturna dobra prema visokim standardima energetske učinkovitosti; - Korištenje obnovljivih izvora energije; - Očuvanje povijesno važnih zgrada.
RAZVOJNI UČINAK	Angažiranje privrednog sektora na obnovama zgrada. Obnovljene zgrade će pozitivno utjecati na turistički potencijal sredina u kojima se one nalaze.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj ishođene projektne dokumentacije; - Broj obnovljenih zgrada
NOSITELJI	Upravni odjel za gospodarstvo ŽŽ Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu ŽŽ, Regionalna energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Kulturna dobra Zagrebačke županije, stanovnici Zagrebačke županije, privredni sektor

PRIORITET 2.2. RAZVIJENA KOMUNALNA I PROMETNA INFRASTRUKTURA

CILJ	Cilj je prioriteta bolja kvaliteta javne infrastrukture kroz izgradnju, rekonstrukciju i modernizaciju prometne infrastrukture, infrastrukture za vodoopskrbu i odvodnju, gospodarenje otpadom te infrastrukture za široko pojasni internet.
OPRAVDANJE	Na području Zagrebačke županije nužna su poboljšanja komunalne i prometne infrastrukture. Analiza stanja pokazuje da sustav vodoopskrbe i odvodnje

	otpadnih voda još uvijek nije dostupan značajnom broju kućanstava, nedovoljno je razvijen sustav odvodnje i pročišćavanja industrijskih otpadnih voda, a sustav pročišćavanja komunalnih otpadnih voda nije uvijek usklađen sa suvremenim okolišnim standardima. Također, dotrajala je transportna i distribucijska mreža vodovoda. Cestovna mreža ne zadovoljava sigurnosne i tehničke uvjete, a neodgovarajuća je i mreža javnog prijevoza.
OPIS	Ciljevi razvojnog prioriteta odnose se na poboljšanje infrastrukturnih sustava, a ostvarit će se provedbom slijedećih mjera: poboljšanje prometne infrastrukture i prometne povezanosti, poboljšanje energetske infrastrukture, poboljšanje komunalne infrastrukture (vodoopskrba, odvodnja i gospodarenje otpadom) te uvođenje infrastrukture širokopojasnog interneta.

PRIORITET	2.2. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura
MJERA	2.2.1. Razvoj prometne infrastrukture i unaprjeđenje prometne povezanosti
SVRHA	Kvalitetnija teritorijalna integracija prostora Županije i unaprjeđenje dostupnosti sadržaja te brojnosti putnika i roba.
CILJ MJERE	Razvoj cjelokupnog prometnog sustava po svim infrastrukturnim razinama i svim prometnim granama.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Unaprjeđenje županijskog javnog linijskog i integriranog javnog linijskog (cestovnog, željezničkog, tramvajskog) prijevoza putnika - Uspostava čvrste suradnje između Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske i Zagrebačke županije na organizaciji i implementaciji projekta integriranog prijevoza putnika - Izrada planske, studijske i projektne dokumentacije za organizaciju i implementaciju projekta integriranog prijevoza putnika (prometni savez, tarifna unija, automatska naplata i kontrola karata, informiranje putnika, inteligentno upravljanje prometom i dr.) - Izrada dokumentacije, rekonstrukcija i izgradnja prometne infrastrukture (svih vrsta i razina) radi osiguranja odgovarajuće kvalitete i odgovarajuće prometne dostupnosti - Priprema projekata prometne infrastrukture i dokumentacije za sufinanciranje iz fondova EU. - Unaprjeđenje kvalitete i sigurnosti cesta sa pripadajućim objektima na području Županije - Izrada, planske, studijske i projektne dokumentacije, te poticanje ulaganja i izgradnja infrastrukture ostalih oblika prometa za koje postoje kapaciteti na području Županije (riječni, zračni, biciklističke staze, žičara, i dr...).
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Kvalitetnija međusobna prometna povezanost svih mikroregija Županije kao i teritorija Županije s ostatkom RH, naročito sa susjednim Županijama s posebnim naglaskom na Grad Zagreb i Krapinsko-zagorsku županiju. - Uklanjanje ili smanjenje tzv. uskih grla, prometnih gužvi i zastoja, posebno u vršnim periodima dnevnih migracija - Veće korištenje putovanja javnim prijevozom, posljedica čeka je

	<p>smanjenje individualnog prijevoza što u konačnici generira veću sigurnost u prometu zbog manjeg broja osobnih vozila koje sudjeluju u prometu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećan broj investicija - Unaprijeđena razina zaštite okoliša (prvenstveno kvalitete zraka) - Kvalitetna prometna infrastruktura
RAZVOJNI UČINAK	<p>Kvalitetna prometna infrastruktura i prometna dostupnost omogućiti će ostanak, tj. povratak stanovništva te društveni, okolišni i gospodarski razvoj. Razvijena i dostupna prometna infrastruktura utječe na kvalitetu života i privlačnost Županije za život i poslovanje, odnosno investiranje. Povezivanje različitih vrsta prijevoza omogućiti će učinkovitiju povezanost teritorija i veću prijevoznu učinkovitost. Kvalitetna i moderna prometna infrastruktura pozitivno će se odraziti na kvalitetu života i rada te ujednačenom regionalnom razvoju, kao i na stanje okoliša zbog doprinosa smanjenju emisija stakleničkih plinova.</p>
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Kretanje broja prometnih nesreća na cestama na području Županije i prometa putnika u javnom prijevozu - Kretanje dužine cestovne mreže (rekonstruirane i novoizgrađene)
NOSITELJI	<p>ŽUC ZŽ, IPZP d.o.o.,Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ZŽ, komunalna poduzeća, JLS, GZ, K-ZŽ, HAC, HC, ARZ, AZM, HŽ infrastruktura, HŽ putnički prijevoz, resorno Ministarstvo.</p>
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	<p>JLS, stanovništvo, gospodarski subjekti, komunalna poduzeća, ŽUC ZŽ, trgovačka društva koja se bave prometnom djelatnošću, HC, HAC, ARZ, AZM, HŽ infrastruktura i HŽ putnički prijevoz</p>

PRIORITET	2.2. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura
MJERA	2.2.2. Razvoj cjelovitog sustava gospodarenja otpadom
SVRHA	Zaštita okoliša i zdravlja ljudi.
CILJ MJERE	Smanjenje nastanka i gomilanja otpada kroz razvoj cjelovitog (funkcionalnog) sustava gospodarenja otpadom.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izobrazba stanovništva i kampanje podizanja svijesti o potrebi provođenja cjelovitog sustava gospodarenja otpadom - Donošenje i provedba Planova gospodarenja otpadom JLS-e - Sufinanciranje sanacije ilegalnih („divljih“) deponija otpada - Sufinanciranje nabave i postavljanja opreme za odvojeno sakupljanje otpada - Izbjegavanje i smanjenje nastanka otpada - Poticanje reciklaže i odvojenog sakupljanja, odnosno primarne selekcije otpada - Poticanje korištenja najboljih raspoloživih tehnologija i tehnika - Sanacija i zatvaranje postojećih odlagališta komunalnog otpada - Izgradnja centra za gospodarenje otpadom s pripadajućim pretovarnim stanicama - Priprema projekata i dokumentacije za sufinanciranje iz fondova EU.

	<ul style="list-style-type: none"> - Osiguravanje obrade i zbrinjavanje otpada koji se ne može reciklirati (uključivo s otpadom iz pročištača otpadnih voda), sukladno načelima održivog razvoja na prihvatljiv način za okoliš.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Povećanje udjela primarne selekcije otpada - Sprečavanje nastanka otpada (prevencija), sanacija i zatvaranje postojećih i ilegalnih odlagališta komunalnog otpada te uspostava cjelovitog sustava gospodarenja otpadom (izgradnja centra za gospodarenje otpadom i pretovarnih stanica)
RAZVOJNI UČINAK	Razvijeni cjeloviti sustav gospodarenja otpadom ima multiplikativne efekte koji uključuju smanjenje emisije onečišćujućih tvari, smanjenje opasnosti za zdravlje ljudi i okoliš, očuvanje prirodnih resursa te odvajanje ekonomskog rasta i razvoja od porasta količina nastalog otpada.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Smanjenje ukupne količine odlaganog otpada - Kretanje broja zelenih otoka, reciklažnih dvorišta i pretovarnih stanica, broj izgrađenih centra za gospodarenje otpadom sa pretovarnim stanicama
NOSITELJI	GOŽŽ d.o.o., Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ŽŽ, JLS, komunalna poduzeća, FZOEU, RRAZZ i resorno ministarstvo.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici, komunalna poduzeća, GOŽŽ d.o.o., JLS, FZOEU, Agencija za zaštitu okoliša te gospodarski subjekti i institucije u Županiji.

PRIORITET	2.2. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura
MJERA	2.2.3. Razvoj sustava zbrinjavanja (odvodnje i obrade) otpadnih voda
SVRHA	Zaštita okoliša i zdravlja ljudi, podizanje kvalitete života stanovništva te ravnomjerni razvoj svih područja Županije
CILJ MJERE	Unaprjeđenje komunalnog standarda kroz rekonstrukciju, dogradnju i izgradnju sustava odvodnje i obrade otpadnih voda za sve jedinice lokalne samouprave u Županiji.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada planske, studijske i projektne dokumentacije za izvođenje objekata i uređaja zbrinjavanja otpadnih voda. - Jačanje kapaciteta odgovornih institucija za rad i održavanje sustava, usklađenje razvoja sustava zbrinjavanja otpadnih voda s razvojem sustava vodoopskrbe - Rekonstrukcija i dogradnja postojećih, izgradnja novih te održavanje sustava zbrinjavanja otpadnih voda - Priprema projekata i dokumentacije sustava zbrinjavanja otpadnih voda za sufinanciranje iz fondova EU. - Osiguravanje obrade i zbrinjavanja otpada (mulja) iz pročištača otpadnih voda, sukladno načelima održivog razvoja na prihvatljiv način za okoliš.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Povećana kvaliteta vodne infrastrukture, unaprijeđena razina zaštite okoliša

	<ul style="list-style-type: none"> - Povećana kvaliteta života - Veći postotak priključenih kućanstava i pravnih subjekata na sustave zbrinjavanja otpadnih voda
RAZVOJNI UČINAK	Razvoj sustava odvodnje i obrade otpadnih voda proizvest će višestruke koristi. Znatno će se smanjiti zagađivanje okoliša otpadnim vodama, pa će biti i manje zagađenje tla i podzemnih voda, što u konačnici pridonosi kvalitetnijim sanitarnim, tj. higijenskim uvjetima života te uravnoteženom i održivom razvoju.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj kilometara saniranih, rekonstruiranih i novih kolektora te kanalizacijske mreže. - Broj kućanstava priključenih na kanalizacijsku mrežu
NOSITELJI	JLS, komunalna poduzeća, Hrvatske vode, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ŽŽ, RRAZZ, VIOZZ d.o.o. i resorno ministarstvo
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici, JLS, komunalna poduzeća, VIOZZ d.o.o. te gospodarski subjekti i institucije u Županiji

PRIORITET	2.2. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura
MJERA	2.2.4. Razvoj sustava vodoopskrbe
SVRHA	Podizanje kvalitete života stanovništva te ravnomjerni razvoj svih područja županije osiguravanjem sigurne i kvalitetne opskrbe vodom za cijelo stanovništvo i gospodarstvo ŽŽ.
CILJ MJERE	Unaprjeđenje komunalnog standarda kroz rekonstrukciju, dogradnju i izgradnju sustava vodoopskrbe na području svih jedinica lokalne samouprave.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada planske, studijske i projektne dokumentacije za izvođenje objekata i uređaja sustava vodoopskrbe - Jačanje kapaciteta odgovornih institucija za rad i održavanje sustava vodoopskrbe - Rekonstrukcija i dogradnja postojećih, izgradnja novih te održavanje sustava vodoopskrbe - Postotak gubitaka distribuirane pitke vode u vodoopskrbnim sustavima - Priprema projekata i dokumentacije sustava vodoopskrbe za sufinanciranje iz fondova EU.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Povećana kvaliteta vodne infrastrukture, unaprijeđena razina zaštite okoliša - Povećana kvaliteta života - Veći postotak priključenih kućanstava i pravnih subjekata na vodoopskrbne sustave - Smanjenje gubitaka u vodoopskrbnim sustavima
RAZVOJNI UČINAK	Razvoj vodoopskrbnih sustava pozitivno će utjecati na ukupan uravnotežen i održiv gospodarski i društveni razvoj Županije. Većem dijelu stanovništva omogućit će se priključivanje na javnu vodoopskrbu, a za potrebe gospodarstva osigurati dovoljne količine vode.
POKAZATELJI ZA	<ul style="list-style-type: none"> - Broj kilometara sanirane, dograđene i novoizgrađene vodoopskrbne

PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	mreže s pripadajućim objektima. - Broj kućanstava priključenih na vodoopskrbne sustave
NOSITELJI	VIOŽŽ d.o.o., JLS, komunalna poduzeća, Hrvatske vode, resorno ministarstvo, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ŽŽ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici, JLS, komunalna poduzeća, ViOŽŽ d.o.o. te gospodarski subjekti i institucije u Županiji

PRIORITET	2.2. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura
MJERA	2.2.5. Plinifikacija Zagrebačke županije
SVRHA	Podizanje kvalitete života stanovništva te ravnomjerni razvoj svih područja Županije osiguravanjem pokrivenosti Županije distributivnom plinskom mrežom.
CILJ MJERE	Proširiti postojeće i izgraditi nove distributivne plinske mreže u Županiji, sukladno potrebama potrošača, odnosno omogućiti svim potencijalnim potrošačima priključak na distributivnu plinsku mrežu, te osigurati dovoljne količine plina za potrebe stanovništva i gospodarstva.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Aktivnosti na planiranju i pripremi projekata vezanih za osiguranje pokrivenosti Županije mrežom distributivnih plinovoda te izgradnju sustava, priključenje domaćinstava, gospodarskih i ostalih subjekata. - Aktivnosti na kontinuiranom osiguranju kvalitete opskrbe plinom u Županiji. - Izgraditi plinsku mrežu prema planovima distributera - Zamijeniti postojeće čelične plinovode PE cijevima - Izgraditi plinske mreže prema poduzetničkim zonama u Županiji radi njihova opremanja potrebnom infrastrukturom.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Povećanje duljine plinske mreže, povećanje broja priključaka – korisnika na plinsku mrežu. - Dovođenje plinske distributivne mreže u poduzetničke zone, koje iskažu potrebe. - Smanjivanje upotrebe fosilnih goriva i smanjenje zagađenja zraka stakleničkim plinovima.
RAZVOJNI UČINAK	Izgradnjom plinske distributivne mreže i dovođenja plina građanima i u poduzetničke zone stvoriti će se uvjeti za ulaganje poduzetnika u gospodarske djelatnosti u zonama, a time povećanje gospodarske aktivnosti i povećanje zaposlenosti i standarda stanovništva.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj kilometara plinovoda. - Broj gospodarskih objekata i kućanstava priključenih na distribucijski sustav.
NOSITELJI	JLS, distributeri, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ŽŽ, HERA, resorno ministarstvo
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici Županije, JLS, gospodarski i ostali subjekti u Županiji.

PRIORITET	2.2. Razvijena komunalna i prometna infrastruktura
MJERA	2.2.6. Uvođenje infrastrukture pristupa širokopojasnom internetu na cijelom području ŽŽ
SVRHA	Stvaranje uvjeta za korištenje širokopojanog interneta na cijelom području županije
CILJ MJERE	Kontinuirana edukacija i savjetovanje poduzetnika u dijelu ICT tehnologija sa svrhom podizanja efikasnosti i profitabilnosti poduzetnika. Stvaranje preduvjeta za E - poslovanje kod poduzetnika (izgradnja širokopojasne infrastrukture i priključenje 100% pravnih subjekata na području Županije na brzi (30 Mb/s) i barem 50% istih na ultra-brzi Internet (100 Mb/s) realizacijom Županijskog programa „Razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa za područje cijele Zagrebačke županije, prihvatljiv za financiranje iz EU fondova“, uvođenje E-računa za sva plaćanja JLS-ova i Županije, razvoj i prezentiranje softwera za pojedine poduzetničke niše sa svrhom podizanja učinkovitosti i smanjenja troškova poslovanja u poduzetništvu), te omogućiti pristup kućanstava širokopojasnom internetu.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - korištenje novih telekomunikacijskih tehnologija (širokopojasnog Interneta nakon realizacije Županijskog programa „Razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa za područje cijele Zagrebačke županije, prihvatljiv za financiranje iz EU fondova“ i drugih telekomunikacijskih tehnologija) - Izgradnja novih telekomunikacijskih tehnologija (širokopojasni Internet i druge telekomunikacijske tehnologije) - razvoj telekomunikacijskih usluga, vezano uz koncept „pametne županije“
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Podizanje kompetencija poduzetništva u novim tehnologijama - Povećanje efikasnosti poslovanja institucija i kompanija korištenjem novih tehnologija
RAZVOJNI UČINAK	Uvođenjem infrastrukture širokopojasnog interneta omogućiti se razvoj poslovanja poduzetnika kroz podizanje učinkovitosti i smanjenje troškova poslovanja.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađene konačne verzije Plana razvoja širokopojasne infrastrukture (KV PRŠI) za cjelokupno područje provedbe Županijskog ŠPI Programa - Izgrađena širokopojasna infrastruktura (ŠPI) na području Županije s mogućnošću priključenja 100% korisnika na Internet minimalne brzine 30 Mb/s i barem 50% istih na ultra-brzi Internet (100 Mb/s)
NOSITELJI	Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ŽŽ, Upravni odjel za EU fondove ŽŽ, JLS,
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Poduzetnici, ulagači, poduzetničke potporne institucije

PRIORITET 2.3. VISOKA KVALITETA URBANOG I PRIRODNOG OKRUŽENJA

CILJ	Cilj ovog prioriteta je ravnomjerni i policentrični razvoj županije, kroz povećanje kvalitete života u naseljima kroz raspoloživost javnih sadržaja i drugih servisa.
OPRAVDANJE	Unaprjeđenje standarda urbaniteta naselja povećava kvalitetu života, generira proširenje gravitirajućeg područja te stvara pretpostavke za bolje razvojne prilike i privlačenje investicija. Kvalitetnim i racionalnim prostornim planiranjem na svim razinama treba stvoriti uvjete za daljnje unaprjeđenje razine urbaniteta naselja radi povećanja kvalitete života i stanovanja, uz visoku razinu očuvanja prirodnih i kulturnih resursa Zagrebačke županije.
OPIS	Prioritetom su predviđene mjese koje se odnose na unaprjeđenje razine urbaniteta naselja, korištenje i razvoj specijalnih značajki naselja i okruženja te unaprjeđenje sustava prostornog planiranja.

PRIORITET	2.3. Visoka kvaliteta urbanog i prirodnog okruženja
MJERA	2.3.1. Unapređenje razine urbaniteta naselja
SVRHA	Unaprjeđenje standarda urbaniteta naselja povećava kvalitetu života, generira proširenje gravitirajućeg područja te stvara pretpostavke za bolje razvojne prilike i privlačenje investicija.
CILJ MJERE	Povećati standarde dostupnosti i raspoloživosti javnih sadržaja i drugih servisa (opskrba, usluge, ugostiteljstvo, zabava i dr.), osnažiti razvoj manjih centara razvoja.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Visoka razina urbaniteta podrazumijeva prisutnost dovoljno guste mreže javnih sadržaja i uređenje naselja s funkcijama centraliteta za okolno područje, u skladu s rangom centraliteta. - Mjera uključuje izradu prostornih i urbanističkih planova uređenja područja i naselja. <p>Daljnji postupci obuhvaćaju:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prostorna i urbanistička uređenja područja i naselja - uređenje i pripremu zemljišta za izgradnju (parcelacija, promet i infrastruktura) - postupna realizacija javnih i svih drugih sadržaja - postupno uređenje i održavanje javnih površina (prometnice, zelene i pješačke površine, trgovi, dječja igrališta, javna rasvjeta, urbana oprema).
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Prostorni i urbanistički planovi. - Priprema zemljišta (opremanje područja infrastrukturom). - Brža realizacija i smanjenje cijena javnih i drugih sadržaja. - Kvalitetnije upravljanje troškovima uređenja naselja.
RAZVOJNI UČINAK	Viša razina urbaniteta naselja, osim kvalitetnijeg života stanovnika, ima privlačan učinak za druge gospodarske aktivnosti i povećanje gravitacijskog područja.
POKAZATELJI ZA	Broj donesenih urbanističkih planova uređenja naselja

PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Broj izrađenih planova urbane sanacije i urbane preobrazbe.
NOSITELJI	JLS, upravni odjeli po sektorima ZŽ, Zavod za prostorno uređenje ZŽ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani, pružatelji javnih i drugih usluga, poduzetnici na području naselja i u okruženju.

PRIORITET	2.3. Visoka kvaliteta urbanog i prirodnog okruženja
MJERA	2.3.2. Unaprjeđenje sustava prostornog uređenja
SVRHA	Unaprjeđenje sustava prostornog uređenja u Zagrebačkoj županiji, efikasnost i pravovremenost izrade dokumenata prostornog uređenja.
CILJ MJERE	Kvalitetnim i racionalnim prostornim planiranjem na svim razinama stvoriti uvjete za daljnje unaprjeđenje razine urbaniteta naselja, za realizaciju gospodarskih zona, turističkih i sportskih objekata i područja te stvoriti uvjete za realizaciju komunalne, prometne i energetske infrastrukture, uz visoku razinu očuvanja prirodnih i kulturnih resursa Zagrebačke županije.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Sudjelovanje u izradi Državnog plana prostornog razvoja i drugih planova državne razine, pripremom podataka i planskih rješenja za područje Zagrebačke županije. - Donošenje novog Prostornog plana Zagrebačke županije, sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju . Međusobno usklađenje planskih rješenja između ZŽ, Grada Zagreba i drugih susjednih županija. - Donošenje izmjena i dopuna važećeg Prostornog plana Zagrebačke županije. - Donošenje Urbanističkih planova uređenja županijskog značaja, sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju - Donošenje novih prostornih planova uređenja gradova i općina, sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju - Donošenje izmjena i dopuna važećih prostornih planova uređenja gradova i općina. - Donošenje generalnih urbanističkih planova i urbanističkih planova uređenja - Vođenje Informacijskog sustava prostornog uređenja. - Izrada Izvješća o stanju u prostoru, studija i stručnih podloga za područje Županije i JLS.
REZULTAT	Stvoreni prostorno planski uvjeti za realizaciju projekata iz područja gospodarstva, poljoprivrede, komunalne i prometne infrastrukture, društvenih djelatnosti, zaštite okoliša te zaštite prirodne i kulturne baštine.
RAZVOJNI UČINAK	Kvalitetno i racionalno planiranje prostora ima učinak na ukupnu kvalitetu života građana koji u tom prostoru žive, rade ili ga povremeno koriste.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj donesenih prostornih planova područne (regionalne) razine i planova u izradi - Broj donesenih prostornih planova državne i lokalne razine u čijoj izradi sudjeluje ZŽ.

NOSITELJI	Zavod za prostorno uređenje ZŽ, JLS, upravni odjeli po sektorima ZŽ, javnopravna tijela.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani, javnopravna tijela, poduzetnici i drugi korisnici prostora ZŽ.

PRIORITET	2.3. Visoka kvaliteta urbanog i prirodnog okruženja
MJERA	2.3.3. Uvođenje novih visokih tehnologija u pružanje javnih usluga u naseljima
SVRHA	Unaprjeđenje standarda javnih usluga u naseljima radi povećanja konkurentnosti gospodarstva i kvalitete života stanovnika sukladno načelima održivog razvoja i optimiziranja teritorijalnog kapitala Zagrebačke županije
CILJ MJERE	Povećati standarde dostupnosti i raspoloživosti javnih sadržaja i drugih servisa poduzetnicima i građanima, osnažiti razvoj manjih centara razvoja.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - visoka razina urbaniteta podrazumijeva prisutnost dovoljno guste mreže javnih sadržaja i uređenje naselja s funkcijama centraliteta za okolno područje, u skladu s rangom - mjera uključuje izradu Strategije razvoja informacijske i komunikacijske tehnologije na području Zagrebačke županije (IKT Strategija ZŽ) i strategija pametnih gradova na području Zagrebačke županije, s ciljem učinkovitog korištenja vlastitih razvojnih potencijala upotrebom suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - izrađena IKT Strategija ZŽ i strategije pametnih gradova za sve gradove Zagrebačke županije - povećanje konkurentnosti gospodarstva Zagrebačke županije - povećanje kvalitete života stanovnika Zagrebačke županije
RAZVOJNI UČINAK	Viša razina urbaniteta naselja, osim kvalitetnijeg života stanovnika, ima privlačan učinak za druge gospodarske aktivnosti i povećanje gravitacijskog područja.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - izrađeni idejni projekti za izgradnju e-punionica (IP), izgrađene e-punionice (EP) i nabavljena el. vozila (EV) - izrađena i usvojena IKT Strategija ZŽ i sve strategije pametnih gradova ZŽ
NOSITELJI	JLS, upravni odjeli po sektorima ZŽ
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani, pružatelji javnih i drugih usluga, poduzetnici na području naselja i u okruženju.

PRORITET 2.4. ZAŠTITA OKOLIŠA I ODRŽIVO KORIŠTENJE PRIRODNIH I KULTURNIH VRIJEDNOSTI

CILJ	S obzirom da ŽŽ ima izrazito bogatu prirodnu i kulturnu baštinu, potrebno ju je očuvati i unaprijediti njenu razvojnu funkciju održivim korištenjem, kako za lokalno stanovništvo, tako i za posjetitelje. Dodatno, cilj ovog prioriteta je ostvariti odnosno povećati prihode od održivog korištenja prirodnih i kulturnih vrijednosti.
OPRAVDANJE	Bogatstvo kulturne i prirodne baštine Zagrebačke županije nije dovoljno iskorišteno u razvojne svrhe, ne samo za povećanje kvalitete i atraktivnosti područja županije, nego u gospodarske svrhe, kroz njihovo održivo korištenje koje neće ugroziti baštinu ali će povećati prihode od posjetitelja kojima će se povećati investicijska sposobnost institucija koje upravljaju objektima kulturne i prirodne baštine.
OPIS	Prioritet će se provoditi kroz poboljšanje upravljanja zaštićenim dijelovima prirode, unaprjeđenje sustava zaštite okoliša, poboljšanje stanja pojedinih sastavnica okoliša, zaštitu i održivo korištenje prirodne baštine i kulturnih dobara te poticanje kulturno-umjetničkog stvaralaštva.

PRIORITET	2.4. Zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih vrijednosti
MJERA	2.4.1. Uspostava i upravljanje zaštićenim dijelovima prirode
SVRHA MJERE	Zaštita prirodnih vrijednosti kroz očuvanje georaznolikosti, bioraznolikosti i krajobrazne vrijednosti , učinkovita provedba i upravljanje zaštićenim dijelovima prirode
CILJ MJERE	Unaprjeđenje upravljanja i promocije zaštićenih dijelova prirode i područja ekološke mreže Natura 2000 na način koji kvalitetno integrira zaštitu i korištenje, povećanje lokaliteta evidentiranih prirodnih vrijednosti raznih kategorija zaštite.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada planova upravljanja, uspostava informacijskih sustava te osiguravanje savjetodavne i financijske pomoći u osmišljavanju i provedbi razvojnih projekata. - Potpora raznim oblicima aktivnosti svih zainteresiranih sudionika u zaštiti i održivom korištenju prirode i prirodnih vrijednosti - Poboljšanje identifikacije, valorizacije i interpretacije postojeće prirode i prirodnih vrijednosti u svrhu zaštite i održivog razvoja - Suradnja Javne ustanove za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode ŽŽ s drugim institucijama, JLS, udrugama i korisnicima prostora.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Kvalitetnija promocija, korištenje i upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima - Izrađeni planovi upravljanja zaštićenim područjima

	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađeni projekti poboljšanja i izgradnje infrastrukture i infrastrukturnih objekata važnih za učinkovito upravljanje zaštićenim dijelovima prirode - Informiranje i savjetovanje lokalnog stanovništva i drugih korisnika prostora
RAZVOJNI UČINAK	Planirane aktivnosti povećat će održivo korištenje prirode i prirodnih vrijednosti te pridonijeti održivom razvoju Zagrebačke županije.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERA	<ul style="list-style-type: none"> - Provođenje Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja Zagrebačke županije - Broj projekata zaštićenih prirodnih područja i Natura 2000
NOSITELJI	Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode "Zeleni prsten" ZŽ,- nositelj JLS, Upravni odjeli ZŽ, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, HAOP, udruge, LAG, TZ Zagrebačke županije, svi zainteresirani postojeći i potencijalni sudionici razvoja unutar promatranih područja
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani, poduzetnici, udruge, lokalno stanovništvo i korisnici prostora ZŽ i JLS,

PRIORITET	2.4. Zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih vrijednosti
MJERA	2.4.2. Unapređenje sustava zaštite okoliša i promicanje održivog razvoja
SVRHA MJERE	Izgradnja i jačanje cjelovitog sustava zaštite okoliša i promicanje održivog razvoja u Zagrebačkoj županiji.
CILJ MJERE	<p>Jačanje institucija jedinica lokalne samouprave u svrhu donošenja planova i programa zaštite okoliša te suradnja s organizacijama civilnog društva u kreiranju i realizaciji programa zaštite okoliša i prirode, potpora ekološkim inicijativama civilnog društva. Primjena najboljih raspoloživih tehnika (NRT), unapređenje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije.</p> <p>Kontinuirano informiranje i edukacija stanovništva o zaštiti okoliša i očuvanju zaštićenih prirodnih vrijednosti, promidžba održivog razvoja. Razvoj i unaprijeđenje niskougličnog i okolišno prihvatljivog prometa radi održivog razvoja regionalne i lokalne mobilnosti.</p>
SADRŽAJ	<p>Jačanje institucija jedinica lokalne samouprave u svrhu donošenja planova i programa zaštite okoliša te suradnja s organizacijama civilnog društva u kreiranju i realizaciji programa zaštite okoliša i prirode:</p> <ul style="list-style-type: none"> - unapređenje informacijskog sustava zaštite okoliša - stručno-kadrovsko osnaživanje lokalne razine za obavljanje zadaća iz područja zaštite okoliša - pokretanje razvojnih projekata iz segmenta zaštite okoliša.

	<ul style="list-style-type: none"> - pokretanje i realizacija projekata zaštite vodozaštitnih područja - pokretanje suradnje i dugoročno rješavanje problema poplava i klizišta. <p>Potporna ekološkim inicijativama civilnog društva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sufinanciranje programa i projekata koje provode udruge civilnog društva iz područja zaštite okoliša i prirode - informiranje, edukacija i razvijanje senzibiliteta za probleme okoliša kod stanovništva - zagovaranje i iskazivanje interesa građana pri donošenju odluka koje utječu na okoliš - izravne akcije u provedbi zaštite okoliša i prirode <p>Kontinuirano informiranje i edukacija stanovništva o zaštiti okoliša i očuvanju zaštićenih prirodnih vrijednosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizacija održavanja edukativnih radionica, okruglih stolova, tribina, - informiranje putem internetskih stranica - izdavanje publikacija i edukativno-informativnih brošura. - integracija zaštite okoliša u različite sektore gospodarstva uz primjenu NRT-a. - suradnja s gospodarskim subjektima na unaprjeđenju sustava zaštite okoliša Zagrebačke županije - Realizacija sustava zaštite od poplava izgradnjom nasipa i retencija na vodotocima te sanacija klizišta na području županije - Osnivanje trenažnog centra s ciljem civilne zaštite i vatrogasaca zagrebačke regije
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Unapređenje komunikacije, suradnje i usklađenosti među sudionicima zaštite okoliša. - Kvalitetno provođenje postojećih zakona i podzakonskih akata. - Aktivna participacija u stalnom unapređenju postojećih zakona, strategija, programa i planova. - Povećavanje učinkovitosti inspekcijskog nadzora zaštite okoliša na području Zagrebačke županije. - Korištenje informacijskog sustava kao potpore procesu odlučivanja u vezi sa zaštitom okoliša i održivim razvojem. - Veća dostupnost informacija o okolišu Zagrebačke županije zainteresiranoj stručnoj i široj javnosti te sudjelovanje u procesu donošenja odluka. - Povećavanje odgovornosti javnosti i civilnog društva u zajedničkim naporima zaštite okoliša. - Uspostava sustava praćenja okoliša. - Unapređenje sustava odgoja i edukacije za okoliš i održivi razvoj u

	<p>odgojno-školskim ustanovama Županije i u izvaninstitucionalnim oblicima.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primjena NRT-a u gospodarstvu, - Prikupljanje informacija o pritiscima na okoliš - zaštićena potencijalna vodozaštitna područja u JLS i izrađeni projekti - izrađeni projekti dugoročnog rješavanja poplava s prednošću prirodnih retencija i biotehničkih rješenja
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje zaštite okoliša u Zagrebačkoj županiji, poboljšanje uvjeta za život i rad njezinih stanovnika. Smanjenje onečišćenja okoliša kroz primjenu NRT-a, energetske učinkovitih projekata i obnovljivih izvora energije
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<p>Provođenje propisa iz područja zaštite okoliša i prirode</p> <p>Financijska potpora udrugama građana za zaštitu okoliša</p>
NOSITELJI	Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša ŽŽ, - nositelj Javna ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Zagrebačke županije, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Agencija za zaštitu okoliša, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, udruge civilnog društva i JLS, RRAZZ
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani Zagrebačke županije, udruge građana, obrazovne ustanove, učenici osnovnih i srednjih škola, studenti, JLS.

PRIORITET	2.4. Zaštita okoliša i održivo korištenje prirodnih i kulturnih vrijednosti
MJERA	2.4.3. Unaprjeđenje stanja okoliša poboljšanjem kakvoće tla, vode i zraka
SVRHA MJERE	Očuvanje okoliša i prirodnih resursa za buduće naraštaje.
CILJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Donošenje Programa zaštite okoliša te Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Zagrebačke županije, - Unapređenje učinkovitosti i djelotvornosti provođenja postupaka procjene utjecaja pojedinačnih zahvata na okoliš (PUO) i strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš (SPUO). - Uspostava lokalne mreže za trajno praćenje kakvoće zraka - Uspostava stalnog motrenja podzemnih voda i tala, - Razvoj informacijskog sustava zaštite okoliša

SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada Programa zaštite i poboljšanja kakvoće zraka u Zagrebačkoj županiji te izrada Izvješća o provođenju navedenog Programa. - Izgradnja lokalne mreže za praćenje kakvoće zraka u Zagrebačkoj županiji. - Kvalitativni i kvantitativni razvoj informacijskog sustava zaštite okoliša te unapređenje Registra onečišćavanja okoliša (ROO) za područje Zagrebačke županije, kao jednog od segmenata jedinstvenog ROO-a na razini RH.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Donesen Program zaštite okoliša Zagrebačke županije. - Donesen Program zaštite zraka, ozonskog sloja, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe klimatskim promjenama za područje Zagrebačke županije - Uspostavljena lokalna mreža za mjerenje kakvoće zraka u Zagrebačkoj županiji. - Elektronička baza ROO za područje Zagrebačke županije s podacima o obveznicima dostave podataka, ispuštanju onečišćujućih tvari u tlo, vode i zrak, u kojoj su podaci potpuni, dosljedni i vjerodostojni te kao takvi mogu biti upotrijebljeni za izradu izvješća o stanju okoliša na županijskoj i državnoj razini. - Smanjenje negativnih utjecaja na okoliš procijenjenih zahvata u prostoru.
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšanja kakvoće tla, vode i zraka u Zagrebačkoj županiji. - Očekivano, planirane aktivnosti vezane za razvoj i unapređenje ROO dovest će do poboljšanja u području zbrinjavanja otpada, transparentnijih i potpunijih podataka o vrstama, količinama i načinima postupanja s otpadom; unapređenje ROO će, očekivano, rezultirati točnijim podacima o stupnju onečišćenja tla, vode i zraka na području Zagrebačke županije - Pravovremeno uključivanje svih relevantnih aktera/institucija i javnosti u postupke PUO i SPUO rezultira boljom kohabitacijom i razumijevanjem investitora i okolnog stanovništva o održivom gospodarenju otpadom te utjecajima onečišćenja na tlo, vode i zrak iz različitih izvora.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<p>Izrada planova i programa zaštite okoliša i prirode</p> <p>Postotna vrijednost verificiranih korisničkih računa u ROO bazi</p>
NOSITELJI	<p>Upravni odjel za prostorno uređenje, gradnju i zaštitu okoliša - nositelj, Upravni odjel za promet i komunalnu infrastrukturu ZŽ, Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije d.o.o., Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Agencija za zaštitu okoliša, Fond za zaštitu okoliša i energetsku</p>

	učinkovitost i JLS.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici, gospodarstvo Zagrebačke županije.

PRIORITET	2.4. Zaštita i održivo korištenje prirodnih vrijednosti
MJERA	2.4.4. Zaštita i održivo korištenje prirodne baštine
SVRHA	Održanje i uspostavljanje povoljnog stanja ugroženih i rijetkih stanišnih tipova sukladno Direktivi o staništima, Direktivi o pticama i Zakonu o zaštiti prirode. Potpuna inventarizacija postojeće prirodne baštine u svrhu zaštite, održivog korištenja i razvoja. Održivo upravljanje područjima iz ekološke mreže NATURA 2000
CILJ MJERE	Povećanje ili zadržavanje razine postojećeg stanja zaštićenih prirodnih vrijednosti, iskorištavanje prirodne baštine kao resurs za održivi razvoj županije
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostava novih i kvalitetno upravljanje postojećim zaštićenim dijelovima prirode - Monitoring zaštićenih prirodnih vrijednosti (vrsta i staništa) - Inventarizacija i valorizacija zaštićenih prirodnih vrijednosti - Zaštita i očuvanje zaštićenih područja te zaštićenih vrsta i staništa - Održavanje zaštićenih područja u skladu s njihovom kategorijom zaštite te ekološke mreže prema ciljevima očuvanja - Provođenje manifestacija i aktivnosti promicanja zaštite prirode u suradnji s JLS, institucijama, nevladinim organizacijama i korisnicima prostora - Aktivnosti poboljšanja znanja o stanju bioraznolikosti - Promicanje i održivo korištenje izvornih pasmina i sorti vezanih za očuvanje biološke i krajobrazne raznolikosti te poticanje zaštite izvornosti tradicijskih pasmina i sorti kao dio prirodne baštine Zagrebačke županije - Izgradnja infrastrukture i infrastrukturnih objekata važnih za učinkovito upravljanje zaštićenim dijelovima prirode te očuvanje biološke, krajobrazne i georaznolikosti. - Zaštita i korištenje prirodnih vrijednosti u svrhu turizma i rekreacije te kao resursa tradicionalne poljoprivrede. - Promocija prirodnih vrijednosti kroz turističku ponudu i ostale oblike održivog gospodarstva
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Očuvano povoljno stanje zaštićenih prirodnih vrijednosti u Zagrebačkoj županiji - Zaštita i održivost prirodnih vrijednosti - Lokalna zajednica uključena u aktivnosti zaštite i održivog korištenja zaštićenih prirodnih vrijednosti - Integracija prirodnih vrijednosti, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG-a), biciklističkih i pješačkih staza te ostalih pratećih turističkih sadržaja u prirodi

	<ul style="list-style-type: none"> - Šira javnost upoznata sa prirodnim vrijednostima Zagrebačke županije - Poboljšanje znanja o stanju bioraznolikosti kao temelja za učinkovito praćenje i upravljanje bioraznolikošću
RAZVOJNI UČINAK	<p>Povećanje kvalitete i očuvanosti prirodnih prostora, postizanjem ciljeva propisanih direktivama dugoročno se podiže kvaliteta života korisnika zaštićenih prostora, stvaranje pozitivnih navika i svijesti o brizi za posebno vrijedna prirodna područja. Doprinos razvoju ZŽ kroz učinkovito korištenje potencijala prirodne baštine</p> <p>Iskorištenost prirodne baštine za održivi razvoj i kreiranje novih radnim mjesta</p>
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Zaštita, očuvanje, održavanje, promicanje i korištenje zaštićenih područja - Zaštićena područja – staništa izvornih pasmina
NOSITELJI	JU Zeleni prsten Zagrebačke županije - nositelj, ZŽ, JLS, Vlasnici i korisnici zaštićenih područja
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Korisnici i vlasnici zaštićenih prostora, lokalno stanovništvo

PRIORITET	2.4 Zaštita i održivo korištenje prirodnih i kulturnih vrijednosti
MJERA	2.4.5. Zaštita i održivo korištenje kulturnih dobara
SVRHA	<p>Zaštita i očuvanje kulturnih dobara prema odredbama Zakona o očuvanju kulturnih dobara u svrhu zaštite, održivog korištenja i razvoja.</p> <p>Provođenje specifične kulturne politike koja će poticati kulturne industrije u proizvodnji znanja o kulturnoj baštini i proizvodnji tehnološkog znanja o očuvanju i uporabi kulturnih dobara.</p> <p>Podrška poduzetničkim pothvatima vezanim za održivo korištenje kulturne baštine</p>
CILJ MJERE	Povećanje ili unapređenje razine postojećeg stanja zaštićenih kulturnih dobara, iskorištavanje kulturne baštine kao resursa za održivi razvoj županije
SADRŽAJ	<p>Obnova i uređenje spomeničke baštine</p> <p>Kvalitetno upravljanje postojećim kulturnim dobrima</p> <p>Očuvanje identiteta i tradicijskih vrijednosti</p> <p>Poboljšanje cjelokupne turističke ponude Zagrebačke županije, te time i gospodarskog razvitka</p> <p>Promocija kulturnih vrijednosti kroz turističku ponudu i ostale oblike održivog gospodarstva</p> <p>Zaštita kulturnih dobara i valorizacija krajobraza kroz prostorno plansku dokumentaciju</p>
REZULTAT	<p>Očuvana i obnovljena spomenička baština i kulturna dobra u Zagrebačkoj županiji</p> <p>Zaštita i održivost kulturnih dobara</p> <p>Provođenje sustavne valorizacije prirodne i kulturno-povijesne baštine.</p>

RAZVOJNI UČINAK	Povećanje kvalitete i očuvanosti spomeničke baštine, postizanjem ciljeva propisanih Zakonom o očuvanju kulturnih dobara podiže se kvaliteta stanja, stavlja se u funkciju spomenička baština, stvaranje pozitivnih navika i svijesti o brizi za posebno vrijedna kulturna dobra. Doprinos razvoju ZŽ kroz učinkovito korištenje potencijala kulturne baštine Iskorištenost kulturne baštine za održivi razvoj i kreiranje novih radnih mjesta
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Broj projekata obnove i sanacije Broj izrađenih studija zaštite kulturne baštine i krajobraza
NOSITELJI	Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu, Zavod za prostorno uređenje ZŽ., JLS, Vlasnici i korisnici zaštićenih kulturnih dobara
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Korisnici i vlasnici zaštićenih kulturnih dobara, lokalno stanovništvo

PRIORITET	2.4. Zaštita i održivo korištenje prirodnih i kulturnih vrijednosti
MJERA	2.4.6. Poticanje kulturno-umjetničkog stvaralaštva
SVRHA	Unaprijediti i podizati kvalitetu života stjecanjem znanja putem percepcije kulturnih sadržaja, poticati rad ustanova i udruga u kulturi, omogućiti raznolikost kulturnih sadržaja primateljima-korisnicima tih usluga, pratiti suvremene trendove stalne nadogradnje znanja, razvijati i usavršavati vještine i stjecanje novih spoznaja, poticati i razvijati umjetnički izričaj
CILJ MJERE	Osiguravanje jednakih uvjeta na cijelom području Županije za rad ustanova i udruga u kulturi, te primatelja-korisnika tih usluga. Poticanje izrade programa kulturnih sadržaja u svim JLS. Omogućiti razvoj osobnosti putem umjetničkog izražavanja Ponuda novih kulturnih/turističkih sadržaja relevantnih za razvoj turizma. Poticanje kulturnih industrija, proizvodnje tehnološkog znanja o očuvanju i uporabi kulturnih dobara Podrška poduzetničkim pothvatima vezanim za manifestacije u kulturi
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - izdavačka djelatnost (financiranje izdavanja djela koje pridonose upoznavanju županije ili njenih pojedinih dijelova, očuvanju baštine i njegovanju tradicije) - knjižnična djelatnost (obnova fonda i zavičajnih zbirki) - muzejsko-galerijska djelatnost (izložbe, financiranje arheoloških istraživanja na brojnim lokalitetima u županiji, pomoć u restauraciji i očuvanju, te prezentacija građe) - programi pučkih učilišta i centara za kulturu - amaterizam u kulturi - kulturna događanja kao dio kulturne razmjene s inozemstvom
REZULTAT	Kulturni sadržaje dostupni što većem broju građana, osobito djeci, mladima, osobama s invaliditetom i posebnim potrebama, te osobama treće životne

	dobi. Kreativno i umjetničko izražavanje osoba svih dobnih skupina Osmišljeni novi kulturno/turistički sadržaji kroz suradnju s gospodarskim subjektima koji se bave turizmom i/ili proizvodnjom/uslugama za turizam Kreiranje i poticanje kulturnih sadržaja kao uvjeta daljnjeg napretka, njegovanja i očuvanja identiteta Županije i njegove prepoznatljivosti uz jačanje otvorenosti prema drugima
RAZVOJNI UČINAK	Stvorene navike za potpuniji način života obogaćen kulturnom raznolikošću, poboljšana kvaliteta života i svih građana, posebice djece i mladih
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj djece i mladih uključenih u kulturno-umjetničku aktivnosti u okviru udruga i ustanova u kulturi - Broj kulturno-umjetničkih udruga i njihovih aktivnih članova
NOSITELJI	ZŽ, JLS, kulturno-umjetničke ustanove i udruge, Ministarstvo kulture, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani svih dobnih skupina, kulturno-umjetničke ustanove i udruge

Strateški cilj 3. RAZVIJATI LJUDSKE RESURSE I UNAPRIJEDITI UPRAVLJANJE RAZVOJEM

Relevantnost

Ovaj cilj definiran je temeljem razvojnih problema i potreba u ZŽ-u u području funkcioniranja javne uprave, zapošljivosti, sustava odgoja i obrazovanja te u segmentima ključnim za kvalitetu života koji čine zdravstvo i socijalna skrb, sport te civilno društvo.

Što se tiče funkcioniranja javne uprave, glavni prepoznati razvojni problemi su: nedovoljno korištenje znanja i iskustva u području strateškog planiranja, definiranja razvojnih ciljeva i izrade strateških razvojnih programa i projekata, komunikacija županijskih tijela i s tijelima na središnjoj državnoj razini nije zadovoljavajuća, ljudski resursi nisu optimalno iskorišteni za upravljanje razvojnim projektima (postoji nedostatak znanja i vještina za upravljanje razvojnim projektima), centralizirana sredstva i izražen nedostatak financijskih sredstava središnje države za razvoj na razini jedinica lokalne samouprave. Regionalna razvojna agencija Zagrebačke županije nema dostatne kapacitete (ljudske resurse, prostorne, financijske i dr.) za pripremu i provedbu i praćenje razvojnih projekata.

U području zapošljivosti i radne mobilnosti glavni razvojni problemi su: niska razina zapošljivosti populacije u dobi između 20 i 64 godine, nerazmjer ponude i potražnje za radnom snagom na određenim razinama obrazovanja, nedovoljna integracija mladih nezaposlenih osoba u obrazovni sustav i proces osposobljavanja za tržište rada, poticanje cjeloživotnog učenja zaposlenih i nezaposlenih osoba, prvenstveno dugotrajno nezaposlenih, nezadovoljavajuća razina kompetencija nezaposlenih osoba, otežan pristup tržištu rada za osobe s invaliditetom.

U području obrazovanja među glavnim razvojnim problemima u ZŽ-u su: dotrajalost mnogih zgrada i opreme škola, nedostatak sportskih dvorana i igrališta, nedostatak stručnih suradnika (fizika, matematika, informatika), nezadovoljavajuća srednja „informatička pismenost“, obrazovni programi nedovoljno usklađeni s potrebama tržišta rada, oprema u srednjim školama ne odgovara u cijelosti potrebama strukovnih kabineta te nedostatak školskog prostora u područjima velikog doseljavanja uz istodobno velik broj napuštenih objekata područnih škola u ruralnim područjima.

U području zdravstva i socijalne skrbi glavni razvojni problemi su: nedostatak i/ili dotrajalost prostora i opreme zdravstvenih i socijalnih ustanova, nedostatak zdravstvenih kadrova i kadrova u području socijalne skrbi (posebno specijaliziranih), potrebe za reorganizacijom i podizanjem kvalitete pružanja pojedinih zdravstvenih i socijalnih usluga i njihove dostupnosti, potreba intenzivnijeg provođenja programa promocije zdravlja i prevencije bolesti na svim razinama zdravstvene zaštite, nedovoljno razvijeni izvaninstitucionalni oblici skrbi za sve korisničke skupine, nepoznavanje mogućnosti koje se u sektoru socijalne skrbi mogu ostvarivati putem društvenog poduzetništva.

U sportu i rekreaciji glavni razvojni problemi su: nedovoljan broj obrazovanog i educiranog stručnog kadra, nedovoljna uključenost pojedinih društvenih skupina (npr. marginalne skupine, žene) u sportske programe, vrlo loše stanje izgrađenosti sportske infrastrukture, nedovoljna valorizacija vrhunskih sportskih rezultata, nedovoljna uključenost sportskih programa i manifestacija u turističku ponudu.

Očekivani načini ostvarenja

Ovaj cilj ostvarit će se smanjivanjem i rješavanjem utvrđenih razvojnih problema nizom povezanih mjera koje se odnose na povećanje otvorenosti i učinkovitosti javne uprave, povećanje zapošljivosti (putem provedbe Strategije razvoja ljudskih resursa ZŽ), razvoj sustava obrazovanja i prilagodbe potrebama razvoja gospodarstva, poboljšanje sustava zdravstva i socijalne skrbi, razvoja sporta i rekreacije. Također, nužno je sustavno i kontinuirano ulaganje u cjelokupnu društvenu infrastrukturu.

Dosljednost

Ovaj cilj se uklapa u ciljeve svih relevantnih strateških dokumenata na razini EU-a te nacionalnoj i županijskoj razini.

Na razini EU-a:

Rast zapošljavanja i unapređenje kvalitete sustava socijalne skrbi među ključnim su ciljevima krovne strategije Europa 2020. u sklopu koje su usvojene tri ključne Predvodničke inicijative vezane za zapošljavanje i socijalnu uključenost (Youth on the move. An agenda for new skills and jobs, European Platform against poverty and social exclusion). Osnova provedbe zdravstvene politike na području EU-a i okosnica oblikovanja nacionalnih politika zdravstvene skrbi i zaštite sadržana je u dokumentu *Together for Health* (2007.).

Na nacionalnoj razini:

Cilj podržava ključne ciljeve u sklopu Operativnih programa za razdoblje 2014.–2020. koji su podloga za financiranje ključnih razvojnih problema i potreba na nacionalnoj razini iz fondova EU-a. U sklopu Operativnog programa Konkurentnost i kohezija (2014.–2020). i Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali (2014.–2020.) ovaj cilj potpuno podržava tematski cilj 09 – Promicanje socijalne uključenosti, borba protiv siromaštva i svih oblika diskriminacije, kao i investicijske prioritete sadržane unutar tog tematskog cilja. Predviđeni prioriteti i mjere usmjereni na jačanje kvalitete obrazovnog sustava također upućuju na usklađenost s tematskim ciljem 10 – Ulaganje u obrazovanje, izobrazbu i strukovno osposobljavanje te cjeloživotno učenje. U sklopu Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali postavljen je tematski cilj 08 – Promicanje održivog i kvalitetnog zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage, te je taj cilj u skladu i s ovim tematskim ciljem.

Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/14) postavljen je konačni cilj prema kojem obrazovni sustav RH treba uspostaviti tako da pruža kvalitetnu podršku ostvarenju dugoročnog i stabilnog društveno-gospodarskog razvoja zemlje. Provedbom prioriteta, mjera i projekata u sklopu ovog cilja ZŽ će podržati nacionalne ciljeve razvoja obrazovnog sustava.

U području zdravstva glavne su nacionalne smjernice razvoja one na kojima se temelji i ova županijska strategija, postavljene u Nacionalnoj strategiji razvoja zdravstva 2012.–2020. i u Nacionalnom planu razvoja kliničkih bolničkih centara, kliničkih bolnica, klinika i općih bolnica u RH 2015.–2016. te u brojnim drugim nacionalnim strategijama, programima i planovima.

U području socijalne skrbi glavne nacionalne smjernice razvoja postavljene su u Strategiji razvoja sustava socijalne skrbi 2011.–2016., Strategiji borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u RH 2014.–2020. i Planu deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u RH 2011.–2016. (2018.) te nizu drugih nacionalnih strategija/programa usmjerenih prema specifičnim skupinama korisnika (žrtve obiteljskog nasilja, ovisnici, osobe s invaliditetom, starije osobe i dr.)

Pokazatelji učinka

Cilj	Pokazatelj učinka			Početna vrijednost		Ciljana vrijednost		Učestalost praćenja	Izvor
	Definicija	Jedinica	Opis	Vrijednost	Godina	Vrijednost	Godina		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6)	(7)	(8)	(9)
Razvijati ljudske resurse i unaprijediti upravljanje razvojem	Kvaliteta javne uprave	Rang u odnosu prema drugim županijama	Regionalni indeks konkurentnosti (RIK) 2013.	10-12	2013.	8-19	2020.	trogodišnje	RIK*
	Kvaliteta javnih škola			3	2013.	2	2020.		
	Broj zaposlenih na 100 stanovnika	Broj	Cilj se približiti prosjeku RH	21,7	2013.	29,5	2020.	godišnje	HZZ

*Regionalni indeks konkurentnosti RH

PRIORITET 3.1. OTVORENA I UČINKOVITA ŽUPANIJSKA I LOKALNA SAMOUPRAVA

CILJ	Cilj prioriteta je povećanje učinkovitosti javne uprave i javnih servisa koji bi bili na raspolaganu građanima, poduzetnicima te posjetiteljima županije te optimizirali razvojne resurse u svrhu učinkovitog upravljanja razvojem.
OPRAVDANJE	Iako kvaliteta javnih institucija u županiji kontinuirano raste, analiza je pokazala da još uvijek postoji prostor za daljnje jačanje kapaciteta javnih institucija za pružanje visokokvalitetnih javnih servisa te za strateško planiranje razvoja koje uključuje i pripremu i provedbu kvalitetnih razvojnih projekata.
OPIS	Kroz provedbu ovog prioriteta će se ojačati županijska i lokalna samouprava te njihove institucije, unaprijedit će se suradnja s organizacijama civilnog društva kao partnera u razvoju županije i povećanu kvalitete života na teritoriju županije te unaprijediti suradnju s Gradom Zagrebom, kroz zajedničko strateško planiranje i zajedničke razvojne projekte.

PRIORITET	3.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava
MJERA	3.1.1. Jačanje kapaciteta područne (regionalne) i lokalne samouprave
SVRHA MJERE	Pridonijeti stvaranju depolitizirane, profesionalne, obrazovane i učinkovite lokalne / regionalne samouprave koja pruža visoko kvalitetne javne usluge. Poboljšati učinkovitost upravljanja razvojem ŽŽ kroz uspostavljanje bolje koordinacije i informatizaciju županijskih upravnih tijela, te njihove redovite suradnje s upravnim tijelima jedinica lokalne samouprave uspostavljajući sustav svojevrsne lako dostupne <i>e-uprave</i> .

CILJ MJERE	<p>Povećati i poboljšati profesionalizam, stručnost, kadrovsku ekipiranost te osnažiti upravljanje ljudskim potencijalima kroz kontinuirano osposobljavanje, usavršavanje, razvoj karijera i nagrađivanje.</p> <p>Uspostaviti sustav upravljanja kvalitetom</p> <p>Uspostaviti kvalitetan i lako dostupan javni servis prema građanima iz djelokruga rada upravnih tijela ZŽ.</p> <p>Unaprijediti suradnju ZŽ s jedinicama lokalne samouprave i državnim institucijama radi lakšeg donošenja razvojnih planova i projekata te suradnju s političkim tijelima radi poštivanja i realizacije dugoročnih programa i prioriteta</p>
SADRŽAJ	<p>Izraditi analizu stanja i potreba za jačanje kapaciteta područne (regionalne) i lokalne samouprave.</p> <p>Izgradnja, obnova i uređenje društvenih domova u mjesnim odborima</p> <p>Izraditi, provoditi i vrednovati programe za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poboljšavanje stručnih kvalifikacija službenika kroz reedukaciju i stalno stručno osposobljavanje i usavršavanja putem seminara, tečajeva (strani jezici, vještine komunikacije, upravljanje projektnim ciklusom i dr.), - edukaciju službenika u području razvoja i upravljanja ljudskim resursima. - stručno obrazovanje službenika, od srednjeg, višeg i visokog obrazovanja do poslijediplomskih upravnih i stručnih studija - razmjenu službenika radi stjecanja iskustava i međunarodnog iskustva u Uredu hrvatskih regija u Bruxellesu te u drugim europskim regijama. - uspostaviti i provoditi sustav upravljanja kvalitetom sukladno propisanim normama <p>Uspostaviti standarde i obrasce ponašanja i odnosa prema građanima i partnerima.</p> <p>Unaprijediti informatizaciju županijske uprave i JLS, kroz dogradnju sustava računalnog upravljanja, s on-line pristupom.</p> <p>Izraditi</p> <ul style="list-style-type: none"> - programe suradnje između županijske uprave i uprave JLS, - operativne planove i zajedničke svim razvojnim aktivnostima na području županije.
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšani kapaciteti županijske i JLS uprave sposobne da pruža efikasnu, brzu i stručnu uslugu građanima uz smanjene troškove poslovanja. - uspostavljen sustav upravljanja kvalitetom - Uspostavljeno upravljanje ljudskim potencijalima. - Brža i učinkovitija razmjena informacija, motivirani službenici obrazovani za pružanje kvalitetnije usluge građanima, gospodarstvenicima i investitorima). - Uspostavljena učinkovita suradnja ZŽ s JLS s razrađenim sustavom informiranja između ZŽ, JLS, gospodarskih subjekata i predstavnika civilnog društva. - Poboljšana koordinacija svih subjekata od društvenog i gospodarskog značaja, u funkciji ukupnog razvoja ZŽ i

	<p>povećano korištenje razvojnih potencijala izvan županije, osobito iz EU fondova.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poboljšana suradnja s Gradom Zagrebom i ostalim županijama u široj regiji radi planiranja i provedbe zajedničkih regionalnih razvojnih projekata
RAZVOJNI UČINAK	Učinkovito upravljanje razvojem ZŽ pridonosi podizanju razine ukupne konkurentnosti ZŽ, povećava atraktivnost za ulaganje u gospodarstvo i druge sektore važne za razvoj, podiže kvalitetu življenja i povećava zadovoljstvo građana.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<p>Broj službenika na prekvalifikaciji, stručnom osposobljavanju, usavršavanju</p> <p>Broj ostvarenih projekata na razini Županije i zajedničkih projekata sa JLS i Gradom Zagrebom</p>
NOSITELJI	Upravna tijela ZŽ – nositelji JLS, RRAZŽ.- suradnici
CILJNE SKUPINE I KORISNICI	Službenici u ZŽ i u JLS, predlagatelji i nositelji razvojnih projekata, građani, udruge.

PRIORITET	3.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava
MJERA	3.1.2. Jačanje kapaciteta Regionalne razvojne agencije Zagrebačke županije
SVRHA MJERE	Ojačati ulogu razvojne agencije RRAZŽ-e kao ključnog nositelja i izvršitelja u planiranju i provedbi svih značajnijih razvojnih aktivnosti u ZŽ, kako na razini Županije tako i JLS, a time i važnog aktera i promotora u upravljanju županijskim i regionalnim razvojem.
CILJ MJERE	Osnaživanje RRAZŽ (institucionalno, programski, kadrovski, financijski, prostorno i tehnološki - ICT) za provedbu ŽRS, za planiranje, iniciranje, pripremu, provedbu, praćenje i vrednovanje realizacije razvojnih projekata na razini Županije i JLS
SADRŽAJ	<p>Jačanje kapaciteta RRAZŽ nužno je kako bi mogla ispuniti sljedeće zadaće sukladno razvojnim potrebama ZŽ, ulozi poduzetnički potporne institucije te ulozi regionalnog koordinatora:</p> <ul style="list-style-type: none"> - koordinaciju izrade i revizije županijske razvojne strategije i Baze projekata Zagrebačke županije - praćenje provedbe ŽRS i izvještavanje županijskog partnerskog vijeća, župana, Skupštine ZŽ i nadležnog Ministarstva o provedbi ŽRS - koordinaciju aktivnosti vezanih za regionalni razvoj između jedinica lokalne samouprave u Županiji - provedbu elemenata iz komponente za razvoj potpomognutih područja unutar Županije - sudjelovanje u partnerskom vijeću statističkih regija - poticanje zajedničkih razvojnih projekata s drugim

	<p>jedinicama područne (lokalne) samouprave te međuregionalne i prekogranične suradnje</p> <ul style="list-style-type: none"> - koordiniranje središnjeg sustava baze razvojnih projekata koji će omogućiti prikupljanje projektnih ideja, evaluaciju, monitoring u provedbi te mjerenje učinaka na lokalnoj i županijskoj razini - sudjelovanje u izradi razvojnih projekata statističke regije - ostale aktivnosti koje joj u nadležnost daje područna (regionalna) samouprava - koordiniranje aktivnosti prema tijelima na središnjoj i lokalnoj razini (vertikalna i horizontalna koordinacija i suradnja) - promoviranje ZŽ u zemlji i inozemstvu - privlačenje domaćih i stranih ulaganja u Zagrebačku županiju - vođenje ONE STOP SERVICE CENTRA za ulagače - lobiranje za potrebe ZŽ - razvoj partnerskih odnosa s privatnim i javnim sektorom te s civilnim društvom - izrada strategija razvoja jedinica lokalne samouprave - provedba kreditnih i jamstvenih linija - izrada i provedba projekata EU-a - izrada i provedba nacionalnih projekata - edukacija - usmjeravanje investitora - druge poslove sukladno gospodarskom razvoju ZŽ - komercijalne poslove za dobrobit i u korist razvoja ZŽ. <p>Za provedbu jačanja kapaciteta RRAZŽ potrebno je izraditi i dopuniti odgovarajuće programe i akcijske planove.</p>
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Osposobljenost RRAZŽ, institucionalna, kadrovska, financijska, prostorna, tehnološka za provedbu strategije Zagrebačke županije. - Priprema i provedba razvojnih programa i projekata. - Praćenje provedbe razvojnih projekata. - Koordiniranje aktivnosti prema tijelima na središnjoj i lokalnoj razini. - Provedba aktivnosti u vezi s razvojem ZŽ. - Povećanje broja domaćih i stranih ulaganja u Zagrebačku županiju
RAZVOJNI UČINAK	<p>RRAZŽ svojim djelovanjem pridonosi ostvarenju strateških razvojnih ciljeva, povećanju konkurentnosti gospodarstva, zaštiti okoliša i razvoju infrastrukture te zaštiti, očuvanju i korištenju (održivo korištenje) kulturne i prirodne baštine i unapređenju razvoja društvene infrastrukture. Time utječe na poboljšanje uvjeta za rad i život stanovnika ZŽ.</p>
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj iniciranih i pokrenutih razvojnih programa i projekata (domaćih, financiranih od strane EU i drugih izvora). - Broj projekata reg. razvoja koje RRA provodi za ZŽ

NOSITELJI	RRAZŽ, Upravni odjel za gospodarstvo ZŽ.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Privatni sektor, javni sektor, civilni sektor, poduzetnici, poslodavci, investitori, zaposlenici, drugi stanovnici ZŽ, JLS i ZŽ.

PRIORITET	3.1. Otvorena i učinkovita županijska i lokalna samouprava
MJERA	3.1.3. Unaprjeđenje suradnje s organizacijama civilnog društva
SVRHA	Ojačati suradnju između tijela županijske i lokalne samouprave, promoviranje ključnih vrijednosti civilnog društva i poticanje aktivnog uključivanja građana u aktivnosti organizacija civilnog društva
CILJ MJERE	Jačanje kapaciteta civilnog društva za sudjelovanje u upravljanju razvojem osobito u područjima gospodarskog i društvenog života. Uključivanje civilnog društva u pripremu odluka i projekata, te aktivno sudjelovanje građana u razvojnim projektima ZŽ i JLS
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - podrška projektima i aktivnostima OCD koji su u suglasju s razvojnom strategijom županije - praćenje i vrednovanje učinaka potpora OCD-ima - programi volontiranja - programi koje OCD provode temeljem javnih ovlasti (Crveni križ, vatrogasne zajednice i dr.) - programi planirane i kontinuirane edukacije građana i članova OCD
REZULTAT	Unaprjeđenje suradnje s civilnim društvom u promišljanju i provedbi odluka i projekata značajnih za društveno-gospodarski razvoj županije i JLS, transparentnost sustava financiranja udruga i učinkovitost provedbe programa i projekata.
RAZVOJNI UČINAK	Veće zadovoljstvo građana i bolja socijalna kohezija.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj udruga financiranih kroz projekte/programe OCD-a - Broj projekata/programa OCD-a financiranih od strane ZŽ
NOSITELJ	Zagrebačka županija, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb (u dijelu udruga zdravstvenog, socijalno-humanitarnog i sličnog značenja)
PARTNERI	Crveni križ, organizacije civilnog društva, druge neprofitne organizacije, građani, LAGovi, jedinice lokalne samouprave
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Organizacije civilnog društva, branitelji, umirovljenici i osobe starije životne dobi, žrtve nasilja u obitelji, djeca i mladi, osobe s invaliditetom, građani

PRIORITET	3.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava
MJERA	3.1.4. Učinkovita razvojna suradnja Zagrebačke županije s Gradom Zagrebom
SVRHA MJERE	Uspješniji razvoj Zagrebačke županije i Grada Zagreba temeljem boljeg i učinkovitijeg korištenja njihovih razvojnih potencijala.
CILJ MJERE	Izrada osnove za dugoročno, kontinuirano i učinkovito upravljanje cjelokupnim «zagrebačkim prostorom» i unapređivanje suradnje GZ i ŽŽ u sagledavanju i pospješivanju društveno-gospodarskog razvoja na cjelokupnom «zagrebačkom prostoru», kao i osnove za rješavanje svih trenutnih problema i razvojnih ograničenja koja koče razvoj ili idu na štetu dijela ili cjelokupnog "zagrebačkog prostora. Uspostavljanje trajnih partnerskih odnosa i suradnje (društveni kapital), kroz zajedničko sudjelovanje u realizaciji strateških razvojnih projekata/programa od zajedničkog interesa za ŽŽ i GZ, te jačanja integralnog planiranja na cjelokupnom "zagrebačkom prostoru".
SADRŽAJ	Ocjena trenutnog stanja vezano za cjelokupnu suradnju na području društvenog i gospodarskog razvoja sa GZ; utvrđivanje osnovnih "uskih grla" suradnje te prijedlog rješenja; izrada strategije suradnje i prijedlog njene realizacije; uključivanje udruga i gospodarstvenika u provedbu Strategije suradnje; osposobljavanje županijskih tijela i JLS za provedbu strategije suradnje i integralno planiranje na cjelokupnom "zagrebačkom prostoru"; realizacija institucionalnih promjena u svrhu provedbe strategije suradnje; korištenje i realizacija javno privatnog partnerstva u realizaciji upravljanja ZP; utvrđivanje uloge Županije, GZ, te JLS u provedbi strategije suradnje; organizacija nastupa u medijima, javnih tribina i sl. radi podizanja svijesti o nužnosti suradnje; praćenje realizacije mjere
REZULTAT	Dinamizirane i poboljšanje gospodarskog i društvenog razvoja ŽŽ i GZ.
RAZVOJNI UČINAK	Povećanje konkurentnosti i kvalitete života u "zagrebačkom prostoru".
POKAZATELJI ZA PREĆENJE OSTVARIVANJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađen prijedlog strategije suradnje GZ i ŽŽ; - Broj zajednički realiziranih programa/projekata suradnje GZ i ŽŽ;
NOSITELJI	ŽŽ, JLS, GZ, RRAZZ.
CILJNE SKUPINE I KORISNICI	Građani ŽŽ i GZ, gospodarstvo, društvene organizacije

PRIORITET	3.1. Otvorena i učinkovita županijska, lokalna samouprava
MJERA	3.1.5. Jačanje kapaciteta sustava civilne zaštite Zagrebačke županije
SVRHA MJERE	Ojačati kapacitete i opremljenost svih operativnih snaga u sustavu civilne zaštite Zagrebačke županije kao temeljnih snaga u odgovoru na postojeće i moguće ugroze te provedbu preventivnih aktivnosti i mjera civilne zaštite na području Zagrebačke županije
CILJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Permanentno nabavljati novu i obnavljati postojeću opremu za kvalitetno i učinkovito provođenje aktivnosti i mjera civilne zaštite - Uspostaviti i opremiti jedinstveni operativno - komunikacijsko –

	<p>zapovjedni centar civilne zaštite za područje Zagrebačke županije</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećati i poboljšati profesionalizam, stručnost, kadrovsku ekipiranost te osnažiti upravljanje ljudskim potencijalima kroz kontinuirano osposobljavanje, usavršavanje, razvoj karijera i nagrađivanje. - Održati postojanost i opremljenost centralnih skladišta opreme za provođenje aktivnosti i mjera civilne zaštite - Izgraditi i unaprijediti alternativni sustav veza - Periodično revidirati i po potrebi izrađivati nove procjene i planove civilne zaštite - Trajno vršiti edukacije i informiranje stanovništva o poduzimanju aktivnosti i mjera civilne zaštite kao i o mogućim ugrozama na području Zagrebačke županije - Permanentno pružati podršku projektima i aktivnostima operativnih snaga u sustavu civilne zaštite koji su u suglasju s razvojnom strategijom županije
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izraditi centralnu bazu podataka sustava civilne zaštite Zagrebačke županije - Izraditi, provoditi i vrednovati programe za poboljšavanje stručnih kvalifikacija službenika operativnih snaga sustava civilne zaštite kroz edukaciju, stalno stručno osposobljavanje i usavršavanje putem doškolovanja, seminara, tečajeva, vježbi i stručnih putovanja u Hrvatskoj i inozemstvu - uspostaviti i provoditi sustav civilne zaštite sukladno propisanim normama - Izraditi plan lociranja i uspostave sustava alternativnih veza, centralnih skladišta opreme i jedinstvenog operativno - komunikacijsko – zapovjednog centra civilne zaštite - Izraditi i revidirati procjene i planove zaštite i spašavanja - Izraditi plan nabave nove i obnavljanja postojeće opreme civilne zaštite - Osigurati Informiranje stanovništva putem javnih medija, organiziranjem pokaznih vježbi, štampanjem i distribucijom edukacijskih materijala
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšani kapaciteti operativnih snaga u sustavu civilne zaštite Zagrebačke županije osposobljenih da pružaju efikasno, brzo i stručno provođenje aktivnosti i mjera civilne zaštite. - Uspostavljen operativno – komunikacijsko - zapovjedni centar koji omogućuje brzo, učinkovito i kvalitetno zaprimanje i obrađivanje žurnih poziva i informacija, brže upućivanje operativnih snaga u sustavu civilne zaštite na mjesto događaja kao i kvalitetno zapovijedanje i koordinaciju svih sudionika prije, za vrijeme i nakon kriznog događaja - Brza i učinkovita razmjena informacija među operativnim snagama u sustavu civilne zaštite - Motivirani službenici i pripadnici operativnih snaga u sustavu civilne zaštite obrazovani za provođenje mjera zaštite i spašavanja

	<ul style="list-style-type: none"> - Poboljšana opremljenost pripadnika operativnih snaga u sustavu civilne zaštite suvremenom opremom potrebnom za provođenje aktivnosti i mjera - Poboljšana suradnja i koordinacija s lokalnim operativnim snagama u sustavu civilne zaštite - Informirano stanovništvo - Osigurana neovisna i neometana komunikacija svih operativnih snaga u sustavu civilne zaštite prije, u vrijeme i nakon kriznih situacija
RAZVOJNI UČINAK	Učinkovito upravljanje sustavom civilne zaštite Zagrebačke županije pridonosi podizanju razine sigurnosti stanovništva, učinkovitoj i bržoj provedbi aktivnosti i mjera civilne zaštite, podiže kvalitetu življenja i povećava osjećaj sigurnosti građana, povećava atraktivnost za ulaganje u gospodarstvo i druge sektore važne za razvoj cjelokupnog područja Zagrebačke županije
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	Broj ostvarenih projekata. Broj udruga financiranih kroz projekte/programe OCD-a
NOSITELJI	Zagrebačka županija ,Stručna služba Župana - nositelj operativne snage u sustavu civilne zaštite -suradnici
CILJNE SKUPINE I KORISNICI	Operativne snage u sustavu civilne zaštite, JLS, građani

PRIORITET 3.2. UNAPRJEĐENJE SOCIJALNIH USLUGA

CILJ	Cilj prioriteta je poboljšanje kvalitete života i skrbi za stanovnike županije putem daljnjeg unaprjeđenja socijalnih usluga, posebice onih za ranjive skupine.
OPRAVDANJE	Provedbom prioriteta poboljšat će se kvaliteta, efikasnost i dostupnost zdravstvenih i socijalnih usluga te pridonijeti smanjenju socijalne isključenosti ranjivih skupina građana, povećati broj stručno osposobljenog zdravstvenog kadra i kadra u socijalnoj skrbi, modernizirati i unaprijediti oprema, prostori te rad i upravljanje u zdravstvenim i socijalnim ustanovama. Sustav zdravstva i socijalne skrbi u županiji je relativno dobro razvijen no potrebna su dodatna ulaganja u poboljšanje kvalitete postojećih i razvoj novih socijalnih usluga.
OPIS	Prioritet će se provesti kroz mjere unaprjeđenja uvjeta i rada u zdravstvenoj djelatnosti, prevenciju, rano otkrivanje i liječenje bolesti koje su prepoznate kao županijski prioriteta, zaštitu obitelji i unaprjeđenje socio-zdravstvene skrbi osoba u potrebi, uključivanje djece i mladih s teškoćama u razvoju u život zajednice.

PRIORITET	3.2. Unaprjeđenje socijalnih usluga
MJERA	3.2.1. Unaprjeđenje uvjeta i kvalitete rada u zdravstvenoj djelatnosti
SVRHA	Stvaranje uvjeta za provođenje zdravstvene zaštite, kao i uvjeta za zaštitu i očuvanje te poboljšanje zdravlja stanovništva u cilju osiguranja ostvarivanja zdravstvene zaštite i pružanja zdravstvenih usluga sukladno potrebama korisnika
CILJ MJERE	Osiguranje sveobuhvatnosti, kontinuiranosti i dostupnosti zdravstvene zaštite, organizacijom zdravstvene zaštite i zdravstvenih ustanova na način da se stanovništvu omoguće jednaki uvjeti zdravstvene zaštite, naročito na primarnoj razini zdravstvene djelatnosti
SADRŽAJ	Izgradnja novih i adaptacija postojećih zdravstvenih objekata, investicijsko i tekuće održavanje postojećih objekata, opremanje zdravstvenih ustanova kvalitetnom i modernom medicinskom i nemedicinskom opremom, opremanje hitne medicine opremom i vozilima, informatizacija zdravstva, kontinuirano stručno usavršavanje kadrova, jačanje upravljačkog kapaciteta zdravstvenih ustanova, jačanje sustava upravljanja kvalitetom, osiguravanje popunjavanja mreže javne zdravstvene službe, sufinanciranje timova hitne medicine, organiziranje i unaprjeđenje rada zdravstvenih ustanova, provođenje mjera zdravstvene ekologije (ispitivanje hrane i predmeta opće uporabe), kvalitetna organizacija i rad mrtvozorničke službe, ustrojavanje palijativne skrbi, sufinanciranje punktova posebnog dežurstva, dežurne ljekarne u Zaprešiću, kirurgije u Samoboru, pulmološko-alergološke ambulante u Velikoj Gorici.
REZULTAT	Podizanje kvalitete, dostupnosti i opsega zdravstvenih usluga, poboljšanje standarda hitne medicine, razvoj zdravstvenog turizma, osiguranje zdravstvene zaštite stanovnika iznad standarda utvrđenog obveznim zdravstvenim osiguranjem.
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje standarda kvalitete prostora i opremljenosti zdravstvenih ustanova, unaprjeđenje kvalitete, efikasnosti i dostupnosti zdravstvene zaštite ravnomjerno na cijelom prostoru županije. Povećanje prihoda od zdravstvenih usluga izvan osnovne zdravstvene skrbi
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj novonabavljene medicinsko-laboratorijske opreme i prijevoznih sredstava (vozila HMP, sanitet, dijaliza, patronaža, bolnice) – novi pokazatelji - Broj sufinanciranih programa iznad standarda zdravstvenog osiguranja – novi pokazatelji
NOSITELJ	Zagrebačka županija, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb
PARTNERI	Ministarstvo zdravlja, zdravstvene ustanove čiji je osnivač ŽŽ
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici Zagrebačke županije, posjetitelji (turisti), zdravstveni radnici ustanova

PRIORITET	3.2. Unaprjeđenje socijalnih usluga
MJERA	3.2.2. Prevencija, rano otkrivanje i liječenje bolesti koje su prepoznate kao županijski prioriteti
SVRHA	Unaprjeđenje zdravlja i kvalitete života stanovnika Zagrebačke županije, razvijanjem svijesti o vlastitom zdravlju, osiguranjem dostupnih preventivnih zdravstvenih usluga
CILJ MJERE	Informiranje, educiranje i poticanje stanovništva na usvajanje zdravijeg načina življenja te suzbijanja navika koje pridonose razvoju bolesti (informiranje o pravilnoj prehrani, potrebi za redovitim tjelesnim aktivnostima primjerenim dobi i ukupnom zdravstvenom stanju, štetnosti pušenja, štetnosti prekomjerne konzumacije alkoholnih pića)
SADRŽAJ	<p>Organiziranje preventivnih pregleda za stanovništvo, održavanje stručnih skupova, edukacija, okruglih stolova i seminara s ciljem informiranja i senzibiliziranja javnosti o zdravom načinu života te edukacija zdravstvenih radnika u pojedinim područjima prevencije, sukladno nacionalnim preventivnim programima i županijskim javnozdravstvenim prioritetima (smanjenje visokog mortaliteta i letaliteta od kardiovaskularnih bolesti, smanjenje polinoze uzrokovane peludom ambrozije, smanjenje visokog mortaliteta karcinoma dojke, povećanje skrbi o starijim i nemoćnim osobama, smanjenje alkoholizma kod mladih te smanjenje lomova uslijed osteoporoze)</p> <p>Mjera obuhvaća niz javno-zdravstvenih i preventivnih programa:</p> <p>Javno zdravstveni i zdravstveni programi: zaštita mentalnog zdravlja, prevencija i liječenje ovisnosti, promicanje dojenja, prevencija raka dojke, savjetovalište za cijepljenje, mjere suzbijanja alergijskih oboljenja uzrokovanih peludom ambrozije, program „zdrava županija“, program liječenja psorijaze, program medicinske rehabilitacije branitelja iz Domovinskog rata, program medicinske rehabilitacije dobrovoljnih vatrogasaca – s područja Zagrebačke županije.</p> <p>Preventivni programi: prevencija pušenja, prevencija pretilosti, prevencija šećerne bolesti, prevencija spolno prenosivih bolesti, prevencija bolesti zubi kod djece predškolskog uzrasta, prevencija KV bolesti, mobilna mamografija, prevencija melanoma kože.</p>
REZULTAT	Kroz preventivne zdravstvene preglede, predavanja i radionice upoznati stanovnike o važnosti brige o vlastitom zdravlju i zdravom načinu života
RAZVOJNI UČINAK	Jačanje zdravstvene svijesti kod žitelja Zagrebačke županije, rano otkrivanje bolesti radi lakšeg liječenja, poboljšanje zdravstvene slike
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj javno-zdravstvenih programa - Broj preventivnih programa
NOSITELJI	Dom zdravlja Zagrebačke županije, Zavod za javno zdravstvo Zagrebačke županije, Zavod za hitnu medicinu Zagrebačke županije, Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Naftalan“, Ljekarne Zagrebačke županije
PARTNERI	Zagrebačka županija, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Stanovnici Zagrebačke županije, zdravstveni radnici u ustanovama

PRIORITET	3.2. Unaprjeđenje socijalnih usluga
MJERA	3.2.3. Zaštita obitelji i unaprjeđenje socio-zdravstvene skrbi osoba u potrebi
SVRHA	Poboljšanje socijalno-zdravstvene skrbi i podizanje socijalnog standarda te kvalitete života osoba u potrebi
CILJ MJERE	Osiguranje uvjeta za ublažavanje socijalne ugroženosti obitelji, posebice djece i članova obitelji koji se ne mogu sami o sebi brinuti, nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba, zbog nepovoljnih osobnih, gospodarskih, socijalnih i drugih okolnosti, a nisu u mogućnosti ostvariti ih svojim radom ili prihodom iz drugih izvora. Razvijanje različitih oblika socijalno-zdravstvene skrbi za starije osobe, s naglaskom na deinstitutionalizaciji, podrška staračkim samačkim obiteljima kako bi se osigurala primjerena briga razmjerna specifičnim potrebama te populacije i spriječilo izdvajanje iz obitelji.
SADRŽAJ	Ublažavanje socijalne ugroženosti dodjelom pomoći obiteljima i samcima, koji nisu u mogućnosti svojim radom osigurati podmirenje osnovnih životnih troškova, podmirenje troškova liječenja koje iziskuje povećane troškove, pomoć u adaptaciji stambenog prostora u izrazito lošim stambenim uvjetima, pomoć u sanaciji štete uzrokovane višom silom ili nesretnim slučajem, pomoć u školovanju djeci smrtno stradalih hrvatskih branitelja, dodjela novčane pomoći za troškove ogrjeva, financiranje materijalnih rashoda centara za socijalnu skrb, jačanje oblika socijalno-zdravstvene skrbi za starije i nemoćne osobe, pružanje usluge pomoći u kući staračkim samačkim domaćinstvima naročito u dislociranim, ruralnim područjima.
REZULTAT	Podizanje socio-zdravstvene i ekonomske kvalitete života obitelji i osoba u potrebi, podizanje kvalitete života starijih i nemoćnih osoba.
RAZVOJNI UČINAK	Unaprjeđenje socijalnih usluga i skrbi za obitelji i osobe u potrebi.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj korisnika socijalnih usluga - Broj korisnika novčanih pomoći
NOSITELJI	Zagrebačka županija, Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb
PARTNERI	Ministarstvo socijalne politike i mladih, jedinice lokalne samouprave, centri za socijalnu skrb, drugi pružatelji socijalnih usluga
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Obitelji i samci koji su socijalno ugroženi ili su u drugoj potrebi, a nemaju dovoljno sredstava i nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom ili iz drugih izvora, populacija starijih i nemoćnih osoba s područja Zagrebačke županije.

PRIORITET	3.2. Unaprjeđenje socijalnih usluga
MJERA	3.2.4. Kvalitetnije uključivanje djece i mladih s teškoćama u život zajednice
SVRHA	Kvalitetna i pravodobna potpora djeci i mladima s teškoćama i njihovim obiteljima, te osiguravanje odgojno-obrazovne integracije inkluzije
CILJ MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Poticanje inkluzivnog obrazovanja kroz uključivanje učenika s teškoćama u razvoju u redoviti sustav odgoja i obrazovanja - Senzibilizacija zajednice za osobe s teškoćama.

	<ul style="list-style-type: none"> - Povećanje sposobnosti zajednice za prihvaćanje različitosti. - Povećanje kvalitete života djece i mladih s teškoćama u obitelji i u odgojno-obrazovnom sustavu.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Osiguravanje pomoćnika u nastavi i stručnih komunikacijskih posrednika za djecu/mlade s teškoćama u razvoju (na svim razinama odgoja i obrazovanja) - Edukacija odgojno-obrazovnih djelatnika za rad s djecom/mladima s teškoćama - Priprema i sufinanciranje projekta koji promiču inkluziju - Organizacija dnevnih boravaka ili sličnih aktivnosti
REZULTAT	Prilagođavanje sustava odgoja i obrazovanja djeci i mladima s teškoćama u razvoju Uključivanje djece i mladih s teškoćama u razvoju u život zajednice
RAZVOJNI UČINAK	Unapređivanje kvalitete života djece i mladih s teškoćama u razvoju i partnerstva između društva i obitelji
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj pomoćnika u nastavi za djecu/mlade s teškoćama razvoju za koje je osigurana stručna pomoć - Broj projekata koji promiču inkluziju
NOSITELJI	ZŽ, JSL, obrazovne ustanove, organizacije civilnog društva
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	osobe s teškoćama i njihove obitelji

PRIORITET 3.3. UNAPREĐENJE ODGOJNO-OBRAZOVNIH USLUGA

CILJ	Cilj prioriteta je povećati kvalitetu i mogućnosti obrazovanja u županiji koja se odnosi i na infrastrukturu i na opremu te odgojno-obrazovne programe koji uključuju i sport te tehničku kulturu.
OPRAVDANJE	Analiza stanja ukazala je na relativno loše stanje po pitanju odgojno-obrazovne infrastrukture, posebice po pitanju stanja školskih zgrada i opreme. Dodatno, ukazano je na nedostatak dovoljnog broja adekvatnog odgojno-obrazovnog kadra, a za postojeći trenu osigurati dodatne edukacije i jačanje kapaciteta.
OPIS	Odgojno-obrazovne usluge unaprijedit će se kroz slijedeće mjere: unaprjeđenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja na svim razinama, unaprjeđenje odgojno-obrazovne infrastrukture, razvoj sporta i sportske infrastrukture te razvoj tehničke kulture.

PRIORITET	3.3. Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga
MJERA	3.3.1. Unaprjeđenje kvalitete sustava odgoja i obrazovanja (na svim razinama)
SVRHA	Podizanje kvalitete odgoja i obrazovanja na području ZŽ i zadovoljavanje specifičnih potrebe djece i mladih, te poticanje razvoj znanja i vještina djece i mladih kroz sustav odgoja i obrazovanja

CILJ MJERE	Realizacija projekata ustanova u sustavu odgoja i obrazovanja, organizacija civilnog društva, JL(P)S, te povezivanje svih dionika u svrhu podizanja kvalitete odgoja i obrazovanja
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - realizacija projekata i aktivnosti koji djeci i mladima omogućavaju razvoj dodatnih znanja i vještina - poticanje darovitih i socijalno ugroženih učenika i studenata kroz sustav stipendiranja - organizacija županijskih natjecanja, te nagrađivanje najuspješnijih učenika - razvijanje ekološke svijesti i provođenje programa zaštite okoliša - prevencija nasilja i ovisnosti - potpore projektima međunarodne suradnje i partnerstva u EU projektima - obrazovanje i usavršavanje djelatnika u sustavu odgoja i obrazovanja - obilježavanje značajnih obljetnica matičnih i područnih škola, te Međunarodnog dana učitelja - stvaranje uvjeta za nastavak školovanja svih dobnih skupina - razvijanje poduzetničkog duha i inovativnosti mladih
REZULTAT	Podizanje kvalitete odgoja i obrazovanja na području ZŽ
RAZVOJNI UČINAK	Poboljšanje strukture obrazovanja ZŽ te stvaranje buduće kvalitetnije radne snage i društveno odgovornih stanovnika
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj provedenih projekata - Broj educiranih djelatnika u sustavu odgoja i obrazovanja
NOSITELJI	Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu ZŽ, JLS, vrtići, škole, visokoškolske ustanove, organizacije civilnog društva, ministarstva, Agencija za odgoj i obrazovanje, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Djeca i mladi Zaposlenici u sustavu odgoja i obrazovanja Građani i lokalna zajednica

PRIORITET	3.3. Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga
MJERA	3.3.2. Izgradnja, obnova i opremanje objekata u sustavu odgoja i obrazovanja
SVRHA MJERE	Osiguravanje potrebnog standarda objekata u predškolskom, osnovnoškolskom, srednjoškolskom i visokoškolskom obrazovanju
CILJ MJERE	Osigurati kvalitetne uvjete za pružanje usluga u sustavu odgoja i obrazovanja

SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Izrada višegodišnjih programa izgradnje, obnove i opremanja objekata u sustavu odgoja i obrazovanja - Aktivnosti na obnovi i izgradnji, održavanju i opremanju objekata u sustavu odgoja i obrazovanja - Financiranje i sufinanciranje izgradnje/dogradnje/rekonstrukcije objekata u sustavu odgoja i obrazovanja prema propisanim standardima i normativima, u skladu s Državnim pedagoškim standardom - Aktivnosti, programi i projekti na jačanju škola u pripremi projekata i njihovom kandidiranju za različite izvore financiranja - Financiranje prilagodbe/rekonstrukcije i opremanje objekata u sustavu odgoja i obrazovanja za osobe s invaliditetom - Analiza postojeće mreže škola i prilagodba mreže škola suvremenim zahtjevima u procesu obrazovanja
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Broj izgrađenih/dograđenih/rekonstruiranih objekata u sustavu odgoja i obrazovanja. - Broj arhitektonskih prilagodbi objekata u sustavu odgoja i obrazovanja - Zadovoljavajući uvjeti za poslovanje osnovnih i srednjih škola te ustanova predškolskog odgoja - Racionalna mreža osnovnih i srednjih škola - Poboljšanje obrazovne strukture stanovništva
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> - Ostvarena viša razina kvalitete rada u sustavu odgoja i obrazovanja - Povećavanje energetske učinkovitosti s ciljem smanjenja troškova održavanja - Bolja interakcija obrazovnih ustanova s lokalnom zajednicom - Stvaranje sigurnog i ugodnog okruženja za djecu i mlade - Dostupnost ustanova za odgoj i obrazovanje u svim dijelovima županije - Dostupnost obrazovnih ustanova osobama s invaliditetom
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj izgrađenih/dograđenih/opremljenih objekata u sustavu odgoja i obrazovanja. - Broj rekonstruiranih/ saniranih objekata u sustavu odgoja i obrazovanja
NOSITELJI	Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu ZŽ, JLS, vrtići, škole, visokoškolske ustanove
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani, učenici i studenti, djeca predškolske dobi, postojeći i novi OCD – i osobe s posebnim potrebama

PRIORITET	3.3. Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga
MJERA	3.3.3. Razvoj sporta i sportske infrastrukture
SVRHA	Unaprijediti i podizati kvalitetu života u javno-zdravstvenom smislu kroz unapređivanje zdravog tjelesnog stanja građana i vrhunske sportske kvalitete u individualnim i kolektivnim sportovima, uključujući i poboljšavanje uvjeta za sportsku edukaciju i pripremu sportaša
CILJ MJERE	Uključiti u sport i sportsku rekreaciju što veći broj građana, osobito djece,

	mladih, osoba s invaliditetom i posebnim potrebama, te osoba treće životne dob. Ulagati u razvoj mladih sportaša radi stvaranja široke kvalitativne osnove kao uvjeta daljnjeg napretka i očuvanja dostignute razine sportske kvalitete u ZŽ
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - poticanje i promicanje sportskih aktivnosti - provođenje sportskih aktivnosti osoba svih dobnih skupina, poglavito djece i mladih, te osoba s invaliditetom i posebnim potrebama - osiguravanje materijalnih uvjeta za djelovanje sportskih udruga, saveza i zajednica - provođenje i financiranje znanstvenih i razvojnih projekata, elaborata i studija u funkciji razvoja sporta - planiranje, izgradnja i održavanje sportskih objekata (otvorenih i zatvorenih) značajnih za JLS i ZŽ
REZULTAT	Podignuta svijest javnosti o značaju sporta kroz osmišljeno i sadržajno korištenje slobodnog vremena, posebice djece i mladih, te osoba s invaliditetom i posebnim potrebama; dostupnost sportskih sadržaja – građevina (otvorenih i zatvorenih) svim građanima; povećan broj građana uključenih u sustav sporta i sportske rekreacije; osnažen amaterski sport; Očuvana postojeća sportska kvaliteta i unaprijeđen vrhunski sport; povećana turistička ponuda ZŽ kroz organizaciju domaćih i međunarodnih sportskih natjecanja
RAZVOJNI UČINAK	Stvorene navike za zdravi način života i poboljšana kvaliteta života i zdravlja svih građana, posebice djece i mladih
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj udruga u sportu i broj članova - Broj sportskih objekata uz škole
NOSITELJI	ZŽ, JLS, sportske zajednice i savezi, sportske udruge, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Sportaši svih dobnih skupina, sportske udruge, zajednice i savezi, građani

PRIORITET	3.3. Unapređenje odgojno-obrazovnih usluga
MJERA	3.3.4. Razvoj tehničke kulture
SVRHA	Omogućiti što većem broju djece i mladih uključivanje u različite oblike stjecanja tehničkih znanja i vještina nužnih za uspješno uključivanje u svijet rada te radi osiguravanja kvalitetnog života
CILJ MJERE	Stvoriti adekvatne programsko-sadržajne, kadrovske, materijalno-financijske i prostorne uvjete za razvoj i unapređivanje djelatnosti tehničke kulture
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Poticanje i promicanje tehničke kulture i populariziranje znanosti i tehnike - Provođenje programa odgoja i obrazovanja i osposobljavanja djece i mladih za stjecanje tehničkih, tehnoloških i informatičkih

	<p>znanja i vještina</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osiguravanje materijalnih uvjeta za rad udruga tehničke kulture - Planiranje, izgradnja i održavanje objekata (otvorenih i zatvorenih) značajnih za JLS i ZŽ - Nabava i održavanje opreme tehničke kulture
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Povećani broj sudionika svih dobnih skupina uključenih u različite programe tehničke kulture. - Raznolikost kvalitetnih programa, povećan broj radionica, tečajeva, seminara, škola, kampova, smotri, izložbi i drugih oblika osposobljavanja. - Povećana aktivnost učenika na svim razinama natjecanja u sustavu obrazovanja. - Sanirani i adaptirani postojeći te otvoreni novi objekti (prostori) za rad udruga i saveza tehničke kulture opremljenih adekvatnom suvremenom opremom. - Dostupnost različitih sadržaja iz djelokruga tehničke kulture u svim dijelovima ZŽ
RAZVOJNI UČINAK	Podignuta svijest o važnosti djelatnosti tehničke kulture u odgojno-obrazovnom sustavu i svakodnevnom životu djece i mladih u vrijeme iznimno brzih tehničko-tehnoloških promjena i svjetske globalizacije
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj udruga tehničke kulture i njihovih aktivnih članova - Broj djece i mladih uključenih u programe tehničke kulture
NOSITELJI	ZŽ, JLS, Zajednica tehničke kulture ZŽ, gradske i općinske ZTK, udruge, građani
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	udruge tehničke kulture

PRIORITET 3.4. PROVEDBA STRATEGIJE RAZVOJA LJUDSKIH RESURSA ZAGREBAČKE ŽUPANIJE 2014.-2020.

CILJ	Cilj prioriteta je osigurati resurse za provedbu Strategija razvoja ljudskih resursa Zagrebačke županije 2014.-2020. kroz konkretne aktivnosti i mjere razrađene u Strategiji.
OPRAVDANJE	Strategijom razvoja ljudskih resursa Zagrebačke županije želi se djelovati na uočene razvojne probleme koje se tiču zapošljivosti stanovništva, konkurentnosti postojeće radne snage te usklađivanje sustava obrazovanja s potrebama na tržištu rada.
OPIS	Ključne mjere odnose se na usklađivanje obrazovnog sustava s tržištem rada, poticanje zapošljavanja, očuvanja radnih mjesta te otvaranja novih radnih mjesta i daljnje jačanje kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje, kako bi se stvorili preduvjeti za identifikaciju, pripremu i provedbu razvojnih projekata koji bi se financirali iz Europskog socijalnog fonda.

PRIORITET	3.4. Provedba Strategije razvoja ljudskih resursa Zagrebačke županije 2014-2020
MJERA	3.4.1. Usklađivanje obrazovnog sustava s potrebama tržišta rada
SVRHA	Stvaranje dinamičnog sustava obrazovanja i prekvalifikacija sukladno potrebama društva radi stvaranja radne snage s ciljem jačanja konkurentnosti na tržištu rada
CILJ MJERE	Povećanje zaposlenosti u ZŽ
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Kreiranje nove metodologije analize potreba i potražnje na tržištu rada i njihova kontinuirana provedba - Uspostavljanje optimalne mreže škola i srednjoškolskih programa u suradnji s Gradom Zagrebom - Usklađivanje upisnih kvota prema potrebama tržišta rada - Promocija deficitarnih zanimanja i uspostava sustava stipendiranja za učenike i studente vezanog za deficitarna zanimanja - Modernizacija postojećih i stvaranje novih obrazovnih programa prema potrebama tržišta rada - Promjena rodni stereotipa vezanih za zanimanja - Prilagodba strukovnih programa za mlade OSI
REZULTAT	<ul style="list-style-type: none"> - Izrađena nova metodologija analize potreba i potražnje na tržištu rada - Prilagođeni obrazovni programi - Usklađena mreža škola za područje Grada Zagreba i Zagrebačke županije, srednjoškolski obrazovni programi usklađeni s mrežom škola; uspostavljeni centri izvrsnosti usklađeni s mrežom škola - Usklađena upisna kvota - Umrežavanje županijskog odjela s e-maticom MZOS i kreiranje analitičkog alata za praćenje upisa „muških/ženskih“ zanimanja
RAZVOJNI UČINAK	Uspostavljen sustav obrazovanja koji odgovara potrebama tržišta rada kao i sustav mogućnosti prekvalifikacija što rezultira povećanjem zaposlenosti na području županije
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj upisanih polaznika u nove/modernizirane programe; - Broj zaposlenih polaznika koji su stekli kompetencije prema novom/moderniziranom obrazovnom programu
NOSITELJI	Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, sport i tehničku kulturu ZŽ, JLS
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Srednje strukovne škole, učenici srednjih škola, studenti, OSI, poslodavci ZŽ

PRIORITET	3.4. Provedba Strategije razvoja ljudskih resursa Zagrebačke županije 2014-2020
MJERA	3.4.2. Poticanje zapošljavanja i otvaranja novih radnih mjesta te očuvanje postojećih
SVRHA	Posljednjih godina primjetan je rast nezaposlenosti u Zagrebačkoj županiji. Kako bi se dodatno potaklo zapošljavanje potrebno je definirana potreba za uvođenjem novih mjera i modela, posebno usmjerenih na one koji su u nepovoljnom položaju na tržištu rada.
CILJ MJERE	Povećanje zaposlenosti
SADRŽAJ	Poticanje i promicanje samozapošljavanja (edukacija, informiranje, pomoć poduzetnicima početnicima, centri za samozapošljavanje, potpore za poticanje zapošljavanja) Razvoj društvenog poduzetništva (edukacija i promocija, uključivanje OCD, financijska podrška društvenim poduzećima) Povećanje zapošljivosti, s naglaskom na osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada - potpora zapošljavanju žena, mladih, poticanje mobilnosti nezaposlenih osoba, pomoć pri zapošljavanju korisnicima socijalne pomoći, podrška dugotrajno nezaposlenima, podrška starijim osobama da ostanu konkurentne na tržištu rada, razvoj socijalnih usluga koje doprinose zapošljavanju, razvoj socijalnih inovacija i sl.
REZULTAT	Povećanje zaposlenosti, posebice skupina u nepovoljnom položaju
RAZVOJNI UČINAK	Socijalna uključenost, veća kvaliteta života zbog smanjenja nezaposlenosti, povećana društvena osjetljivost na skupine u nepovoljnom položaju
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj nezaposlenih (prosječno na razini godine) - Broj zaposlenih osoba u Zagrebačkoj županiji na kraju godine
NOSITELJI	ZŽ, HZZ Regionalni ured Zagreb
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Nezaposlene osobe u nepovoljnom položaju na tržištu rada – OSI, mladi bez radnog iskustva, žene srednje i starije radne dobi, dugotrajno nezaposlene osobe, bivši ovisnici, zatvorenici, nacionalne manjine s naglaskom na Rome, branitelji

PRIORITET	3.4. Provedba Strategije razvoja ljudskih resursa Zagrebačke županije 2014-2020
MJERA	3.4.3. Jačanje kapaciteta Lokalnog partnerstva za zapošljavanje
SVRHA	Unaprijediti i razviti institucionalni okvir utemeljen na partnerstvu za razvoj ljudskih potencijala te ojačati kapacitete dionika na lokalnoj razini za kreiranje i implementaciju mjera aktivne politike tržišta rada.
CILJ MJERE	Razvoj lokalnog partnerstva za zapošljavanje (LPZ) na razini Zagrebačke županije na principu partnerstva uključivanjem svih važnih dionika na lokalnoj i regionalnoj razini u proces kreiranja, izrade i provedbe politike tržišta rada te jačanje kapaciteta potencijalnih prijavitelja za izradu valjanih projektnih prijedloga za razvoj ljudskih potencijala u skladu s načelima i pravilima ESF-a.
SADRŽAJ	<ul style="list-style-type: none"> - Presentacija i promocija projekta Lokalna partnerstva za zapošljavanje predstavnicima ZŽ JLS, GSV-u Zagrebačke županije,

	<p>Partnerskom vijeću i svim ostalim dionicima na tržištu rada.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informiranje potencijalnih članova- partnera o ulozi i mogućnostima uključivanja u LPZ Zagrebačke županije. - Unapređivanje LPZ upravljačke strukture. - Presentacija i promocija Strategije razvoja ljudskih potencijala i Akcijskog plana Zagrebačke županije GSV-u ŽŽ, Županijskoj skupštini i svim ostalim dionicima na tržištu rada. - Utemeljenje sustava podrške potencijalnim prijaviteljima u pripremi projektnih ideja u skladu s natječajem (za projekte na nivou županije i projektnim idejama kompatibilnim ESF). - Razvoj sustava praćenja i evaluacije Strategije razvoja ljudskih potencijala.
REZULTAT	<p>Stvoreni uvjeti za uključivanje svih važnih dionika na lokalnoj i regionalnoj razini u proces kreiranja, izrade i provedbe politike tržišta rada na principu partnerstva.</p> <p>Utemeljena i razvijena mreža partnerstva, osposobljena za izradu projektnih prijedloga za razvoj ljudskih potencijala u skladu s načelima i pravilima IPA-e i ESF-a.</p> <p>Prijavljen određen broj projekata na županijske natječaje i natječaje EU-a.</p>
RAZVOJNI UČINAK	<ul style="list-style-type: none"> - Razvit će se partnerski okvir za pristup Europskim fondovima. - Razvit će se i uspostaviti bolje veze među JLS, javnim institucijama, poslodavcima, ostalim relevantnim institucijama i udrugama što će pridonijeti razvoju kvalitetnije međusobne suradnje i učinkovitije razmjene informacija. - Stvorit će se uvjeti za jače poticanje zajedničkih aktivnosti vezanih za rješavanje pitanja politike zapošljavanja i pripreme projekata za natječaje na lokalnoj razini i razini EU-a.
POKAZATELJI ZA PRAĆENJE OSTVARENJA MJERE	<ul style="list-style-type: none"> - Broj i vrste aktivnosti LPZ. - Broj i struktura sudionika LPZ.
NOSITELJI	Zagrebačka županija, RRAZZ, HZZ, Područna služba Zagreb i ostali dionici nadležni za tržište rada.
CILJANE SKUPINE I KORISNICI	Građani Zagrebačke županije, Županija, JLS, HZZ - Regionalni ured Zagreb, civilno društvo, obrazovne institucije, gospodarstvo, poslodavci, sindikati, javne institucije.

5. POLITIKA ŽUPANIJE PREMA TERITORIJALNOM I URBANOM RAZVOJU

5.1. Prostorno planiranje

Sustav prostornog uređenja u Republici Hrvatskoj utvrđen je novim Zakonom o prostornom uređenju („Narodne novine“, broj 153/13). Temeljni državni dokument za usmjerenje razvoja u prostoru je Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske. Nova Strategija za razinu Države još je u izradi, a na snazi su:

- Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske (donesena po Zastupničkom domu Sabora Republike Hrvatske 27. lipnja 1997. godine),
- Izmjene i dopune Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske (donesena na Hrvatskom saboru 14. lipnja 2013. godine, objava: „Narodne novine“, broj: 76/13),
- Program prostornog uređenja Republike Hrvatske (donesen po Zastupničkom domu Hrvatskog državnog sabora 7. svibnja 1999. godine, objava: „Narodne novine“, broj 50/99),
- Izmjene i dopune Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske (donesene na Vladi Republike Hrvatske 26. lipnja 2013. godine, objava: „Narodne novine“, broj 84/13).

Prostornim planovima se u svrhu ostvarivanja ciljeva prostornog uređenja, sukladno s načelima prostornog uređenja uređuje svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te uvjeti za uređenje, unaprjeđenje i zaštitu prostora Države, županija, gradova i općina. Prostornim planovima propisuju se uvjeti za građenje građevina i provedbu drugih zahvata u prostoru na određenoj razini i/ili lokaciji u skladu s kojima se izdaje akt za provedbu prostornog plana, smjernice za izradu prostornih planova užih područja kada je to propisano ovim Zakonom i mjere za urbanu sanaciju ako su potrebne.

Prostorni planovi donose se na državnoj, područnoj (regionalnoj) i lokalnoj razini.

Prostorni planovi državne razine su Državni plan prostornog razvoja, prostorni plan nacionalnog parka, prostorni plan parka prirode i drugi prostorni plan područja posebnih obilježja čija je obveza donošenja propisana Državnim planom prostornog razvoja i urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu državnog značaja.

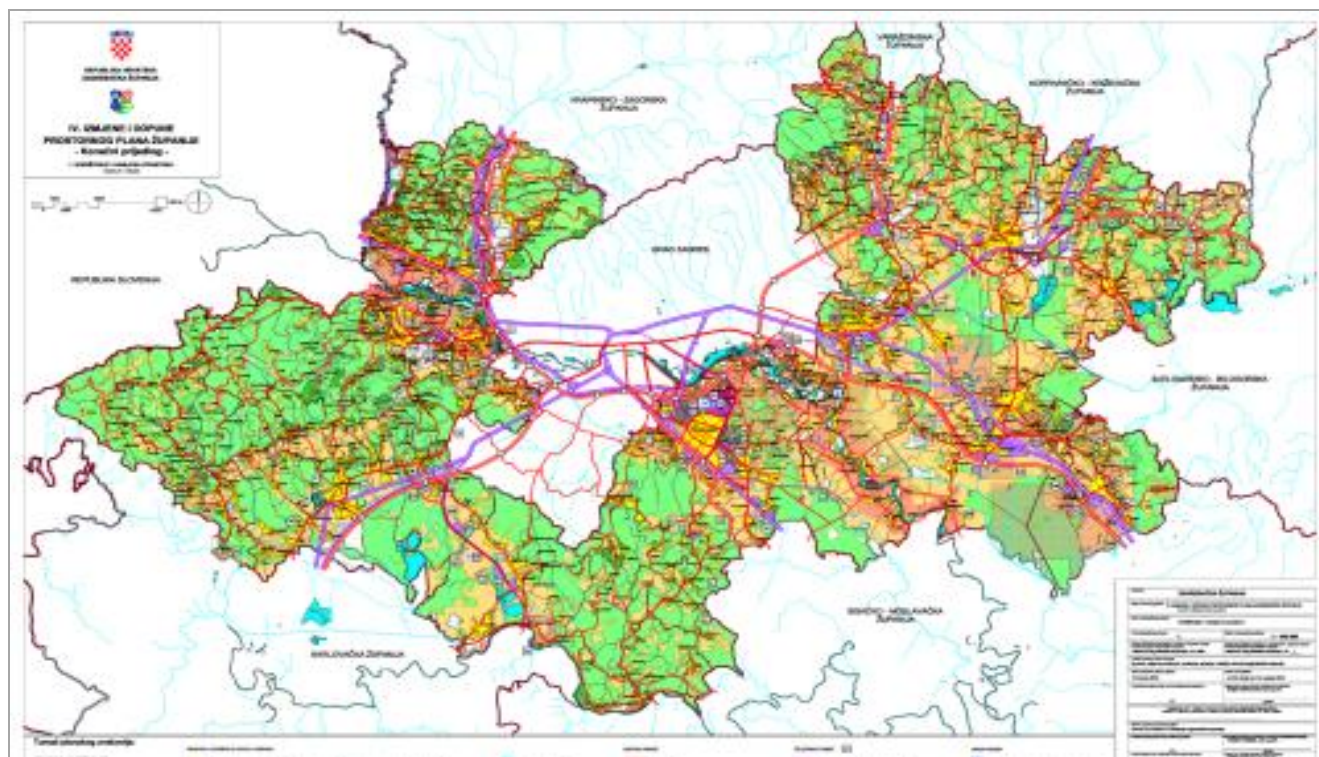
Prostorni planovi područne (regionalne) razine su Prostorni plan županije, Prostorni plan Grada Zagreba i urbanistički plan uređenja izdvojenog građevinskog područja izvan naselja za gospodarsku i/ili javnu namjenu županijskog značaja.

Prostorni planovi lokalne razine su prostorni plan uređenja grada, odnosno općine, generalni urbanistički plan i urbanistički plan uređenja.

U Zagrebačkoj županiji na snazi su sljedeći prostorni planovi čije je donošenje u nadležnosti županije:

Prostorni plan Zagrebačke županije temeljni je dokument prostornog uređenja Zagrebačke županije, kojim se određuje prostorni razvoj Županije i zaštita prostora. Prostorni plan Zagrebačke županije („Glasnik Zagrebačke županije“, broj 3/02, 8/05, 8/07, 4/10, 10/11 i 14/12 - pročišćeni tekst) donijela je Županijska skupština Zagrebačke županije 19. veljače 2002. godine. Do danas su donesene prve, druge, treće i četvrte Izmjene i dopune ovog Plana, i to: 2005., 2007., 2010. i 2011. godine. Najopsežnije, četvrte, izmjene i dopune ovog Plana donesene su 2011. godine. Četvrtim Izmjenama i dopunama Plana usklađena su prostorno planska rješenja s novim propisima, novoizrađenom tehničkom i prostornom dokumentacijom, stručnim podlogama i studijama, novonastalim stanjem na terenu te prilagođena spoznajama aktualiziranim tijekom praćenja i stručno-savjetodavne suradnje na izradi prostornih planova uređenja gradova i općina u Zagrebačkoj županiji. Plan je u cijelosti objavljen na službenim Internetskim stranicama Zavoda za prostorno uređenje Zagrebačke županije: www.zpuzz.hr.

Slika 37: Prostorni plan Zagrebačke županije -izvod iz kartografskog prikaza 1: Korištenje i namjena prostora

Izvor: Prostorni plan Zagrebačke županije (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 3/02, 8/05, 8/07, 4/10, 10/11 i 14/12 - pročišćeni tekst).

Prostorni plan područja posebnih obilježja Črnkovec - Zračna luka Zagreb („Glasnik Zagrebačke županije“, broj 23/12) je drugi prostorni plan donesen u proteklom razdoblju na županijskoj razini. Plan je donijela Županijska skupština 20. rujna 2012. godine. Ovim je Planom, na načelima održivog razvoja, osiguran kvalitetan prostorni i gospodarski razvoj šireg područja potencijalnog vodocrpilišta Črnkovec, koje je brojnim stručnim studijama i prostornim planovima utvrđeno kao „buduće glavno vodocrpilište Zagrebačke županije i Grada Zagreba“. Također, ovim su Planom osigurani uvjeti proširenja Zračne luke Zagreb, određene smjernice budućeg razvoja naselja na ovom prostoru, uvjeti zaštite prirodne i kulturne baštine i dr.

Slika 38: Prostorni plan područja posebnih obilježja Črnkovec - Zračna luka Zagreb-izvod iz kartografskog prikaza 1: Korištenje i namjena prostora

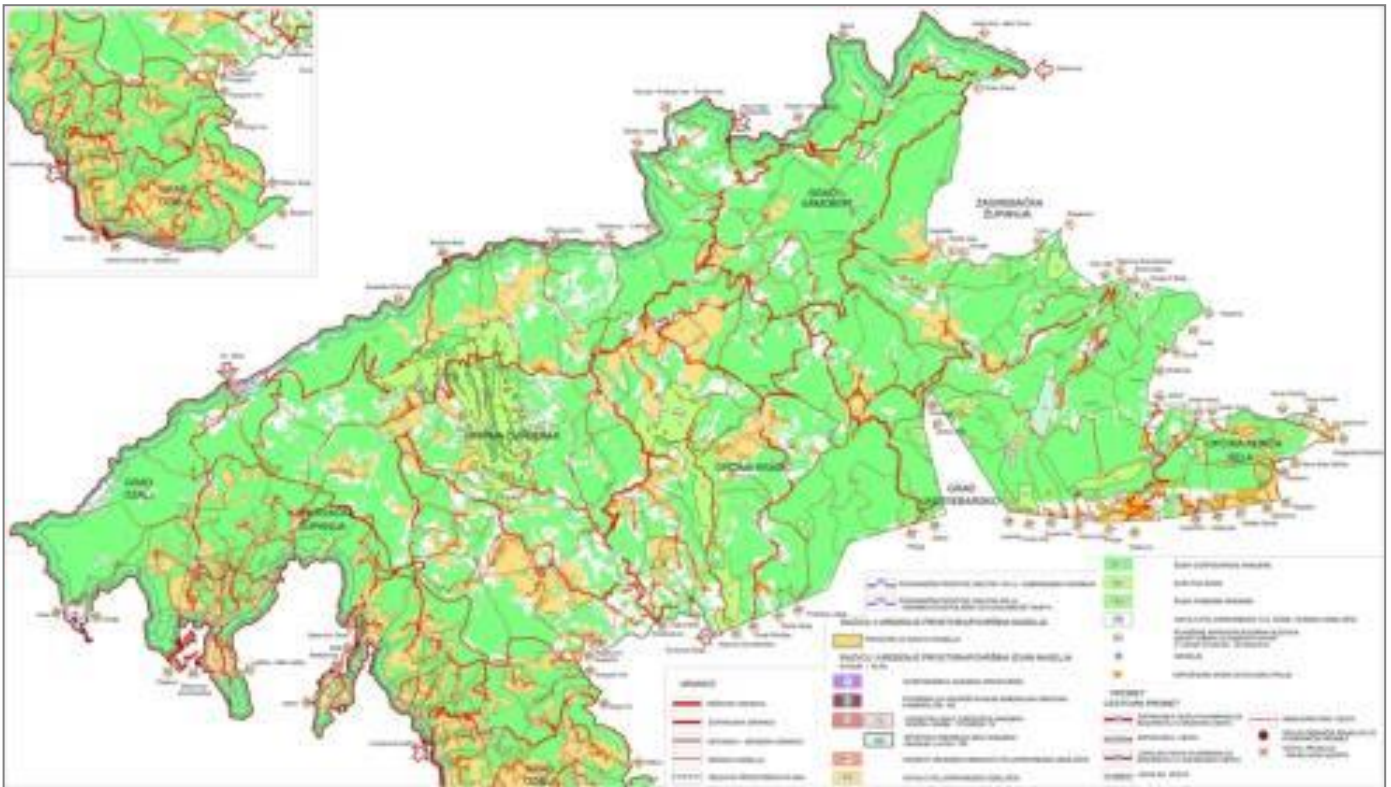
Izvor: Prostorni plan područja posebnih obilježja Črnkovec - Zračna luka Zagreb (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 23/12).

U Zagrebačkoj županiji na snazi su sljedeći prostorni planovi čije je donošenje u nadležnosti gradova i općina: do danas je svih 34 jedinica lokalne samouprave na području Zagrebačke županije donijelo prostorne planove uređenja, dakle ispunile su zakonsku obvezu izrade prostornih planova nove generacije. Posljednjih je godina posebno zabilježena intenzivna izrada izmjena i dopuna tih planova, odnosno njihova prilagodba novijim prostornim zahtjevima i novo donesenim propisima. Sveukupno je do danas doneseno preko 70 izmjena i dopuna prostornih planova uređenja na području Zagrebačke županije.

Zamjetan je i porast broja donesenih provedbenih dokumenata prostornog uređenja u proteklom razdoblju, čije je donošenje također u nadležnosti gradova i općina. Riječ je o urbanističkim planovima uređenja i detaljnim planovima uređenja, koji su u najvećoj mjeri izrađeni za područja novo planiranih gospodarskih zona, zatim po brojnosti slijede planovi kojima se uređuju naselja ili dijelovi naselja, pa tek onda športsko-rekreacijske zone, groblja i dr.

Prostorni plan Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje je dokument prostornog uređenja državne razine i donosi ga Hrvatski sabor. Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja povjerilo je izradu ovog Plana Zavodu za prostorno uređenje Zagrebačke županije. Sredinom 2014. godine izrada je dovršena i Plan je donesen po Hrvatskom saboru 17. listopada 2014. godine.

Slika 39: Prostorni plan Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje, izvod iz kartografskog prikaza 1: Korištenje i namjena prostora.

Izvor: Prostorni plan Parka prirode Žumberak – Samoborsko gorje (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije i UZGZ, 2014., objava: „Narodne novine“, broj 5/14).

Provođenje prostornih planova

Prostornim planom Zagrebačke županije određeni su ciljevi i načela prostornog uređenja. Prostor Zagrebačke županije u cjelini sadrži komponente o kojima ovisi uravnoteženje razvoja Republike Hrvatske i to na razini cijelog teritorija (položaj u sustavu prometnih, energetskih sustava i sustava naselja), ali i posebnih cjelina, kao što su prirodne cjeline i resursi, te problemsko-razvojna područja, kao što je rijetko naseljen i depopulacijski prostor, gorski ruralni kraj i područje uz državnu granicu. Zato je nužno osnažiti središnja naselja, a razvojne programe i razvoj infrastrukture koncipirati tako da pokriju sve dijelove ovog prostora. U tom smislu, kao osnovni ciljevi prostornog razvoja na području županije, koji su regionalnog, državnog i međunarodnog značaja, naglašeni su razvoj gradova i naselja posebnih funkcija i značajnih infrastrukturnih sustava, racionalno korištenje prirodnih izvora i očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša. Zagrebačka županija ima siguran oslonac budućeg razvitka na prednostima prometno-geografskog položaja, očuvanja prirode i cjelokupnog okoliša, blizini Zagreba i dovoljnom kvantitativnom i kvalitativnom potencijalu njegova stanovništva stoga se kao ciljevi prostornog razvoja županijskog značaja izdvajaju demografski razvoj, odabir prostorne i gospodarske strukture, razvoj naselja, društvene, prometne i ostale infrastrukture te zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti te kulturno-povijesnih cjelina.

Prostorni plan Zagrebačke županije provodi se, osim izravno kroz izdavanje odobrenja koja se prema posebnim propisima izdaju na temelju odredbi ovog Plana, još i kroz izradu i donošenje prostornih planova uži područja, odnosno kroz njihovu daljnju provedbu u gradovima i općinama Zagrebačke županije. U proteklom razdoblju i posljednji gradovi i općine donijeli su prostorne planove uređenja, kao i značajan broj provedbenih planova, tako da je danas prostor čitave Županije prekriven planovima „nove generacije“.

Evidentirani su brojni učinci provedbe prostornih planova „nove generacije“ na primjerima realizacije gospodarskih zona, infrastrukturnih objekata, kao i zaštićenih prirodnih i povijesnih cjelina. Kroz izradu i donošenje prostornih planova uređenja primijenjene su, gdje god je to bilo moguće, mogućnosti rješavanja neplanske izgradnje uključivanjem u građevinsko područje naselja.

Sve brojniji zahtjevi za ublažavanjem kriterija Prostornog plana Županije koji su se odnosili na dimenzioniranje građevinskih područja, kao i novije analize izgrađenosti gospodarskih i turističkih zona te građevinskih područja naselja provedene u Zavodu u proteklom razdoblju, rezultirali su izmjenom Odredbi za provođenje najprije u II, a zatim i u IV, Izmjenama i dopunama Prostornog plana Zagrebačke županije (koje su donesene 2011. godine). Gradovima i općinama ovim se izmjenama omogućilo povećanje ukupnog građevinskog područja (naselja i izdvojenih građevinskih područja) u odnosu na površinu u važećim prostornim planovima uređenja gradova i općina na dan donošenja ovog Plana. Povećanje se omogućuje zbog potrebe planiranja građevinskih područja izdvojene gospodarske namjene, zbog potrebe planiranja novih izdvojenih građevinskih područja naselja prema posebnim uvjetima, kao i zbog potrebe proširenja građevinskih područja naselja kod kojih izgrađeni dio iznosi najmanje 70% njihove površine.

Također, iznimka se odnosi i na formiranje građevinskih područja naselja unutar Kontaktnog područja uz Prostor za razvoj Zračne luke Zagreb (prostori koji su formirani IV. Izmjenama Plana), kao i na planiranje građevinskih područja izdvojene namjene za šport i rekreaciju te groblja.

Ovdje još jednom treba naglasiti da se ovom povećanju može pristupiti samo iznimno, uz poštivanje svih kriterija utvrđenih Prostornim planom Županije, a da je glavni cilj utvrđen Planom upravo racionalno korištenje prostora, dakle preraspodjela postojećih građevinskih područja i sprječavanje njihova daljnjeg neracionalnog povećanja.

Danas možemo utvrditi da je većina jedinica lokalne samouprave, kroz izmjene i dopune svojih prostornih planova, započela s realizacijom prostorno planskih rješenja iz IV. Izmjena i dopuna Prostornog plana Županije. Ovo se posebno odnosi na planiranje novih gospodarskih zona, turističkih sadržaja, postrojenja za korištenje obnovljivih izvora energije i proširenje postojećeg, odnosno planiranje novog, građevinskog područja naselja prema utvrđenim uvjetima.

Najava izrade novih prostornih planova

Na kraju treba naglasiti da je navedenim Zakonom o prostornom uređenju koji je stupio na snagu 1. siječnja 2014. godine, utvrđena obveza izrade i donošenja posljednje „GIS generacije“ prostornih planova, koji će se izrađivati u skladu s novim Pravilnikom o sadržaju prostornih planova. Ovaj Pravilnik u fazi je izrade i usklađenja s nadležnim tijelima. Novi planovi izrađivat će se i donositi sljedećim redom: Državni plan prostornog razvoja /izrada je u tijeku/, novi Prostorni plan Županije /pripreme aktivnosti su u tijeku/ i, tek po njegovu donošenju, novi prostorni planovi uređenja gradova i općina. Važno je u izradu ovih planova uključiti sva nadležna javnopravna tijela i pravne osobe, koji svojim prijedlozima trebaju sudjelovati u kreiranju prostorna rješenja. Time bi se spriječila učestala praksa usvajanja prometnih, energetske, vodno gospodarskih i drugih sektorskih studija koje nisu u cijelosti usklađene s važećom prostorno planskom dokumentacijom.

5.2. Indeks razvijenosti

U prosincu 2013. Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije je objavilo rezultate rangiranja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema indeksu razvijenosti. Indeks razvijenosti¹¹ je kompozitni pokazatelj stupnja razvijenosti JLP(R)S-a koji se sastoji od pet osnovnih pokazatelja:

- dohodak po stanovniku
- stopa nezaposlenosti
- prihodi proračuna bez pomoći središnje države i ostalih subjekata
- općeg kretanje stanovništva

¹¹ Detaljniji opis metodologije izračuna indeksa razvijenosti se nalazi u Uredbi o indeksu razvijenosti (NN 63/2010. i 158/2013.).

- stopa obrazovanosti.

Korištenjem indeksa razvijenosti u definiranju potpomognutih područja dobiva se na objektivnosti i kvaliteti postupka i izrađuje jedinstveni metodološki okvir za ocjenjivanje, razvrstavanje i praćenje razvijenosti jedinica lokalne i regionalne samouprave, što je u skladu s praksom Europske unije na području kohezijske politike.

Sukladno člancima 24. i 25, *Zakona o regionalnom razvoju*, tablice broj 73 i 74 prikazuju kriterije za razvrstavanje županija i jedinica lokalne samouprave prema stupnju razvijenosti.

Tablica 73. Kategorizacija županija prema indeksu razvijenosti

Kategorizacija	Kriterij
1. skupina	Županije s vrijednošću indeksa razvijenosti manjim od 75% nacionalnog prosjeka
2. skupina	Županije s vrijednošću indeksa razvijenosti između 75 i 100% nacionalnog prosjeka
3. skupina	Županije s vrijednošću indeksa razvijenosti između 100 i 125% nacionalnog prosjeka
4. skupina	Županije s vrijednošću indeksa razvijenosti većim od 125% nacionalnog prosjeka

Izvor: Zakon o regionalnom razvoju, NN 153/09. i 158/2013.

Zagrebačka županija je prema indeksu razvijenosti 124,23 svrstana u III skupinu razvijenosti. Prema indeksu razvijenosti Zagrebačka županija nalazi se na 4. mjestu iza grada Zagreba, Istarske i Primorsko-goranske županije.

Tablica 74. Indeks razvijenosti za jedinice lokalne samouprave Zagrebačke županije

Grad / Općina	Indeks razvijenosti	Skupine		Rang (od 556)
Zaprešić	123,57%	100-125%	IV.	31
Samobor	120,57%	100-125%	IV.	37
Sveta Nedelja	118,72%	100-125%	IV.	40
Stupnik	112,65%	100-125%	IV.	57
Velika Gorica	109,78%	100-125%	IV.	70
Dugo Selo	105,60%	100-125%	IV.	84

Brdovec	104,34%	100-125%	IV.	92
Jastrebarsko	104,03%	100-125%	IV.	94
Pušća	99,74%	75-100%	III.	120
Ivanić-Grad	98,90%	75-100%	III.	131
Marija Gorica	97,68%	75-100%	III.	136
Bistra	97,62%	75-100%	III.	137
Klinča Sela	94,93%	75-100%	III.	148
Pisarovina	94,60%	75-100%	III.	149
Sveti Ivan Zelina	92,39%	75-100%	III.	164
Jakovlje	88,39%	75-100%	III.	191
Dubrava	86,79%	75-100%	III.	199
Kravarско	86,06%	75-100%	III.	211
Vrbovec	85,83%	75-100%	III.	212
Luka	85,50%	75-100%	III.	214
Križ	85,31%	75-100%	III.	215
Kloštar Ivanić	83,85%	75-100%	III.	227
Rugvica	81,12%	75-100%	III.	243
Bedenica	79,01%	75-100%	III.	263
Brckovljani	76,31%	75-100%	III.	283
Krašić	76,24%	75-100%	III.	284
Gradec	74,26%	50-75%	II.	303
Orle	74,07%	50-75%	II.	305
Pokupsko	70,43%	50-75%	II.	341
Dubrava	62,86%	50-75%	II.	414
Žumberak	62,72%	50-75%	II.	416
Preseka	58,08%	50-75%	II.	455
Farkaševac	56,70%	50-75%	II.	466
Rakovec	55,16%	50-75%	II.	475

Izvor: Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, 2013.

Kriterije za stjecanje statusa potpomognutog područja zadovoljavaju jedinice s indeksom razvijenosti manjim od 75%. To su: Gradec, Orle, Pokupsko, Dubrava, Žumberak, Preseka, Farkaševac i Rakovec .

Zakon o područjima posebne državne skrbi

Zakonom o područjima posebne državne skrbi obuhvaćene su tri jedinice s područja Zagrebačke županije u treću skupinu. Radi se o slijedećim jedinicama: Žumberak, Pokupsko i Pisarovina.

Zakon o brdsko-planinskim područjima

Zakonom o brdsko-planinskim područjima obuhvaćena je jedna jedinica s područja Zagrebačke županije. Radi se o općini Bistra.

Zagrebačka županija nema razvijen program pomaganja područjima posebne državne skrbi izvan regulatornoga zakonskog okvira na nacionalnoj razini.

5.3. Urbani razvoj

Razvoj gradova zauzima vrlo važno mjesto u razvojnoj politici Zagrebačke županije. Njen razvoj baziran je na policentričnom principu, gdje se kroz mrežu gradova po cijelom teritoriju županije želi postići ravnomjeran razvoj županije.

Strategijama razvoja urbanih područja (SRUP) pridaje se važnost i razvijena je svijest i iskazano opredjeljenje da je integrirani pristup razvoju gradova iznimno značajan i poželjan s aspekta pospješivanja pametnog, uključivog i održivog razvoja gradova. 7 gradova i 15 općina Zagrebačke županije od 2015.g. čine sastavni dio Urbane aglomeracije Zagreb.

Urbane aglomeracije postoje u svim stanovništvom brojnijim europskim državama, a mogućnost stvaranja urbanih aglomeracija kao i upravljanja njihovim razvojem prepoznata je i u Hrvatskoj. Na području Urbane aglomeracije Zagreb (UAZ) odvija se veliki broj interakcija te razmjene proizvoda i usluga. U tom smislu Grad Zagreb iz prostora dviju susjednih županija dobiva dio potrebnih prirodnih resursa, hranu, radnu snagu koja dnevno migrira u grad na posao, školovanje i sl. S druge strane, u tom prostoru Grad Zagreb najintenzivnije ostvaruje potrebe svojih stanovnika za boravkom u prirodi, rekreacijom, sekundarnim, ali sve više i primarnim stanovanjem, što pojačava intenzitet dnevnih migracija, proces suburbanizacije i poticanje rasta gradova i naselja u UAZ-u. Time se ispunjavaju pretpostavke za sagledavanje ovog prostora kao jedinstvene prostorne cjeline koja nadilazi administrativno-teritorijalne granice i pojedinačne interese te omogućuje planiranje razvoja koji donosi koristi svima obuhvaćenima u UAZ-u.

U obuhvat UAZ-a ulazi ukupno 30 jedinica lokalne samouprave (JLS), od toga 11 gradova (uključujući Grad Zagreb) i 19 općina. Sjedište urbane aglomeracije je Grad Zagreb koji istovremeno ima dvojni status, jedinice lokalne (Grad) i područne (regionalne) samouprave (Županija). U Tablici 1 nalaze se podaci o broju stanovnika, broju naselja, površini JLS-ova te gustoći stanovništva na području UAZ-a.

Tablica 75: Broj stanovnika, broj naselja po pojedinoj JLS, površina JLS te gustoća stanovništva, 2011.¹²

Grad (G)/ općina (O)	Ime	Ime županije	Broj naselja	Broj stanovnika	Površina (km ²)	Gustoća stanovništva (st/km ²)
O	Bistra	Zagrebačka	6	6.632	53,0	125,20
O	Brckovljani	Zagrebačka	13	6.837	69,6	98,20
O	Brdovec	Zagrebačka	13	11.134	37,3	298,66
G	Donja Stubica	Krapinsko-zagorska	10	5.680	43,2	131,42
O	Dubravica	Zagrebačka	10	1.437	20,5	70,20
G	Dugo Selo	Zagrebačka	11	17.466	53,9	323,80
O	Gornja Stubica	Krapinsko-zagorska	20	5.284	48,5	108,95
G	Grad Zagreb	Grad Zagreb	70	790.017	641,3	1.231,84
O	Jakovlje	Zagrebačka	3	3.930	35,7	110,02
G	Jastrebarsko	Zagrebačka	59	15.866	226,6	70,02
O	Klinča Sela	Zagrebačka	14	5.231	77,3	67,66
O	Krvarsko	Zagrebačka	10	1.987	58,1	34,22
O	Luka	Zagrebačka	5	1.351	17,2	78,64
O	Marija Bistrica	Krapinsko-zagorska	11	5.976	68,0	87,86
O	Marija Gorica	Zagrebačka	10	2.233	17,1	130,58
O	Orle	Zagrebačka	10	1.975	57,6	34,26
G	Oroslavje	Krapinsko-zagorska	5	6.138	32,1	191,10
O	Pisarovina	Zagrebačka	14	3.689	145,1	25,43
O	Pokupsko	Zagrebačka	14	2.224	105,8	21,02
O	Pušća	Zagrebačka	8	2.700	17,1	158,17
O	Rugvica	Zagrebačka	23	7.871	93,6	84,11
G	Samobor	Zagrebačka	78	37.633	250,8	150,05
O	Stubičke Toplice	Krapinsko-zagorska	4	2.805	27,1	103,51
O	Stupnik	Zagrebačka	3	3.735	24,9	150,12
G	Sveta Nedelja	Zagrebačka	14	18.059	41,4	436,2
G	Sveti Ivan Zelina	Zagrebačka	62	15.959	185,3	86,11
G	Velika Gorica	Zagrebačka	58	63.517	327,7	193,81
O	Veliko Trgovišće	Krapinsko-zagorska	15	4.945	46,1	107,24
G	Zabok	Krapinsko-zagorska	17	8.994	35,3	254,57
G	Zaprešić	Zagrebačka	9	25.223	53,6	470,23
UKUPNO			599	1.086.528	2911	373,25

Izvor: izračun autora prema podacima DZS, Popis 2011.

¹² Napomena: prvi nacrt elaborata izrađen je temelju Popisa stanovništva 2011. (broj naselja), te službenih i javno dostupnih dokumenata Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova EU korištenih u izračunu indeksa razvijenosti (Državna geodetska uprava izvor je podataka za površine gradova i općina, 2009.). Naknadni ispravci podataka napravljeni su na inicijativu pojedinih JLS

UAZ se proteže na području triju županija pri čemu je svaka Županija sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/14) dužna izraditi svoju županijsku razvojnu strategiju kojom se utvrđuju razvojni ciljevi i prioritete (razvojne mjere) koji se žele postići na području županije u razdoblju do 2020. godine¹³. Stoga je prilikom izrade Strategije razvoja UAZ-a (SRUAZ) potrebno voditi računa o usklađivanju ovog s razvojnim dokumentima triju županija¹⁴;

UAZ obuhvaća veliki broj JLS-ova različitih veličina prema broju stanovnika, razini razvoja sukladno indeksu razvijenosti te položaju (fizičkom/prostornom, gospodarskom, prometnom..) unutar UAZ-a, o čemu treba voditi računa prilikom izrade Strategije razvoja urbane aglomeracije Zagreb.

Prema Popisu stanovništva (2011.) na području UAZ-a živi 1.086.528 stanovnika, što je neznatno više od četvrtine (25,35%) ukupnog stanovništva Republike Hrvatske (4.284.889), a samom području kroz različite obrasce migracijskih kretanja, gravitira još niz JLS-ova koje ne ulaze u obuhvat UAZ-a, što spomenuti broj osoba na tom prostoru dodatno povećava te usložnjava planiranje budućeg razvoja ovog područja. Prosječna gustoća naseljenosti u UAZ-u je preko 370 st/km².

Izrada strategije je složen i zahtjevan proces, a s obzirom na navedeno (veliki broj JLS-ova, 3 županije) izrada Strategije razvoja urbane aglomeracije Zagreb zahtijeva poseban/dodatni napor u utvrđivanju zajedničkih razvojnih usmjerenja i identifikaciji razvojnih aktivnosti, projekata i programa, te u organiziranju i provođenju procesa savjetovanja i drugih propisanih postupaka.

Urbana aglomeracija Zagreb, smještena je u središnjem dijelu središnje Hrvatske, a graniči s Karlovačkom i Sisačko-moslavačkom županijom na jugu, Varaždinskom na sjeveru, te s Republikom Slovenijom na zapadu.

UAZ pruža mogućnosti ujednačenijeg razvoja pojedinih sektora, pri čemu je moguće rasteretiti prostorne pritiske na Grad Zagreb, npr. pružanje poticaja gospodarskim aktivnostima zbog postojanja značajnog zagrebačkog tržišta i recentnog širenja i/ili preseljenja gospodarskih aktivnosti iz Zagreba; viši društveni i gospodarski standard koji nudi blizina Zagreba (mogućnosti zapošljavanja, obrazovanja i dr.) te njime uzrokovane demografske procese (imigracijski trendovi i izražene dnevne migracije „središte – periferija“); pojačani pritisak na okoliš i prirodne resurse uzrokovan većom naseljenošću, te intenzitetom prometa i gospodarskih aktivnosti.

¹³ U obuhvat ostalih urbanih aglomeracija u Hrvatskoj ulaze jedinice lokalne samouprave s područja samo jedne županije, što proces razvojnog planiranja i upravljanja razvojem uvelike olakšava.

¹⁴ Županijska razvojna strategija Krapinsko-zagorske i Zagrebačke županije, te Razvojna strategija Grada Zagreba do 2020 tzv. ZagrebPlan2020.

6. PROVEDBA

6.1. Financijski okvir za provedbu strategije

Tablica 76: Nacrt financijski okvir za provedbu strategije 2016. – 2020.

R.br.		Procjena potrebnih sredstava u trogodišnjem razdoblju (2016.-2018.)	procjena potrebnih sredstava do kraja provedbe s strategije (2016.-2020.)	Izvori financiranja						
				Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori***	Sveukupno
1.	POVEĆATI KONKURENTNOST I DRUŠTVENU ODGOVORNOST GOSPODARSTVA	151.008.500,00	241.395.000,00	10.700.000,00	208.295.000,00	3.400.000,00	16.000.000,00	0,00	3.000.000,00	241.395.000,00
2.	POBOLJŠATI INFRASTRUKTURU I KVALITETU ŽIVOTA ODRŽIVIM KORIŠTENJEM PRIRODNIH RESURSA I KULTURNIH DOBARA	1.767.052.396,00	2.316.182.000,00	113.300.000,00	151.901.500,00	123.209.000,00	1.351.785.800,00	474.785.700,00	101.200.000,00	2.316.182.000,00
3.	RAZVIJATI Ljudske RESURSE I UNAPRIJEDITI UPRAVLJANJE RAZVOJEM	492.154.745,00	729.550.000,00	196.300.000,00	335.450.000,00	1.100.000,00	143.300.000,00	2.100.000,00	51.300.000,00	729.550.000,00
R.br.		Procjena potrebnih sredstava u trogodišnjem razdoblju (2016.-2018.)	procjena potrebnih sredstava do kraja provedbe s strategije (2016.-2020.)	Izvori financiranja						
				Državni proračun	Županijski proračun	Lokalni proračun	Pomoći Europske unije	Javna poduzeća	Ostali izvori***	Sveukupno
	SVUKUPNO	2.410.215.641,00	3.287.127.000,00	320.300.000,00	695.646.500,00	127.709.000,00	1.511.085.800,00	476.885.700,00	155.500.000,00	3.287.127.000,00

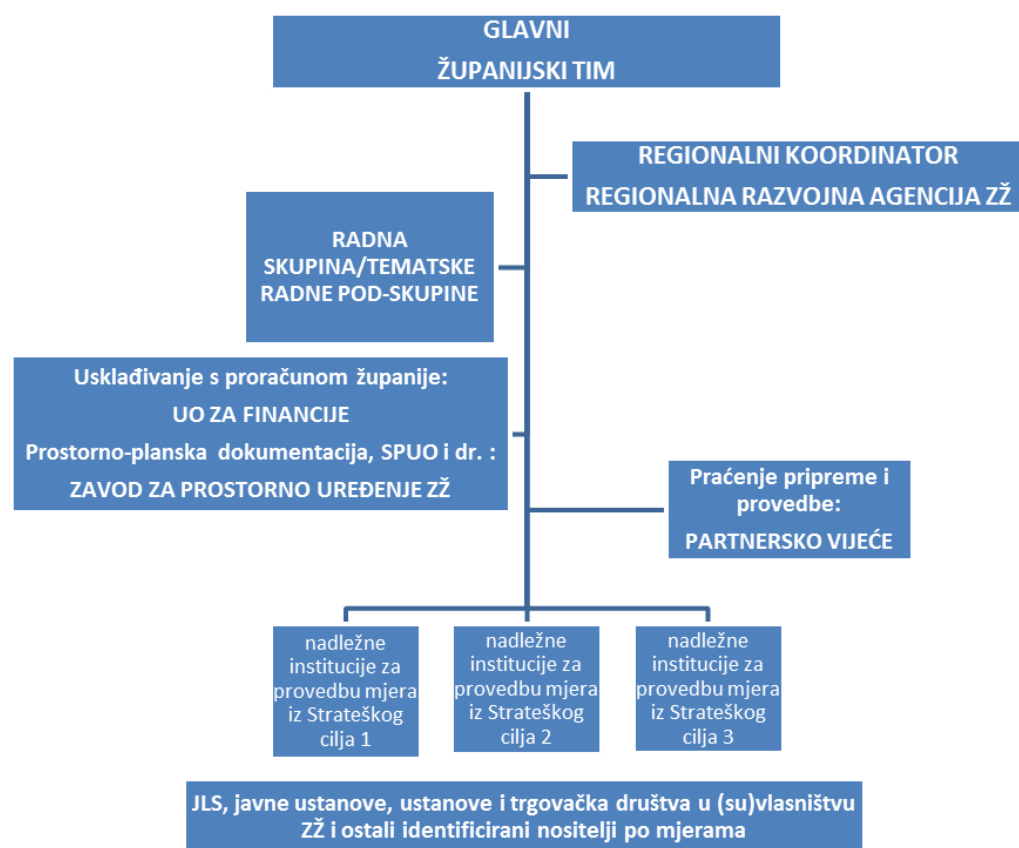
6.2. Provedbeni mehanizmi

Provedbeni mehanizmi Županijske razvojne strategije razrađeni su i opisani u svakoj od pojedinih mjera, s ciljem definiranja jasnih uloga i odgovornosti te povezivanja svake mjere s točno određenim proračunskim stavkama proračunskih korisnika. Svaka mjera ima određene nositelje odnosno postoji jasno definiran institucionalni okvir za provedbu.

Institucionalni okvir za razvoj Zagrebačke županije, te pripremu i provedbu strategije prikazan je i detaljno opisan u poglavlju 1.13.1. (Institucionalni okvir). Ključno tijelo koje usmjerava proces pripreme strategije je **Glavni županijski tim**, imenovan odlukom Župana u travnju 2014.g. Njega čine 2 zamjenika župana, g.Damir Tomljenović (voditelj tima) i g. Rudolf Vujević (zamjenik voditelja tima), direktor RRA ŽŽ g. Zlatko Herček, pročelnik UO za gospodarstvo g. Damir Fašaić te pročelnik UO za međunarodnu suradnju g. Josip Kraljičković.

Za koordinaciju pripreme i provedbe ŽRS ŽŽ, od navedenih institucija najznačajnija je **Regionalna razvoja agencija Zagrebačke županije koja obnaša funkciju regionalnog koordinatora**, sukladno Zakonu o regionalnom razvoju (NN 147/14).

U nastavku donosimo shematski pregled institucionalnog okvira za provedbu ŽRS ŽŽ:

Radna skupina za pripremu ŽRS ZŽ imenovana je u lipnju 2014.g., a sastoji se od 4 tematske pod-skupine:

- prirodni resursi, okoliš i infrastruktura,
- gospodarstvo
- društvene djelatnosti
- institucionalna struktura i upravljanje razvojem.

U radnu skupinu uključeni su svi relevantni predstavnici institucija koje se bave sektorima pokrivenima u ŽRS te su nositelji pojedinih provedbenih mehanizama i mjera: predstavnici svih županijskih Upravnih odjela, predsjednici Odbora za promet Županijske skupštine ZŽ, Odbora za komunalne djelatnosti Županijske skupštine ZŽ, Odbora za poljodjelstvo, šumarstvo i vodoprivredu Županijske skupštine Zagrebačke županije, RRA ZŽ, Zavoda za prostorno uređenje, JU za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim prirodnim vrijednostima na području Zagrebačke županije, Županijske uprave za ceste, REGEA-e, Vodoopskrbe i odvodnje Zagrebačke županije, Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije d.o.o., HGK-Komora Zagreb, Obrtničke komore Zagreb, Doma zdravlja ZŽ, Zavoda za hitnu medicinu ZŽ te predstavnik Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, predstavnici Stručne službe župana te Ureda župana.

Radna skupina sastala se ukupno 9 puta, no uz redovite sastanke radne skupine organizirali su se individualni sastanci s pročelnicima pojedinih Upravnih odjela, zavoda za prostorno uređenje te REGEE, na kojima su se raspravljali detalji pojedinih provedbenih mehanizama, proračunski okvir i dr. Organizirala su se i pojedinačni sastanci s predstavnicima Odbora Skupštine ZŽ (komunalne djelatnosti, promet i gospodarstvo).

Uz predstavnike županijskih institucija, prepoznata je i važna uloga koju imaju **jedinice lokalne samouprave**, koje svojim razvojnim problemima i potrebama utječu na strateški okvir ŽRS ZŽ te raspodjelu financijskog okvira. Stoga su tijekom pripreme ŽRS ZŽ imenovane osobe ispred svake JLS u Zagrebačkoj županiji s kojima su se odrađivale zasebne konzultacije (kako s kontakt osobama pojedinih JLS, tako i sa samim gradonačelnicima i načelnicima).

Partnersko vijeće ima važnu ulogu u provedbi, koja uključuje nadziranje učinkovitosti i kvalitete provedbe ZRS, Akcijskog plana i ostalih županijskih planskih dokumenata, te sukladno tome periodično ocjenjuje napredak u postizanju ciljeva ŽRS i Akcijskog plana na temelju dokumenata pripremljenih od strane Tajništva županijskog Partnerskog vijeća, ocjenjuje i odobrava godišnja i završna izvješća o provedbi ZRS i Akcijskog plana, te predlaže Županu izmjene ili dopune ZRS i Akcijskog plana. Detaljnije je obrađeno u Poglavlju 8. "Županijsko partnerstvo".

Provedba ŽRS detaljizirana je kroz izradu Akcijskog plana koji omogućuje cjelovit pregled i strukturu svih aktivnosti potrebnih za provedbu ŽRS-a u trogodišnjem razdoblju. Njime se povezuju strateški ciljevi, prioriteti i mjere te razrađuje provedba mjera. Razrađuju se sve aktivnosti, programi i projekti potrebni za provedbu ŽRS-a u trogodišnjem periodu iz razloga povezivanja s proračunom, s time da postoji obveza revidiranja Akcijskog plana jednom godišnje.

Predstavlja podlogu za sustavnu kontrolu i nadzor provedbe i time postaje alat za razvojno upravljanje.

Financijski okvir sadrži indikativni, okvirni pregled i alokaciju financijskih sredstava po cijevima, prioritetima odnosno mjerama kao i financijski raspored sredstava prema vremenskim razdobljima (na godišnjoj razini i razini ukupnog razdoblja ŽRS-a). Financijski okvir ŽRS-a usklađuje se s Planom razvojnih programa koji županija donosi sukladno Zakonu o proračunu, a u kojemu se iskazuju planirani rashodi proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave vezani uz provođenje investicija, davanje kapitalnih pomoći i donacija, odnosno s prijedlogom proračuna jedinica područne (regionalne) samouprave.

Sukladno Smjernicama, u Akcijskom planu provedbe Županijske razvojne strategije artikuliraju se programi i projekti koje provode javnopravna tijela, a koji su prethodno, kroz propisanu proceduru, uneseni u Županijsku bazu razvojnih projekata.

U procesu izrade financijskog okvira ŽRS-a, kao i prilikom njegovog godišnjeg usklađivanja, županija surađuje i s jedincima lokalne samouprave sa svog područja, državnom upravom te svim ostalim potencijalnim izvorima financiranja provedbe ŽRS-a.

Investicijski projekti u okviru samoupravnog djelokruga županije definirani su Planom razvojnih programa Zagrebačke županije, te ih kao dio Proračuna Zagrebačke županije donosi Županijska skupština a provode ih Upravna tijela, te ustanove, javne ustanove i trgovačka društva kojima je Županija osnivač ili suosnivač.

Akcijski plan usko je povezan s financijskim okvirom iz ŽRS koji se u dijelu neposrednih županijskih ulaganja detaljno razrađuje. Osim toga, financijski okvir ŽRS-a usklađuje se s Planom razvojnih programa županije, sukladno Zakonu o proračunu, a u kojem se iskazuju planirani rashodi proračuna jedinice područne (regionalne) samouprave vezani uz provođenje investicija te davanje kapitalnih pomoći i donacija. Akcijskim planom se također mora utvrditi jasan odnos između razvojnih projekata navedenih u Akcijskom planu i baze projekata koja se vodi sukladno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja središnje elektroničke baze razvojnih projekata i razvojnih pokazatelja.

6.3. Popis strateških projekata županije

Tablica 77: Županijski strateški projekti – prijedlog radno

R.br.	Naziv projekta	Nositelj projekta	Okvirni predviđeni termin početka projekta	Lokacija projekta (grad; općina)	Sektor projekta (npr. turizam; kultura; zaštita okoliša itd.)	Kratki opis projekta	Vrijednost projekta u kunama	Predviđeni Izvor(i) financiranja
1	Regionalni vodoopskrbni sustav Zagrebačke županije Zagreb-Istok	Vodoopskrba i odvodnja Zagrebačke županije d.o.o.	2017.	Kosnica, Zagrebačka županija	Vodoopskrba	Izgradnja vodoopskrbnog sustava za istočni dio Zagrebačke županije	700.000.000,00	69,7% EU fondovi, 30,3% HV, DPRH, JLS i ZŽ
2	Izgradnja širokopojasnog interneta na području Zagrebačke županije	Zagrebačka županija, gradovi i općine Zagrebačke županije		Zagrebačka županija	Promet	Razvoj širokopojasnog interneta na području Zagrebačke županije	700.000.000,00	85 % - EU fondovi, 15 % - strateški partner, JLS, Zagrebačka županija
3	Integrirani prometni sustav za Grad Zagreb, Zagrebačku i Krapinsko-zagorsku županiju	Grad Zagreb, Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija	2018/2020	Grad Zagreb, Zagrebačka i Krapinsko-zagorska županija	Promet	Sve daljnje aktivnosti posebno u infrastrukturnim dijelovima odgođene su do izrade Master plana prometnog sustava grada Zagreba, Zagrebačke županije i Krapinsko-zagorske županije.	145.500.000,00	85% EU fondovi, 15% HŽ infrastruktura i DPRH, ovisno o kojem će se infrastrukturnom projektu raditi
4	Centar za gospodarenje otpadom	Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije d.o.o.	2017./2019	Zagrebačka županija	Gospodarenje otpadom	Izgradnja regionalnog centra za zbrinjavanje otpada	66.300.000,00	85% EU fondovi, 15% FZOEU, DPRH, JLS i ZŽ
5	Projekt rekonstrukcije javne rasvjete Zagrebačke županije - NEWLIGHT	Regionalne energetska agencija Sjeverozapadne Hrvatske	2016.	Zagrebačka županija, Krapinsko-zagorska županija	Energetska učinkovitost i zaštita okoliša	Projektom se planira provesti rekonstrukcija i modernizacija postojeće javne rasvjete na području gradova i općina Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije	220.000.000,00	Bespovratna sredstva - EIB, bespovratna sredstva EU fondova i ESCO model (javno privatno partnerstvo),
6	Greenway - Državna glavna biciklistička ruta br.2.	Grad Zagreb, Zagrebačka županija	2016-2018.	Grad Zagreb, Zagrebačka županija	Promet	Izgradnja biciklističke staze uz rijeku Savu- kroz Grad Zagreb s obje strane rijeke Save, dok je kroz Zagrebačku županiju planirana staza samo s jedne. Početna točka južnog traka je na Bregani (Slovensko-Hrvatskoj granici), a krajnja u Oborovu. Sjeverni trak započinje na Podsusedskom mostu i završava u Lijevom Dubrovčaku.	122.931.861,30	85 % EU fondovi, 15 % Grad Zagreb i Zagrebačka županija

7	Proširenje i nadogradnja SB Naftalan izgradnjom unutarnjih i vanjskih bazena i povećanjem kapaciteta smještajnih jedinica	SB Naftalan	2016.	Ivanić Grad	zdravstveni turizam	Projektom je predviđena izgradnja unutarnjih i vanjskih terapijskih bazena, nova bolnička kuhinja i restoran, predavaonica, dvorana za medicinsku gimnastiku, te povećanje kapaciteta smještajnih jedinica, odnosno 120 kreveta) kojim bi se stvorila mogućnost ponude za sadržajem regije kao zdravstveno turističke destinacije	85.000.000,00	70% kreditno zaduženje, 20% EU fondovi kroz natječaj Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, 10% Zagrebačka županija
8	Izgradnja objekta nove Specijalne bolnice za kronične bolesti dječje dobi Gornja Bistra	Načelni Sporazum Ministarstvo zdravlja Ministarstvo Kulture Zagrebačka županija Općina Bistra Specijalna bolnica	Početak projekta kraj 2016 početak 2017. godine	Općina Bistra	Građevinski objekt za provođenje zdravstvene zaštite	Današnja bolnica radi u neuvjetnom prostoru dvorca Oršić, spomeniku nulte kategorije RH. Projekt predviđa izgradnju nove bolnice u Općini Bistra na zemljištu u vlasništvu RH, te se traži odluka DUDI o darovanju zemljišta Općini. Svi dionici imaju zadaće definirane u "Sporazumu"	60.000.000,00	Ministarstvo zdravlja Fondovi Europske Unije
9	Izgradnja ULO hladnjače s tehnološkom opremom i transportnim sredstvima	Distributivni centar za voće i povrće d.o.o.	Travanj 2016.g.	Velika Gorica, Rakitovec 244 b	Poljoprivreda - voće i povrće	Izgradnja ULO hladnjače kapaciteta 3.000 tona s pripadajućom tehnološkom opremom (za skladištenje i pakiranje voća i povrća) i s transportnim sredstvima za distribuciju voća i povrća	26.100.000,00	85 % - Strukturni fondovi, 15 % - vlastita sredstva
10	Mali tehnopolis Samoborski	Grad Samobor	Vrijeme provedbe projekta je od mjeseca 4 do mjeseca 12.	Samobor, Zagrebačka županija	Poduzetništvo, infrastruktura	Projektom će biti renovirana i opremljena 2 objekta (brownfield) bivše vojarne u Gradu Samoboru na površini od 1.820 m ² s prostorima za predinkubaciju, inkubaciju i razvojem usluga za rast i razvoj poduzetništva.	25.000.000,00	Bespovratna sredstva EU -Razvoj poslovne infrastrukture 85% izZagrebačka županija i Grad Samobor 15 %
11	Muzej Andautonije Ščitarjevo	Zagrebačka županija	2017./2018	Ščitarjevo, Velika Gorica	kulturni turizam	izgradnja muzejskog interpretacijskog centra rimskog nalazišta Andautonija u ščitarjevu	25.000.000,00	85 % EU fondovi, 15% Zagrebačka županija i Grad Velika Gorica
						UKUPNO	2.175.831.861,30	

7. PRAĆENJE I VREDNOVANJE

STRATEGIJE

7.1. Praćenje

Temeljem Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14, čl.48, u daljnjem tekstu Zakon) određeno je da Ministarstvo prati provedbu politike regionalnog razvoja i njezinih učinaka na razvoj svih dijelova Republike Hrvatske, a nadležna središnja tijela državne uprave prate provedbu za svoja upravna područja i njihov učinak na razvoj svih dijelova Republike Hrvatske. Središnja tijela državne uprave dužna su na zahtjev Ministarstva dostaviti podatke iz očevidnika i druge potrebne podatke.

Nadalje slijedom članka 49 Zakona proizlazi: (1) Središnja tijela državne uprave i druga javnopravna tijela, kao i trgovačka društva u vlasništvu Republike Hrvatske podnose Ministarstvu izvješće o učincima provedbe programa iz njihove nadležnosti s učincima na regionalni razvoj do 30. travnja tekuće godine za prethodnu godinu. (2) Ministarstvo će izvješće iz stavka 1. ovoga članka u dijelu koji se odnosi na određenu županiju istoj dostaviti do 31. svibnja tekuće godine. (3) Županija podnosi Ministarstvu godišnje izvješće o rezultatima provedbe županijske razvojne strategije najkasnije do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu. (4) Veliki grad koji je nositelj izrade strategije razvoja za urbano područje podnosi Ministarstvu godišnje izvješće o rezultatima provedbe strategije razvoja urbanog područja najkasnije do 31. srpnja tekuće godine za prethodnu godinu. (5) Ministarstvo podnosi Vladi izvješće o rezultatima provedbe politike regionalnog razvoja najkasnije do 1. studenoga tekuće godine za prethodnu godinu. (6) Vlada Republike Hrvatske podnosi Hrvatskom saboru godišnje izvješće o rezultatima provedbe razvojne politike najkasnije do 1. prosinca tekuće godine za prethodnu godinu.

Praćenje provedbe odvijat će se na godišnjoj bazi, sukladno propisanoj zakonskoj proceduri. Pritom je važno navesti kako će Županija pripremiti izvješće o provedbi Akcijskog plana u dijelu kojem je nadležna za pokretanje, praćenje te financiranje projekata i programa (te sukladno izvješćima o izvršenju proračuna).

ŽRS ZŽ uključuje pokazatelje uspješnosti provedbe, kako bi se omogućilo prikupljanje dovoljne količine relevantnih podataka za praćenje provedbe. Županija prati:

- stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera;
- ostvarene rezultate i učinke na razvoj, učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava, ostvarenje prema utvrđenom financijskom okviru;
- sudjelovanje i doprinos partnerstva;
- učinkovitost rukovođenja i organizacije provedbe,

- vidljivost ŽRS-a u javnosti županije i jedinica lokalne samouprave s područja županije.

Praćenje provedbe ŽRS-a se obavlja kontinuirano tijekom čitavog razdoblja provedbe, a o rezultatima provedbe najmanje jednom godišnje izvješćuje se Partnersko vijeće.

7.2. Vrednovanje

U skladu s člankom 48. ZRR-a, planski dokumenti politike regionalnoga razvoja podliježu postupku vrednovanja tijekom izrade, provedbe te nakon provedbe. Županija napraviti će plan vrednovanja za ŽRS ZŽ koji će uključivati Opis posla za stručnjake te definiranje uloga i odgovornosti županijskih organizacijskih jedinica u procesu

Prethodno vrednovanje

Prethodno vrednovanje se provodilo tijekom izrade planskog dokumenta. Svrha prethodnog vrednovanja je bila poboljšati kvalitetu postupka izrade strategije. Sažetak prethodnog vrednovanja priložen je ŽRS ZŽ.

Prethodno vrednovanje bilo je usmjereno prvenstveno na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala te pruža relevantnim dionicima prethodnu prosudbu o tome jesu li razvojna pitanja ispravno utvrđena, jesu li predložena strategija i ciljevi relevantni, je li razvidna koherentnost u odnosu na nadređene politike i smjernice, da li su očekivani učinci realni i sl. Prethodnim vrednovanjem osigurava se da svaka ŽRS bude ocijenjena na temelju sljedećih osnovnih kriterija: opravdanosti, relevantnosti, konzistentnosti, koherentnosti (unutarnje i vanjske) i djelotvornosti.

Kako bi se osigurala objektivnost i dodana vrijednost cijelog procesa, prethodno vrednovanje mora izvršiti tim kvalificiranih stručnjaka neovisnih od tima za izradu strategije. Za potrebe prethodnog vrednovanja ŽRS ZŽ angažiran je stručni tim konzultantske tvrke Ecorys Hrvatska d.o.o. koji je pratio pripremu ŽRS ZŽ od samih početaka te kontinuirano davao komentare i sugestije za unaprjeđenje sadržaja i procesa.

Vrednovanje tijekom provedbe

Vrednovanje tijekom provedbe provodi se tijekom provedbe planskog dokumenta. Imajući u vidu fleksibilnost u organizaciji i fokusu vrednovanja tijekom provedbe, županija će naknadno donijeti odluku što će se točno vrednovati i kada. Svrha je da donositelji odluka tijekom provedbe otkriju što „funkcionira“ u samoj strategiji, a što ne te da poduzmu potrebne korake ukoliko su potrebne izmjene.

Vrednovanje nakon provedbe

Vrednovanje nakon provedbe se provodi po završetku provedbe planskog dokumenta. Ono sažeto ponavlja i ocjenjuje cjelokupni utjecaj/činak planskog dokumenta odnosno njegovu djelotvornost i učinkovitost. Rezultati provedbe prošlih razvojnih strategija ZŽ dati su u poglavlju 2., a naučene lekcije primjenile su se prilikom definiranja ŽRS za ovo programsko razdoblje. Ista

procedura poštivat će se i nakon provedbe ŽRS ZŽ 2016.-2020., kako bi planski dokumenti za razdoblje nakon 2020.g. bili još kvalitetniji i učinkovitiji u smislu postizanja pozitivnih razvojnih pomaka i iskoraka.

8. ŽUPANIJSKO PARTNERSTVO

Jedno od temeljnih načela politike regionalnog razvoja je načelo partnerstva i suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora. Ono podrazumijeva suradnju između tijela državne uprave, jedinica područne (regionalne) samouprave, jedinica lokalne samouprave, gospodarskih subjekata, znanstvene zajednice, socijalnih partnera i organizacija civilnoga društva. Partnerstvo djeluje kao forum za dijalog i postizanje konsenzusa između različitih skupina dionika i ima savjetodavnu ulogu u izradi i provedbi planskih dokumenata politike regionalnog razvoja. Partnerstvo se u svom radu rukovodi sljedećim načelima: konsenzus – poticanjem napretka u postizanju sporazuma kroz pregovarački konsenzus; jednakost – niti jednom članu nije omogućen dominantan utjecaj u radu partnerstva; transparentnost – svi dionici potpuno su informirani i upoznati s aktivnostima koje partnerstvo poduzima u svom radu¹⁵.

U skladu s temeljnim načelima Partnerstva i suradnje između javnog i privatnog i civilnog sektora donosi se ŽRS ZŽ koja je temeljni strateški dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteta razvoja njene područne (regionalne) samouprave u svrhu jačanja njenih razvojnih potencijala.

Odabir strateških ciljeva, prioriteta i mjera ŽRS ZŽ te odluke o konkretnim razvojnim projektima i programima nastaju kao rezultat rada odgovornih županijskih struktura, županijskih radnih skupina te pridruženih relevantnih stručnjaka koji su proveli analizu i ocjenu stanja u županiji, ali i uzimanjem u obzir doprinosa i sugestija ostalih ključnih dionika razvoja županije.

Partnerstvo djeluje u svim fazama izrade i provedbe ŽRS-a, od analize stanja i SWOT analize preko definiranja razvojnih problema županije, utvrđivanja vizije i ciljeva, prioriteta i mjera do odabira razvojnih projekata i praćenja provedbe ŽRS-a.

Župan Zagrebačke županije je dana 3. lipnja 2014. godine donio Odluku o osnivanju Županijskog partnerskog vijeća za izradu ŽRS ZŽ 2014.-2020. Partnersko vijeće broji 51 člana koji predstavljaju 34 jedinice lokalne samouprave na području Županije te 17 predstavnika gospodarskog sektora, civilno društvo, znanstvene zajednice te drugih relevantnih socijalnih partnera:

- Muzej Turopolja
- Specijalna bolnica Gornja Bistra
- Agronomski fakultet
- Distributivni centar za voće i povrće d.o.o.
- Igo-mat d.o.o.
- Gradska knjižnica Samobor

¹⁵ preuzeto iz *Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14)* te *Smjernica za izradu županijskih razvojnih strategija, praćenje i vrednovanje njihove provedbe* (rujan 2015.)

- Županijski aktiv ravnatelja osnovnih škola ZŽ
- VŠ za poslovanje i upravljanje „Baltazar Adam Krčelić“
- Socijalno vijeće ZŽ, županijski povjerenik SSSH za ZŽ
- Vijeće srpske nacionalne manjine ZŽ
- Zajednica tehničke kulture
- Euro-milk d.o.o.
- Dukom d.o.o.
- IGM Šljunčara Trstenik, Rugvica
- Županijski aktiv ravnatelja srednjih škola ZŽ
- Specijalna bolnica Naftalan
- Udruga građana za zaštitu okoliša „Zelena akcija“.

Glavni zadaci Županijskog partnerskog vijeća su slijedeći:

1. savjetovanje i davanje smjernica tijekom izrade ŽRS;
2. davanje mišljenja Županijskoj skupštini o učinkovitosti i kvaliteti ŽRS, Akcijskog plana i drugih županijskih planskih dokumenata i prema potrebi predlaganje njihovog poboljšanja;
3. nadziranje učinkovitosti i kvalitete provedbe strategije, Akcijskog plana i ostalih županijskih planskih dokumenata, te će sukladno tome:
 - periodično ocjenjivati napredak u postizanju ciljeva strategije i Akcijskog plana na temelju dokumenata pripremljenih od strane Tajništva županijskog Partnerskog vijeća,
 - ocjenjivati i odobravati godišnja i završna izvješća o provedbi strategije i Akcijskog plana,
 - predlagati Županu izmjene ili dopune ŽRS i Akcijskog plana

Županijsko partnersko vijeće ZŽ podupire tehničko tajništvo koje ima zadaću pripremiti sve radnje za funkcioniranje rada ovog tijela, a to je RRA ZŽ kao regionalni koordinator.

Održane su dvije radne sjednice Županijskog partnerskog vijeća, u studenom 2015.g. te u svibnju 2016.g. na kojima se raspravljalo o napretku u izradi ŽRS ZŽ. Za svaku sjednicu pripremljen je poziv s dnevnim redom, materijal i prezentacije. Izrađen je popis dionika i vođeni su zapisnici sa sjednica.

9. HORIZONTALNA NAČELA

Identificiranje, priprema i provedba razvojnih projekata i programa zasnivat će se na sljedećim temeljnim horizontalnim načelima:

Ravnopravnost spolova i jednake mogućnosti za sve društvene skupine

Primjenom ovog načela osigurava se zastupljenost i vidljivost svih društvenih skupina u svim segmentima života u Zagrebačkoj županiji. Jednake mogućnosti za sve društvene skupine, neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, opredjeljenju, političkom mišljenju, socijalnom podrijetlu ili drugom statusu, osnova su i preduvjet za razvoj socijalno pravednog društva i primjenjive u svim aktivnostima koje se poduzimaju s ciljem rasta i razvoja Zagrebačke županije.

Sukladno zahtjevima strategije za pametan, održiv i uključiv rast Europa 2020, vodit će se računa o većem uključivanju socijalno ugroženih skupina društva u provedbu mjera ŽRS-a ZŽ, posebice u dijelu obrazovnih aktivnosti kojima će se jačati kompetencije, vještine i znanja ranjivijih društvenih skupina kako bi uspješno konkurirale na tržištu rada (npr. žene, mladi bez iskustva, stariji koji su ostali bez posla...). Nadalje, poticat će izjednačavanje položaja svih društvenih skupina na tržištu rada. Sustavno će se raditi na osnaživanju kapaciteta organizacija civilnog društva i provedbi promotivnih kampanja za širu javnost kako bi se povećala svijest o jednakosti i ravnopravnosti svih društvenih skupina.

Održivi razvoj

Održivi razvoj je ključno načelo koje se provlači kroz cjelokupnu ŽRS ZŽ. Njime se postiže usklađenost društvene, okolišne i gospodarske dimenzije razvoja županijskog područja. Pri razvoju svih mjera vodilo se računa o načelu održivog razvoja. U sastavu mjera nalaze se konkretno definirane aktivnosti koje podržavaju zaštitu pojedinih okolišnih sastavnica i potiču društveni i gospodarski razvoj koji neće ugroziti kakvoću okoliša na području županije. Nadalje, pri provedbi svih javnih projekata uzet će se u obzir „zelena“ javna nabava čime će se prednost dati kupovini proizvoda i usluga bez negativnih učinaka na okoliš. Pri realizaciji poduzetničkih projekata, provodit će se s praćenje utjecaja svih projekata na okoliš.

Uporaba dobre upravljačke prakse i participativan pristup u razvoju

Korištenje dobre upravljačke prakse podrazumijeva optimalno korištenje razvojnih resursa (ljudskih, teritorijalnih i financijskih) te sposobnost svih županijskih institucija i organizacija da stalno usavršavaju svoja znanja, vještine i ponašanje u upravljanju razvojem. Participativan pristup, sudjelovanje javnog, privatnog i sektora civilnog društva, osnova je gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije Zagrebačke županije. Ovaj pristup primjenio se od samih početaka definiranja strategije razvoja pa sve do provedbe odnosno praćenja učinaka ŽRS.

Uravnoteženi regionalni razvoj

Ovo je načelo ključno za izradu i implementaciju razvojnog modela zasnovanog na policentričnom razvoju županije. Kombinacijom specifičnih mjera za ruralna i urbana područja želi se postići ravnomjerna kvaliteta života u svim dijelovima županije te osigurati razvoj svih njenih gradova i općina. Pored mjera koje se odnose na unaprjeđenje osnovne infrastrukture, definirane su i mjere koje bi trebale dovesti do gospodarskog razvoja i otvaranja novih radnih mjesta, a što bi spriječilo daljnji odljev stanovništva iz pojedinih krajeva Zagrebačke županije.

Korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija u javnom i privatnom sektoru

Ovo načelo usko je povezano kako s jačanjem konkurentnosti gospodarstva tako i s učinkovitošću javne uprave. Strategijom su predviđene mjere koje se odnose na infrastrukturu za uvođenje širokopojasnog interneta za sve dijelove županije, ali i mjere koje se direktno odnose na informatizaciju poslovanja gospodarskih subjekata te informatizaciju javnih usluga.

**10. IZVJEŠĆE O PROVEDENOM
PRETHODNOM VREDNOVANJU
– SAŽETAK**

**11. IZVJEŠĆE O PROVEDENOJ
STRATEŠKOJ PROCJENI
UTJECAJA NA OKOLIŠ -
SAŽETAK**
